

respektive 7,500 kronor och 1,800 kronor. Å anslaget för innevarande budgetår beräknades uppstå ett överskott på 4,200 kronor, beroende på att det för elevavgifternas nedbringande avsedda beloppet ej helt tagits i anspråk. Med utgångspunkt härifrån hemställer överstyrelsen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 394,500 kronor. *Statskontoret* har anfört, att statskontoret under förhandenvarande förhållanden icke funne tillräckliga skäl anföra för förstärkning av de till Stockholms och Norrköpings handelsgymnasier utgående understöden. Av statsfinansiella skäl kunde statskontoret icke heller tillstyrka, att statsmedel anvisades till upprättande av ett handelsgymnasium i Kalmar. Anslaget syntes därför icke böra upptagas med högre belopp än det för innevarande budgetår fördelade eller i runt tal 375,000 kronor.

Jag ansluter mig till statskontorets mening, att någon höjning av anslaget icke nu bör företagas. I stället nödgas jag uppställa frågan, om icke den nuvarande situationen tvingar till reducering av anslaget i likhet med vad som skedde för budgetåren 1933/36. Mycket talar för att läget för handelsgymnasierna är svårare nu än vid anslagsminskningen år 1933. Skolornas verksamhet har under de gångna åren utvidgats, och de kostnader, som icke täckts av de statliga och kommunala understöden, ha tärt på eventuellt förefintliga reservtillgångar. Av tillgängliga uppgifter rörande skolornas ekonomi framgår, att den övervägande delen av deras utgifter utgöres av löne- och pensionskostnader och dylikt, medan andra omkostnader och utgifter för materiel representera en relativt liten del av den totala utgiftssumman. Flera av handelsgymnasierna redovisa underskott, och ekonomin vid ett par av dem tynges av skulder från tidigare år.

Departementschefen.

Det torde emellertid vara möjligt för handelsgymnasierna att under nuvarande förhållanden, i likhet med vad som förutsattes beträffande statens egna undervisningsanstalter, i viss utsträckning nedbringa utgifterna. Med hänsyn härtill och till de anslagssänkningar, som de statliga läroanstalterna vid bifall till de av mig framställda förslagen komma att få vidkännas, vill jag föreslå, att förevarande anslag för nästa budgetår nedsättes med 25,000 kronor. Då de ekonomiska förhållandena variera för de olika skolorna, torde en dylik anslagsbeskränkning icke böra drabba skolorna procentuellt. Det lär böra ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid efter förslag av skolöverstyrelsen bestämma, huru sistnämnda belopp skall fördelas mellan de särskilda skolorna, och att överväga, huruvida det med hänsyn till anslagsminskningen kan vara nödvändigt att i viss utsträckning återgå till de bestämmelser rörande terminsavgifterna vid förevarande läroanstalter, som gällde före innevarande budgetår.

Med beaktande av förutberörda besparing å innevarande budgetårs anslag torde anslaget för nästa budgetår böra beräknas till (378,900 — 25,000 — 4,200 =) 349,700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt handelsgymnasier* för budgetåret 1940/
41 anvisa ett anslag av kronor 349,700.

[186.] 7. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, förslagsanslag.** Under nedan nämnda budgetår har belastningen å detta anslag enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning utgjort:

Budgetår	Anslag kronor	Nettoutgift kronor
1937/38	1,860,000	2,474,800
1938/39	2,400,000	2,456,300
1939/40	2,600,000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget belöpa förslagsvis 2,200,000 kronor på understöd till avlöning åt lärare och förslagsvis 400,000 kronor på understöd till undervisningsmateriel.

Maximiunderstödet till avlöning åt lärare för undervisningstimme har sedan år 1919 bestämts till följande belopp:

	1919—21	1921—24	1924—33	1933—
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Lägre stadiet inom hantverk, industri och handel (lärlingsskola m. m.)	2: 67	3: —	2: 67	2: 35
Högre stadiet inom hantverk, industri och handel (yrkesskola m. m.)	3: —	3: 33	3: —	2: 55
Lägre stadiet inom husligt arbete	1: 33	1: 83	1: 67	1: 50
Högre stadiet inom husligt arbete	1: 33	2: —	1: 83	1: 65

Maximiunderstödet till undervisningsmateriel var intill budgetåret 1933/34 bestämt till belopp, motsvarande hälften eller i vissa undantagsfall intill två tredjedelar av kostnaderna för densamma. Genom beslut av 1933 års riksdag sänktes ifrågavarande understöd till belopp, motsvarande en tredjedel eller i vissa undantagsfall intill hälften av kostnaderna. En återgång till de före budgetåret 1933/34 gällande understödsgrunderna skedde genom beslut av 1937 års riksdag i anledning av i ämnet väckta motioner.

Skolöverstyrelsen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår beräknat anslagsbehovet vid oförändrade understödsgrunder till minst 2,680,000 kronor. Ökningen hänför sig till delposten till understöd till avlöning åt lärare. Därjämte har skolöverstyrelsen ifrågasatt en provisorisk höjning av understödsbeloppen till avlöning åt lärare i husligt arbete från 1 krona 50 öre till 1 krona 75 öre för undervisningstimme å lägre stadiet och från 1 krona 65 öre till 1 krona 90 öre för undervisningstimme å högre stadiet. Den anslagshöjning, som skulle föranledas härav, beräknar överstyrelsen till 20,000 kronor. Vid bifall till överstyrelsens förslag skulle alltså erfordras ett anslag av (2,680,000 + 20,000 =) 2,700,000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslagsfråga i 1939 års åttonde huvudtitel (sid. 371 ff.) yttrade min företrädare i ämbetet, att starka principiella och praktiska skäl förebragts för ett av en reservant inom överstyrelsen då framställt förslag, att det husliga arbetet skulle i statsbidragshänseende ställas i paritet med de andra ämnesgrenarna. Departementschefen förklarade sig utgå ifrån, att denna fråga särskilt uppmärksammades vid de utredningar, som erfordrades rörande inom yrkesundervisningsväsendet aktuella frågor. Under erinran härom har överstyrelsen i sina nu föreliggande anslags-äskanden framlagt berörda förslag om provisorisk förbättring av grunderna för statsbidrag till yrkesundervisning i husligt arbete. De nuvarande understödsgrunderna för undervisning i husligt arbete vore sådana, att de antingen skapade ett löneläge, som icke kunde anses motsvara den arbetsprestation, som krävdes, eller den vikt, som ifrågavarande undervisning måste tillmätas, eller också belastade kommunerna med relativt högre lönekostnader än för annan yrkesundervisning.

Statskontoret har, under erinran om svårigheten att i förväg fastställa behovet av understöd till lärarlöner, förklarat sig icke vilja motsätta sig en uppräknig av anslaget med 80,000 kronor för nämnda ändamål. Däremot avstyrker statskontoret den av överstyrelsen föreslagna provisoriska förbättringen av löneunderstöden för undervisning i husligt arbete under hänvisning till den i 1939 års statsverksproposition i utsikt ställda utredningen på området.

Sedan inom ecklesiastikdepartementet med anledning av krisläget upprättats en promemoria angående möjligheterna att göra besparingar å bland annat förevarande anslag, har *skolöverstyrelsen* den 29 november 1939 avgivit utlåtande, i vilket överstyrelsen beträffande understöd till nu ifrågavarande läroanstalter anfört i huvudsak följande:

I fråga om vissa kurser syntes indragning av statsunderstöden kunna ske, nämligen beträffande dels en del kortare kurser vid större läroanstalter, dels — och särskilt — sådan undervisning i främmande språk, som ägde rum i form av frivilliga ämnen i lärlingsskolor samt i form av lärlingskurser och kurser för äldre. Genom indragning av dylika kurser syntes en besparing av 40,000 kronor kunna ske.

Tillika syntes statsunderstöden för undervisningsmateriel kunna begränsas. Det vore möjligt att på behovet av anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel tillämpa ett snävare provningssätt. Vid förstagångsanskaffning borde jämväl kunna tagas under omprövning behovet och lämpligheten av kursens tillkomst. Även i fråga om understöd till underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel syntes en starkare sovring kunna ske genom att de löpande kostnaderna beräknades till lägre belopp än hittills. Besparingen för statsverket borde ansluta sig till en kostnadsminskning för skolorna och således icke grundas på en ändring av nu gällande proportionella grunder för beräkning av understöden. Överstyrelsen ansåge, att kostnaderna för undervisningsmateriel kunde beräknas omkring 30 procent lägre än under normala förhållanden, innebärande en besparing med 120,000 kronor.

Vidare kunde besparing ernås genom förändrade regler i fråga om det minimelevantal, som erfordrades för statsunderstöd till en kurs. I § 2 stad-

gan den 4 november 1921 (nr 706) för den kommunala yrkesundervisningen hade meddelats bestämmelser om sammanförande av elever i olika yrken, då elevantalet i visst yrke icke uppginge till fem eller där andra omständigheter därtill föranledde. I anslutning till sistnämnda stadgande syntes föreskrift böra utfärdas, att statsunderstöd i regel icke skulle utgå för kurs, som vid igångsättandet hade mindre än åtta elever, och att det ålåg skolstyrelse att, om elevantalet under kursens gång sjönke under detta antal, anordna samundervisning mellan ifrågavarande kurs och annan kurs i så stor utsträckning, som kunde ske utan att undervisningens anpassning efter elevernas yrken i alltför hög grad eftersattes. Den besparing, som härigenom kunde vinnas, uppskattade överstyrelsen till 40,000 kronor.

Departementschefen.

Ehuru en viss höjning av statsbidragen till undervisning i husligt arbete på av överstyrelsen anförda skäl i och för sig synes befogad och även torde vara möjlig att genomföra utan att föregripa resultatet av en stundande allsidig omprövning av denna fråga och därmed sammanhängande problem, är jag med hänsyn till den stränga återhållsamhet i fråga om höjningar av nu utgående anslag, som i rådande situation måste iakttagas, icke i stånd att tillstyrka en dylik åtgärd.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, att de statliga understöden till avlöning åt lärare vid kommunala yrkesundervisningsanstalter bibehållits vid den nivå, vartill de nedbragtes under den senaste statsfinansiella krisen, men att däremot beträffande understöden till undervisningsmateriel en återgång till de tidigare gällande grunderna skett från och med budgetåret 1937/38. Jag anser mig icke böra nu ifrågasätta någon ändring i de i dessa hänseenden fastställda understödsgrunderna. Det synes emellertid nödvändigt att i rådande läge söka nedbringa belastningen å förevarande anslag. De förslag, som skolöverstyrelsen enligt det föregående på given anledning i sådant hänseende framställt, innebära, att överstyrelsen vid prövning av ansökningar om statsbidrag till förevarande ändamål skall i viss utsträckning tillämpa strängare bedömningsgrunder vad beträffar understöd till vissa kortare kurser och till språkundervisning och understöd till anskaffande av undervisningsmateriel. Härförutom har ifrågasatts en höjning av det minimiantal elever vid yrkesskolekurs, som erfordras för att statsunderstöd skall kunna utgå. Dessa förslag synas vara ägnade att medföra en förhållandevis betydande anslagsminskning utan att äventyra yrkesutbildningens väsentliga uppgifter eller försvaga den nuvarande yrkesskolorganisationen. Jag ansluter mig till vad av överstyrelsen sålunda föreslagits.

Skolöverstyrelsen har beräknat medelsåtgången vid oförändrade bidragsgrunder till minst 2,680,000 kronor. Genom de föreslagna besparingsåtgärderna skulle anslagsbehovet emellertid kunna nedbringas med omkring 200,000 kronor till 2,480,000 kronor. Med utgångspunkt från de senast konstaterade belastningssiffrorna — 2,474,800 kronor för budgetåret 1937/38 och 2,456,300 kronor för budgetåret 1938/39 — anser jag mig emellertid kunna beräkna anslagsbehovet för nästa budgetår till 2,400,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 2,400,000.

[187.] 8. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom, förslagsanslag.** Till dylika skolor, vilka i sin nuvarande form funnits sedan år 1936, är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 1,025,000 kronor. Ur anslaget utgå för närvarande bidrag till verkstadsskolor i Byske (Västerbottens län), Tönshammar (Gävleborgs län), Karlskrona (Blekinge län), Lysekil, Mölndal och Uddevalla (Göteborgs och Bohus län), Strömbacka (Norrbottnens län), Gimo (Stockholms och Uppsala län), Arvika och Älvåsen (Värmlands län) samt Sundsvall och Sandö (Västernorrlands län). Ur anslaget bestridas därjämte vissa utgifter för inspektion av ifrågavarande skolor. De för budgetåret 1939/40 anvisade understöden hava uppgått till sammanlagt 1,099,348 kronor. Största delen av merutgiften belöper å den nyupprättade verkstadsskolan i Strömbacka.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes till 1,090,000 kronor. Någon förändring av antalet kurser hade icke planerats. Från skolorna infordrade förslag till inkomst- och utgiftsstater för budgetåret 1940/41 — beträffande vilka torde få hänvisas till en av överstyrelsen upprättad tablå — utvisade ett anslagsbehov av 1,107,648 kronor. Efter ingående granskning av förslagen hade överstyrelsen funnit understödsbehovet böra beräknas till 1,078,495 kronor eller, för vinnande av säkerhetsmarginal, 1,090,000 kronor. Minskningen i anslagsbeloppet hänför sig främst till anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel. I fråga om de för de olika skolorna beräknade understödsbeloppen hänvisas till handlingarna i ärendet.

Vid nämnda anslagsberäkning har överstyrelsen utgått från att vinsten å den försålda produktionen skulle disponeras på samma sätt som under innevarande budgetår. Av denna vinst — vilken skall anses utgöra försäljningssumman för produktionen med avdrag för därå belöpande kostnader för materiel, frakter, elektrisk eller annan kraft samt förbrukningsartiklar — få högst två tredjedelar enligt skolstyrelsernas bestämmande disponeras för arbetspremier åt eleverna eller eljest för ändamål, som avse samtliga eller vissa elevers bästa, medan vinsten i övrigt skall tillgodoföras förevarande anslag.

På given anledning (jfr proposition nr 157 till 1939 års lagtima riksdag) har överstyrelsen verkställt utredning, huruvida icke försäljningsinkomsterna i sin helhet borde tillföras anslaget såsom uppbörd och arbetspremier utbetalas från anslaget till stipendier åt eleverna. Överstyrelsen har därvid funnit sig icke ha anledning att bestämt tillstyrka en sådan förändring men

har dock icke funnit sig böra avstyrka densamma, därest principiella budgetära synpunkter gjorde ändringen önskvärd. Den ganska utförliga utredningen innehåller i korthet följande:

Frågan om användningen av de medel, som inflöte till skolorna vid försäljning av produkter, som tillverkats av eleverna, liksom även om kostnadsberäkningen vid tillverkningen av ifrågavarande produkter hade vållat de lokala skolstyrelserna avsevärda svårigheter, å ena sidan på grund av den många gånger svävande gränsen mellan övningsarbeten och användbara produkter, å andra sidan på grund av diskussionen om den lön, som borde utgå till eleverna för utförda arbeten.

Vid tillverkandet av en försäljningsprodukt förekomme ofta, att eleven måste sticka emellan med ett övningsarbete på ett förut ej inlärt arbetsmoment. En rationell uppdelning av kostnaderna på övningsarbeten och saluprodukter kunde visserligen ändå genomföras, men uppdelningens värde skulle ej motsvara arbetet därmed. Prissättningen av saluprodukterna kunde icke bygga på skolans verkliga kostnader framför allt därför, att arbetstiden för en elev vore längre än inom yrkeslivet. Kostnadsberäkningen måste i stället bygga på förhållandena inom jämförbara yrkesföretag.

Då statsverket genom elevstipendier i det väsentliga sörjde för elevernas uppehälle under skoltiden, hade frågan om »lön» till eleverna ej större aktualitet för dessa. Den enligt gällande löneavtal inom facket kalkylerade lönekostnaden kunde därför helt tagas i anspråk av statsverket. Även den del av försäljningsinkomsten, som belöpte å material, kraft och omkostnader, kunde övertagas av statsverket, om dessa kostnader täcktes av statsmedel.

I vissa avseenden vore det en fördel, om arbetspremierna (vari överstyrelsen inbegrepe de medel, som finge användas för elevernas bästa) finge utgå av stipendieanslaget. Därigenom undvekes, att arbetspremierna, såsom ofta oriktigt skedde, betraktades såsom lön för utfört arbete. Skolornas olika möjligheter till avsättning av tillverkade produkter, som medförde ojämnheter i premiernas storlek, skulle ej längre inverka. Genom den, huvudsakligen formella, överflyttningen av försäljningsinkomsten vunnes även, att alla statens utgifter för elevernas uppehälle samlades på samma anslag.

Vissa betänkligheter kunde dock anföras mot den antydda omändringen. Dessa vore delvis av psykologisk natur. Tillverkandet av saluvärdiga arbeten vid verkstadsskolorna vore ett synnerligen viktigt medel för meddelandet av yrkesfärdighet. Inom hantverkskretsar ansåge man allmänt, att utan sådan verksamhet vore det icke möjligt att bibringa eleverna sådan färdighet i yrkesarbete, som måste fordras av en hantverksarbetare. Arbetspremierna verkade stimulerande på elevernas intresse för saluvärdiga arbeten. Denna verkan skulle försvagas, om — vilket icke torde kunna undvikas, om arbetspremierna skulle utgå från stipendieanslaget — premierna utginge enligt bestämda normer, oberoende av försäljningsinkomsten.

Om inkomsterna av elevarbeten skulle ingå till statsverket, måste i varje fall undantag göras för de lönebelopp, som inbetalades till skolorna från företag, där elever utplacerats för att bibringas praktisk inblick i yrkeslivet. Vid dylika, för elevernas anpassning mycket betydelsefulla arrangemang erhöles eleven ej stipendium utan finge täcka kostnaderna för sitt uppehälle av ifrågavarande löne-medel. Medlen måste därför utan uppskov ställas till elevernas förfogande. Skulle arbetsinkomsterna inlevereras till statsverket,

bleve stipendieanslaget belastat med för höga belopp och skulle bliva synnerligen svårt att beräkna. Ifrågavarande medel måste därför av skolan direkt överlämnas till eleven, givetvis med rätt för skolan att avräkna de belopp, som åtginge för täckande av skolans inackorderingskostnader för eleven. Samma betraktelsesätt gällde i fråga om arbetspremier, som tillgodo-fördes skolorna från vederbörande kommunala huvudman, då eleverna utförde arbeten å skolornas av huvudmannen bekostade lokaler.

Vidare syntes kostnaderna för material och dylikt för försäljningsarbeten vara svårare att beräkna än i fråga om övningsarbeten.

Överstyrelsen beräknade, att vid förändring av försäljningsmedlens disposition understödsanslaget skulle minskas och stipendieanslaget ökas med omkring 80,000 kronor.

Statskontoret har icke något att erinra mot att understödsbehovet beräknas till 1,078,495 kronor. Under förutsättning att yrkesskolstyrelsernas ansökningar underkastades en noggrann prövning och att alla möjligheter till besparingar därvid iakttoges, borde det emellertid vara möjligt att avrunda detta belopp nedåt till 1,075,000 kronor. Statskontoret hade funnit övervägande skäl tala för att arbetspremier anvisades under stipendieanslaget, medan bruttointkomsten av försäljningsverksamheten med vissa av överstyrelsen angivna förbehåll borde tillgodoföras understödsanslaget. För att stegra skolornas och i någon mån även elevernas intresse för den på saluvärdiga arbeten inriktade, ur utbildningssynpunkt särskilt värdefulla verksamheten och i syfte att ernå ett ur ekonomisk synpunkt gynnsamt resultat av försäljningsverksamheten syntes emellertid vid fördelningen av de till arbetspremier anvisade medlen hänsyn böra tagas även till storleken av respektive skolors försäljningsinkomst. Ämbetsverket beräknade den uppkommande minskningen av understödsanslaget till ungefär 100,000 kronor och ökningen av stipendieanslaget till i runt tal 65,000 kronor.

Riksräkenskapsverket avstyrker däremot den ifrågasatta förändringen under hänvisning till de av överstyrelsen berörda svårigheterna i beräkningshänseende och nackdelarna av psykologisk natur.

En förenkling av försäljningsvinstens beräkning syntes kunna ernås genom föreskrift, att vinsten skulle anses utgöra skillnaden mellan, å ena sidan, summan av inflytande försäljningsinkomst och beviljat statsunderstöd till underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel samt, å andra sidan, totala kostnaden för råmaterial, hjälpmateriel och kraft. Härigenom vunnnes, att material- och kraftkostnader icke längre behövde uppdelas på övningsarbeten och tillverkning av saluvärdiga produkter. Förutsättningen för att detta redovisningssystem skulle kunna genomföras vore givetvis, att skolan erhöles rätt att utfå hela det till underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel beviljade understödsbeloppet och att redovisningen av nämnda belopp alltså helt skedde över vinst- och förlustkontot.

För kontrollen av medelsredovisningen vid ifrågavarande verkstadsskolor vore önskvärt, att revisionsberättelser, åtföljda av redogörelser för verkstadsskolornas verksamhet, årligen insändes till ämbetsverket, varjämte riksräkenskapsverket syntes böra erhålla befogenhet att verkställa granskning av skolornas räkenskaper.

Vid bifall till vad riksräkenskapsverket förordat borde anslaget beräknas enligt överstyrelsens förut återgivna förslag.

Departementschefen.

I propositionen nr 157 till 1939 års lagtima riksdag yttrades, att spörsmålet om en fastare och mera planmässig organisation av de verkstadsskolor, om vilka här är fråga, framstode som en av de mest angelägna organisatoriska frågorna inom yrkesundervisningen. På anförda skäl fann min företrädare i ämbetet sig emellertid icke i stånd att föreslå Kungl. Maj:t att för nämnda riksdag framlägga förslag i ämnet. I sin skrivelse nr 256 uttalade riksdagen den bestämda förväntan, att denna fråga skulle kunna av Kungl. Maj:t underställas 1940 års riksdag.

En omorganisation av verkstadsskolväsendet kan väntas medföra avsevärt ökade utgifter för staten. Jag kan därför icke under nuvarande statsfinansiella förhållanden ifrågasätta förslag i ämnet till 1940 års riksdag. I vad mån krisläget kan komma att medföra ökat behov av skolor av nu ifrågavarande art är i närvarande stund icke möjligt att överblicka. I detta sammanhang må emellertid påpekas, att läget i förevarande hänseende är mycket gynnsammare än under den sistförflutna ekonomiska krisen, i det vårt land nu förfogar över en verkstadsskoleorganisation, som vid behov genom statliga åtgärder kan utvidgas, och att jämväl yrkesutbildningen i övrigt stärkts och utvecklats, vilket belyses bland annat av det förhållandet, att anslagen till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning — de nu förevarande verkstadsskolorna icke inberäknade — ökats från 1,455,000 kronor för budgetåret 1933/34 till 3,795,000 kronor för budgetåret 1939/40.

Vad beträffar dispositionen och redovisningen av skolornas inkomster genom försäljning av arbeten, utförda av eleverna, synes mig den nu föreliggande utredningen tala för riktigheten av den ståndpunkt, varåt skolöverstyrelsen närmast synes luta och som intagits av riksräkenskapsverket. Den nuvarande ordningen i detta avseende torde böra tills vidare i huvudsak bibehållas men frågan ånyo upptagas till övervägande i samband med en blivande omprövning av spörsmålet om nyordning av verkstadsskoleutbildningen. Det av riksräkenskapsverket framförda förslaget om förenkling av de nuvarande grunderna för beräkning av försäljningsvinsten, för vilket förslag enligt min mening goda skäl anförts, torde böra beaktas vid fördelningen för budgetåret 1940/41 av understöden till verkstadsskolorna.

Mot överstyrelsens beräkningar av utgiftsbehovet för nästa budgetår har jag intet annat att erinra än att jag i likhet med statskontoret finner detta kunna uppskattas till 1,075,000 kronor. Anslagsbehovet torde emellertid komma att understiga detta belopp med omkring 25,000 kronor, motsvarande en tredjedel av det belopp, vartill vinsten å försåld produktion synes kunna uppskattas. Anslaget bör sålunda beräknas till 1,050,000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 25,000 kronor. Det torde liksom hit-

tills ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om anslagets disposition. Den av riksräkenskapsverket förordade skärpta kontrollen av medelsredovisningen vid ifrågavarande verkstadsskolor synes böra tillämpas jämväl i fråga om skolornas förvaltning och räkenskaper för budgetåret 1939/40. Ur anslaget torde fortfarande böra utgå medel till bestridande av kostnaderna för inspektion av verkstadsskolorna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 1,050,000.

[188.] 9. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning, förslagsanslag.** Anslagsförhållandena under senare år framgå av följande sammanställning:

Budgetår	Anslag	Reservation från föregående budgetår	Summa	Av Kungl. Maj:t beviljade understöd	Nettoutgift
1931/32	675,000	138,120: 20	813,120: 20	721,260	635,738: 43
1932/33	495,000	177,381: 77	672,381: 77	495,000	539,799: 99
1933/34	400,000	132,581: 78	532,581: 78	442,000	431,457: 47
1934/35	400,000	101,124: 31	501,124: 31	400,000	416,169: 17
1935/36	400,000	84,955: 14	484,955: 14	423,685	407,904: 50
1936/37	450,000	77,050: 64	527,050: 64	450,000	440,766: 19
1937/38	450,000	86,284: 45	536,284: 45	459,685	425,826: 88
1938/39	495,000	110,457: 57	605,457: 57	502,755	501,411: 54
1939/40	495,000	104,046: 03	599,046: 03	453,000	

På grund av de å anslaget uppstående betydande reservationerna anbefalldes Kungl. Maj:t genom beslut den 12 maj 1939 skolöverstyrelsen att verkställa utredning rörande möjligheterna att ombilda förevarande anslag till obetecknat anslag.

Av anslaget för innevarande budgetår belöpa 450,000 kronor å understöd till avlöning av lärare och 45,000 kronor å understöd till undervisningsmateriel.

Understöden bestämmas av Kungl. Maj:t till visst högsta belopp dels för lärares och föreläsares avlöning, dels ock för anskaffande av undervisningsmateriel. Avlöningsunderstödet fastställs för de flesta anstalterna även till visst högsta belopp för undervisningstimme. I sistnämnda avseende och i fråga om maximiunderstöd till undervisningsmateriel tillämpas samma grunder, som gällt för de kommunala anstalterna för yrkesundervisning (se punkten 186).

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 55,000 kronor till 550,000 kronor. De sökta understödsbeloppen hade för budgetåren 1936/39 uppgått till respektive omkring 647,000, 674,000, 689,000 och 696,000 kronor och visade alltså en oavbruten stegring. Kännedomen om de förbättrade understödsmöjligheter för hemslöjdsundervisningen, som från och med budgetåret 1938/39 föreläge (se 1938 års åttonde huvudtitel, sid. 493 f. och riksdagsskrivelsen 8/1938, sid. 61), hade säkerligen nu blivit vidare spridd. Det syntes önskvärt, att understöden till av yrkesorganisationer anordnade kurser, i den mån de icke vore inriktade på ekonomisk vinst, kunde ökas.

Beträffande berörda fråga om anslagets omändring till obetecknat anför överstyrelsen i huvudsak följande:

Uppkomsten av reservationerna berodde på att — enligt föreskrifter i samband med understödsfördelningen — understöden för ett budgetår finge utbetalas även under de två månaderna närmast efter budgetårets utgång. Vid beräkning av det belopp, som stode till förfogande för utdelning av understöd under ett budgetår, brukade överstyrelsen inhämta uppgifter om hur stor del av reservationen, som icke uttagits och som alltså, jämte anslaget, kunde utdelas. Den verkliga reservationen hade då visat sig uppgå till ett tämligen ringa belopp — för budgetåren 1935/38 respektive omkring 9,700, 7,800 och 8,800 kronor. Då den icke uttagna delen av reservationen vid budgetårets slut till sin storleksordning icke syntes nämnvärt förändras, kunde den verkliga medelsåtgången anses motsvara anslaget. Anslagets förändring till obetecknat skulle därför leda till att understödsförbrukningen komme att bli mindre än anslagsbeloppet; detta förhållande hade dock ingen betydelse för budgetåret 1940/41, om reservationen för detta budgetår finge tagas i anspråk vid understödsfördelningen. Då tidsfristen av två månader måste bestå, ansåge sig överstyrelsen vid sådant förhållande böra förorda anslagets bibehållande såsom reservationsanslag.

Statskontoret har yttrat:

I nuvarande läge kunde statskontoret icke tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Ämbetsverket ansåge sig i stället nödsakat ifrågasätta, om icke utan alltför allvarliga olägenheter en mindre sänkning av anslaget, förslagsvis till 450,000 kronor, skulle kunna vidtagas.

Av skäl, som skolöverstyrelsen angivit, syntes anslagets förändring till obetecknat icke lämpligen kunna genomföras. Statskontoret ville i stället ifrågasätta, om anslaget icke borde givas karaktären av förslagsanslag, därvid dock riksdagen — i likhet med vad som skett i fråga om vissa anslag under nionde huvudtiteln — borde fastställa det högsta belopp, vartill understöd för varje budgetår skulle kunna beviljas. Härigenom skulle den fördelen ernås, att till utgångspunkt vid understödens fördelning kunde tagas det av riksdagen fastställda beloppet, medan med nuvarande ordning vid dispositionen av anslagsmedlen först en beräkning måste göras, om och i vad mån å anslaget befintliga reservationer komme att tagas i anspråk för utbetalning av under nästföregående budgetår beviljade understöd.

Riksräkenskapsverket har anfört:

Av den vid utgången av budgetåret 1938/39 förefintliga reservationen, 104,046 kronor 3 öre, hade enligt till riksräkenskapsverket insända kassa-

rapporter intill utgången av utbetalningsfristen den 31 augusti 1939 utbetalts sammanlagt 61,917 kronor 80 öre. Återstoden av reservationen eller 42,128 kronor 23 öre torde utgöras av under årens lopp å beviljade understöd uppkomna besparingar, vilka ej tagits i anspråk för beviljande av nya understöd.

Överflyttningen från ett budgetår till ett följande av medelsutbetalningen kunde, bland annat, medföra den olägenheten, att, för undvikande av överskridande av ett obetecknat anslag, motsvarande anslag för äldre budgetår måste anlitas, varvid det äldre anslaget måste i budgetredovisningen åter uppföras. Vid sådant förhållande ifrågasatte riksräkenskapsverket i likhet med skolöverstyrelsen lämpligheten av att förevarande anslag förvandlades till obetecknat anslag. I varje fall borde en dylik förändring icke vidtagas förrän i samband med en centralisering av utbetalningsärendena till överstyrelsen, på sätt föreslagits av de för överstyrelsens omorganisation tillkallade särskilda sakkunniga.

Den vid utgången av budgetåret 1939/40 å anslaget kvarstående reservationen hade beräknats komma att uppgå till omkring 100,000 kronor. Intet hinder mötte att, i den mån denna reservation utgjordes av besparingar å tidigare beviljade understöd, avräkna häremot svarande belopp vid anslagsanvisningen för budgetåret 1940/41.

Den av skolöverstyrelsen verkställda utredningen ger anledning till det antagandet, att den enligt budgetredovisningarna förefintliga, avsevärda reservationen å anslaget — vid utgången av budgetåret 1938/39 omkring 100,000 kronor — icke är att betrakta såsom verklig besparing utan är betingad av att utbetalningen av understöden för visst budgetår sker även under de två månaderna närmast efter dess utgång. Den verkliga behållningens belopp kan således konstateras först vid utgången av augusti månad och har visat sig uppgå till betydligt mindre belopp än budgetredovisningarna utvisa. Å andra sidan synes riksräkenskapsverkets yttrande ge vid handen, att av nämnda reservation å omkring 100,000 kronor ett belopp av icke mindre än i runt tal 42,000 kronor utgöres av under årens lopp å beviljade understöd uppkomna besparingar, vilka ej tagits i anspråk för beviljande av nya understöd och som alltså skulle kunna avräknas vid anslagsanvisningen för budgetåret 1940/41. Utan en mycket tidsödande undersökning torde emellertid ej kunna konstateras i vad mån sistnämnda besparingar äro för ny medelsutdelning disponibla. Jag vill erinra, att skolöverstyrelsen enligt det föregående årligen verkställer en undersökning rörande storleken av den å anslaget förefintliga, för ny utdelning tillgängliga reservationen och att, såsom av tablån här ovan framgår, sådana besparingar i viss utsträckning sedermera tagits i anspråk av Kungl. Maj:t. Det synes sannolikt, att omförmälda besparing å omkring 42,000 kronor uppkommit för många år sedan och successivt ökats till sistnämnda belopp.

Redan det nu sagda och berörda tablå ådagalägger, att den nuvarande ordningen, enligt vilken förevarande anslag betecknas såsom reservationsanslag och vid medelsfördelningen hänsyn måste tagas till ofta till sin natur

Departementschefen.

oklara behållningar å anslaget, medför bestämda olägenheter. Då av praktiska skäl understöden även i fortsättningen måste utbetalas efter utgången av det budgetår, under vilket understöden utdelats, kan anslaget ej gärna uppföras såsom obetecknat. I detta hänseende ansluter jag mig till vad av myndigheterna i ärendet anförts. Däremot finner jag mig i likhet med statskontoret böra föreslå, att anslaget betecknas såsom förslagsanslag och att riksdagen årligen bestämmer det belopp, intill vilket statsbidrag må ur nämnda förslagsanslag av Kungl. Maj:t för det nästkommande budgetåret beviljas. Härigenom avhjälpas, såsom statskontoret framhållit, de förutnämnda svårigheterna utan att riksdagens möjligheter att bestämma understödsverksamhetens omfattning begränsas.

Vid bifall till vad nu föreslagits torde vid anslagsberäkningen för budgetåret 1940/41 hänsyn icke böra tagas till förutnämnda vid utgången av augusti 1939 å anslaget föreliggande reservation.

Någon ökning av understödsverksamheten kan jag icke för nämnda budgetår tillstyrka. Erinras må, att Kungl. Maj:t för budgetåret 1939/40 (i anledning av vad i bilaga 6 till propositionen nr 79 till 1939 års urtima riksdag yttrats) utdelat understöd till ett sammanlagt belopp av allenast 453,000 kronor. Av sistnämnda belopp belöpa 8,000 kronor på vid budgetårets ingång föreliggande anslagsbehållning. För budgetåret 1940/41 finner jag mig böra förorda en anslagsminskning med inalles 80,000 kronor till 415,000 kronor, vilket belopp bör disponeras med 385,000 kronor till understöd till avlöning av lärare och 30,000 kronor till understöd till undervisningsmateriel. Anslaget för nämnda budgetår kommer att belastas, förutom med en del av de för budgetåret 1940/41 beviljade understöden, med utgiftsrester från budgetåret 1939/40. Då emellertid en del av utgifterna för budgetåret 1940/41 av skäl, som av det föregående framgår, torde överskjutas på budgetåret 1941/42, synes anslaget för budgetåret 1940/41 kunna bestämmas till omförmälda belopp av 415,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1940/41 bevilja understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning med tillhopa 415,000 kronor;

dels ock till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 415,000.

[189.] 10. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, förslagsanslag.** De för detta ändamål under nedan nämnda budgetår anvisade an-

slagen och belastningen å dessa anslag enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning framgår av följande sammanställning:

Budgetår	Anslag kronor	Belastning kronor
1937/38	430,000	724,117
1938/39	650,000	883,194
1939/40	700,000	

Stipendium av statsmedel tilldelas endast elev, som är obemedlad eller mindre bemedlad. Eleven hänföres till en av tre behovsgrader, varvid till högsta (tredje) behovsgraden endast bör räknas elev, som i synnerlig grad är i behov av stipendium. Skolöverstyrelsen har att meddela beslut rörande det stipendiebelopp, som skall tillkomma varje anstalt. Vid bestämmandet av nämnda belopp skall för elev av tredje behovsgraden beräknas högst 45 kronor, för elev av andra behovsgraden högst 25 kronor och för elev av första behovsgraden högst 15 kronor för månad.

Under budgetåren 1932/38 voro maximiunderstöden i de två högsta behovsgraderna begränsade till respektive 35 och 20 kronor. Återgången från och med budgetåret 1938/39 till de tidigare gällande stipendiegrunderna beräknades av skolöverstyrelsen medföra en merkostnad av omkring 50,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har uppskattat medelsbehovet för nästkommande budgetår vid oförändrade bidragsgrunder till 950,000 kronor. Därjämte har överstyrelsen hemställt, att stipendier från förevarande anslag måtte få utgå jämväl till vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anordnade statsunderstödda yrkesutbildningskurser.

Beträffande sistnämnda förslag inhämtas av handlingarna i ärendet, att de kurser vid berörda fackskola, som i detta sammanhang avses, äro dels en husmoderskurs på 8 $\frac{1}{2}$ månader och dels en kurs å 8 månader för utbildning av ekonomiföreståndarinnor, vilka kurser under budgetåret 1938/39 haft 54 respektive 15 deltagare, av vilka 5 respektive 7 ansetts vara i behov av stipendier med tillhopa i runt tal 3,000 kronor. Överstyrelsen har förklarat sig anse det sannolikt, att — därest förevarande framställning beviljades — anslagsbehovet skulle visa sig större, enär under nuvarande förhållanden endast undantagsvis kunde påräknas, att obemedlade sökte sig till de nämnda kurserna.

Statskontoret har i ämnet anfört huvudsakligen följande:

En utgiftsökning av den storlek, varmed överstyrelsen räknat, måste anses betänkelig i tider, då ingen utväg borde lämnas oprövad att begränsa statsutgifterna. En möjlighet vore att vidtaga en sänkning av de för ifråga varande stipendier fastställda maximibeloppen. Av skäl, som ämbetsverket närmare angivit i utlåtande angående anslag för budgetåret 1940/41 till stipendier åt elever vid folkhögskolorna (jfr punkten 163 i det föregående), borde emellertid en dylik ändring betraktas som en nödfallsutväg, vilken om möjligt borde undvikas. Med hänsyn till de ovissa faktorer, som

kunde påverka medelsåtgången å anslaget, syntes emellertid försiktigheten bjuda att endast uppräknat anslaget med 200,000 kronor till 900,000 kronor.

Den av fackskolan för huslig ekonomi gjorda framställningen om rätt för skolans elever att komma i åtnjutande av stipendier från anslaget syntes redan av anslagstekniska skäl icke böra vinna beaktande.

Av statsfinansiella skäl har i en inom ecklesiastikdepartementet upprättad promemoria ifrågasatts, huruvida icke behovsprövningen borde skärpas. En sådan åtgärd syntes vara att föredraga framför en sänkning av stipendiernas maximibelopp. I utlåtande den 29 november 1939 har *skolöverstyrelsen* i anledning härav yttrat i huvudsak följande:

En jämkning av de hittills tillämpade bedömningsgrunderna kunde ske såtillvida, att stipendierna utmättes snävare för de lägre behovsgraderna, där ökade uppoffringar från elevernas och deras anförvantes sida vore möjliga, medan i fråga om den tredje (högsta) behovsgraden jämkningen borde göras obetydlig och i de mest ömmande fallen helt utebli. I samma mån som stipendiebehovet sjönke på grund av bättre ekonomiska förhållanden i elevens hem, syntes en bredare marginal för utjämning genom hemmets uppoffringar föreligga. Med iakttagande att vid tillämpningen jämkningar kunde påkallas av förhållanden, som påverkade hemmets eller elevernas ekonomi, borde följande skala kunna användas:

Hemmaboende elever.

Taxerad inkomst	Behovsgrad	Stipendium per månad
0— 500 kronor	III.	45 kronor
500— 900 »	III.	40 »
900—1,200 »	III.	35 »
1,200—1,500 »	III.	30 »
1,500—1,800 »	II.	25 »
1,800—2,100 »	II.	20 »
2,100—2,400 »	I.	15 »
2,400—2,700 »	I.	10 »

Helinackorderade elever.

Taxerad inkomst	Behovsgrad	Stipendium per månad
0—1,200 kronor	III.	45 kronor
1,200—1,600 »	III.	40 »
1,600—2,000 »	III.	35 »
2,000—2,400 »	III.	30 »
2,400—2,800 »	II.	25 »
2,800—3,200 »	II.	20 »
3,200—3,600 »	I.	15 »
3,600—4,000 »	I.	10 »

Förslaget innebure, att för de mest obemedlade inom tredje behovsgraden någon beskärning icke skulle ifrågakomma men att de ekonomiska gränserna för olika behovsgrupper, som vid stipendieberäkningen borde komma i fråga, bleve mera sammanträngda än hittills. Stipendium hade hittills i regel icke utgått, om hemmets taxerade inkomst överstigit för hemmaboende elever 4,000 kronor och för helinackorderade 4,600 kronor.

Under förutsättning att stipendiemånaderna vore jämnt fördelade på de olika inkomstgrupperna kunde för de hemmaboende eleverna uppstå en besparing av omkring 28 procent och för de helinackorderade av omkring 16 procent. Beträffande de hemmaboende eleverna borde dock beräknas en koncentration mot de lägre inkomstgrupperna, medan någon sådan förskjutning knappast gjorde sig märkbar i fråga om de helinackorderade. Med beaktande att förhållandena kunde medföra en genomgående förskjutning till lägre inkomstgrupper syntes en genomsnittlig besparing av 18 procent vara möjlig, d. v. s. ett belopp av omkring 170,000 kronor.

Med hänsyn till vad statskontoret anfört anser jag mig böra beräkna anslaget för nästa budgetår vid oförändrade stipendiegrunder till 900,000 kronor. I nuvarande läge måste jag emellertid ifrågasätta en begränsning av stipendieutdelningen. Även om en sänkning av stipendiernas maximibelopp skulle medföra en större besparing, synes dock det av skolöverstyrelsen föreslagna systemet med skärpt behovsprövning av många skäl avgjort vara att föredraga. Under återopande av vad jag i det föregående yttrat rörande anslag till stipendier vid folkhögskolor tillstyrker jag överstyrelsens ifrågavarande förslag.

Departementschefen.

Överstyrelsens uppskattning av de härigenom uppkommande besparingarna synes kunna i stort sett godtagas. Med utgångspunkt från förutnämnda under normala förhållanden erforderliga anslagsbelopp av 900,000 kronor kan anslagsbehovet sålunda uppskattas till $(900,000 - 170,000 =) 730,000$ kronor, innebärande en anslagshöjning med 30,000 kronor.

Till stöd för skolöverstyrelsens framställning om statsbidrag till stipendier åt vissa elever vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala ha enligt min mening anförts goda skäl. Jag delar emellertid statskontorets uppfattning, att sådant statsbidrag icke bör utgå från förevarande anslag. Lämpligare synes vara, att medel för ändamålet anvisas från ett särskilt anslag i analogi med vad som skett exempelvis beträffande folkliga musikskolan i Arvika. Under nuvarande förhållanden kan jag icke förorda en framställning till riksdagen i denna riktning men vill fästa uppmärksamheten på möjligheterna för obemedlade och mindre bemedlade elever vid ifrågavarande kurser vid fackskolan att ur allmänna arvsfonden erhålla bidrag till bestridande av utbildningskostnaderna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 730,000.

[190.] 11. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslöshet, förslagsanslag.** Detta anslag har för budgetåren 1937/40 uppförts

med respektive 270,000, 700,000 och 800,000 kronor. Jämlikt av 1936 års riksdag lämnat bemyndigande utgå ifrågavarande stipendier icke efter de grunder, som gälla för stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala anstalter för yrkesundervisning, utan enligt särskilda av Kungl. Maj:t bestämda grunder (jfr 1938 års åttonde huvudtitel, sid. 497 ff.).

Under förutsättning att skolornas verksamhet komme att fortsätta som hittills och att arbetspremier till eleverna icke skulle utgå från stipendieanslaget, har *skolöverstyrelsen* — med ledning av från de olika skolorna inhämtade uppgifter, utvisande ett stipendiebehov av 1,003,625 kronor — beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 900,000 kronor. Antalet elever vid verkstadsskolorna ha av överstyrelsen för nämnda budgetår beräknats till 1,549. *Statskontoret* och *riksräkenskapsverket* ha ej haft något att erinra mot överstyrelsens beräkning.

Departementschefen.

Enligt det föregående har jag, vad angår stipendier vid folkhögskolor samt vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, funnit mig böra tillstyrka en skärpt behovsprövning i syfte att minska utgiftsbehovet. Vad de förevarande verkstadsskolorna beträffar, ligga förhållandena av naturliga skäl annorlunda till. De strängare grunder för stipendietilldelningen, som jag för de förstnämnda skolformernas del förordat, synas icke möjliga att tillämpa i fråga om stipendier åt elever vid de nu ifrågavarande undervisningsanstalterna. Dessa stipendier torde böra tills vidare utgå enligt oförändrade grunder.

Belastningen å anslaget översteg för budgetåret 1938/39 anslagsbeloppet med omkring 51,000 kronor. För innevarande budgetår ha redan begärts stipendiemedel till ett belopp av omkring 825,000 kronor. Under ett budgetårs lopp bruka ansökningar om tilläggsanslag inkomma. Då härtill kommer, att anslaget för innevarande budgetår icke är beräknat för kurserna vid verkstadsskolan i Strömbacka, vilken numera börjat sin verksamhet, finner jag den av överstyrelsen beräknade anslagshöjningen böra godtagas.

Hittills har Kungl. Maj:t efter förslag av skolöverstyrelsen fattat beslut om fördelning mellan de särskilda skolorna av förevarande understöd till elevstipendier. Sedan numera verksamheten vunnit erforderlig stadga, torde i syfte att förenkla den administrativa proceduren det kunna överlätas åt överstyrelsen att besluta i berörda avseende. Jag ämnar framdeles föreslå Kungl. Maj:t att utfärda föreskrift härom.

Under åberopande av vad sålunda anförts och under erinran att jag i det föregående uttalat mig för att skolornas försäljningsinkomster, ur vilka arbetspremier till eleverna utgå, även i fortsättningen böra disponeras enligt nuvarande grunder, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900,000.

[191.] 12. **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till tekniska skolan i Stockholm, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 174,000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 547.

Skolöverstyrelsen har hemställt om ett anslag å 174,500 kronor för nästa budgetår.

Överstyrelsen erinrade om att utgiftsminskningen i lärarlöner på grund av pågående omorganisation av skolan av 1936 års yrkesskolsakkunniga beräknats under första övergångsåret till 9,656 kronor 20 öre och under andra övergångsåret till 18,870 kronor 90 öre, d. v. s. under budgetåret 1940/41 till i runt tal 9,200 kronor mera än under innevarande budgetår. Då emellertid nedgången i elevavgifterna genom indragningen av andra klasserna i maskin- och byggnadsyrkesskolorna kunde, såsom skolans styrelse framhållit, uppskattas till 1,900 kronor, borde den beräknade utgiftsminskningen för skolan under budgetåret 1940/41 icke sättas högre än 7,300 kronor.

Det låge i sakens natur, att det för närvarande icke låte sig göra att under föreliggande omständigheter med bestämdhet uttala sig om, huruvida och i vilken utsträckning en ytterligare minskning i skolans utgifter kunde förväntas. Under sådana förhållanden funne sig överstyrelsen böra föreslå, att utgiftsminskningen för skolan under budgetåret 1940/41 tills vidare bestämdes till 7,300 kronor. Denna kostnadsbesparing syntes böra komma staten och Stockholms stad till godo med hälften vardera, varvid sålunda anslagen från såväl staten som staden skulle minskas med 3,650 kronor.

Beträffande ersättningen till de lärare, som genom skolans omorganisation komme att förlora sin anställning, erinrade överstyrelsen om att chefen för ecklesiastikdepartementet enligt propositionen nr 158/1938 tillstyrkt ersättning till vissa lärare, därvid staten skulle bidraga med tre femtedelar och Stockholms stad med två femtedelar av kostnaderna därför. Såväl överlärare som underlärare borde erhålla ersättning i den utsträckning, som de sakkunniga föreslagit. Å ersättningsbeloppen skulle utgå dyrtidstillägg i enlighet med de grunder, som gällde för befattningshavare vid statens oregrerade verk. I skrivelse nr 314/1938 hade riksdagen godkänt detta förslag.

Summan av de ersättningar, som enligt sakkunnigförslaget skulle utbetalas under budgetåret 1940/41, utgjorde 8,267 kronor, varav 2,616 kronor såsom årlig ersättning och återstoden, 5,651 kronor, såsom engångsersättning. Av dessa ersättningar skulle staten bidraga med tre femtedelar eller 4,960 kronor, medan Stockholms stad skulle svara för återstoden, 3,307 kronor. I analogi med vad som skett beträffande motsvarande ersättningar för innevarande budgetår syntes särskilt dyrtidstillägg icke böra utgå, utan ersättningarna i stället höjas med ett belopp, motsvarande det vid ett levnads-kostnadsindex av 169 utgående procentuella dyrtidstillägget, d. v. s. med 34 procent till 11,077 kronor.

För innevarande budgetår upptoges till bestridande av halva kostnaden för dyrtidstillägg till befattningshavare vid skolan ett belopp å förslagsvis 25,300 kronor. Under budgetåret 1940/41 minskades det belopp, å vilket dyrtidstillägg skulle utgå genom den då inträdande nedgången i skolans utgifter för lärarlöner. Å andra sidan syntes på grund av stegrat levnads-kostnadsindex ökat anslag till dyrtidstillägg vara erforderligt, och föresloge överstyrelsen, att för nästa budgetår anslag härför beräknades med ett med 1,200 kronor till förslagsvis 26,500 kronor förhöjt belopp.

Statskontoret har anförut bland annat följande:

Statskontoret erinrade till en början, att för innevarande budgetår minskningen i tekniska skolans utgifter för lärarlöner i anledning av den pågående avvecklingen av byggnads- och maskinyrnesskolorna beräknats till omkring 9,600 kronor. Denna besparing skulle enligt beslutade fördelningsgrunder komma staten och Stockholms stad tillgodo med hälften vardera. Då emellertid organisationsändringarna kunde förutses medföra minskade inkomster av elevavgifter för skolan, hade anslaget avvägt utan hänsynstagande till denna utgiftsminskning. I syfte att göra statsbidraget beroende av inkomsterna av elevavgifter hade dock samtidigt föreskrivits, att ett belopp å 4,800 kronor — motsvarande hälften av den beräknade besparingen i lärarlöner — finge utgå allenast i mån av inträdande minskning i skolans inkomster av elevavgifter till följd av genom skolans omorganisation minskat relevantantal för täckande av hälften av sagda inkomstminskning.

Enligt överstyrelsens förslag skulle endast den för nästkommande budgetår beräknade ytterligare besparingen komma att avföras från anslaget. Den från och med innevarande budgetår beräknade utgiftsminskningen å 4,800 kronor komme däremot fortfarande icke att påverka anslagsbeloppet.

I syfte att undvika, att ifrågavarande förslagsanslag för budgetåret 1940/41 upptoges med högre belopp, än som kunde anses oundgängligen erforderligt, förordade statskontoret, att den för innevarande budgetår upptagna delposten till bidrag till tekniska skolan å 133,600 kronor för budgetåret 1940/41 nedräknades med 9,400 kronor eller bruttobeloppet av statens andel i de besparade lärarlönerna. Delposten borde sålunda bestämmas till (133,600 — 9,400 =) 124,200 kronor. Nämda post syntes böra betecknas förslagsvis, varjämte medgivande borde lämnas skolan att — i mån av behov — överskrida densamma med ett belopp, motsvarande hälften av den minskning i elevavgifter, som inträtt till följd av genom skolans omorganisation minskat relevantantal, dock högst 9,400 kronor.

Vad anginge ersättningen åt vissa lärare, som till följd av skolans omorganisation finge vidkännas minskning i eller förlust av sina löneinkomster från skolan, ville statskontoret endast uttala, att — i likhet med vad som skett under innevarande budgetår — i ersättningsbeloppen borde inarbetas dyrtidstillägg med 31 procent.

Anslagsposten till dyrtidstillägg syntes vid nuvarande indexläge kunna beräknas till i runt tal 26,000 kronor.

Departement-
schefen.

Jag vill till en början erinra om att första etappen av tekniska skolans omorganisation, som beslutats av 1938 års riksdag (skrivelse nr 314) på förslag av Kungl. Maj:t och som innebär avveckling av de i skolan ingående maskin- och byggnadsyrkesskolorna, påbörjats från och med budgetåret 1939/40. Förslag om fortsatt omorganisation av skolan ha framlagts av 1936 års yrkesskolsakkunniga och torde under normala förhållanden ha föranlett framställning till 1940 års riksdag. Då emellertid ett fullföljande av skolans omorganisation medför betydande merutgifter för statsverket, torde med åtgärder i sådan riktning böra under nuvarande förhållanden tills vidare anstå. Skolöverstyrelsen har också vid uppgörande av anslagsberäkningarna för nästa budgetår utgått från att någon ytterligare omorganisation av skolan icke nu genomföres.

I likhet med statskontoret förordar jag, att den under förevarande anslag uppförda posten till bidrag till tekniska skolan minskas med 9,400 kronor till 124,200 kronor och betecknas förslagsvis med rätt för skolan att i mån av behov överskrida posten med ett belopp, motsvarande hälften av den minskning i elevavgifter, som kan inträda på grund av genom skolans omorganisation minskat antal elever, dock högst 9,400 kronor. Stockholms stads nuvarande bidrag till skolan — 43,904 kronor förutom halva kostnaden för dyrtidstillägg till befattningshavare vid skolan — torde böra minskas med samma belopp, 9,400 kronor, varvid emellertid förutsättes, att bidraget må överskridas enligt samma grunder, som förordats beträffande statens bidrag till skolan.

Ersättningarna åt vissa lärare vid skolan för minskad eller förlorad löneinkomst, vilka ersättningar för innevarande budgetår uppskattats till 6,085 kronor, av vilket belopp staten svarar för 3,651 kronor och staden för 2,434 kronor, ha av överstyrelsen enligt det föregående för nästa budgetår uppskattats till sammanlagt 11,077 kronor, i vilket belopp överstyrelsen inräknat dyrtidstillägg med 34 procent. Jag har intet annat att erinra mot överstyrelsens beräkningar än att jag i likhet med statskontoret anser, att i nämnda ersättningar bör liksom under innevarande budgetår inräknas dyrtidstillägg med allenast 31 procent. I enlighet härmed beräknar jag ifrågavarande ersättningar till 10,830 kronor. Av detta belopp bör staten svara för 6,498 kronor och staden för 4,332 kronor. Till bestridandet av statens andel bör alltså för nästa budgetår anvisas ett anslagsbelopp av i runt tal 6,500 kronor, innebärande en anslagshöjning med i runt tal 2,800 kronor. Stadens kostnader skulle ökas med 1,898 kronor. Med iakttagande av vad i det föregående yttrats skulle stadens bidrag sålunda för nästa budgetår uppgå till (43,904 — 9,400 + 1,898 =) 36,402 kronor jämte nyssnämnda kostnader för dyrtidstillägg. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare villkor och bestämmelser rörande dispositionen av nämnda anslagsbelopp.

Anslagsposten till dyrtidstillägg till befattningshavare vid skolan torde i överensstämmelse med statskontorets förslag för nästa budgetår böra på grund av stegrat levnadskostnadsindex höjas med 700 kronor till 26,000 kronor. Förevarande anslag, i vars disposition jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring, bör alltså för nästa budgetår uppföras med (174,000 — 9,400 + 2,800 + 700 =) 168,100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till tekniska skolan i Stockholm* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 168,100, därav 36,402 kronor skola utgå under villkor, att Stockholms stad för samma tid för berörda ändamål, under iakttagande av vad i det föregående anförts, bidrager med enahanda belopp, samt med beräkande, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden.

[192.] 13. **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.** Såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid bergsskolan i Filipstad anvisades för budgetåren 1930/35 20,000 kronor, för budgetåren 1936/39 23,000 kronor och för budgetåret 1939/40 24,500 kronor. Ur förevarande anslag utgår numera jämväl ett bidrag å 900 kronor till kostnader för pension åt f. d. vaktmästaren vid bergsskolan i Falun Fredrik Edvard Skoog, vadan anslaget för innevarande budgetår är uppfört med $(24,500 + 900 =)$ 25,400 kronor.

Hos Kungl. Maj:t ha *fullmäktige i järnkontoret* hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas med 4,980 kronor, varav 1,380 kronor belöpa å posten bidrag till uppehållande av verksamheten vid skolan och 3,600 kronor å bidrag till anordnande av en gruvförmanskurs. Beträffande de till stöd härför anförda skälen hänvisas till handlingarna i ärendet. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt en anslagshöjning å 4,380 kronor.

Departement-
schefen.

I 1939 års åttonde huvudtitel (sid. 382) framhölls i anledning av en då begärd anslagsökning med 2,880 kronor, att en höjning av anslaget syntes påkallad. Med hänsyn till den återhållsamhet vid medelsanvisningar, som beträffande ett flertal anslag till statliga läroanstalter iakttagits för budgetåret 1939/40, ifrågasattes dock, att anslagshöjningen skulle begränsas till 1,500 kronor. Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Den föreliggande framställningen om anslagshöjning med $(2,880 - 1,500 =)$ 1,380 kronor innebär ett fullföljande av berörda framställning. Ehuru starka skäl tala för ett ökat statligt stöd åt denna verksamhet, kan jag under nuvarande förhållanden icke tillstyrka vare sig denna höjning eller anvisande av medel till anordnande av en gruvförmanskurs men vill å andra sidan icke heller ifrågasätta en nedskärning av anslaget. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 25,400.

[193.] 14. **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till textilinstitutet i Borås, förslagsanslag.** Anslaget till bidrag till vävskolan i Borås, som för närvarande disponeras på sätt framgår av statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 549, har under nedannämnda budgetår utgått med följande belopp:

1930/31	kronor 12,550
1931/32	» 14,050
1932/34	» 13,050
1934/35	» 16,250
1935/36	» 22,000

1936/37.....	kronor 22,200
1937/38.....	» 25,200
1938/39.....	» 25,700
1939/40.....	» 27,700.

Anslagshöjningarna ha i första hand betingats av en etappvis genomförd utvidgning av skolans verksamhet. Höjningen för budgetåret 1931/32 möjliggjorde en påbyggnadskurs för elever, utexaminerade från tekniska elementarskolans i Borås textilt tekniska fackavdelning, och höjningen för budgetåren 1934/36 föranleddes av att en mera fackmässig undervisning kunde bedrivas i ett textilt tekniskt laboratorium, till vars utrustning statsbidrag utgått under budgetåren 1934/38 med tillhopa 155,000 kronor. Den förbättrade industriella utrustningen medförde även behov av ytterligare lärarkrafter, vilket resulterade i anslagshöjning för budgetåret 1937/38. Den av 1939 års riksdag beslutade anslagshöjningen åsyftade, bland annat, att åt tre facklärare bereda en löneförbättring med för envar 1,000 kronor om året, varav hälften bestrides av statsmedel.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid skolan, som tidigare bestreds från annat anslag i riksstaten, utgår från och med budgetåret 1935/36 från förevarande anslag. Dyrtidstillägget utgår efter de grunder, som gälla för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst vid icke nyreglerade verk; dock med iakttagande att dyrtidstillägg beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den förhöjning av avlöningen, som i form av provisorisk löne-reglering eller tillfällig löneförbättring må tillkomma dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation; ävensom under villkor att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting. För budgetåret 1935/36 beräknades dyrtidstilläggen uppgå till 2,550 kronor. På grund av stegrat levnadskostnadsindex och utökad lärarpersonal hava dock kostnaderna successivt ökats, vilket återspeglas i de för budgetåren 1936/39 vidtagna anslagshöjningarna. För innevarande budgetår har för dyrtidstillägg beräknats ett belopp av 4,530 kronor.

Skolöverstyrelsen har, med överlämnande av styrelsens för institutet anslags-
äskanden, hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas med 2,700
kronor enligt följande fördelning:

	Kronor
Löneförbättring åt läraren i spinneriteknik (halva kostnadsökningen) . .	250
Extra lärare och assistenter (halva kostnadsökningen)	1,500
Uppehållande av skolans verksamhet (en tredjedel av kostnadsökningen)	880
Dyrtidstillägg åt befattningshavare (halva kostnadsökningen)	70
Summa kronor	2,700.

Beträffande de till stöd härför anförda skälen må endast nämnas, att institutets styrelse beträffande anslagsmedlen till extra lärare och assistenter anfört följande:

Vid beräkning av lärarbehovet hade alltid antagits, att institutets föreståndare, vilken samtidigt vore lektor vid tekniska gymnasiet i Borås, själv skulle åtaga sig ungefär 12 veckotimmar. För att kunna hinna med denna undervisning hade han hittills åtnjutit partiell tjänstledighet från sitt lektorat. Arvodet för hans vikarier vid gymnasiet hade indirekt bestritts av institutet genom att föreståndaren från de till extra lärare och assistenter anslagna medlen erhållit ett belopp lika med löneavdraget vid gymnasiet. Medan detta löneavdrag hittills varit lika med vikariernas arvode, komme det på grund av numera gällande lönereglemente för framtiden att bli ej oväsentligt höjt, vilket för institutets del betydde ökade utgifter för extra lärare och assistenter. Vidare hade genom 1939 års riksdagsbeslut de ordinarie lärarnas pensionsfråga blivit ordnad (jfr kungörelsen nr 506/1939), vilket även komme att innebära högre utgifter för lärarpersonalen. De automatiska utgiftsökningarna, vilka, då en detaljberäkning ej vore möjlig, upptagits under posten extra lärare och assistenter, hade beräknats till 3,000 kronor.

Statskontoret har under förhandenvarande statsfinansiella förhållanden icke funnit tillräckliga skäl anförda för höjning av anslaget i vidare mån än det stegrade levnadskostnadsindex kunde föranleda. På grund härav hemställles, att anslaget för nästkommande budgetår icke uppföres med högre belopp än förslagsvis 27,800 kronor.

Departementschefen.

Facklärarna vid vävskolan i Borås, bland dem läraren i spinneriteknik, erhöilo så sent som vid 1939 års riksdag avsevärt förbättrade löneförmåner. Bland annat med hänsyn härtill kan jag icke nu förorda överstyrelsens förslag om ytterligare löneförbättring åt läraren i spinneriteknik. En höjning av anslagsmedlen till extra lärare och assistenter synes däremot erforderlig på grund därav, att institutets föreståndare under tjänstledighet vid sin lektorsbefattning för uppehållande av föreståndarskapet numera har att avstå större del av lönen vid nämnda befattning än tidigare. Jag uppskattar den härför erforderliga höjningen till omkring 1,000 kronor. Vad angår överstyrelsens förslag i övrigt, är jag på grund av rådande krisläge förhindrad att förorda annan anslagsökning än av stegrat levnadskostnadsindex betingad höjning av anslagsmedlen till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid skolan med förslagsvis 100 kronor. Anslaget, vars benämning bör ändras till Bidrag till textilinstitutet i Borås, torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(27,700 + 1,000 + 100 =)$ 28,800 kronor. Jag vill tillägga, att jag övervägt lämpligheten av en av krisförhållandena påkallad reduktion av detta anslag men med hänsyn till skolans betydelse för den industriella verksamheten i vårt land icke ansett mig böra ifrågasätta en sådan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till textilinstitutet i Borås* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 28,800.

[194.] 15. **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till John Lennings vävskola i Norrköping.** Till förevarande ändamål har alltsedan budgetåret 1937/38 utgått anslag med 18,000 kronor. Dessutom har riksdagen för budgetåren 1937/39 anvisat anslag med tillhopa 50,000 kronor till bidrag till anskaffning av färgeri- och appreturtrusning vid vävskolan. *Vävskolans styrelse* har i skrivelse till skolöverstyrelsen, med bifogande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för skolan, anhållit om anvisande av ett till 22,500 kronor höjt anslag för budgetåret 1940/41. Ökningen betingas av att en kurs för utbildande av trikåtekniker skulle anordnas vid skolan från och med höstterminen 1939. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt ett till 20,000 kronor höjt anslagsbelopp under åberopande av att en i statförslaget upptagen utgiftspost å 5,000 kronor för inköp av stadigvarande undervisningsmateriel kunde nedsättas till 2,500 kronor.

Vidare har *skolstyrelsen* hos Kungl. Maj:t anhållit, att för budgetåret 1940/41 måtte anvisas 58,773 kronor till komplettering av skolans färgeri- och appreturtrusning. *Överstyrelsen* har i nämnda skrivelse, under erinran om det stora intresse och den frikostighet, som från industriens sida visats skolan, tillstyrkt anvisande av 50,000 kronor för nämnda ändamål.

Med hänsyn till rådande krisläge kan jag icke tillstyrka någon höjning av förevarande anslag och ej heller förorda, att ytterligare anslag anvisas till anskaffning av färgeri- och appreturtrusning. Å andra sidan synes anslaget av skäl, som under nästföregående punkt anförts, ej böra nedskäras. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departement-
schefen.

att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till John Lennings vävskola i Norrköping* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 18,000.

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt.

[195.] 1. **Understöd åt folkbiblioteksväsendet, förslagsanslag.** Detta anslag utgår nu med 1,579,800 kronor och disponeras enligt beslut av Kungl. Maj:t på sätt framgår av det efterföljande.

Skolöverstyrelsen har för budgetåret 1940/41 föreslagit höjning av anslaget med 122,200 kronor till 1,702,000 kronor. Häröver har *statskontoret* yttrat sig, därvid ämbetsverket bland annat uttalat önskvärdheten av en kraftig beskrining av anslaget. I anledning av detta uttalande har *överstyrelsen* avgivit utlåtande den 24 november 1939.

1. Folk-, studiecirkel-, skol-, sjukhus- och sjömansbibliotek. Denna anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med förslagsvis 1,425,000 kronor. *Överstyrelsen* har för nästa budgetår beräknat anslagsbehovet till 1,523,000 kronor, vilket innebär en utgiftsökning med 98,000 kronor. Härav hänför sig ett belopp av 15,000 kronor till den höjning av statsunderstödet till sjukhusbibliotek från en krona till en krona 50 öre per sängplats, som beslöts av 1939 års lagtima riksdag, och ett belopp av 3,000 kronor till den av nämnda riksdag likaledes beslutade utsträckningen av rätten att åtnjuta statsunderstöd till att omfatta jämväl vissa lantbruks- m. fl. skolor. I övrigt är den beräknade anslagshöjningen avsedd att uppbringa anslagsposten till nivå med summan av de för budgetåret 1938/39 beviljade understöden, tillhopa 1,505,000 kronor; utgiftsstegringen i förhållande till budgetåret 1937/38 utgör omkring 80,000 kronor.

Under krisåren 1932/33 och följande år reducerades utgifterna under denna anslagspost genom generell nedsättning av de enligt kungörelsen nr 15/1930 utgående understöden med viss procent, nämligen 20 procent för budgetåret 1932/33, 40 procent för budgetåren 1933/35 och för senare halvåret 1935 samt 30 procent för förra halvåret 1936. De för budgetåren 1933/36 beslutade anslagsgrunderna inneburo därjämte, att s. k. tilläggsunderstöd II (avsett för egentlig bibliotekspersonal med vissa högre kvalifikationer) skulle reduceras med allenast 20 procent; för större delen av samma tid gällde, att nya understöd i princip icke skulle beviljas samt att understöd ej finge beräknas å högre ortsbidrag, högre lokala utgifter eller högre ersättning för kvalificerad bibliotekspersonal än som legat till grund

för beviljandet av understöd för år 1932. Fyllnadsunderstöd kunde dock på visst sätt utgå till särskilt behövande bibliotek.

Statskontoret har ifrågasatt, om icke i nuvarande läge besparingsåtgärder, liknande de, som vidtagits för budgetåren 1933/35, kunde anses påkallade. I varje fall uttalade statskontoret önskvärdheten av sådana inskränkningar, att anslagsposten kunde nedbringas med en tredjedel till omkring 1,000,000 kronor. I anledning härav har *överstyrelsen* verkställt en undersökning rörande fördelningen mellan olika utgiftsändamål, enligt statförslag för år 1939, av de i städer belägna folkbibliotekens inkomster, av vilken undersökning följande sammandrag må här återgivas:

	Bokinköp och inbind- ning	Hyra (inkl. värme, lyse, renhållning o. städning)	Personal- utgifter	Övriga utgifter	Summa utgifter	Statsunder- stöd 1938
Summa för samtliga i städer be- lägna folkbibliotek	1,005,004 (28,2 %)	656,213 (18,4 %)	1,525,059 (42,7 %)	383,650 (10,7 %)	3,569,926 (100 %)	609,590 (17,1 %)
Därav för bibliotek i städer med mindre än 50,000 invånare . .	535,504 (35,3 %)	305,059 (20,1 %)	528,800 (34,8 %)	148,176 (9,8 %)	1,517,539 (100 %)	552,185 (36,4 %)

Beträffande biblioteken i de större städerna vore, framhåller *överstyrelsen*, att märka, att statsunderstödet, vilket enligt gällande författning kunde utgå med högst 10,000 kronor per kommun, för dem spelade en jämförelsevis underordnad roll i budgeten. Statsunderstöden utgjorde för bibliotek i städer med under 50,000 invånare i medeltal 36 procent av den samlade budgeten.

I fråga om landsbygdens folkbibliotek kunde fastslås, att en relativt större del av inkomsterna toges i anspråk för bokinköp än i städernas. Bokinköpsposten torde sålunda i de landsbygdsbibliotek, där ortsbidraget vore över 400 kronor, utgöra i medeltal 50 procent och i mindre bibliotek nästan undantagslöst överstiga denna siffra. Samtidigt spelade statsunderstödet i flertalet landsbygdsbiblioteks budget en procentuellt större roll än i städernas bibliotek. *Överstyrelsen* erinrade om att statsunderstöden till alla bibliotek, som hade högst 400 kronor i lokala anslag, uppginge till samma belopp som de lokala anslagen, under det att statsanslaget till bibliotek med högre ortsbidrag utginge med fulla belopp endast om biblioteket fyllde vissa kvalificerade krav. Vad studiecirkelbiblioteken beträffade, låge de till alldeles övervägande del på landsbygden eller i mindre städer, och om dem — liksom om skolbiblioteken — gällde i stort sett detsamma som nyss sagts om folkbiblioteken på landet.

En reduktion av de till biblioteken utgående statsunderstöden måste i första hand komma att träffa *bokinköpsanslagen*. Bibliotekens övriga utgifter vore nämligen till stor del bundna. Så ingripande åtgärder som en nedpressning av bibliotekens konto för personalutgifter genom avskedanden eller lönesänkningar torde vara uteslutna. Detsamma gällde om bibliotekens hyreskonton och därmed sammanhängande utgifter, då en förflyttning till mindre eller sämre lokaler i de fall, där den överhuvudtaget vore genomförbar, skulle betyda avbräck i verksamheten för lång tid framåt. Den enda återstående utgiftsposten — fränsett vissa mindre expensbelopp, i fråga om vilka en eventuellt möjlig besparing ej kunde tänkas uppgå till några större belopp, så mycket mindre som en prisstegring på vissa varor vore

sannolik — vore alltså bokkontot. För närvarande förmedlades årligen cirka 17 miljoner boklån till cirka 1,300,000 låntagare. Särskilda åtgärder hade vidtagits för att möta efterfrågan på böcker från de till förstärkt försvarsberedskap inkallade värnpliktiga, för vilka bristen på sysselsättning och förströelse i många fall varit synnerligen kännbar. Mycket starka skäl talade sålunda mot varje reduktion av folkbiblioteksanslagen i innevarande läge, icke blott med hänsyn till risken för avbrott i en löftesrik utveckling utan även därför att den nuvarande situationen ställde alldeles särskilda krav på biblioteken.

Betänkligheterna framträdde med ökad styrka, om man undersökte bokinköpsens fördelning på olika arter av litteratur samt de konsekvenser, som en anslagsreduktion från dessa synpunkter måste få.

Av intresse i detta sammanhang vore bland annat bokinköpsens uppdelning mellan facklitteratur och skönlitteratur. Av en för några år sedan inom överstyrelsen utarbetad statistik, avseende all litteratur utom barnböcker, hade framgått, att antalet under år 1934 med stadsbiblioteken införlivade band fördelats så, att i genomsnitt 58 procent av hela antalet band fallit på facklitteratur, vilket i sin tur, då denna litteratur som regel vore dyrare än skönlitteraturen, torde ha motsvarat cirka $\frac{2}{3}$ av inköpsvärdet. Stickprov för landsbygdens vidkommande hade visat, att facklitteraturinköpsens genomsnittliga anpart låge lägre än i städerna men dock utgjorde över 49 procent, motsvarande inemot 60 procent av inköpsvärdet. En större besparing kunde alltså äga rum, endast om inköpen av facklitteratur avsevärt reducerades.

Vidare vore att märka, att en stor anpart av bokanslagen måste disponeras för ombindningar samt ersättningsexemplar av förslitna böcker. Sannolikt belöpte omkring $\frac{2}{3}$ av utgifterna för bokinköp och inbindning vid såväl de större som de mindre biblioteken å nyinköp och $\frac{1}{3}$ å ersättningsköp och ombindning.

Ett bedömande av möjligheterna till besparingar å bokkontot hade slutligen också att taga hänsyn till frågan, om bokpriserna kunde väntas stiga som en följd av det nuvarande krisläget. Sannolikheten talade för att så kunde bli förhållandet.

Konsekvenserna av en eventuell nedskärning skulle för de medelstora och mindre stadsbiblioteken, för vilka specificerad statistik föreläge, te sig på följande sätt. Eftersom cirka 35 procent av den samlade budgeten användes för bokinköp och inbindning och statens bidrag utgjorde omkring 36 procent av bibliotekens inkomster, skulle en nedsättning av statsunderstöden med ett visst procenttal betyda en reduktion av bokinköpen med ungefär samma procent.

För landsbygdens bibliotek vore bokinköpsens andel av det samlade utgiftsbeloppet högre, men man hade där från andra synpunkter så mycket större svårigheter att bemästra, att möjligheterna för en nedsättning ej vore gynnsammare än i städerna. Vad här sagts om folkbiblioteken gällde i stort sett också om skolbiblioteken och sjukhusbiblioteken.

En förutsättning för de i det föregående lämnade kalkylerna vore oreducerade lokala anslag. På en hel del håll måste man emellertid säkerligen räkna med en viss reduktion av det lokala anslaget. En dylik dubbelbeskärning skulle drabba biblioteken hårt.

Överstyrelsen har vidare erinrat, att statsunderstöden under fem av de tio år, som gällande kungörelse om statsbidrag till biblioteken varit i kraft,

utgått med reducerade belopp. Fulla anslag hade utgått till biblioteken under så kort tid efter den förra krisens avveckling, att en ny anslagsreduktion, även om den hölles inom snävre gränser än den tidigare, måste befaras leda till för biblioteken ännu kännbarare följder.

Den av under senaste krisen vidtagna restriktioner, som nu i första hand syntes kunna tänkas komma i fråga, vore ett *förbud mot statsunderstöd åt nya bibliotek* i andra fall än efter särskilt beslut. I vissa fall kunde det vara ett stort intresse, att anslag finge utgå även till ett nytt bibliotek, men i andra fall torde med inrättandet av ett kanske i och för sig önskvärt nytt bibliotek kunna anstå tills det ekonomiska läget förbättrats. För den händelse en föreskrift i liknande syfte nu skulle införas, borde enligt överstyrelsens mening denna formuleras så, att med nya bibliotek avsåges sådana, som icke tidigare erhållit statsunderstöd, icke som förra gången bibliotek, som under ett bestämt år icke tillerkänts dylikt understöd, en bestämmelse, som verkat ojämnt och godtyckligt. Fördelningen av anslagen till nya bibliotek borde ske antingen genom Kungl. Maj:t eller genom överstyrelsen. I händelse av sistnämnda alternativ borde för ändamålet anvisas ett särskilt belopp om förslagsvis 3,000 kronor.

Erfarenheterna från åren 1932—36 hade enligt överstyrelsens mening till fullo visat, att fastlåsandet vid 1932 års statsunderstöd medfört så stora olägenheter, att ett införande nu av likartade föreskrifter bestämt måste avstyrkas. I detta sammanhang borde också framhåvas, att nämnda »spärr» i realiteten därjämte inneburit samma för biblioteken ogynnsamma konsekvenser, som skulle blivit följden av den vid 1930 års omorganisation av folkbiblioteksväsendet ifrågasatta men då av riksdagen avvisade förändringen av folkbiblioteksanslagets natur från förslagsanslag till maximerat anslag.

Då överstyrelsen alltså bestämt måste avstyrka införandet av en dylik spärr, hade överstyrelsen intet annat alternativ att framföra, för den händelse en reduktion ej kunde undvikas, än en *procentuell reduktion* av de belopp, som enligt gällande författning skolat utgå, med undantag dock för vissa poster, där det syntes alldeles särskilt nödvändigt med fulla anslag för att i någon mån mildra de ogynnsamma konsekvenserna av en anslagsrestriktion.

De anslag, som enligt överstyrelsens mening under alla omständigheter borde utgå med reducerade belopp, vore *dels* det särskilda tilläggsunderstödet (nr II), som utginge i viss proportion till lönen till kvalificerad egentlig bibliotekspersonal och kunde beräknas till 120,000 kronor, *dels ock* anslaget till svenska sjömansbiblioteket, för närvarande 10,000 kronor för år.

Om samtliga övriga statsunderstöd under ifrågavarande anslagspost, 1,393,000 kronor, proportionellt reducerades, skulle avdrag och kvarstående anslagsbehov uppgå till följande belopp:

	Avdrag, procent:	Avdrag, kronor:	Kvarstående an- slagsbehov, kronor:
Alt. I	10	139,300	1,383,700
Alt. II	20	278,600	1,244,400
Alt. III	30	417,900	1,105,100
Alt. IV	40	557,200	965,800.

För att komma till den av statskontoret önskade besparingen måste man alltså räkna med en så långt gående reduktion som 40 procent. Av det förut anförda torde emellertid tydligt framgå, att en beskrining, även om

den hölle sig vid betydligt lägre belopp, skulle medföra så svåra konsekvenser för biblioteken, att den ej borde ifrågakomma.

Därest en nedsättning icke desto mindre funnes böra komma i fråga, ansåge överstyrelsen följande synpunkter böra beaktas vid *valet av tidpunkt för ikraftträdandet av en anslagsreduktion*. Bibliotekens arbetsår vore kalenderåret. Statsunderstöden lyftes emellertid samtliga under det budgetår, som började den 1 juli det kalenderår, som understöden avsåge. Tidigare reduktioner av statsunderstöden hade trätt i kraft den 1 juli, trots de svårigheter för biblioteken, vilka givetvis blivit en följd av att statsunderstöden reducerats under ett kalenderår, för vilket statförslagen och de lokala bidragen fastställts redan föregående höst. En nedsättning av anslaget från och med den 1 juli 1940 skulle således för belastningen under budgetåret 1940/41 innebära en besparing å hälften av det ovan för respektive procentsats angivna beloppet, vadan alltså exempelvis 10 procents reduktion skulle medföra en besparing för sagda budgetår om cirka 70,000 kronor.

2. Centralbibliotek. Enligt den plan, som låg till grund för 1929 års riksdagsbeslut angående omorganisation av folkbiblioteksväsendet, skulle varje län (utom län med landsbibliotek) erhålla ett centralbibliotek med uppgift att supplerat de lokala bibliotekens arbete genom direkt och kostnadsfri utlåning av böcker, som behövdes i studiesyfte, genom utsändandet av vandringsbibliotek och genom biblioteksteknisk vägledning. Årligen skulle, tills organisationen stode fullt färdig, inrättas två nya centralbibliotek. I enlighet härmed anvisade riksdagen anslag för två nya centralbibliotek från och med vart och ett av kalenderåren 1930—32. På grund av det statsfinansiella läget tillkommo däremot inga nya centralbibliotek 1933—35 samt endast ett centralbibliotek för vartdera av åren 1936—39. 1939 års riksdag beslöt inrättande från den 1 januari 1940 av ytterligare två centralbibliotek. Härtill komma dock stifts- och landsbiblioteken i Linköping och Skara.

Kostnaderna för centralbibliotek uppgå under budgetåret 1939/40 till 110,000 kronor (tio bibliotek från budgetårets början om vartdera 10,000 kronor samt två bibliotek från den 1 januari 1940 om vartdera 5,000 kronor).

Överstyrelsen har föreslagit inrättande av två nya centralbibliotek från ingången av år 1941. För budgetåret 1940/41 skulle alltså erfordras *130,000 kronor* (tolv bibliotek från budgetårets början om vartdera 10,000 kronor samt två bibliotek från den 1 januari 1941 om vartdera 5,000 kronor).

Statskontoret har anfört, att nya centralbibliotek tills vidare icke synes böra inrättas, i vilket fall anslagsposten borde bestämmas till 120,000 kronor.

Gentemot statskontorets förslag har *överstyrelsen* framhållit,

att det i nuvarande, för biblioteken påfrestande situation vore dubbelt angeläget, vare sig de lokala bibliotekens anslag reducerades eller icke, att till fullo utnyttja förefintliga resurser genom åtgärder i effektivitetens, samarbetets och rationaliseringens intresse. Erfarenheten visade med för varje år ökad styrka, att centralbiblioteken i detta avseende betydde ett tillskott, som ej kunde på annat sätt åvägabringas, och en särskilt för det

mera kvalificerade studiearbetet ovärderlig tillgång. Ett förnyat uppskov med centralbiblioteksorganisationens utbyggande skulle enligt överstyrelsens mening medföra så betydande nackdelar, att överstyrelsen ansåge sig bära bestämt avstyrka ett dylikt.

Sveriges allmänna biblioteksforening har anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte att påskynda utbyggandet av centralbiblioteksorganisationen.

3. Vandringsbiblioteksförråd vid stifts- och landsbibliotek. Ingen ändring har föreslagits beträffande denna anslagspost, som är uppförd med 6,000 kronor.

4. Resekostnads- och traktamentsersättningar vid biblioteksinspektion från lands- och centralbibliotek. Som en konsekvens av de för innevarande budgetår beslutade och för följande budgetår ifrågasatta nya centralbiblioteken har *överstyrelsen* föreslagit, att denna anslagspost, som utgår från en genomsnittssiffra om 600 kronor för år och län och för innevarande budgetår är uppförd med 7,800 kronor, måtte höjas med 1,200 kronor till 9,000 kronor (för hela budgetåret tolv centralbibliotek och två landsbibliotek om vardera 600 kronor samt från och med den 1 januari 1941 ytterligare två centralbibliotek om vardera 300 kronor).

Statskontoret har ansett posten skäligen bära reduceras från 7,800 kronor till 5,000 kronor, vilket skulle innebära, att varje central- och landsbibliotek erhöles till sitt förfogande ett belopp av cirka 350 kronor. *Överstyrelsen* har ansett sig icke bära avstyrka en dylik besparing för en kortare tid. Med hänsyn till förslaget om inrättande av ytterligare två nya centralbibliotek från och med år 1941 borde dock anslagsposten bestämmas till 5,350 kronor.

5. Förmedlingsanstalter för vandringsbibliotek. Ingen ändring har föreslagits beträffande denna anslagspost, vilken sedan budgetåret 1933/34 varit upptagen till 6,000 kronor.

6. Bibliotekskurser. Under många år var denna anslagspost uppförd med 12,000 kronor årligen. För budgetåret 1932/33 sänktes emellertid beloppet av statsfinansiella skäl till 8,000 kronor, varefter för de två följande budgetåren intet anslag anvisades. Kursverksamheten upptogs ånyo med år 1936, i det medel anvisades för ändamålet för budgetåret 1935/36 med 4,000 kronor och för budgetåren 1936/39 med 6,000 kronor samt för innevarande budgetår med 9,000 kronor.

Överstyrelsen har för nästa budgetår begärt en höjning av anslagsposten med 3,000 kronor till 12,000 kronor, varav 7,500 kronor för två kurser för folkbibliotekarier, 2,500 kronor för en kurs för skolbibliotekarier och 2,000 kronor för länskurser för de minsta bibliotekens bibliotekarier.

I anledning av att *statskontoret* föreslagit indragning tills vidare av förevarande anslagspost, har överstyrelsen förklarat sig finna minst betänkligt att stryka de föreslagna länskurserna, då dessa ej hade något sammanhang med den kompetensprövning, som enligt gällande författning ålåg överstyrelsen. En av de båda folkbibliotekariekurserna kunde likaledes i innevarande krissituation bortfalla.

Däremot ansåge överstyrelsen det mycket angeläget med en kurs för folkbibliotekarier och en för skolbibliotekarier, med företrädare för den förstnämnda. För personal vid folkbiblioteken funnes ingen annan utbildning än dessa kurser, och tillgången på kvalificerad personal vore av den betydelse, att statsmakterna ansett sig böra avväga alla statsunderstöd till bibliotek över en ganska låg gräns (ortsbidrag om över 400 kronor), så att de utginge med olika belopp, om biblioteken hade kvalificerad personal eller ej. För en dylik kurs erfordrades ett belopp om 3,500 kronor. Ett bortfallande av denna kurs skulle enligt överstyrelsens mening medföra så allvarliga olägenheter, att de ej skulle stå i någon proportion till den möjliga besparingen.

7. Tillägg till grundkatalog. Denna anslagspost, som är avsedd för tryckningskostnader och honorar åt sakkunniga, höjdes för innevarande budgetår från 3,500 kronor till 4,000 kronor. För nästa budgetår har ej ifrågasatts någon ändring.

8. Tidskrifter. Från denna anslagspost utgå understöd till de tre tidskrifterna Biblioteksbladet, Folklig kultur (tidigare Bokstugan) och Studiekamraten. Understödens belopp nedsattes vid 1932 års riksdag till 3,000 kronor för Biblioteksbladet och Studiekamraten samt 2,000 kronor för Bokstugan. Sistnämnda belopp höjdes av 1934 års riksdag till 3,000 kronor. Understödsbeloppet har därefter successivt höjts till 4,000 kronor för var och en av tidskrifterna.

Med anledning av att statskontoret för innevarande budgetår ifrågasatt indragning av understöden till Folklig kultur och Studiekamraten på grund av att dessa tidskrifter med hänsyn till sin omfattning syntes kunna bära sig utan statsanslag (se 1939 års åttonde huvudtitel, sid. 393 ff.), har *överstyrelsen*, efter att ha inhämtat yttranden från dessa tidskrifter, uttalat, att en reduktion av understöden skulle få en mycket beklaglig verkan.

Studiekamraten, som nu utginge i sin 21 årgång, utgaves och redigerades av en studiecirkel inom arbetarnas bildningsförbunds Stockholmsavdelning. Den lade an på att genom populärvetenskapliga uppsatser giva upplysning i olika ämnen och överhuvudtaget inom breda lager öppna ögonen för andliga värden. Folklig kultur vore ett gemensamt organ för de olika statsunderstödda riksstudieförbund, som bedreve folkbildningsarbete. De båda tidskrifternas olika karaktär och publik torde till stor del förklara den av statskontoret påpekade olikheten i deras annonsinkomster och omkostnader. Överstyrelsen föreslog, att understöden till de tre tidskrifterna skulle utgå med oförändrat belopp eller sammanlagt 12,000 kronor.

Statskontoret har yttrat, att anslagsposten syntes utan alltför stora olägenheter kunna nedsättas till 9,000 kronor.

Överstyrelsens utredning bestyrker min uppfattning, att en starkare beskärning av förevarande anslag skulle medföra allvarliga olägenheter för folkbiblioteksorganisationen och därmed även för det fria folkbildningsarbetet. För stadsbibliotekens vidkommande föreligger en specificerad statistik, som visar, att bibliotekens utgifter till större delen belöpa på ändamål av administrativ karaktär och att endast omkring en tredjedel av utgifterna avse nyanskaffning och bindning av böcker, i främsta rummet facklitteratur. Den prisstegring å böcker, som inträtt och torde komma att fortgå, verkar i sig själv hämmande på nyanskaffningen av litteratur. En sänkning av de kommunala bidragen torde även mångenstädes vara att befara. Vidare bör beaktas, att folkbiblioteken vid den senaste ekonomiska krisen hårdare än många andra institutioner drabbades av anslagsrestriktioner och att organisationen icke synes ännu ha haft möjlighet att reparera de skador, som därigenom uppstodo. Det är därför av vikt, att folkbiblioteksväsendet icke genom alltför ingripande besparingsåtgärder från statens sida försättes i ett än ogynnsammare läge, särskilt som erfarenheterna från den senaste krisen tydligt utvisa, att en stark ökning av besöks- och lånefrekvensen, speciellt vad beträffar fack- och studielitteratur, kan vara att emotse vid en försämring av det allmänna ekonomiska läget.

Departementschefen.

Den kraftiga utgiftsstegring till förevarande ändamål, som under de senaste åren ägt rum och medfört betydande anslagsöverskridanden, gör dock en begränsning av medelsanvisningen befogad. Det skulle icke vara skäligt att låta folkbiblioteksorganisationen arbeta utan kännning med de statsfinansiella svårigheter, som tvingat mig att förorda väsentliga beskärningar av anslag till bokinköp bland annat för de större vetenskapliga biblioteken och reduktioner av de till statsinstitutioner i allmänhet utgående anslagen till expensutgifter, inbindning o. dyl. Med hänsyn till vad i det föregående av mig anförts är det emellertid av betydelse att vid genomförandet av besparingsåtgärder på detta område framgå med försiktighet.

Vad först beträffar anslagsposten till *folk-, studiecirkel-, skol-, sjukhus- och sjömansbibliotek*, finner jag mig sålunda kunna nu tillstyrka en reduktion av de statsunderstöd, som eljest skolat utgå från posten, med endast tio procent för år. Från reduktionen synes dock i enlighet med överstyrelsens förslag böra undantagas dels det s. k. tilläggsunderstödet II, dels ock det till svenska sjömansbiblioteket utgående beloppet. I förhållande till det av överstyrelsen för nästa budgetår beräknade medelsbehovet, 1,523,000 kronor, torde härigenom kunna vinnas en utgiftsbegränsning med omkring 140,000 kronor, räknat för kalenderår, vilket utgör bibliotekens verksamhetsår. Där est reduktionen, vilket jag tillstyrker, träder i tillämpning från och med den 1 juli 1940, blir utgiftsbegränsningen å nästa budgetårs anslag, vilket belastas med understöd, avseende kalenderåret 1940, följaktligen hälften av

sistnämnda belopp, eller omkring 70,000 kronor. Jag förutsätter vidare, att understöd tilldelas bibliotek, som icke tidigare erhållit understöd, endast om biblioteket befinnes fylla ett påtagligt behov eller särskilda skäl eljest prövas föreligga. Sådan prövning torde böra ankomma på Kungl. Maj:t. Något för dylikt ändamål särskilt avsett belopp synes icke böra anvisas.

Mot överstyrelsens beräkning av medelsbehovet å ifrågavarande anslagspost har jag icke funnit anledning till erinran. Jag beräknar således för ändamålet ett belopp av $(1,523,000 - 70,000 =)$ i avrundat tal *1,450,000 kronor*.

I fråga om *centralbiblioteken* finner jag mig nödsakad för närvarande avstyrka vidare utvidgning av organisationen. Läget på detta område är gynnsammare nu än vid den senaste krisen, då endast sex egentliga centralbibliotek funnos mot tolv från och med den 1 januari 1940. Såsom följd av 1939 års beslut om inrättande av två nya centralbibliotek bör dock anslagsposten ökas med 10,000 kronor till *120,000 kronor*. Anslagsposten till *reskostnads- och traktamentsersättningar vid biblioteksinspektion från lands- och centralbibliotek* lär i enlighet med statskontorets av skolöverstyrelsen icke avstyrkta förslag böra temporärt minskas med 2,800 kronor till *5,000 kronor*.

Ehuru behovet av kvalificerad bibliotekspersonal fortfarande synes vara stort, torde ett tillfälligt indragande av anslagsposten till *bibliotekskurser* i rådande läge vara ofrånkomligt. Jag erinrar om att jag för nästa budgetår funnit mig böra tillstyrka ett inhiberande av praktiskt taget all kursverksamhet.

Vad beträffar anslagsposten till *tidskrifter*, kan jag med hänsyn till de av mig på olika områden föreslagna anslagsrestriktionerna icke tillstyrka anvisande av oförändrat belopp utan föreslår i likhet med statskontoret en återgång till det tidigare under flera år utgående understödsbeloppet av tillhoppa *9,000 kronor*, innebärande en anslagsminskning med 3,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skolöverstyrelsen meddela beslut rörande fördelningen av sistnämnda belopp mellan de särskilda tidskrifterna, därvid hänsyn bör tagas till de inkomster av annan art, som tidskrifterna må kunna förskaffa sig.

I fråga om anslagsposterna till *vandringsbiblioteksförråd vid stifts- och landsbibliotek, förmedlingsanstalter för vandringsbibliotek* och *tillägg till grundkatalog* å respektive *6,000 kronor*, *6,000 kronor* och *4,000 kronor* ifrågasätter jag icke någon ändring.

Under åberopande av vad sålunda anförts föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår beräknas till $(1,450,000 + 120,000 + 5,000 + 9,000 + 6,000 + 6,000 + 4,000 =)$ *1,600,000 kronor*, innebärande en anslagsökning med 20,200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt folkbiblioteksväsendet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 1,600,000, att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av mig i det föregående angivits, utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må äga meddela.

[196.] 2. **Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.** Sedan år 1884 har riksdagen anvisat anslag att under vissa villkor användas till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar. Anslagens belopp och fördelning till olika ändamål under budgetåren 1931/40 framgå av nedanstående sammanställning (av skolöverstyrelsen utdelade belopp angivas inom parentes):

Ändamål	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	1939/40
Understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar	18,000 (18,000)	18,000 (18,000)	18,000 (15,500)	18,000 (15,500)	18,000 (15,700)	18,000 (15,800)	18,000 (16,200)	18,000 (18,000)	18,000
Understöd åt föreläsningsförbund	10,000 (9,100)	10,000 (9,200)	10,000 (8,550)	10,000 (8,550)	10,000 (8,680)	10,000 (8,680)	10,000 (9,280)	10,000 (9,450)	10,000
Understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare . . .	10,000 (10,000)	10,000 (9,945)	10,000 (5,865)	10,000 (5,285)	10,000 (5,585)	10,000 (5,360)	10,000 (4,650)	10,000 (4,875)	10,000
Anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar i samband med studiecirkelverksamhet . .	26,000 (26,000)	26,000 (26,000)	13,300 (13,300)	13,300 (13,300)	13,300 (13,300)	30,000 (29,000)	40,000 (38,000)	50,000 (48,000)	50,000
Tidskrift för föreläsningsverksamheten	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
Lokala föreläsningsanstalter m. m.	336,500 (332,565)	234,500 (241,250)	147,200 (156,895)	147,200 (155,140)	146,500 (154,670)	146,200 (155,600)	146,500 (155,795)	162,500 (170,625)	162,500
Summa kronor	402,000 (397,165)	300,000 (305,895)	200,000 (201,610)	200,000 (199,275)	199,300 (199,435)	215,700 (215,940)	226,000 (225,425)	252,000 (252,450)	252,000

Bestämmelser om understöd till föreläsningsverksamhet ha meddelats i kungörelsen nr 239/1929 (ändrad genom kungörelsen nr 163/1932).

Centralbyråerna, vilka för närvarande äro till antalet tre (centralbyrån i Lund för populärvetenskapliga föreläsningar, folkbildningsförbundet i Stockholm och västra Sveriges folkbildningsförbund i Göteborg), ha till uppgift, bland annat, att tillhandagå med förmedling av föreläsningar samt med råd och anvisningar beträffande föreläsningsverksamheten ävensom att utgiva förteckning över lämpliga föreläsare och föreläsningssämen.

Föreläsningsförbund utgöra sammanslutningar av föreläsningsanstalter inom ett större område och ha till uppgift att förmedla föreläsningar, ordna föreläsningsturnéer samt i övrigt befordra samarbete mellan föreläsningsanstalterna inom området. Antalet under budgetåret 1938/39 understödda föreläsningsförbund var 19.

Riksförbund för studiecirkelverksamhet må erhålla understöd för anordnande av föreläsningsserier och kurser, omfattande var och en minst tre föreläsningar, under villkor bland annat, att föreläsningarna anordnas i samband med studiecirkelarbete. Dylikt understöd utgår för närvarande till ett riksförbund.

Lokal föreläsningsanstalt äger åtnjuta statsunderstöd jämlikt ovannämnda kungörelse under villkor bland annat, att kommuner eller enskilda tillskjuta minst lika stort belopp som statsunderstödet samt att föreläsningarna, vilkas antal för budgetår räknat ej får understiga 10, så anordnas, att de antingen jämnt fördelas över föreläsningsåret eller ock, helt eller delvis, sammanföras till kurser på kortare tid. Understödsbeloppet utgör högst 3,000 kronor och lägst 200 kronor för helt budgetår. Om skolöverstyrelsen, som fördelar understöden, så prövar lämpligt, må i vidsträcktare eller folkrikare kommuner mer än en föreläsningsanstalt uppbära statsanslag; dock får det samlade statsanslaget inom kommunen ej överstiga 12,000 kronor för budgetår.

Riksdagen har för budgetåret 1939/40 medgivit, att det lägsta understödet må utgöra 100 kronor samt att det minsta antalet anordnade föreläsningar må utgöra fem.

Antalet lokala föreläsningsanstalter m. m. under budgetåren 1930/39 framgår av följande sammanställning:

	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39
Antal föreläsningsanstalter	764	729	666	642	631	630	626	637	637
Lokala inkomster	784,000	819,500	700,000	650,000	630,000	660,000	675,000	700,000	700,000
Sökt statsbidrag	496,000	503,000	403,000	396,000	375,000	400,000	490,000	500,000	500,000
Beviljat statsbidrag	336,490	332,565	241,250	156,895	155,140	154,670	155,600	155,795	170,625

Lokal föreläsningsanstalt må jämväl erhålla statsunderstöd för ersättande av *reskostnader för föreläsare* under iakttagande, att dylikt understöd må utgå allenast till avlägset liggande och ekonomiskt mindre bärkraftiga orters anstalter samt att understödet må utgå med högst tre fjärdedelar av det belopp, varmed reskostnaden i genomsnitt för varje föreläsning under budgetåret överstiger 4 kronor.

Riksdagen anförde i sin skrivelse nr 8/1937 (punkt 192), att det torde böra tagas under övervägande, huruvida föreläsningsverksamheten borde i fortsättningen bedrivas under samma former som hittills. Tiden syntes riksdagen vara inne för en omläggning av verksamheten till ett mera konsekvent bedrivit bildningsarbete, exempelvis genom mot bestämda bildningsmål syftande serieföreläsningar.

Skolöverstyrelsen inkom med skrivelse den 25 november 1938 med utredning i den av riksdagen berörda frågan och framhöll därvid såsom sin åsikt, att någon omläggning av föreläsningsverksamheten åtminstone icke för närvarande borde äga rum. Överstyrelsen anhöll emellertid om särskilt understöd med högst 10,000 kronor åt föreläsningsförbund för anordnande vid lokala föreläsningsanstalter av serieföreläsningar. Berörda framställning in-

kom emellertid till ecklesiastikdepartementet för sent för att kunna framläggas för 1939 års riksdag (jfr 1939 års åttonde huvudtitel, punkt 215, sid. 397). Överstyrelsen har nu, i avvaktan på statsmakternas ständpunktstagande till den verkställda utredningen, upprepat sin framställning om ett särskilt understöd å 10,000 kronor till berörda ändamål samt hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår bestämmas till 300,000 kronor. Vidare har överstyrelsen hemställt om höjning för budgetåret 1940/41 av omförmälda lägsta understöd från 100 kronor till 150 kronor och av minimiantalet föreläsningar från 5 till 7. Anmärkas må, att remissbehandlingen av nämnda utredning ännu icke avslutats.

I 1939 års åttonde huvudtitel erinrade min företrädare i ämbetet, att å förevarande anslag plägade uppstå betydande reservationer. Departementschefen framhöll, att reservationerna syntes ha sin förklaring i formerna för rekvisitionen av de beviljade statsbidragen, men förutsatte, att överstyrelsen toge i övervägande, huruvida icke anslaget från och med budgetåret 1940/41 borde förändras till obetecknat anslag.

Överstyrelsen har nu framhållit, att besparingarna å anslaget i verklig-heten brukade uppgå till ytterst obetydliga belopp. Då föreläsningssam-heten så gott som undantagslöst på våren avslutades under första hälften av maj månad, torde vederbörande organisationer ha god tid på sig för rekvisition av beviljade bidrag före budgetårets utgång. Överstyrelsen funne sig förty böra tillstyrka, att anslaget från och med budgetåret 1940/41 ombildades till obetecknat anslag.

Riksräkenskapsverket har för sin del funnit en sådan förändring kunna genomföras utan budgettekniska svårigheter, under förutsättning att såsom villkor för erhållande av statsbidrag föreskrevs, att föreläsningarna skulle ha avslutats och ansökningar om statsbidrag inkommit till vederbörande myndighet i så god tid, att beslut om statsbidrag hunne meddelas och beviljat bidrag utbetalas före budgetårets utgång. Ämbetsverket har emellertid framhållit, att, därest den föreslagna ändringen genomfördes, statsmedel till följd härav komme att utbetalas tidigare än som eljest varit nödvändigt.

Statskontoret har i likhet med skolöverstyrelsen ansett hinder icke möta att ombilda ifrågavarande reservationsanslag till obetecknat anslag. En förutsättning härför borde emellertid enligt ämbetsverkets mening vara, att överstyrelsen vid beviljandet av understöd från anslaget föreskrive — i de fall så vore möjligt — att beviljat understöd skulle rekvireras hos vederbörande myndighet inom viss tid före utgången av det budgetår, understödet avsåge, förslagsvis före den 1 juni.

Statskontoret har vidare erinrat, att ifrågavarande anslag budgetåret 1933/34 sänktes högst avsevärt med hänsyn till dåvarande statsfinansiella läge. Det kunde givetvis ifrågasättas, framhåller ämbetsverket, om icke på grund av nu rådande förhållanden en liknande reduktion av anslaget borde övervägas för budgetåret 1940/41. Enligt vad statskontoret hade sig bekant, komme emellertid de anstalter och föreningar, som åtnjöte understöd från

anslaget, att tagas i anspråk för bedrivande av upplysningsverksamhet i praktiskt betydelsefulla frågor, såsom luftskydd och folkförsörjning. Vid sådant förhållande ville ämbetsverket icke motsätta sig, att för nästkommande budgetår anslag anvisades för ändamålet med oförändrat belopp, 252,000 kronor.

Departement-
schefen.

Till en början må i anledning av statskontorets sistberörda uttalande konstateras, att de inom här ifrågakommande folkbildningsområde verksamma organisationerna med erkännansvärd beredvillighet på sitt program upptagit såväl det civila luftskyddet som aktuella folkförsörjningsproblem och vad därmed äger samband. Denna verksamhet förtjänar stöd från statsmakternas sida. Jag anser mig emellertid kunna utgå ifrån att, i den mån särskilt ekonomiskt understöd finnes böra lämnas folkbildningsorganisationerna för fullgörande av den uppgift, de sålunda påtagit sig, medel härför komma att i annan ordning anvisas. Frågan om medelsanvisning under förevarande anslagstitel synes sålunda kunna behandlas med bortseende från de särskilda, av krisförhållandena betingade uppgifter, som ifrågakommande organisationer nu handhava.

Vid bedömandet av frågan, om och i vilken utsträckning det frivilliga folkbildningsarbetet liksom övriga med anslag under åttonde huvudtiteln understödda verksamhetsgrenar böra drabbas av de allmänna besparingsåtgärderna, har jag, såsom framgår av vad jag under nästföregående punkt yttrat, utgått ifrån, att folkbiblioteksväsendet såsom utgörande en grundval för folkbildningsarbetet, betraktat som helhet, bör i möjligaste mån lämnas oberört av inskränkningarna. Bland de speciella grenar av folkbildningsverksamheten, som åtnjuta understöd från nu förevarande anslag, synes mig en av de viktigaste vara den föreläsningsverksamhet, som är knuten till *studiecirkelarbetet*. Till nämnda ändamål har under innevarande budgetår anvisats ett belopp av högst 50,000 kronor. Jag ifrågasätter för nästa budgetår icke annan ändring härutinnan än en mindre sänkning, förslagsvis med 5,000 kronor till 45,000 kronor.

Till understöd åt *lokala föreläsningsanstalter* har under budgetåret 1938/39 fördelats ett belopp av omkring 170,000 kronor. Nämnda anstalters verksamhet är till huvudsaklig del inriktad på anordnande av fristående föreläsningar. Ehuru jag ingalunda underskattar betydelsen av denna verksamhet, synes mig detta område av det fria folkbildningsarbetet likväl vara det, där i nuvarande läge en mera betydande begränsning av statsunderstödet utan svårare olägenheter kan ske. Även om radion av tekniska skäl icke helt kan ersätta föreläsningsverksamheten, kan enligt min mening dock icke förnekas, att den övertagit en väsentlig del av de bildningsuppgifter, som hittills ombesörjts av föreläsningsorganisationen i vårt land, och att den har långt större möjligheter än denna att nå en större

publik och att skapa ett allmänt intresse kring de frågor, som behandlas. Det förhåller sig onekligen så, att föreläsningsverksamheten i den form, den sedan gammalt haft och ännu har, i mångt och mycket bygger på förhållandena under en tid, då det tekniska hjälpmedel, som radion utgör, icke stod till buds, och att nämnda verksamhet måste anpassa sig efter de förhållanden, som numera föreligga.

En begränsning av de för ifrågavarande föreläsningsverksamhet avsedda anslagsmedlen med omkring 90,000 kronor synes med hänsyn till vad sålunda anförts och i betraktande av de nuvarande statsfinansiella förhållandena vara försvarlig. I samband härmed torde det lägsta förekommande statsunderstödet böra sättas till 75 kronor och det lägsta antalet föreläsningar till fyra. Även med en sådan ändring av understödsgrunderna torde emellertid understöden, som enligt det föregående fördelas av skolöverstyrelsen, icke schablonmässigt böra nedsättas proportionellt för samtliga föreläsningsanstalter. Enligt vad jag inhämtat, arbeta flera av de lokala föreläsningsanstalter, som nu varje år erhålla understöd, under sådana förhållanden och på sådant sätt, att statsunderstöd knappast kan vara motiverat. Det ankommer på överstyrelsen att bedöma understödsbehovet i varje särskilt fall och därvid mot varandra väga de omständigheter, som kunna öva inflytande på understödsbehovet. Företräde till erhållande av understöd synes böra givas föreläsningsanstalter, som anordna föreläsningar, vilka kunna anses ha en särskilt betydelsefull uppgift att fylla med hänsyn till de bildningsmöjligheter i övrigt av motsvarande slag, som stå befolkningen på vederbörande ort till buds.

Centralbyråernas anslag synes kunna sänkas med 3,000 kronor till högst 15,000 kronor och det särskilda anslaget till *föreläsningsförbunden* med 2,000 kronor till högst 8,000 kronor. Till *resekostnader*, för vilket ändamål under de senaste budgetåren stått till förfogande 10,000 kronor men utdelats allenast närmare 5,000 kronor, synes böra reserveras ett belopp av 2,000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 8,000 kronor. Till utgivande av *Tidskrift för föreläsningsverksamheten* torde böra utgå oförändrat bidrag, 1,500 kronor.

Särskilda medel till understöd åt föreläsningsförbund för anordnande vid lokala föreläsningsanstalter av serieföreläsningar torde icke böra nu ställas till förfogande.

Med hänsyn till det anförda synes mig förevarande anslag böra för nästa budgetår minskas med $(5,000 + 90,000 + 3,000 + 2,000 + 8,000 =)$ 108,000 kronor till 144,000 kronor. På av överstyrelsen anförda skäl torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras såsom obetecknat anslag. Jag förutsätter, att överstyrelsen vidtager härav betingade åtgärder med avseende å rekvisitionsförfarandet och, i den mån så erfordras, underställer Kungl. Maj:t förslag till erforderliga författningsändringar.

På sätt hittills skett torde Kungl. Maj:t böra äga rätt bevilja de lättnader i fråga om villkoren för understöds åtnjutande, som må finnas erforderliga. Härtill torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 144,000;

dels medgiva, att av detta anslag må enligt av Kungl. Maj:t fastställda villkor användas

högst 15,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar,

högst 8,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund,

högst 2,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare,

högst 45,000 kronor till anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar i samband med studiecirkelverksamhet samt

1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten;

dels medgiva, att för budgetåret 1940/41 ej mindre det lägsta understöd, som av statsmedel må utgå till lokal föreläsningsanstalt, skall utgöra 75 kronor för helt budgetår räknat än även det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsbidrag skall, för budgetår räknat, anordnas av dylik anstalt, må utgöra fyra;

dels ock medgiva, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att under samma tid bevilja de lättnader i fråga om villkoren för understöds åtnjutande, som må finnas erforderliga.

[197.] **3. Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser.** Till detta ändamål ha för ettvarit av nedannämnda budgetår anvisats följande belopp:

1928/30	kronor 25,000
1930/36	» 40,000
1936/37	» 45,000
1937/38	» 55,000
1938/39	» 60,000
1939/40	» 70,000.

Skolöverstyrelsen har erinrat, att för budgetåret 1938/39 sökts bidrag med inalles omkring 69,000 kronor för anordnande av 165 kurser och för innevarande budgetår med sammanlagt omkring 91,000 kronor för anordnande

av 219 kurser, och har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas till 80,000 kronor.

Det växande intresset för denna gren av folkbildningsverksamheten skulle utan tvivel motivera en ytterligare anslagshöjning. Under rådande förhållanden kan emellertid någon höjning av anslaget icke ifrågakomma. Jag finner mig nödsakad att föreslå en anslagsminskning med 10,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att såsom *Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag
av kronor 60,000.

[198.] 4. **Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader.** Sedan år 1921 ha anslag beviljats till ifrågavarande ändamål. Anslaget, som under ettvart av budgetåren 1929/36 utgjorde 30,000 kronor och som från och med budgetåret 1936/37 höjdes till 35,000 kronor, utgår under villkor, att förbundet visar sig ha för ändamålet från annat håll tilldelats understöd å minst lika stort belopp som statsbidraget. *Arbetarnas bildningsförbund* har anhållit, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 15,000 kronor till 50,000 kronor. Förbundets utgifter för organisations- och administrationskostnader utgjorde under verksamhetsåret 1937/38 i runt tal 129,200 kronor, till vilka utgifter från annat håll än staten tillskjutits omkring 91,700 kronor. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt en anslagshöjning med 7,500 kronor. *Statskontoret* har yttrat, bland annat, att vissa skäl otvivelaktigt kunde anföras för en höjning av anslaget, särskilt som — enligt vad ämbetsverket hade sig bekant — förbundet medverkade vid upplysningsverksamhet av för samhället betydelsefull art. Med beaktande av angelägenheten av att i nuvarande statsfinansiella läge begränsa statsutgifterna ansåge sig ämbetsverket dock förhindrat att för närvarande tillstyrka någon höjning av anslaget.

Någon höjning av detta anslag kan jag i det nuvarande statsfinansiella läget icke tillstyrka. Jag anser mig böra förorda en anslagssänkning, vilken dock med beaktande av vad av statskontoret anförts rörande förbundets medverkan vid upplysningsverksamhet av för samhället betydelsefull art torde böra begränsas till 5,000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med det tidigare utgående beloppet av 30,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att såsom *Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 30,000.

[199.] 5. **Bidrag till svenska landsbygdens studieförbund för organisations- och administrationskostnader.** Anslag till förevarande ändamål ha utgått sedan budgetåret 1935/36. Anslaget, som från och med budgetåret 1937/38 höjts från 5,000 kronor till 7,000 kronor, utgår under villkor, att förbundet visar sig hava för ändamålet från annat håll bekommit medel till minst lika stort belopp som statsbidraget. På framställning av förbundet har *skolöverstyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte utgå med oförändrat belopp och under samma villkor.

Departement-
schefen.

Under åberopande av vad under nästföregående punkt yttrats föreslår jag, att detta anslag för nästa budgetår minskas med 2,000 kronor till det före budgetåret 1937/38 utgående beloppet av 5,000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska landsbygdens studieförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[200.] 6. **Bidrag till tjänstemännens bildningsverksamhet för organisations- och administrationskostnader.** 1939 års lagtima riksdag beviljade till detta ändamål ett anslag av 4,000 kronor. I sin skrivelse nr 8, sid. 63, uttalade riksdagen förhoppningen, att ett i 1939 års åttonde huvudtitel ifrågasatt samarbete mellan tjänstemännens bildningsorganisationer och de s. k. samverkande bildningsförbunden och bland dessa främst arbetarnas bildningsförbund i alltmer ökad utsträckning skulle komma till stånd och vidare utvecklas till båtad för samtliga ifrågavarande bildningsorganisationer.

Anslaget utgår endast i den mån organisationen visar sig hava från annat håll för ändamålet erhållit medel till minst lika stort belopp som statsbidraget.

Bildningsrådet för tjänstemännens bildningsverksamhet har anhängit, att anslaget för nästa budgetår måtte på grund av organisationens utvidgade verksamhet höjas med 1,000 kronor till 5,000 kronor. Till stöd härför anföres bland annat:

Genom ökning av antalet anslutna organisationer hade medlemsantalet stigit från 40,464 den 1 januari 1938 till 52,549 den 31 december 1938. Ytterligare stegring i medlemsantalet väntades, särskilt emedan de stats- och kommunalanställdas centralorganisation rekommenderat sina medlemsförbund att söka inträde i bildningsverksamheten. Antalet lokalkommittéer och studiegrupper inom bildningsverksamheten hade starkt ökat. Tjänstemännens bildningsverksamhet hade anslutits till de s. k. samverkande bildningsförbunden och för samarbetet bland annat organiserat distriktskommittéer i landstingsområdena. Ett för bildningsverksamheten fördelaktigt samarbete med arbetarnas bildningsförbund, bland annat i fråga om biblioteken, hade inletts. Verksamhetens ökade omfattning hade nödvändiggjort anställandet av en studiesekreterare med heltidstjänstgöring, vartill de anställdas centralorganisation bidragit med 3,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har förklarat sig ej finna skäl tillstyrka höjning av anslaget.

Under nuvarande förhållanden synes det mig icke möjligt att tillmötesgå framställningen om ökning av förevarande anslag. Jag vill, under erinran om vad under de närmast föregående båda punkterna anförts och föreslagits, förorda en anslagssänkning med 1,000 kronor. Det samarbete, som i enlighet med riksdagens önskan kommit till stånd mellan sammanslutningen och de större bildningsorganisationerna, torde kunna ytterligare utvecklas och till fördel för tjänstemännens bildningsverksamhet bringa även denna sammanslutning i åtnjutande av nämnda organisationers med statligt och kommunalt understöd tillskapade resurser. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departement-
schefen.

att såsom *Bidrag till tjänstemännens bildningsverksamhet för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[201.] 7. **Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.** Till förevarande ändamål ha nedan nämnda budgetår utgått reservationsanslag med följande belopp:

1931/32	kronor 410,500
1932/33	» 338,000
1933/34	» 281,000
1934/35	» 284,000
1935/36	» 301,200
1936/37	» 319,000
1937/38	» 333,500
1938/39	» 383,500
1939/40	» 378,300.

Beträffande anslagets disposition under det sistnämnda budgetåret hänvisas till sid. 554 ff. i statsliggaren för budgetåret 1939/40.

I den till 1939 års urtima riksdag avlåtna propositionen nr 79 (bil. 6, sid. 47) har ifrågasatts, att av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ett belopp av 25,000 kronor skulle inbesparas.

Skolöverstyrelsen har — med överlämnande av utav vederbörande nykterhetsorganisationer gjorda framställningar, över vilka överstyrelsens konsulent för nykterhetsundervisning avgivit yttrande — hemställt om ett till 390,800 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Överstyrelsen har förordat en höjning av bidragen till främjande av nationaltemplarordens studie- och ungdomsverksamhet med 1,000 kronor, till främjande av nykterhetsföreningen Vita bandets upplysnings- och ungdomsverksamhet med likaledes 1,000 kronor och till instruktörer för nykterhetsupplysning med 10,500 kronor.

Enligt från överstyrelsen under hand inhämtade uppgifter ha de nedan nämnda statsunderstödda nykterhetsorganisationernas inkomster för budgetåret 1938/39 uppgått till följande belopp:

Organisation	Stats- bidrag kronor	Medlems- avgifter kronor	Övriga inkomster kronor	Anmärkingar
Centralförbundet för nykterhetsundervisning	30,575	4,277: 56	23,738: 26 ¹⁾	Statsbidraget för budgetåret 1939/40 höjt till 50,000 kronor i samband med utvidgning av verksamheten.
De kristna samfundens nykterhetsrörelse	5,000	—	53,954: 49	
Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran	3,425	—	11,598: 25	
I. O. G. T.	33,000	137,474: 58	47,353: 61	Statsbidraget för budgetåret 1939/40 höjt till 10,000 kronor.
Sveriges blåbandsförening . . .	9,000	13,220: 17	13,835: 02	
Nationaltemplarorden	11,500	58,913	9,787: 48	
Nykterhetsorganisationen Verdandi	5,000	8,916: 75	7,419 ²⁾	
Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund	8,000	1,639: 26	415: 12	
Vita bandet	6,000	3,926 ²⁾	4,187: 99 ²⁾	
Sveriges lärares nykterhetsförbund	8,500	3,360: 75	3,687: 27	
Svenska läkarnas nykterhetsförening	3,000	60	680	
Järnvägsmännens helnykterhetsförbund	5,000	5,290: 14 ²⁾	6,988: 64 ²⁾	
Sveriges polismäns helnykterhetsförbund	1,000	111 ²⁾	339 ²⁾	
Svenska tullpersonalens helnykterhetsförbund	500	124: 50	23: 20	
Motorförarnas helnykterhetsförbund	19,000	42,300	3,500	
	148,500	279,613: 71	187,507: 33	

¹⁾ Förbundet har dessutom åtnjutit ett kommunalt bidrag å 500 kronor.

²⁾ Uppgiften avser kalenderåret 1938.

Departementschefen.

Under nuvarande förhållanden måste en icke oväsentlig beskränkning av förevarande anslag vidtagas. Jag har vid min prövning av frågan om lämpliga och möjliga besparingsåtgärder sökt tillämpa de principer, som varit för mig vägledande vid bedömandet av andra frågor om medelsanvisning för nästa budgetår till statliga och statsunderstödda ändamål. Även om den verksamhet, som understöddes medelst förevarande anslag, är av betydelse ur social synpunkt, kan den självfallet i en tid, då statsutgifterna för kulturella och sociala ändamål måste nedbringas, icke behandlas annorlunda än andra ur allmän synpunkt viktiga anslagsändamål.

Till en början vill jag i överensstämmelse med den standpunkt, som av mig i det föregående intagits till frågor om anslag till kursverksamhet,

ifrågasätta, huruvida icke anslagsmedlen till följande ändamål böra helt indragas, nämligen till anordnande av instruktionskurser för lärare för nykterhetsundervisningen (7,500 kronor) och till anordnande av en allmän utbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare m. m. (11,000 kronor).

Till föreläsning- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande m. m. har under innevarande budgetår anvisats ett belopp av 140,000 kronor. Berörda anslagsmedel, vilka utbetalas av skolöverstyrelsen till av överstyrelsen antagen föreläsningsbyrå, synas böra minskas i ungefär samma proportion som understöden åt lokala föreläsningsanstalter (jfr punkten 196 i det föregående) eller med omkring 80,000 kronor.

Anslagsposterna å 42,000 kronor till instruktörer för nykterhetsupplysning och å 3,375 kronor till »främjande av nykterhet på andra än ovan anförda sätt och motarbetande av dryckenskapens följder» torde böra utgå med i huvudsak oförändrade belopp.

Till uppehållande av internationella byrån i Lausanne för alkoholismens bekämpande utgår nu statsanslag med 3,500 kronor. I 1939 års åttionde huvudtitel framhöll min företrädare i ämbetet önskvärdheten av att skolöverstyrelsen närmare övervägde och fattade bestämd ståndpunkt till frågan, om icke nämnda anslag borde på av överstyrelsen anförda skäl indragas. I sin skrivelse nr 8 anförde riksdagen, att riksdagen icke för sin del kunde finna anledning för Sverige att indraga sitt understöd till nämnda byrå. Emellertid hade riksdagen intet att erinra mot att närmare utredning i ämnet verkställdes. Skolöverstyrelsen har nu verkställt sådan utredning och funnit sig kunna fastslå, att en tydlig förändring till det bättre inträtt beträffande byråns förhållande till nykterhetsundervisningsfrågor. Då därtill komme, att byråns verksamhet i övrigt måste anses vara av betydelse för nykterhetsarbetet, och då Sverige icke borde undandraga sig ett internationellt samarbete på detta område, har överstyrelsen tillstyrkt oförändrat anslag.

Den sålunda verkställda utredningen förefaller i och för sig icke giva vid handen, att nämnda bidrag under nuvarande förhållanden bör bibehållas. Då emellertid riksdagen innan sådan utredning verkställts, uttalat sig för statsbidragets fortsatta beviljande, har jag icke velat för min del nu ifrågasätta indragning av bidraget.

Övriga i anslaget ingående poster, tillhoppa 170,925 kronor, avse främjande av ett antal olika nykterhetsorganisationers verksamhet. Beträffande dessa organisationers ekonomiska ställning ber jag få hänvisa till ovanstående sammanställning ävensom till handlingarna i ärendet. Av uppgifterna framgår, att de till dessa organisationer utgående statsbidragen i flera fall utgöra en förhållandevis ringa del av deras sammanlagda inkomster. Jag anser mig med hänsyn härtill och i betraktande av de väsentliga nedskärningarna för nästa budgetår av anslag överhuvudtaget till statens egna institutioner och till enskilda sammanslutningar berättigad att i rådande

läge räkna med en anslagsminskning beträffande nu ifrågavarande verksamhet med i runt tal 55,000 kronor, d. v. s. med omkring en tredjedel av de nu utgående anslagsmedlen. Påpekas må, att denna anslagsminskning kan i det närmaste helt kompenseras genom en höjning med endast omkring 10 procent av organisationernas inkomster av medlemsavgifter och övriga inkomster.

Med hänsyn till det anförda synes mig förevarande anslag böra för nästa budgetår minskas med (7,500 + 11,000 + 80,000 + 55,000 =) 153,500 kronor till 224,800 kronor.

Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av skolöverstyrelsen, meddela föreskrifter rörande dispositionen av anslaget för nästa budgetår, varvid lärer få förutsättas, att de i det föregående verkställda anslagsberäkningarna icke skola i detalj vara för Kungl. Maj:t bindande utan att Kungl. Maj:t, på sätt i det föregående i vissa andra likartade fall förutsatts, skall äga fördela det till förfogande stående beloppet så, att minsta möjliga olägenhet uppstår för de särskilda nykterhetsorganisationerna och för verksamheten i allmänhet.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 224,800.

[202.] 8. **Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd.** Såsom bidrag till folkliga musikskolan i Arvika ha anvisats följande anslag:

1925/26	kronor	3,000
1926/29	»	5,000
1929/36	»	6,000
1936/40	»	15,000.

Beträffande skälen för den senaste anslagshöjningen hänvisas till 1936 års åttonde huvudtitel, sid. 507 ff., samt till riksdagens skrivelse nr 8/1936, sid. 78. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 september 1939 utgår det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget under villkor bland annat, att ett belopp av sammanlagt minst 6,000 kronor, elevavgifter däri inberäknade, blivit från annat håll tillskjutet. Av anslaget disponeras högst 200 kronor till rese- och traktamentsersättningar åt den av musikaliska akademien förordade inspektorn för skolan.

Musikskolans styrelse har anhållit om anslagets höjning med 3,500 kronor till 18,500 kronor. Av det för utgifter under budgetåret 1940/41 beräknade beloppet, 24,800 kronor, belöpa 15,750 kronor å lärarlöner och 9,050 kronor å övriga omkostnader. Såsom inkomster beräknas statsunderstödet, oförändrat anslag å 3,500 kronor av Värmlands läns landsting och kommunalt bidrag å 500 kronor ävensom elevavgifter till ett belopp av 2,000 kronor

och hyresinkomster å 300 kronor. Styrelsen har anført, att tidigare disponibla donationsmedel numera förbrukats. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt ifrågavarande framställning.

1937 års riksdag uttalade, att landstinget syntes bidraga till skolan med alltför ringa belopp. Landstingets bidrag har det oaktat icke höjts. Tidigare ha på grund härav begärda anslagshöjningar avstyrkts. Jämväl för nästa budgetår beräknas i skolans statförlag oförändrat landstingsbidrag. Någon höjning av statsanslaget bör vid sådant förhållande icke ske. Av statsfinansiella skäl måste jag tvärtom ifrågasätta en anslagsminskning, som dock på grund av skolans svaga ekonomiska ställning bör begränsas till 2,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departement-
schefen.

att till *Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 13,000.

[203.] 9. **Folkliga musikskolan i Arvika: Stipendier.** I anledning av väckt motion anvisade 1939 års lagtima riksdag till stipendier åt behövande och begåvade elever vid folkliga musikskolan i Arvika ett anslag av 2,000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 september 1939 skola i fråga om utdelningen av stipendierna i tillämpliga delar gälla föreskrifterna i kungörelsen den 30 juni 1934 (nr 399) angående stipendier åt elever vid folkhögskolor, dock att skolöverstyrelsen äger vidtaga erforderlig begränsning av stipendiebeloppen med hänsyn till storleken av det beviljade anslaget. *Skolans styrelse* har hemställt om oförändrat stipendieanslag för budgetåret 1940/41, vilken ansökan *skolöverstyrelsen* tillstyrkt.

Jag erinrar om att 1939 års riksdag i anledning av väckt motion anvisade anslag för ändamålet. Med hänsyn härtill vill jag icke för min del förordna en minskning eller ett indragande av detta anslag.

Departement-
schefen.

Det synes lämpligt, att förevarande och under närmast föregående punkt berörda anslag till folkliga musikskolan i Arvika på grund av 1939 års riksdags omförmälda beslut erhålla de ändrade beteckningar, som av det föregående framgår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkliga musikskolan i Arvika: Stipendier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 2,000.

[204.] 10. **Statens studielån: Nämnden för statens studielån.** Detta anslag utgick under budgetåren 1928/36 med 5,000 kronor samt höjdes av 1936 års riksdag till 5,500 kronor och av 1938 års riksdag till 7,200 kronor. Beträffande anslaget disposition torde få hänvisas till sid. 556 i statsliggaren för budgetåret 1939/40.

I nuvarande situation finner jag det oundvikligt, att en mindre beskärning av anslaget företages. Jag vill härjämte framhålla, att antalet låneansök-

ningar, med vilka nämnden har att taga befattning, kan förväntas nedgå på grund av tillkomsten av de under punkten 90 omförmälda stipendierna för studerande vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och de för nämnda studerande av 1939 års riksdag inrättade särskilda lånen för universitetsstudier. Anslaget synes kunna reduceras med 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de ändrade bestämmelser rörande anslagets disposition, som i så fall bli erforderliga. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens studielån: Nämnden för statens studielån* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 6,500.

[205.] 11. **Statens studielån: Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån, förslagsanslag.** Förevarande anslag var länge uppfört med 1,850 kronor men höjdes av 1937 års riksdag till 3,200 kronor, emedan ärenden angående uppskov med amortering och räntebetalning å studielån överflyttades till generalpoststyrelsens handläggning och postverkets ersättning i samband därmed höjdes till 10 kronor för varje beviljat lån.

Därest vad jag i annat sammanhang ämnar föreslå i fråga om beviljande av lån ur studielånefonden för läsåret 1940/41 vinner bifall, torde antalet sådana lån komma att för budgetåret 1940/41 bli lägre än för innevarande budgetår och postverkets ersättning, vilken för budgetåret 1939/40 uppgått till omkring 4,000 kronor, följaktligen även att nedgå. Denna minskning torde dock motvägas av att generalpoststyrelsen och postsparbanken enligt kungörelse nr 290/1939 skola ombestyras utbetalning m. m. av de enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag inrättade lånen för studier vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska mediko-kirurgiska institutet. Jämväl för bestyret med sistnämnda lån torde postverket böra erhålla ersättning med 10 kronor för varje beviljat lån, vilken ersättning synes böra bestridas från nu förevarande anslag. Då emellertid även sistnämnda låneverksamhet, enligt vad av mig i annat sammanhang yttras, torde komma att under nu rådande förhållanden begränsas, lär anslaget till ersättning åt postverket för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens studielån: Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,200.

[206.] 12. **Statens biografbyrå: Avlöningar, förslagsanslag.** 13. **Statens biografbyrå: Omkostnader, förslagsanslag.** Dessa två anslag äro nu uppförda med 60,800 kronor respektive 8,500 kronor och disponeras på

sätt framgår av statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 556 f. Dyrtidstillägg utgår endast å de i avlöningsstaten under anslagsposten å 20,500 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ingående arvoden å 9,000 kronor till två granskningsmän. *Chefen för biografbyrån* har gjort framställning om oförändrade anslag till förevarande ändamål under nästa budgetår. Därjämte har framlagts förslag till omreglering av ovannämnda arvoden för den händelse dyrtidstilläggen å desamma skulle indragas.

Såsom tidigare framhållits, bör någon arvodesreglering icke nu komma till stånd. På grund av beräknad ändring av indexläget bör anslagsposten till rörligt tillägg höjas med 1,100 kronor till 3,400 kronor. Med enahanda belopp bör, i anledning av vad av chefen för finansdepartementet i annat sammanhang yttrats, anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat minskas och således uppföras med 33,900 kronor. Avlöningsanslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp.

Omkostnadsanslaget, omfattande allenast en förslagsvis beräknad post till expenser, synes med anledning av vad chefen för finansdepartementet anført böra sänkas med 1,000 kronor till 7,500 kronor. Belastningen å anslaget utgjorde för budgetåret 1938/39 8,126 kronor.

Departement-
schefen.

Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels vidtaga av mig angivna ändringar i avlöningsstaten för statens biografbyrå;

dels till *Statens biografbyrå: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 60,800;

dels ock till *Statens biografbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 7,500.

L. Gymnastiska centralinstitutet.

[207.] 1. Gymnastiska centralinstitutet: *Avlöningar, förslagsanslag.*

Detta anslag, nu 164,700 kronor, disponeras jämlikt personalförteckning, respektive avlöningsstat, som jämte därtill hörande bestämmelser återfinnas å sid. 558 f. i statsliggaren för budgetåret 1939/40.

Direktionen över institutet har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 11,550 kronor. De arvoden, å vilka dyrtidstillägg ännu utgår, nämligen arvoden till föreståndaren ävensom till lärarna i gymnastik samt lek och idrott, föreslås omreglerade genom dyrtidstilläggets inräknande. Bibliotekariens arvode anses böra höjas från 700 kronor till 1,200 kronor, då biblioteket kräver längre arbetstid än de tre veckotimmar, som bibliotekariens tjänstgöringsskyldighet nu omfattar. Till följd av den utökning av utbildningstiden å sjukgymnastlinjen, som i enlighet med vad som vid 1939 års lagtima riksdag förutsatts skall ske från och med budgetåret 1940/41, kommer arvodesposten att ökas dels med två tilläggsarvoden å 1,100 kronor till vardera av två instruktionsgymnaster vid vanförestalten i Stockholm, dels ock genom höjning av arvoden åt lärarna i medicinsk och i kirurgisk sjukgymnastik med 500 kronor för vardera. *Direktionen* anhåller även, att ur delposten till Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Vikariatsersättningar m. m. måtte få utgå ersättning till vikarie för kamreraren, som nu ej äger rätt till semester men som, efter som honom vore anförtrord uppörd av vissa hyresmedel, borde beredas sådan. I fråga om avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslår *direktionen*, att denna post, som för innevarande budgetår, med hänsyn till belastningen under budgetåren 1936/38, minskats från 6,200 kronor till 3,950 kronor, måtte återuppföras med 6,200 kronor. Minskningen i belastningen hade stått i samband med en tillfällig nedgång i elevantalet, vilket dock numera åter ökat.

Statskontoret har anfört bland annat:

Av skäl, som statskontoret närmare utvecklat i skrivelse den 18 september 1939 med förslag till vissa åtgärder i anledning av upphävandet av stadgandena i 7 § 2 mom. civila tjänstepensionsreglementet och 5 § 2 mom. militära tjänstepensionsreglementet, förefunnes numera möjlighet för Kungl. Maj:t att dispensera från den i sagda stadgande i militära tjänstepensions-

reglementet intagna reduktionsregeln. Enligt ämbetsverkets förslag skulle denna bestämmelse för övrigt helt upphävas från och med den 1 januari 1940 för bland andra pensionstagare, vilka i likhet med föreståndaren för gymnastiska centralinstitutet uppbure av Kungl. Maj:t fastställda arvoden, därest vederbörande för arvodets åtnjutande bleve underkastad bestämmelsen i 3 § 2 mom. civila icke-ordinariereglementet. Vid nu angivna förhållanden ansåge statskontoret icke tillräckliga skäl föreligga att bibehålla det personliga arvodestillägget åt institutets nuvarande föreståndare, då, även om ämbetsverkets förslag icke nu genomfördes, möjlighet alltid förefunnnes att avväga pensionen med beaktande av föreståndarens arbetsuppgifter vid institutet. I anledning av direktionens förslag om höjning av arvodet till bibliotekarien från 700 kronor till 1,200 kronor ville statskontoret erinra, att en liknande framställning för budgetåret 1938/39 ej bifallits. Några nya skäl hade nu icke anförts, som enligt statskontorets mening kunde motivera en höjning av arvodet. Direktionen hade hemställt, att kamreraren skulle erhålla semester en månad med bibehållande av sitt arvode och att ersättning till vikarien med belopp, motsvarande det å tiden för förordnandet belöpande kamrerararvodet, skulle utgå från posten till vikariatsersättningar. Med anledning härav ville statskontoret erinra, att kamreraren vid akademien för de fria konsterna med konsthögskolan genom kungl. brev den 17 juni 1938 medgivits semester under högst 16 dagar, varjämte föreskrivits, att för det fall, att särskild vikarie under dylik semester behövde förordnas, ersättning skulle, för månad räknat, utgå med 125 kronor från den under avlöningsanslaget upptagna posten vikariatsersättningar. I anslutning härtill syntes kamreraren vid institutet böra medgivas semester under högst 16 dagar årligen. Ersättning till vikarien torde böra bestämmas till 100 kronor för månad räknat. Någon uppräknings av delposten till vikariatsersättningar syntes av denna anledning icke behöva ifrågakomma. Beträffande den begärda höjningen av anslagsposten till avlöning till övrig icke-ordinarie personal erinrade statskontoret, att direktionen i särskild skrivelse hemställt om att med hänsyn till ökningen av elevantalet ytterligare 345 kronor skulle anvisas för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår. Då direktionen nu icke framlagt några beräkningar, som kunde motivera en höjning av denna delpost med det föreslagna beloppet, 2,250 kronor, ville statskontoret förorda, att posten höjdes endast med 350 kronor till 4,300 kronor.

Föreståndaren för institutet, numera översten i trängens reserv A. H. Johnsson åtnjuter för närvarande *dels* pension enligt militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935, *dels* såsom institutets föreståndare två arvoden, vardera å 3,000 kronor, samt personligt lönetillägg, likaledes å 3,000 kronor. Lönetillägget beviljades av 1937 års riksdag (se skrivelsen nr 346), enär Johnsson till följd av bestämmelserna i 5 § nämnda reglemente om reduktion av pension i fall, då pensionär åtnjöte lön eller arvode för annan statstjänst, hade att av sin pension avstå 4,024 kronor och ersättningen till Johnsson för föreståndarbefattningen därför skulle komma att, om personligt tillägg ej beviljades honom, i realiteten utgöra allenast omkring 2,000 kronor.

Departementschefen.

I samband med införandet av de nya statliga avlöningsreglementena har

emellertid reduktionsregeln ändrats att regelmässigt avse lönen, respektive arvudet i stället för pensionen. Då på grund härav Johnsson framdeles torde bli berättigad åtnjuta oavkortade pensionsförmåner, bör i enlighet med statskontorets förslag det personliga lönetillägget till Johnsson icke vidare utgå. Det ankommer på Kungl. Maj:t att med stöd av bestämmelserna i vederbörande avlöningsreglemente meddela beslut om den ytterligare minskning av Johnssons arvodesförmåner, som bör vidtagas för att hans sammanlagda inkomst av statstjänst icke skall komma att överstiga den hittillsvarande. Vid anslagsberäkningen synes hänsyn icke böra tagas till den minskning av arvodesförmånerna, som i sistberörda ordning kan bli beslutad.

Ett inarbetande av nu utgående dyrtidstillägg i förutnämnda arvodesbelopp torde med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet denna dag anfört icke böra nu ske. I likhet med statskontoret anser jag mig icke böra nu föreslå någon höjning av bibliotekariens arvode. Vad angår anvisandet av medel till ersättning åt semestervikarie för kamreraren, vill jag biträda statskontorets förslag, vars genomförande icke torde behöva medföra ökning av det till vikariatsersättningar m. m. anslagna beloppet. Den utökning av utbildningstiden å sjukgymnastlinjen, som jämlikt kungörelsen den 12 maj 1939 (nr 169) ägt rum från och med den 1 juli 1939, bör i enlighet med direktionens förslag från och med nästa budgetår föranleda en ökning av delposten till Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Grundbelopp med tillhoppa 3,200 kronor. Posten å 3,950 kronor till avlöning till övrig icke-ordinarie personal har genom beslut av Kungl. Maj:t den 10 november 1939 förstärkts med 345 kronor. För ändamålet har anlitats åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Jag anser mig icke kunna för nästa budgetår tillstyrka ökad medelsanvisning för detta ändamål. Det ankommer på direktionen att tillse, att utgifterna hållas inom ramen av nämnda belopp. Vidare förutsätter jag, att direktionen tager under övervägande, om och i vad mån utgifter för detta ändamål i fortsättningen erfordras, och i samband med anslagsäskanden för budgetåret 1941/42 inkommer med utredning och förslag i sådant hänseende.

Under åberopande av vad jag anfört föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår ökas med $(-3,000 + 3,200 =)$ 200 kronor till 164,900 kronor.

På grund av ändrade indexförhållanden bör vidare anslagsposten till rörligt tillägg höjas med 2,600 kronor till 7,800 kronor men anslagsposten till avlöningar åt tjänstemän å ordinarie stat å andra sidan — av skäl, som närmare angivits av chefen för finansdepartementet — minskas med enahanda belopp till 74,800 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för gymnastiska centralinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	74,800
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	7,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Grundbelopp	kronor	69,850
b. Vikariatsersättningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	800	» 70,650
4. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal	»	3,950
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7,800

Summa förslagsanslag kronor 164,900;

dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag

av kronor 164,900.

[208.] 2. **Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader, förslagsanslag.**

Detta anslag har för innevarande budgetår bestämts till 5,000 kronor, därvid såsom särskilda uppbördsmedel beräknats lokalhyror m. m. till ett belopp av 13,900 kronor. Den av Kungl. Maj:t för anslaget fastställda omkostnadsstaten finnes införd å sid. 559 i statsliggaren för budgetåret 1939/40. *Direktionen över institutet* har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 5,900 kronor, enär uppbördsmedlen icke borde beräknas till högre belopp än 13,000 kronor. *Statskontoret* har föreslagit, att, då inkomsterna under budgetåret 1938/39 uppgått till omkring 13,500 kronor, uppbördsmedlen för budgetåret 1940/41 måtte upptagas till detta belopp.

Under hand har jag inhämtat, att hyresinkomsterna väntas komma att nedgå till följd av att vissa av institutets lokaler tillfälligtvis tagits i anspråk för andra ändamål. Jag biträder direktionens beräkningar i denna del. Under nu rådande förhållanden torde emellertid, trots de minskade hyresinkomsterna, någon höjning av förevarande anslag icke böra ske utan anslaget i stället minskas med 1,000 kronor till 4,000 kronor. Denna minskning torde böra fördelas å posterna till övriga expenser, publikationstryck och ersättning till karolinska mediko-kirurgiska institutet för vissa utgifter. Omkostnadsstat bör i sinom tid efter förslag av direktionen fastställas av Kungl. Maj:t. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,000.

[209.] 3. **Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m., reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7,400 kronor samt disponeras med 1,000 kronor till bokinköp och bokbindning och 6,400 kronor till materiel. Av sistnämnda belopp äro 2,500 kronor beräknade för materiel till fysiologiska laboratoriet, 3,200 kronor för annan materiel och 700 kronor för bearbetning och vård av gåvor till samlingarna. *Direktionen över institutet* beräknar för nästa budgetår 5,700 kronor till materiel och oförändrat belopp till bokinköp och bokbindning. Anslaget skulle alltså uppföras med 6,700 kronor.

Departement-
mentschefen.

I besparingssyfte minskades för budgetåret 1933/34 institutets anslagsmedel för inköp av litteratur och bokbindning med 400 kronor till 600 kronor. Samma anslagsminskning synes mig böra ske i nuvarande krisläge. Härförutom förordar jag en minskning av den för materiel beräknade delen av anslaget med 1,000 kronor. I övrigt biträder jag direktionens förslag och föreslår därför, att anslaget bestämmes till (6,700 — 400 — 1,000 =) 5,300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.*
för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 5,300.

[210.] 4. **Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier.** 5. **Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.** Förstnämnda anslag, som avser stipendier åt elever, är uppfört med 3,000 kronor. Anslaget till särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m., ur vilket bestridas kostnader för specialkurser i särskilda idrotts-grenar, resor till Jämtland, specialundervisning i gymnastik för efterblivna barn m. m., utgår med 5,500 kronor. *Institutets direktion* har hemställt om oförändrade anslag för nästa budgetår.

Departement-
mentschefen.

Sistnämnda anslag synes kunna under nuvarande förhållanden reduceras med 1,000 kronor. I övrigt biträder jag direktionens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1940/41 anvisa
dels till *Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier* ett anslag
av kronor 3,000;
dels ock till *Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.* ett anslag av kronor 4,500.

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

[211.] 1. **Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker, reservationsanslag.** Till detta ändamål ha anvisats under budgetåret 1923/24 175,000 kronor, budgetåren 1924/30 165,000 kronor, 1930/37 170,000 kronor och 1937/40 190,000 kronor. Då från och med budgetåret 1932/33 med förevarande anslag sammanförts vissa tidigare från särskilda anslag under huvudtiteln utgående understöd å tillhopa 30,350 kronor utan att anslaget i motsvarande grad höjts, blevo ifrågavarande anslagsmedel år 1932 i verkligheten minskade från omkring 200,000 kronor till 170,000 kronor. Anslagssänkningen motiverades av 1932 års riksdag med en hänvisning till det dåvarande ekonomiska nödläget.

Ur anslaget understödjas bland annat tio medicinska tidskrifter med sammanlagt 16,400 kronor. Det bör enligt min mening övervägas, huruvida icke på detta område kan ernås en rationalisering, ledande till en avsevärd begränsning av det till dessa tidskrifter utgående statsbidraget. Då under nuvarande förhållanden staten även i övrigt måste begränsa sin ifrågavarande understödsverksamhet, förordar jag, att anslaget för nästa budgetår minskas med 30,000 kronor till 160,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 160,000.

[212.] 2. **Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst.** Från och med år 1908 ha till detta ändamål utgått särskilda, av riksdagen beviljade anslagsmedel, vilka av Kungl. Maj:t fördelats mellan därav förtjänta vitterhetsidkare dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd. Anslaget, som från och med år 1920 till och med budgetåret 1936/37 utgått med 20,000 kronor, höjdes år 1937 till 25,000 kronor och år 1938 till 30,000 kronor.

Under budgetåret 1939/40 ha till nedan angivna författare utgått följande belopp från ifrågavarande anslag, nämligen:

Erik Blomberg	kronor 2,000
Vilhelm Ekelund	» 2,000
Agnes von Krusenstjerna	» 2,000
Pär Lagerkvist	» 2,000
Marika Stiernstedt	» 2,000
Hjalmar Söderberg	» 2,000
Fredrik Vetterlund	» 2,000
Elin Wägner	» 2,000
Karin Boye	» 1,500
Gunnar Ekelöf	» 1,500
Eyvind Johnson	» 1,500
K. G. Ossiannilsson	» 1,500
Ingeborg Björklund	» 1,000
Nils Ferlin	» 1,000
Jan Fridegård	» 1,000
Josef Kjellgren	» 1,000
Ivar Lo-Johansson	» 1,000
H. Peter Matthys	» 1,000
Gustaf Ullman	» 1,000
Rudolf Värnlund	» 1,000

Summa kronor 30,000.

I det föregående har jag av statsfinansiella skäl föreslagit indragning för nästa budgetår av ett under anslaget till svenska akademien uppfört belopp å 6,050 kronor, vilket användes »antingen såsom tillfälliga honorarier åt vittra författare av utmärkt förtjänst och vilka av dylikt understöd kunna vara i behov, eller ock, företrädesvis, till understöd åt yngre, mindre bemedlade personer, som visat mera framstående anlag för litterär verksamhet». Jag nödgas härförutom föreslå en begränsning av nu förevarande anslag med 14,000 kronor till 16,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 16,000.

[213.] 3. **Understöd åt professorn K. O. Östergren för fortsatt utgivande av Nusvensk ordbok.** Alltsedan år 1920 har anslag av statsmedel utgått till docenten vid Uppsala universitet, numera professorn Olof Östergren för fullföljande och avslutande av hans arbete »Nusvensk ordbok». Det för ändamålet anvisade beloppet har sedan budgetåret 1930/31 utgjort 12,000 kronor, varav 8,000 kronor utgått såsom understöd åt Östergren och 4,000 kronor till teknisk hjälp vid ordbokens utgivning m. m. Beträffande anslagsfrågans tidigare behandling anholder jag att särskilt få

hänvisa till redogörelserna å sid. 641 ff. i 1929 års åttonde huvudtitel och å sid. 705 ff. i 1930 års åttonde huvudtitel.

Jag vill erinra om att med anledning av ett utav 1929 års riksdag gjort uttalande för 1930 års riksdag framlades plan för arbetets bedrivande, enligt vilken — om intet oförutsett inträffade samt under iakttagande av vissa tidsbesparande metoder — arbetet skulle kunna slutföras inom en tid av tio år, räknat från och med den 1 juli 1930, eller sålunda före den 1 juli 1940. Sedan 1934 års riksdag begärt utredning rörande möjligheterna att inom nämnda tid slutföra arbetet, anförde Östergren i en uti 1935 års åttonde huvudtitel (sid. 776 f.) återgiven redogörelse, att beräkningarna visat sig i stort sett bestå provet och att utsikterna att på avsedd tid fullfölja arbetet vore lika gynnsamma som år 1930.

Professorerna *O. von Friesen* och *B. Hesselman* ha nu anhållit om utverkande av oförändrat anslag för budgetåret 1940/41. På given anledning ha de vidare inkommit med ett uttalande av Östergren om ordboksarbetets fortgång, däri Östergren anför huvudsakligen följande:

Av ordboken föreläge 5 band färdiga (A—Sh) och av 6 bandet i det närmaste 4 häften, varav 3 utkommit under år 1939. Det sist utgivna häftet, nr 74, ginge till »Skoning¹». Av häftet nr 75 föreläge i korrektur eller färdigt manuskript över hälften (till »Skrak»). Ordboken komme sålunda icke att kunna slutföras inom de avsedda tio åren.

Att beräkningarna de första åren synts gå ganska väl ihop hade i ej ringa mån berott därpå, att det ordparti, som då närmast förelegat och varå beräkningarna delvis grundats, varit jämförelsevis lättarbetat, då det innehållit en avsevärd del främmande ord, som ej krävt någon utförligare behandling. Bokstäverna P, R och S hade däremot visat sig vara betydligt mera svårarbetade och utrymmeskrävande; så t. ex. upptoge verbet »skola» i Svenska akademins ordlista 2 rader men i Nusvensk ordbok 2—3 spalter, representerande mer än en veckas arbete. Nämnda ordlista syntes i sina senare partier ej upptaga lika mycket material som i de tidigare, åtminstone inte sammansättningar, vilka däremot måste finnas i en ordbok.

Materialet ökades dagligdags och måste ständigt ökas, om ordboken skulle bibehålla sin aktualitet, sitt »nutidsvärde». Östergrens tekniska biträde hade under tiden 1924/29 utskrivit över 42,000 excerptlappar ur 659 av Östergren genomgångna böcker, medan materialet den 31 augusti 1939 vuxit till 186,068 lappar ur 2,217 arbeten. Härtill komme, att Östergren själv måste utskriva alla excerpter från tidningar m. m. samt att en stor del lappar innehölle språkprov, som skulle användas för flera ord. Materialet vore alltså betydligt större än siffrorna angåve. Den ofrånkomliga ökningen av materialet medförde, att bedömandet och utväljandet av språkproven för varje artikel krävde ständigt ökat arbete.

Sommaren 1936 hade Östergren vid olycksfall skadat ena ögat, vilket föranlett en månads sjukhusvistelse och flera månaders nedsatt arbetskraft.

Under perioden den 18 juli 1930—den 21 juli 1934 hade utkommit 18 häften och under tiden den 5 oktober 1934—den 7 september 1939 17 häften. Toge man hänsyn till arbetets ofrånkomliga ökning, sjukdomen m. m., torde man kunna säga, att arbetsprestationen snarare stegrats än

minskats. Östergren hade frestat arbetsförmågan så långt han vågat utan risk för överansträngning, vilken måhända skulle medföra, att det arbete, varpå han i decennier helt inriktat sitt liv, aldrig skulle kunna fullbordas.

Det hade ännu en gång visat sig, huru vanskliga beräkningarna vore om vad en ordlistespalt kunde kräva, omsatt till ordboksform. Efter de erfarenheter, som gjorts ej blott av Östergren utan av så gott som alla ordboks-författare, trodde han några tillförlitliga beräkningar rörande ordbokens avslutande icke kunna åstadkommas. Svenska akademiens stora ordbok, som år 1892 beräknats vara färdig omkring år 1930, hade hunnit fram till bokstaven K och antoges bliva avslutad först omkring år 1960. Gissningsvis ville Östergren emellertid antaga, att Nusvensk ordbok komme att omfatta 7 band och ett litet 8:e samt kräva ytterligare 6 års arbete.

Departementschefen.

Vid anslagsfrågans behandling år 1930 framhölls vanskligheten av att beräkna tiden för ett ordboksarbets avslutande. Det har påpekats, att detta i all synnerhet gäller Nusvensk ordbok, eftersom något sentida arbete, med vilket ordboken skulle kunna jämföras, icke finnes och en ordbok med fylliga artiklar, vilkas svårighetsgrad ofta icke kunna i förväg med säkerhet bedömas, ej kan i detta hänseende likställas med en schematisk ordlista, vid vars utarbetande icke tillnärmelsevis lika stora svårigheter tillstöta. Jämlikt år 1929 verkställda beräkningar, vilka enligt det föregående så sent som år 1934 befunnits »bestå provet», skulle arbetet med Nusvensk ordbok ha slutförts före den 1 juli 1940. Gissningsvis har i den nu föreliggande utredningen antagits, att verket kommer att kräva ytterligare sex års arbete.

Även om all möjlig hänsyn tages till vad nyss anförts rörande svårigheterna att verkställa hållbara beräkningar av denna art och de särskilda omständigheter, som enligt den föreliggande utredningen medverkat till att kullkasta beräkningarna, måste jag finna det beklagligt, att beräkningarna visat sig så föga hållbara. Det bör erinras, att verket hittills för staten medfört kostnader med icke mindre än 179,000 kronor och att verket i färdigt skick — därest de nu gissningsvis gjorda beräkningarna hålla streck och oförändrade anslag anvisas för den återstående tiden — kommer att representera en statsutgift å tillhoppa 251,000 kronor, d. v. s. över 31,000 kronor för vart och ett av de beräknade åtta banden. Det är högst sannolikt, att anslag till ändamålet icke skulle ha beviljats, om man vid tidpunkten för principbeslutets fattande ägt visshet om att verket skulle draga kostnader av denna storlek i stället för det belopp å 56,000 kronor, varmed då kalkylerades.

Vad nu yttrats får emellertid icke skymma blicken för verkets egenart och ur vetenskaplig och praktisk synpunkt betydande värde. Ordboken vill, såsom framhölls i en år 1928 ingiven framställning om fortsatt anslag för ändamålet, giva en vetenskapligt noggrann, såvitt möjligt mångsidig och rikhaltig, fyllig och levande bild av det nutida språket, sådant det talas och skrives, men vill också vara en handledning och rådgivare för den stora

allmänheten, där läraren, ämbetsmannen, författaren, journalisten, arbetaren kunna finna de upplysningar, han behöver eller önskar i språkliga frågor. Östergren har lyckats förverkliga dessa grundsatser, och arbetet torde utgöra ett av de mest värdefulla bidragen till det svenska språkets systematiska utforskande, som på senare tid framkommit.

Sådant läget nu är, står valet mellan att *antingen* indraga statsbidraget och därigenom äventyra arbetets slutförande och förminska nyttan av de betydande statsunderstöd, som redan kommit ändamålet till del, *eller* även i fortsättningen anvisa årliga bidrag med risk för att arbetet icke kan slutföras ens inom den tid, som nu approximativt uppgivits. När jag för min del väljer det senare alternativet, sker det under den förutsättningen, att bidrag icke anvisas för längre tid än till och med budgetåret 1945/46.

För nästa budgetår torde anslaget böra utgå med oförändrat belopp, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt professorn K. O. Östergren för fortsatt utgivande av Nuvensk ordbok* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 12,000.

[214.] 4. **Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg.** Till detta ändamål har för budgetåren 1936/40 anvisats ett anslag av 3,000 kronor (jfr 1936 års åttonde huvudtitel, sid. 525 f.)

Samma anslag synes böra utgå jämväl för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av . . . kronor 3,000.

[215.] 5. **Bidrag till föreningen Pietas.** Till denna förening, vars ändamål är att åt framtiden i möjligast oskadade skick genom sakkunnigt utförd konservering bevara våra äldre textila minnesmärken, har sedan år 1911 utgått anslag under villkor, att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivning över behandlade föremål. Efter att under budgetåren 1925/32 hava utgjort 2,500 kronor sänktes anslaget år 1932 av statsfinansiella skäl till 1,000 kronor, vilket belopp sedan dess utgått. Föreningen har emellertid för åren 1933—39 därjämte åtnjutit bidrag av lotterimedel med 2,500 kronor. *Föreningen* har, under åberopande att den icke längre kunde påräkna något understöd av lotterimedel, anhållit om höjning av förevarande anslag för budgetåret 1940/41 med 3,000 kronor till 4,000 kronor. *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien* har, med vitsordande av föreningens betydelsefulla insatser för bevarandet av vårt lands textila konstskatter och under hänvisning till att föreningen under en lång följd av år åtnjutit statsunderstöd, förordat bifall till föreningens framställning.

Departement-
schefen.

Med allt erkännande av föreningens kulturellt betydelsefulla verksamhet finner jag mig dock under nuvarande förhållanden icke kunna tillstyrka höjning av förevarande anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till föreningen Pietas* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 1,000.

[216.] 6. **Bidrag till svenska naturskyddsföreningen.** Anslaget har under nedannämnda budgetår utgått med följande belopp:

1920/23	kronor 4,000
1923/24	» 3,000
1924/32	» 2,500
1932/38	» 1,000
1938/39	» 1,500
1939/40	» 2,000.

Föreningens styrelse har anhållit om ett till 5,500 kronor förhöjt bidrag till främjande av föreningens verksamhet under nästkommande budgetår. Såsom skäl för anslagshöjningen åberopas i huvudsak vad föreningen anfört i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår (jfr 1939 års åttonde huvudtitel, sid. 430).

Vetenskapsakademien har, efter hörande av sin naturskyddskommitté, anfört bland annat följande:

Då svenska naturskyddsföreningens verksamhet syntes bliva föremål för generell omprövning i samband med prövningen av ett den 1 juli 1935 avgivet betänkande med förslag rörande det svenska naturskyddets organisation och statliga förvaltning och dess framställning avsåge en väsentlig utökning av utrednings- och undersökningsverksamheten på naturskyddsområdet i jämförelse med föregående budgetår, ansåge sig akademien ej kunna tillstyrka bifall till densamma utan förordade, att ifrågavarande anslag finge utgå med oförändrat belopp, 2,000 kronor, under budgetåret 1940/41.

Departement-
schefen.

Frågan om det svenska naturskyddets organisation och statliga förvaltning är, såsom under nästföljande punkt kommer att framhållas, ännu icke slutbehandlad. Med hänsyn härtill kan jag i likhet med akademien icke nu tillstyrka någon ytterligare anslagshöjning. Det ekonomiska läget, som framtvingat begränsningar i de till statliga institutioner utgående anslagen, motiverar en nedsättning av förevarande anslag till det belopp, som utgått under budgetåren 1932/38, alltså med 1,000 kronor till 1,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 1,000.

[217.] 7. **Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden.** För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1939/40 uppfört ett anslag å 12,000 kronor, varav disponeras 3,000 kronor till vården av nationalparker samt 9,000 kronor till vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden m. m. Motsvarande anslag var för närmast föregående budgetår uppfört med samma belopp och för budgetåret 1937/38 med 11,300 kronor.

Vetenskapsakademien har — med överlämnande av en från akademiens naturskyddskommitté inkommen framställning — hemställt om ett med 6,000 kronor till 18,000 kronor förhöjt bidrag till ifrågavarande ändamål. Framställningen innebär en ökning av anslagsbeloppet till vården av nationalparker med 6,000 kronor för tryckning av en växtgeografisk monografi över Stora Sjöfallets nationalpark, vilket arbete författats av filosofie doktorn G. Björkman och utgör ett led i vissa av Kungl. Maj:t i samband med reglering av Suorva-sjöarna föranstaltade undersökningar. Därjämte föreslås ändrad disposition av vissa anslagsposter.

Framställningen om höjning av det nuvarande anslaget kan jag i rådande läge icke tillstyrka. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår minskas med 1,000 kronor till 11,000 kronor. Minskningen synes väsentligen böra drabba de till akademien för förvaltningskostnader avsedda medlen. Erforderliga dispositionsbestämmelser torde Kungl. Maj:t, med beaktande av de av akademien ifrågasatta jämkningarna i de nu gällande föreskrifterna, få framdeles meddela.

Departementschefen.

I 1939 års åttonde huvudtitel anfördes, att, sedan remissbehandlingen av ett år 1935 avgivet betänkande med förslag rörande det svenska naturskyddets organisation och statliga förvaltning slutförts, denna fråga borde kunna under den närmaste tiden upptagas till fortsatt behandling. Åtgärder på detta område torde komma att för statsverket medföra ej oväsentliga merutgifter. På grund härav måste under nuvarande förhållanden med nämnda fråga anstå. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 11,000.

[218.] 8. **Bidrag till bearbetning av visst material från filosofie doktorn Sven Hedins expeditioner i det inre Asien åren 1927—34, reservationsanslag.** Till detta ändamål har för vart och ett av budgetåren 1936/40 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Av riksdagens skrivelse nr 326/1936 framgår, att riksdagen ansett, att staten bör bidraga med ungefär hälften av de till 600,000 kronor beräknade kostnaderna för ifrågavarande arbeten samt att det beräknade totalbeloppet av statsmedel, 300,000 kronor, bör fördelas på sex år. *Vetenskapsakademien* har tillstyrkt

en av Hedin gjord framställning om oförändrat anslag till detta ändamål. Sedermera har akademien beretts tillfälle inkomma med utredning rörande möjligheterna att nedbringa detta anslag för budgetåren 1939/41. Av akademien i anledning härav avlätna skrivelse framgår, att en reduktion av anslaget för budgetåret 1939/40 med 8,000 kronor vore möjlig under förutsättning, att nödiga utgifter till motsvarande belopp kunde skjutas över till budgetåret 1940/41. Om nöden krävde en reduktion jämväl för sistnämnda budgetår, ville akademien framhålla, att en reduktion med mer än 4,000 kronor skulle äventyra för mycket.

Departement-
schefen.

Jag erinrar, att enligt den till 1939 års riksdag avlätna propositionen nr 79 (bil. 6, sid. 47) förutsatts, att av statsfinansiella skäl av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ett belopp av 10,000 kronor icke skall under nämnda budgetår tagas i anspråk. För nästa budgetår torde böra anvisas enahanda belopp som under budgetåret 1939/40 kan beräknas komma att stå till förfogande, eller 40,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till bearbetning av visst material från filosofie doktorn Sven Hedins expeditioner i det inre Asien åren 1927—34* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 40,000.

N. Diverse.

[219.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond, förslagsanslag.** 3. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond, förslagsanslag.** 4. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond, förslagsanslag.** Dessa anslag äro nu uppförda med respektive 4,010,000 kronor, 743,000 kronor, 322,000 kronor och 323,000 kronor.

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor i ämnet anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som varder riksdagen förelagd, för budgetåret 1940/41 beräkna

dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond ett förslagsanslag

av kronor 4,456,000;

dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond ett förslagsanslag

av kronor 684,000;

dels till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond ett förslagsanslag

av kronor 300,000;

dels ock till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond ett förslagsanslag

av kronor 850,000.

[220.] 5. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, förslagsanslag.** Till egendomen Broby gård i Funbo socken i Uppland, vilken egendom inköpts för statsverkets räkning, är förlagd en fortsättningsskola för dövstumma för undervisning i lantbruksyrket och trädgårdsskötsel. Egendomen är ställd under domänstyrelsens förvaltning och ingår i statens domäners fond samt är upplåten till skolöverstyrelsen för användning för dövstumundervisningsändamål. För upplåtelsen tillföres domänfonden ersättning från förevarande anslag å åttonde huvudtiteln, vilket nu är upptaget med

2,500 kronor. För nästa budgetår torde ersättningen böra beräknas till samma belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,500.

[221.] 6. **Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris.** Såsom bidrag till avlöningen av en dylik bibliotekarie har riksdagen under en följd av år beviljat anslag, vilket från och med år 1920 till och med budgetåret 1934/35 utgick med 1,500 kronor för helt år. Under vart och ett av budgetåren 1935/37 beviljades för ändamålet 3,500 kronor, vilken anslagsökning emellertid var av tillfällig natur. Sedan budgetåret 1937/38 har anslaget åter utgått med 1,500 kronor. Till motsvarande ändamål beviljas anslag jämväl av Danmark, Norge och Finland.

Riksbibliotekarien har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. En av bibliotekarien vid nordiska avdelningen av ifrågakvarande bibliotek avgiven berättelse över verksamheten under arbetsåret 1938/39 finnes bifogad handlingarna i ärendet. Under sista hälften av september 1939 var biblioteket på grund av det utbrutna kriget stängt men öppnades åter från och med den 2 oktober 1939.

Departement-
mentschefen.

Jag biträder riksbibliotekariens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 1,500.

[222.] 7. **Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen, förslagsanslag.** Åren 1924 och 1925 ingingo flertalet Östersjöstater på förslag av Finlands regering en konvention om inrättande av en permanent baltisk-geodetisk kommission, vars uppgift skulle vara dels vetenskaplig, särskilt studium av landhöjningen, dels praktisk, nämligen att söka åstadkomma överensstämmelse mellan Östersjökartorna. Till bestridande av kostnaderna för kommissionen, vars säte är förlagt till Helsingfors, skall Sverige lämna årligt bidrag med 500 dollars. Alltsedan år 1926 har riksdagen för ändamålet anvisat anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 2,000 kronor.

Enligt vad jag inhämtat, har kommissionens arbete hittills huvudsakligen omfattat insamling av mätningmaterial och inriktas nu på bearbetning och publicering av de insamlade uppgifterna. Anslaget synes med hänsyn till

rådande valutaförhållanden böra höjas till 2,100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,100.

[223.] 8. **Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar, förslagsanslag.** Alltsedan år 1926 har utgått anslag till bestridande av kostnaderna för ifrågavarande ändamål. För innevarande budgetår utgör anslaget 8,500 kronor, varav 7,100 kronor belöpa å årsavgifter till internationella vetenskapliga sammanslutningar och 1,400 kronor å bidrag till bestridande av resekostnader för svenska vetenskapsmän vid deltagande i ifrågavarande sammanslutningars sammanträden. Posten till årsavgifter är beroende av fluktuationer i valutaförhållandena och har därför betecknats förslagsvis. Anslaget disponeras på sätt framgår av statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 565. *Vetenskapsakademien* har hemställt om höjning av anslagsposten till årsavgifter med 200 kronor. Den ifrågasatta ökningen beror huvudsakligen på att en årsavgift höjts och en bestämts i annan valuta. *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien* har hemställt om oförändrat anslag i vad akademien angår.

Anslaget torde böra i enlighet med vetenskapsakademiens förslag höjas med 200 kronor men bör å andra sidan minskas med 400 kronor, motsvarande den för anslutning till internationella unionen för befolkningsfrågor beräknade avgiften, vilken icke längre erlägges. Vidare torde av det för bestridande av resekostnader beräknade beloppet böra bibehållas allenast ett belopp av 400 kronor för gäldande av de mest nödvändiga utgifterna. För nästa budgetår bör anslaget alltså disponeras enligt följande stat, som Kungl. Maj:t i sinom tid torde fastställa:

Departementschefen.

1. Årsavgifter till internationella vetenskapliga sammanslutningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 6,900
2. Bidrag till bestridande av resekostnader för svenska vetenskapsmän vid deltagande i ifrågavarande sammanslutningars sammanträden	» 400
	Summa kronor 7,300.

Anslaget bör alltså upptagas med 7,300 kronor, innebärande en anslagsminskning med 1,200 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 7,300.

[224.] 9. **Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.** Till detta institut utgick under åren 1929/38 statsunderstöd huvudsakligen av lotterimedel. Från och med budgetåret 1938/39 har bidraget uppförts såsom anslag å åttonde huvudtiteln, för innevarande budgetår bestämt till 55,000 kronor. Beträffande dispositionen av detta anslag hänvisas till statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 565 f. En utförlig redogörelse för institutet och dess verksamhet återfinnes i prop. 112/1938. *Institutets styrelse* har för nästa budgetår hemställt om oförändrat anslag men föreslagit vissa jämkningar i den för institutet gällande staten bland annat på grund därav, att institutet beräknades kunna under nästa budgetår inflytta i den under uppförande varande nybyggnaden för institutet (jfr omförmälda proposition). Om institutets nuvarande föreståndare, docenten E. Gjerstad skulle komma att avgå, kunde det ortstillägg å 4,125 kronor, som nu tillkomme föreståndaren utöver lönen, 9,000 kronor, förändras till ett egentligt ortstillägg å 2,000 kronor och två ålderstillägg, vardera å 1,000 kronor, efter respektive tre och sex års tjänstgöring. Det sålunda frigjorda beloppet borde dock i stället tillföras de för extra utgifter avsedda medlen. *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien* har tillstyrkt framställningen.

Statskontoret har yttrat:

Till föreståndarens avlöning hade för innevarande budgetår anvisats 13,125 kronor, därav 9,000 kronor i lön och 4,125 kronor i ortstillägg. Då Gjerstad numera utnämnts till professor och sålunda ny innehavare av befattningen komme att förordnas, syntes en omreglering av de föreståndaren tillkommande avlöningsförmånerna lämpligen kunna omedelbart vidtagas. Ämbetsverket hade därvid i och för sig intet att erinra mot styrelsens förslag, att lönen bibehölles oförändrad, men att ortstillägget sänktes till 2,000 kronor. Huruvida ortstillägget framdeles borde höjas, syntes icke nu böra upptagas till övervägande. Därest emellertid i samband med inflyttningen i institutets nybyggnad åt föreståndaren komme att upplåtas fri bostad jämte fritt bränsle, lyse och vatten, måste statskontoret ifrågasätta, om ortstillägg överhuvudtaget längre borde utgå.

Då under nu rådande förhållanden medel enligt statskontorets mening icke borde ställas till förfogande för studieresa till Grekland, syntes den under omkostnader upptagna posten å 2,100 kronor till reseersättningar böra bestämmas till 500 kronor. Delposten å 3,200 kronor till expenser (bränsle, lyse m. m.) torde böra höjas till förslagsvis 5,000 kronor. Det under anslagsposten å 9,500 kronor till övriga utgifter anvisade bidraget å 4,000 kronor till biblioteket syntes kunna reduceras till hälften och nämnda anslagspost, med beaktande av att hyresbidraget å 3,000 kronor bortfölla, sålunda bestämmas till 4,500 kronor. Enligt statskontorets mening borde av statsfinansiella skäl stipendieanslaget (24,075 kronor) i sin helhet besparas. Om vidare till Kungl. Maj:ts förfogande ställdes ett belopp av 500 kronor (nu 3,000 kronor), torde anslaget kunna bestämmas till $(9,000 + 500 + 5,000 + 4,500 + 500 =)$ 19,500 kronor, alternativt 21,500 kronor, om ortstillägg befunnas böra utgå.

Departementschefen.

Enligt vad i propositionen nr 79 till 1939 års urtima riksdag (bil. 6, sid. 48) förutsatts skall av innevarande budgetårs anslag ett belopp av inalles

7,000 kronor inbesparas. En ytterligare anslagsbeskränning synes för nästa budgetår böra av statsfinansiella skäl vidtagas. Det torde dock icke vara välbetänkt att i sådant syfte ifrågasätta åtgärder, som kunna omöjliggöra eller avsevärt försvåra institutets fortsatta verksamhet. Av denna anledning kan jag icke biträda statskontorets förslag om indragande av hela det för stipendier avsedda anslagsbeloppet. En beskränning av de nu utgående stipendiebeloppen och indragning av vissa av dessa belopp torde emellertid vara möjlig. Jag förutsätter, att härutöver sådana besparingar i övrigt kunna vidtagas, att utgifterna kunna hållas inom ramen av ett statsbidrag av 43,000 kronor, innebärande en anslagsminskning med $(55,000 - 43,000 =) 12,000$ kronor. Lämpligen bör det ankomma på Kungl. Maj:t att, såsom hittills skett, fastställa stat för institutet efter förslag av dess styrelse, varvid bör närmare övervägas i vad mån de särskilda i institutets stat uppförda posterna böra nedbringas. I samband härmed bör jämväl prövas, om och i vad mån ortstillägg bör utgå till institutets föreståndare.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av . . . kronor 43,000.

[225.] 10. **Bidrag till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom.**

Anslaget utgår nu med 1,000 kronor. *Konstakademien* har hemställt om fortsatt anslag med oförändrat belopp.

Ehuru ifrågavarande förening understöddes med nämnda belopp jämväl under de senaste krisåren, förordar jag nu en tillfällig anslagssänkning med 500 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag

av kronor 500.

Departementschefen.

[226.] 11. **Bidrag till Institut d'études scandinaves vid Paris universitet.** För vart och ett av budgetåren 1924/40 har till förevarande ändamål anvisats ett anslag å 2,000 kronor. I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har lektorn i svenska språket vid Paris universitet *G. Ahlborn* lämnat en redogörelse för verksamheten vid institutet under det sistförflutna läsåret samt hemställt om oförändrat anslag till verksamheten för läsåret 1940/41. Framställningen har tillstyrkts av *filosofiska fakultetens vid universitetet i Uppsala humanistiska sektion* och av *kanslern för rikets universitet*.

Under nuvarande förhållanden torde jämväl detta anslag, som disponeras till honorar åt svenska vetenskapsmän för föreläsningar vid Paris universitet och till utökning av institutets bibliotek samt till diverse expensutgifter, böra undergå en tillfällig reduktion, förslagsvis med 600 kronor till 1,400 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att såsom *Bidrag till Institut d'études scandinaves vid Paris universitet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 1,400.

[227.] 12. **Upphållande vid universitetet i Tartu av en professur i svenska språket och litteraturen.** Detta anslag är nu uppfört med 8,500 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 566 f. För nästa budgetår torde anslaget böra utgå med oförändrat belopp, och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för *Upphållande vid universitetet i Tartu av en professur i svenska språket och litteraturen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 8,500.

[228.] 13. **Understöd åt svenska läroverket i Hapsal.** I anledning av inom riksdagen väckta motioner anvisade 1936 års riksdag till förevarande ändamål 6,000 kronor. Anslaget höjdes år 1937 till 10,000 kronor och år 1938 till 12,000 kronor.

Styrelsen för föreningen »Svenska Odlingens Vänner i Estland» har anhållit, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 14,000 kronor, emedan läroverket under läsåret 1940/41 komme att omfatta fyra klasser. Såsom inkomst räknar styrelsen därjämte med anslag av estniska staten å 1,000 kronor. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen.

På grund av det statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna tillmötesgå ansökningsen om anslagets höjning utan hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Understöd åt svenska läroverket i Hapsal* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av . . . kronor 12,000.

[229.] 14. **Understöd åt svenska folkhögskolan i Estland.** Till understöd åt svenska folkhögskolan i Birkas är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 7,000 kronor. Anslaget har utgått alltsedan år 1923 med belopp, som successivt höjts från ursprungligen 2,000 kronor. *Skolöverstyrelsen* har hemställt, att anslaget måtte för budgetåret 1940/41 höjas med 2,000 kronor för anställande av en trädgårdskonsulent vid folkhögskolan. En motsvarande framställning gjordes av överstyrelsen i anslags-askandena för innevarande budgetår men avstyrktes i 1939 års åttonde huvudtitel.

Departementschefen.

Därest ifrågavarande folkhögskola under nuvarande förhållanden kan upprätthållas, synes statsunderstöd alltjämt böra utgå. Såvitt nu kan bedömas, är det sannolikt, att skolan kommer att på annan plats i Estland fortsätta sin verksamhet. För nästa budgetår torde förty böra anvisas medel för ändamålet med oförändrat belopp. På grund av skolans förflyttning lär anslagets

benämning böra ändras på sätt i rubriken angivits. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Understöd åt svenska folkhögskolan i Estland* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av . . . kronor 7,000.

[230.] 15. **Befrämjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte.** För detta ändamål är sedan budgetåret 1938/39 å riksstaten uppfört ett anslag av 32,000 kronor. Ur anslaget utgå stipendier åt studerande från vissa europeiska länder i syfte att bereda dem tillfälle till studier vid svenska universitet och högskolor (jfr statsliggaren för budgetåret 1939/40, sid. 568). Stipendier beviljas i princip endast under förutsättning, att vederbörande land bereder motsvarande förmåner för svenska studerande vid högskolor inom detta land. Beträffande de motiv, som legat till grund för anslagets beviljande, hänvisas till 1938 års åttonde huvudtitel, sid. 564 ff. *Kanslern för rikets universitet* har hemställt om anslagets uppförande med oförändrat belopp för nästa budgetår.

De nuvarande internationella förhållandena ha medfört, att åtskilliga av de stipendier, som för innevarande budgetår ställts till förfogande, ännu vid slutet av höstterminen 1939 icke blivit utnyttjade. En besparing med mellan 10,000 och 11,000 kronor å innevarande års anslag synes fördenskull vara att påräkna. Huru förhållandena för nästa budgetår komma att gestalta sig kan givetvis icke nu förutsägas. Enligt min mening bör dock undvikas att från svensk sida ensidigt indraga ifrågavarande stipendieförmåner. Med hänsyn till erfarenheterna från innevarande budgetår synes dock en sänkning av anslaget kunna vidtagas, förslagsvis med 14,000 kronor till 18,000 kronor.

Departement-
schefen.

Med utgångspunkt från de förhållanden, som vid slutet av innevarande budgetår föreligga, torde Kungl. Maj:t efter förslag av kanslern för rikets universitet böra meddela beslut rörande anslagets fördelning för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av . . . kronor 18,000.

[231.] 16. **Bidrag till svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete.** Detta anslag, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 5,000 kronor, är avsett att möjliggöra föreläsningar av vetenskapsmän från övriga nordiska länder vid svenska universitet och högskolor. Ifrågavarande verksamhet är ömsesidig, i det samtliga nordiska länder pläga ställa medel till förfogande för motsvarande ändamål. *Nämnda kommitté* har för nästa budgetår hemställt om en anslagshöjning till 10,000 kronor. Halva detta belopp skulle disponeras till föreläsningsverksamhet och återstoden till studieresor i de nordiska länderna. *Kanslern för rikets universitet* har under hänvisning till det rådande statsfinansiella läget ansett sig icke böra tillstyrka en

höjning av förevarande anslag men dock ifrågasatt, att, därest ett belopp av 5,000 kronor alltjämt komme att beviljas, möjlighet bereddes att inom anslagets ram tillgodose även det i kommitténs framställning angivna önskemålet om bidrag till gruppresor av studerande till de övriga nordiska länderna. Det syntes sålunda lämpligt, att kommittén bemyndigades använda ett belopp av förslagsvis högst 2,000 kronor för detta ändamål enligt plan, som torde böra efter förslag av kommittén fastställas av kanslern för rikets universitet. Genom ett sådant medgivande skulle en viss erfarenhet kunna vinnas angående den föreslagna nya formen för nordiskt-akademiskt samarbete.

Departementschefen.

Då under nuvarande internationella förhållanden en indragning eller beskränkning av ifrågavarande anslag ej gärna bör ske, vill jag föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Mot kanslerns förslag om ändrade dispositionsbestämmelser har jag intet att erinra. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[232.] 17. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** Till detta ändamål ha anvisats anslag på sätt i det följande angives, varvid även angivits nettoutgiften å anslaget i avrundade tal enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisningar:

Budgetår	Anslagsmedel	Nettoutgift
1930/31	175,000	171,750
1931/32	175,000	171,800
1932/33	175,000	155,800
1933/34	100,000	147,000
1934/35	100,000	194,200
1935/36	100,000	203,300
1936/37	200,000	226,450
1937/38	200,000	220,900
1938/39	250,000	240,900
1939/40	250,000	

Genom den inskränkning av den eljest erforderliga utredningsverksamheten, som är en given följd av nu rådande förhållanden, är en sänkning av anslaget möjlig. Då emellertid vissa utredningar komma att under nästa budgetår bedrivas, vilka äro föranledda av det nuvarande krisläget, och ytterligare sådana utredningar kunna finnas erforderliga, anser jag mig dock icke böra nu räkna med större anslagssänkning än 110,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 140,000.

[233.] 18. **Extra utgifter, reservationsanslag.** Till detta ändamål ha de senare budgetåren anvisats följande anslag (nettoutgiften å anslaget enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisningar för budgetåren 1932/38 angives i avrundade tal i högra kolumnen):

Budgetår	Anslag	Nettoutgift
1926/32	150,000	
1932/33	140,000	62,900
1933/34	70,000	93,500
1934/35	100,000	138,600
1935/36	100,051	149,300
1936/37	110,053	116,150
1937/38	110,000	108,240
1938/39	150,000	132,400
1939/40	150,000	

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1938/39 uppgick reservationen å förevarande anslag vid utgången av nämnda budgetår till i runt tal 23,300 kronor. Med hänsyn såväl härtill som till den statsfinansiella situationen förordar jag en sänkning av anslaget för nästa budgetår. Under nu rådande osäkra förhållanden är det angeläget, att ett ej alltför knappt tillmätt anslag står till förfogande för bestridande av utgifter, som icke kunna i annan ordning gäldas. På grund härav och då enligt det föregående vissa kostnader, som hittills bestritts från förslagsanslaget till Allmänna läroverken: Diverse oförutsedda behov, i fortsättningen böra gäldas från nu förevarande anslag, synes anslagssänkningen böra begränsas till 30,000 kronor och anslaget alltså uppföras med 120,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 120,000.

[234.] 19. **Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Från detta anslag, som nu är uppfört med 25,000 kronor, utbetalas provisorisk avlöningsförstärkning åt innehavare av sådana ordinarie befattningar vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, å vilka civila avlöningsreglementet icke äger tillämpning.

Under för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår chefen för finansdepartementet, att provisorisk avlöningsförstärkning skall utgå jämväl under nästa budgetår till innehavare av sådana befattningar, som nyss nämnts.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000.

[235.] 20. **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 800,000 kronor.

Såsom chefen för finansdepartementet i annat sammanhang utvecklat, bör förevarande anslag för nästa budgetår beräknas med utgångspunkt från indextalet 174. Jag erinrar, att anslaget för innevarande budgetår beräknats efter indextalet 168. Förevarande anslag torde förty böra höjas med 150,000 kronor till 950,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 950,000.

[236.] 21. **Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 2,500,000 kronor,

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 144 föreslår jag, att anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptages med beräknat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1940/41 till *Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter* ett *förslagsanslag* av kronor 1,120,000.

[237.] 22. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 300,000 kronor. Bestämmelser i ämnet ha meddelats i kungörelsen nr 428/1939.

Enär barntillägg utgå endast övergångsvis för barn intill uppnådd 16 års ålder, synes belastningen å anslaget kunna av denna anledning beräknas komma att minska med omkring $\frac{1}{16}$ årligen. Förevarande anslag torde förty böra för nästa budgetår uppföras med ett till 280,000 kronor minskat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 280,000.

[238.] 23. **Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter, förslagsanslag.** För budgetåret 1939/40 gälla beträffande lärare vid folkskoleväsendet samt vid de högre kommunala skolorna vissa särskilda avlöningsbestämmelser, innebärande en provisorisk anpassning efter civila avlöningsreglementets bestämmelser (se kungörelserna 469 och 471/1939). I samband därmed har föreskrivits, att dyrtidstillägg icke skall utgå till ifrågavarande lärare, dock att barntillägg skall tillkomma befattningshavare, vilken omedelbart före den 1 juli 1939 eller vid utgången av vårterminen nämnda år åtnjutit avlöning enligt vederbörande avlöningsreglementen för ifrågavarande lärare. Barntillägg utgår med 9 kronor per månad för varje barn, för vilket befattningshavare vid nämnda tidpunkter ägt åtnjuta barntillägg, intill utgången av det kvartal, varunder barnet fyller 16 år.

Vederbörande huvudmans utgifter för nu ifrågavarande barntillägg skola ersättas av statsmedel i samma ordning som statsbidrag utbetalas med undantag av att förskott icke skall utgå. På grund härav komma de på budgetåret 1939/40 belöpande kostnaderna för barntillägg att av staten utbetalas först i början av budgetåret 1940/41.

Till följd härav ha för ändamålet medel icke beräknats i riksstaten för innevarande budgetår. För nästa budgetår böra emellertid medel för ändamålet anvisas.

Skolöverstyrelsen har beräknat kostnaderna för barntillägg under budgetåret 1939/40 beträffande folk- och småskollärare m. fl. till 1,055,000 kronor och beträffande lärare vid förenämnda högre kommunala skolor till 50,000 kronor.

Statskontoret har yttrat bland annat följande:

Statskontoret ansåge, att — i likhet med vad som i gällande riksstat under de olika huvudtitlarna genomförts beträffande barntillägg till vissa statliga befattningshavare — erforderliga medel för barntillägg till sådana lärare vid kommunala läroanstalter, beträffande vilka det procentuella dyrtidstillägget avvecklats, borde anvisas å ett särskilt förslagsanslag under åttonde huvudtiteln. I fråga om beräkningen av detta anslag ville ämbetsverket erinra, att överstyrelsen i skrivelse den 3 mars 1939 angående ändringar i överstyrelsens tidigare beräkningar av anslag till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter under budgetåret 1939/40 upptagit ett belopp av endast 45,000 kronor till barntillägg vid de högre kommunala skolorna. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat, hade den i förevarande framställning gjorda uppräknningen av medelsbehovet till 50,000 kronor föranletts därav, att överstyrelsen ifrågasatt, huruvida icke lärare vid privat goss- eller flickskola, som den 1 juli 1939 eller därefter ombildats till högre kommunal skola, skulle vara berättigad att bibehålla av honom enligt kungörelsen nr 305/1923 åtnjutet barntillägg. Då ämbetsverket icke kunde biträda denna uppfattning och anledning icke heller eljest syntes föreligga att frångå överstyrelsens i skrivelsen den 3 mars 1939 gjorda beräkningar, torde förevarande anslag böra upptagas med $(1,055,000 + 45,000 =) 1,100,000$ kronor.

Riksräkenskapsverket har även ansett, att kostnaderna för ifrågavarande barntillägg böra uppföras såsom ett särskilt anslag i riksstaten.

Då barntillägg finge åtnjutas allenast för barn under 16 års ålder, komme medel för utbetalande av barntillägg att erfordras allenast under högst 16 år, räknat från och med budgetåret 1939/40. Vidare komme under denna tidsperiod medelsbehovet att successivt minskas. Därest kostnaderna för ifrågavarande barntillägg beräknades komma att minskas med lika stort belopp för varje år, skulle för budgetåret 1940/41 erfordras 989,000 kronor för täckande av kostnaderna för barntillägg åt lärare vid folk- och småskolor samt 47,000 kronor för täckande av motsvarande kostnader för lärare vid de högre kommunala skolorna.

Departementschefen.

I fråga om beräkningen av kostnaderna under budgetåret 1940/41 för barntillägg åt befattningshavare, å vilka avlöningsreglementet för folk- och småskollärare äger tillämpning, ansluter jag mig till statskontorets förslag. Då anslaget avser bestridande av utgifter, belöpande å innevarande budgetår, bör ej, på sätt riksräkenskapsverket ifrågasatt, någon reduktion av den beräknade belastningen ske. Vad beträffar rätt för lärare vid sådan högre goss- eller flickskola, som efter den 30 juni 1939 ombildats till högre kommunal skola, att behålla honom tillkommande barntillägg, vill jag erinra om att förevarande barntillägg allenast torde avse att förhindra, att den löneökning, som är den provisoriska löneregleringens syfte, för lärare med barntillägg skulle bli obetydlig eller ingen alls. Då lärare, som i samband med en sådan omorganisation överflyttas från privatläroverk till kommunal läroanstalt, torde erhålla en avsevärd löneökning, kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka rätt för dem att fortfarande åtnjuta barntillägg. Jag delar därför statskontorets uppfattning, att för lärare, å vilka avlöningsreglementet för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor äger tillämpning, kostnaderna för barntillägg under budgetåret 1939/40 böra beräknas till 45,000 kronor.

Utgifterna för nämnda barntillägg torde, såsom i propositionen nr 302 till 1939 års lagtima riksdag antytts samt statskontoret och riksräkenskapsverket tillstyrkt, böra bestridas från ett särskilt anslag i riksstaten. Anslaget torde i enlighet med vad som anförts böra upptagas med ett belopp av 1,100,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,100,000.

[239.] 24. **Reglering av vissa kursförluster, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 22,000 kronor. Anslaget avser reglering av kursförluster för pastorer vid svenska församlingar och lärar-

personalen vid statsunderstödda svenska skolor i länder, vilkas valuta bibehållits i guldparitet, samt för professorn i svenska språket och litteraturen vid universitetet i Tartu ävensom för vissa sjömanspräster.

Enligt vad jag inhämtat, erfordras under nuvarande valutaförhållanden för nästa budgetår reglering av kursförluster allenast för de av ifrågavarande befattningshavare, vilka kunna tänkas vara under nämnda budgetår bosatta i Tyskland. På grund härav torde anslaget för nästa budgetår kunna beräknas till endast 12,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 12,000.

Huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1939/40
utgörande kronor 240,853,000,
skulle vid bifall till de av mig framställda förslagen
för budgetåret 1940/41 komma att uppgå till » 245,869,300,
innebärande en höjning med » 5,016,300.

Vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

G. v. Krusenstjerna.

REGISTER

till

Åttonde huvudtiteln för budgetåret 1940/41.

A. Ecklesiastikdepartementet.

Sid		Kronor
	Ecklesiastikdepartementet:	
4.	Avlöningar	385,000
5.	Omkostnader	58,200
	Säger för ecklesiastikdepartementet	443,200

B. Arkiv, bibliotek och museer.

	Riksarkivet:	
6.	Avlöningar	261,000
6.	Omkostnader	47,800
8.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	1,500
9.	Bokbindning och konservering av arkivalier	24,500
	Landsarkiven m. m.:	
9.	Avlöningar	171,700
11.	Omkostnader	45,200
11.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	700
12.	Bokbindning och konservering av arkivalier	36,000
	Kungl. biblioteket:	
13.	Avlöningar	300,000
15.	Omkostnader	54,700
16.	Bokinköp och bokbindning	93,500
	Stifts- och landsbiblioteken:	
17.	Avlöningar	39,300
17.	Omkostnader	1,800
18.	Bokinköp och bokbindning	10,800
19.	Bidrag till pedagogiska biblioteket	4,500
	Nationalmuseet:	
19.	Avlöningar	229,000
20.	Omkostnader	40,800
22.	Underhåll och ökande av samlingarna	33,000
	Livrustkammaren:	
23.	Avlöningar	73,900
24.	Omkostnader	6,600
24.	Underhåll och ökande av samlingarna	500
	Naturhistoriska riksmuseet:	
24.	Avlöningar	326,200
31.	Omkostnader	49,300
32.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	47,000
	Statens etnografiska museum:	
35.	Avlöningar	54,800
36.	Omkostnader	20,500
37.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	2,900

Sid.	Kronor
37. Bidrag till nordiska museet	225,000
38. Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund	20,000
38. Bidrag till egyptiska museet	15,500
39. Bidrag till museal vård av Cypernexpeditionens fyndmaterial	13,200
39. Bidrag till musikhistoriska museet	11,000
40. Bidrag till svenska skolmuseet	1,000
Säger för arkiv, bibliotek och museer	2,263,200

C. Kyrkliga ändamål.

Domkapitlen och stiftsnämnderna:

41. Avlöningar	280,800
49. Omkostnader	66,000
52. Kleresistaten	8,000
52. Vissa ersättningar till kyrkofonden	5,046,400
53. Ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande tros- bekännares skattskyldighet	75,000
53. Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.	12,500
54. Lappmarks ecklesiastikverk	3,300
54. Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket	3,600
54. Avlöningar till pastorer vid svenska församlingar i utlandet	41,000
55. Religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder	63,000
56. Kyrkors underhåll	1,600
56. Ersättningar till kyrkor	180,000
56. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord	5,300

Säger för kyrkliga ändamål 5,786,500

D. Akademier m. m.

58. Bidrag till svenska akademien	2,300
58. Bidrag till vetenskapsakademien	50,600

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:

Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:

59. Avlöningar	411,500
60. Omkostnader	76,400

Statens historiska museum m. m.:

61. Underhåll och ökande av samlingarna	6,500
---	-------

Riksantikvarieämbetet:

62. Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken	26,000
--	--------

Ostasiatiska arkeologiska samlingarna:

63. Avlöningar	21,400
63. Omkostnader	5,900

Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:

64. Avlöningar	182,200
65. Omkostnader	28,500
65. Undervisningsmateriel m. m.	21,000
66. Stipendier m. m.	7,000
67. Statens konstråd	8,500

Musikaliska akademien med musikkonservatoriet:

68. Avlöningar	240,000
69. Omkostnader	14,000
70. Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument	4,300
70. Stipendier m. m.	5,000
71. Teaterrådet	7,000

Säger för akademier m. m. 1,118,100

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

Universitetskanslersämbetet:

72.	Avlöningar	46,100
72.	Omkostnader	2,300

Uppsala universitet:

72.	Avlöningar	1,915,300
77.	Omkostnader	138,500
78.	Materiel m. m.	450,000
80.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	126,500
80.	Vissa ersättningar	6,400

Lunds universitet:

81.	Avlöningar	1,657,800
87.	Omkostnader	87,200
87.	Materiel m. m.	278,000
88.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	117,000

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

88.	Avlöningar	*708,000
89.	Omkostnader	35,000
89.	Materiel m. m.	99,000
90.	Bokinköp och bokbindning för biblioteket	20,000

Tandläkarinstitutet:

90.	Avlöningar	205,700
92.	Omkostnader	133,000

Universitetssjukhus:

Karolinska sjukhuset:

92.	Avlöningar	*3,670,000
92.	Omkostnader	*2,150,000

Serafimerlasarettet:

92.	Avlöningar	*1,600,000
92.	Omkostnader	*1,350,000
93.	Bidrag till akademiska sjukhuset i Uppsala	330,000
95.	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	136,000
96.	Bidrag till uppförande av nybyggnad för ögonkliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	*85,000
97.	Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm	355,000
102.	Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm	68,300

Gemensamma universitetsändamål:

103.	Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	10,500
104.	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	22,000
105.	Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	1,900
105.	Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden	*25,000
106.	Stipendier åt studerande vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	194,700
108.	Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	35,000
109.	Universitetsstatistik	1,500

Rasbiologiska institutet:

109.	Avlöningar	41,500
110.	Omkostnader	6,700
110.	Materiel m. m.	19,700

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
Farmaceutiska institutet:	
111. Avlöningar	90,300
112. Omkostnader	12,900
112. Materiel m. m.	3,700
Ortnamnskommissionen:	
112. Avlöningar	26,400
113. Omkostnader	3,300
114. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	15,000
114. Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar	2,000
Landsmålsarkiven:	
115. Avlöningar	111,100
116. Omkostnader	7,500
116. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	40,000
117. Bidrag till dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola	5,000
117. Understödjande av svensk folkminnesforskning	36,400
Säger för universiteten, den medicinska undervisningen m. m. 16,482,200	

F. Tekniska högskolor.

Tekniska högskolan i Stockholm:	
119. Avlöningar	1,047,000
132. Omkostnader	222,700
133. Materiel m. m.	477,700
135. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	35,000
136. Stipendier	16,000
136. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	200
Chalmers tekniska högskola:	
137. Avlöningar	336,300
145. Omkostnader	67,700
146. Materiel m. m.	105,000
146. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	25,000
147. Stipendier	900
147. Utrustning av nybyggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m.	80,000
148. Ersättning åt sakkunniga i befodringsärenden vid de tekniska högskolorna	1,000
Säger för tekniska högskolor 2,414,500	

G. Skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen:	
149. Avlöningar	688,900
157. Omkostnader	114,300
Säger för skolöverstyrelsen 803,200	

H. Allmänna läroverken m. m.

Högre lärarinnesseminariet:	
159. Avlöningar	*420,000
159. Omkostnader	40,300
159. Stipendier	1,700
Allmänna läroverken:	
160. Avlöningar	*26,400,000
160. Bokinköp och bokbindning	25,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
161.	Bidrag till ljus- och vedkassorna m. m.	480,000
162.	Ersättning för djaknepenningar m. m.	8,500
162.	Rese- och flyttningersättningar	10,000
165.	Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter	10,000
165.	Bidrag till direktionen över Stockholms stads undervisningsverk	2,000
Kommunala läroverk:		
167.	Understöd åt vissa kommunala gymnasier	14,000
167.	Bidrag till kommunala flickskolor	*4,000,000
167.	Bidrag till kommunala mellanskolor	*3,300,000
Privatläroverk:		
167.	Bidrag till högre goss- och samskolor	*525,000
167.	Bidrag till högre flickskolor	*500,000
168.	Bidrag till enskilda mellanskolor	*77,300
168.	Bidrag till Olofskolan i Stockholm	10,000
169.	Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstaltarnas vikariatskassa	6,600
169.	Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter	84,500
171.	Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd	17,500
172.	Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala	65,000
173.	Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål	10,000
173.	Läroboksnämnden	10,000
Säger för allmänna läroverken m. m.		36,017,400

I. Folkundervisningen.

Anstalter för lärarutbildning m. m.

Folkskoleseminarier:		
175.	Avlöningar	*2,380,000
175.	Omkostnader	*230,000
175.	Materiel, böcker m. m.	*50,000
175.	Stipendier m. m.	*100,000
Småskoleseminarier:		
175.	Avlöningar	*500,000
175.	Omkostnader	*70,000
175.	Materiel, böcker m. m.	*10,000
175.	Stipendier m. m.	*30,000
176.	Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda seminarielärare m. m.	60,000
178.	Bidrag till Ericastiftelsen för lärarutbildning	7,000

Folkskolinspektionen.

Folkskolinspektionen:		
179.	Avlöningar	619,400
180.	Reseersättningar	175,000

Folkskoleväsendet.

Folkskolor m. m.:		
181.	Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor	*128,000,000
181.	Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor	*3,850,000
181.	Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid egentliga folkskolor m. m.	400,000
181.	Bidrag till avlöning åt lärare för vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern	*270,000
182.	Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter	150,000
184.	Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn	33,000

* Beräknat belopp.

Std.	Kronor
184. Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor	*330,000
184. Understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning	16,300
185. Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem	*1,150,000
185. Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn	*1,200,000
186. Bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning	400,000
187. Bidrag till undervisningslokaler m. m.	*7,200,000
188. Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna	14,500
<i>Nomadskolor:</i>	
188. Avlöningar	*131,400
188. Omkostnader	104,000
189. Stipendier åt lapsktalande elever vid folkskoleseminarierna i Luleå och Umeå	400
190. Gratialer	800
<i>Fortsättningsskolor:</i>	
190. Bidrag till avlöning åt lärare	*4,750,000
190. Bidrag till centralisering av fortsättningsskolväsendet	*325,000
190. Utbildningskurser för lärare	8,000

Högre folkskolor och folkhögskolor.

192. Understöd till högre folkskolor	*3,200,000
<i>Folkhögskolor:</i>	
192. Understöd	1,355,000
195. Stipendier åt elever	600,000

Abnormundervisningen.

<i>Läroanstalter för blind:</i>	
200. Avlöningar	*375,000
200. Omkostnader	*150,000
<i>Vårdanstalten i Lund för blind med komplicerat lyte:</i>	
200. Avlöningar	*204,000
200. Omkostnader	*80,000
200. Skrivmaskiner åt avgående blindskolelever	5,800
201. Resor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	15,500
203. Fria frakter för arbetsmaterialier till blind hantverkare	3,000
204. Understöd åt blivande blindlärare	700
204. Tryckning av blindskrifter	7,000
<i>Dövstumskolorna:</i>	
205. Avlöningar	*1,235,000
205. Omkostnader	*470,000
205. Resor för dövstumskolelever jämte åtföljande vårdare	25,000
207. Stipendier åt vissa fortsättningsskolpliktiga elever	5,000
207. Understöd åt blivande dövstumslärare	2,400
208. Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda dövstumslärare	12,700
209. Bidrag till förskolor och skolhem för dövstamma barn	16,000
<i>Dövstumpräster och dövstumkonsulenter:</i>	
209. Avlöningar	41,900
210. Omkostnader	12,000
212. Bidrag till tidning för dövstamma	1,000
212. Bidrag till svenska föreningen för dövas väl	8,000

Säger för folkundervisningen 160,389,800

* Beräknat belopp.

J. Yrkesundervisningen.

Tekniska läroverk:

213.	Avlöningar	*1,177,300
213.	Omkostnader	102,900
215.	Materiel, böcker m. m.	42,500
216.	Stipendier	9,000
217.	Undervisning i fargeriteknik vid tekniska gymnasiet i Norrköping	3,200
218.	Understöd åt handelsgymnasier	349,700

Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning:

220.	Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning	2,400,000
223.	Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	1,050,000
227.	Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning	415,000
230.	Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning	730,000
233.	Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	900,000

Särskilda anstalter för yrkesundervisning:

235.	Bidrag till tekniska skolan i Stockholm	168,100
238.	Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.	25,400
238.	Bidrag till textilinstitutet i Borås	28,800
241.	Bidrag till John Lennings vavskola i Norrköping	18,000

Säger för yrkesundervisningen 7,419,900

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt.

242.	Understöd åt folkbiblioteksväsendet	1,600,000
251.	Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar	144,000
256.	Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser	60,000
257.	Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader	30,000
258.	Bidrag till svenska landsbygdens studieförbund för organisations- och administrationskostnader	5,000
258.	Bidrag till tjänstemännens bildningsverksamhet för organisations- och administrationskostnader	3,000
259.	Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande	224,800

Folkliga musikskolan i Arvika:

262.	Understöd	13,000
263.	Stipendier	2,000

Statens studielån:

263.	Nämnden för statens studielån	6,500
264.	Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån	3,200

Statens biografbyrå:

264.	Avlöningar	60,800
264.	Omkostnader	7,500

Säger för folkbildningsåtgärder i övrigt 2,159,800

L. Gymnastiska centralinstitutet.

Gymnastiska centralinstitutet:

266.	Avlöningar	164,900
269.	Omkostnader	4,000
270.	Materiel, böcker m. m.	5,300
270.	Stipendier	3,000
270.	Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.	4,500

Säger för gymnastiska centralinstitutet 181,700

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

271. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker	160,000
271. Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst . . .	16,000
272. Understöd åt professorn K. O. Östergren för fortsatt utgivande av Nusvensk ordbok	12,000
275. Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg	3,000
275. Bidrag till föreningen Pietas	1,000
276. Bidrag till svenska naturskyddsföreningen	1,000
277. Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden	11,000
277. Bidrag till bearbetning av visst material från filosofie doktorn Sven Hedins expeditioner i det inre Asien åren 1927—1934	40,000
Säger för understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.	244,000

N. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

279. Byggnadsstyrelsens delfond	*4,456,000
279. Uppsala universitets delfond	*684,000
279. Lunds universitets delfond	*300,000
279. Karolinska sjukhusets delfond	*850,000
279. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	2,500
280. Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av Ste Geneviève-biblioteket i Paris	1,500
280. Sveriges anslutning till baltisk-geodetiska kommissionen	2,100
281. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar	7,300
282. Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.	43,000
283. Bidrag till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom	500
283. Bidrag till Institut d'études scandinaves vid Paris universitet	1,400
284. Uppehållande vid universitetet i Tartu av en professur i svenska språket och litteraturen	8,500
284. Understöd åt svenska läroverket i Hapsal	12,000
284. Understöd åt svenska folkhögskolan i Estland	7,000
285. Befrämjande av internationellt-kulturellt samarbete genom studentutbyte	18,000
285. Bidrag till svenska kommittén för nordiskt akademiskt samarbete	5,000
286. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	140,000
287. Extra utgifter	120,000
287. Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst	25,000
288. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	950,000
288. Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter	*1,120,000
288. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	280,000
289. Barntillägg åt vissa lärare vid statsunderstödda kommunala läroanstalter	1,100,000
290. Reglering av vissa kursförluster	12,000

Säger för diverse 10,145,800

Summa 245,869,300

* Beräknat belopp.

1940 års statsverksproposition.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1940/41 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, samt yttrar därvid följande.

A. Jordbruksdepartementet.

[1.] 1. **Jordbruksdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 304,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 mars 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 573).

Med hänsyn till att den nuvarande registratorn å övergångsstat i lönegrad A 22 torde komma att avgå med pension den 1 december 1940 bör anslagsposten avlöning till tjänsteman å övergångsstat, vilken post för närvarande är upptagen med 9,100 kronor, reduceras med 5,300 kronor till 3,800 kronor. För återstående delen av nästa budgetår torde emellertid i stället böra beräknas medel för den i personalförteckningen å ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen. Anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat bör till följd härav höjas med 3,800 kronor. I anslutning till vad che-

fen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört förordar jag vidare, att sistnämnda post nedsattes med 8,000 kronor och att posten rörligt tillägg uppräknas med likaledes 8,000 kronor. Nu angivna båda anslagsposter böra alltså uppföras med respektive $(171,700 + 3,800 - 8,000 =)$ 167,500 och $(15,900 + 8,000 =)$ 23,900 kronor. Med upptagande av övriga anslagsposter, avseende avlöning till departementschefen samt avlöningar till icke-ordinarie personal, med oförändrade belopp av respektive 24,000 och 83,800 kronor skulle medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppgå till $(24,000 + 167,500 + 3,800 + 83,800 + 23,900 =)$ 303,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	167,500
3. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	3,800
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar		
m. m.	kronor	75,000
b) Avlöningsförhöjningar		
ar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	8,800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	23,900
Summa kronor		303,000;

- 2) till Jordbruksdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 303,000.

[2.] **2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Förvarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 52,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 mars 1939 fastställt omkostnadsstat för departementet (statsliggaren sid. 574).

Med hänsyn till det statsfinansiella läget torde det vara nödvändigt att nedbringa departementets omkostnader under nästa budgetår. I detta hänseende vill jag förorda, att en reducering av de olika anslagsposterna sker på det sätt, att posten reseersättningar minskas från 2,000 till 1,000 kronor, posten expenser från 39,000 till 36,000 kronor och posten publikationstryck från 11,000 till 10,000 kronor. Omkostnadsanslaget skulle vid bifall härtill

behöva upptagas med allenast $(1,000 + 36,000 + 10,000 =)$ 47,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 47,000.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

[3.] 1. **Lantbruksstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 455,900 kronor, därav 30,000 kronor att utgå av totalisatormedel. Sistnämnda belopp motsvarar de för lantbruksstyrelsens stuteribyrå avsedda avlöningsmedlen. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 574).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 18 oktober 1939 av statskontoret och den 1 november 1939 av allmänna lönenämnden, har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag till avlöningar för nästa budgetår med 499,560 kronor, därav 32,000 kronor att bestridas av totalisatormedel. Beträffande beräkningen av de särskilda anslagsposterna må anföras följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat*, vilken post för närvarande är uppförd med 243,400 kronor, har upptagits höjd med 39,300 kronor till 282,700 kronor. Av höjningen avses, i runda tal, *dels* 12,200 kronor för inrättande av en överinspektörsbefattning (å kulturtekniska byrån) i lönegrad A 29, *dels* ock $(8,600 + 8,600 + 9,900 =)$ 27,100 kronor för överförande å ordinarie stat av 2 byråingenjörsbefattningar (å kulturtekniska byrån) i lönegrad Eo 21 samt 1 byråinspektörsbefattning (å undervisningsbyrån) i lönegrad Eo 24. Beträffande förslaget om inrättande av en överinspektörsbefattning må erinras, att i 1934 års avdikningssakkunnigas betänkande angående den statsunderstödda vattenavlednings- och avdikningsverksamheten (stat. off. utr. 1937: 8) föreslagits anställandet hos lantbruksstyrelsen av två ordinarie överinspektörer i 29 lönegraden såsom ett led i åtgärderna från statens sida att åstadkomma en förbättrad planläggning av och effektivare kontroll över den statsunderstödda torrlägningsverksamheten. I remissyttrande över betänkandet förordade lantbruksstyrelsen att överinspektörerna, av vilka den ene var avsedd för övervakning av vattenavledningsverksamheten och den andre för övervakning av läckdikningsverksamheten, skulle uppföras den förre å ordinarie och den senare å extra stat. Något förslag om tjänsternas inrättande framlades emellertid icke i den till 1939 års lagtima riksdag avlåtna propositionen (nr 204) angående vissa den statsunderstödda vattenavlednings- och avdikningsverksamheten berörande frågor. Lantbruksstyrelsen framhåller nu, att behovet av nämnda tjänster framträder ännu starkare, sedan jordbrukskonsulenterna i enlighet med beslut av sagda riksdag tillagts befogenhet att i samband med täckdikning uppgöra förslag till och planlägga mindre avlopp. Till stöd för det föreslagna överförandet å ordinarie stat av 2

byråingenjörsbefattningar vid kulturtekniska byrån har anförts, dels att byråns arbetsuppgifter krävde ett fortsatt upprätthållande av befattningarna (vilkas nuvarande innehavare erhållit sina förordnanden 1919 respektive 1921), dels ock att antalet icke-ordinarie tjänstemän å byrån numera måste anses oproportionerligt stort i förhållande till den ordinarie personalen. Vad slutligen angår förslaget om en ombildning till ordinarie tjänst av byråinspektörsbefattningen å undervisningsbyrån har erinrats om att fjolårets lagtima riksdag funnit en dylik ombildning motiverad med hänsyn till den omorganisation av den lägre lantbruksundervisningen, som enligt riksdagens beslut skulle träda i kraft från och med budgetåret 1940/41 (prop. nr 109; R. skr. nr 230).

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknas höjd från 24,600 till 25,460 kronor eller alltså med 860 kronor. Sålunda föreslås *dels* att arvodet till 1 assistent å fiskeribyrån, vilket arvode vid 1938 års riksdag beräknades skola ungefär motsvara nettoavlöningen till en extra ordinarie tjänsteman i 21 lönegraden, med hänsyn till ikraftträdandet av det nya civila icke-ordinarie reglementet uppräknas från 6,700 till 7,200 kronor, *dels ock* att arvodena åt 2 lantbruksstipendiater — på grund av inräknande av dyrtidstillägg — höjas från 900 till 1,080 kronor för varje stipendiat.

För grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har beräknats ett belopp av 143,500 kronor mot för innevarande budgetår 142,500 kronor. Höjningen av posten, 1,000 kronor, utgör skillnaden mellan beräknade ökningar å 22,700 kronor och minskningar å 21,700 kronor. Vad först beträffar minskningarna äro dessa helt föranleda av förslaget om överförande å ordinarie stat av 2 byråingenjörsbefattningar och 1 byråinspektörstjänst. Av höjningarna avses, i runda tal, *dels* 10,300 kronor till avlöning åt 1 överinspektör i lönegrad Eo 29 vid kulturtekniska byrån, *dels* 6,800 kronor till avlöning åt 1 notarie i lönegrad Eo 21 vid samma byrå, *dels* 2,800 kronor till avlöning åt 1 kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 vid administrativa byrån, *dels* 500 kronor för uppflyttning av 2 amanuenser från lönegrad Eo 14 till Eo 15, *dels* 1,200 kronor för uppflyttning av 2 amanuenser från lönegrad Eo 16 till Eo 18, *dels* 300 kronor för ersättning åt förste expeditionsvakten för tillsyn över städningsarbetet i styrelsens lokaler, *dels ock* 800 kronor till vikariatsersättningar, tillfällig arbetshjälp, övertid ersättning m. m. Inrättandet av en notariebefattning å kulturtekniska byrån har motiverats med hänvisning särskilt till den ökning av de administrativa göromålen på byrån, som föranletts av riksdagens beslut att från och med den 1 juli 1939 bereda statsanställning åt sammanlagt 78 befattningshavare å lantbruksingenjörskdistrikten. En förstärkning av den kvinnliga arbetskraften å administrativa byrån har ansetts påkallad med hänsyn såväl till den ständigt fortgående ökningen av arbetsuppgifterna som därtill att ett av 1937 års riksdag beviljat belopp å 1,000 kronor till biträdeshjälp å den kamerala avdelningen måst tagas i anspråk på lantbruksbyrån för arbetsbiträde vid behandlingen av ärenden rörande den nya mejeristadgan. För uppflyttningen av 2 amanuenser — den ene med agromexamen vid lantbrukshögskolan och den andre med juris kandidatexamen — från lönegrad Eo 14 till Eo 15 har ansetts tala, att två ingenjörsbiträden å kulturtekniska byrån med lägre teknisk utbildning genom beslut av fjolårets lagtima riksdag placerats i sistnämnda lönegrad.

Posten för rörligt tillägg har med hänsyn till de av lantbruksstyrelsen framlagda förslagen beräknats höjd med 2,500 kronor eller från 24.000 till 26.500 kronor.

Övriga anslagsposter, avseende ersättningar till sakkunniga, avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal samt barntillägg till tjänstemän vid stuteriåbyrå, ha upptagits med oförändrade belopp av respektive 5,000, 16,200 och 200 kronor.

Statskontoret har anfört väsentligen följande.

Vidkommande framställningen om inrättande av en ordinarie överinspektörsbefattning vill statskontoret erinra, att chefen för jordbruksdepartementet till propositionen nr 204 1939 uttalade, att han i likhet med 1934 års avdikningssakkunniga ävensom de myndigheter och sammanslutningar, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, funnit möjligheten till utvidgad kontroll från lantbruksstyrelsens sida över torrlägningsverksamheten vara av stor betydelse för dennas riktiga planläggning ur ekonomiska synpunkter. För utförande av denna kontroll, yttrade departementschefen vidare, behövde styrelsen otvivelaktigt tillföras ytterligare och för ändamålet speciellt lämpade arbetskrafter. Departementschefen ansåg emellertid, att frågan om de föreslagna två överinspektörernas arbetsuppgifter vore i behov av ytterligare övervägande, och framlade fördenskull icke då något förslag om inrättande av nya tjänster i lantbruksstyrelsen. I den föreliggande framställningen har lantbruksstyrelsen icke förebragt någon ytterligare utredning i det av departementschefen angivna avseendet. Under sådana omständigheter och i betraktande jämväl av rådande krisläge lär framställningen i denna del icke böra vinna bifall.

Med det föreslagna överförandet på ordinarie stat av två extra ordinarie byråingenjörstjänster och en extra ordinarie byråinspektörsbefattning torde för närvarande böra anstå. Vad särskilt angår byråinspektörsbefattningen, vill statskontoret erinra, att ämbetsverket i utlåtande denna dag ifrågasatt uppskov med genomförandet av den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen.

Statskontoret vill icke motsätta sig en höjning av det till assistenten å fiskeribyrån utgående arvodet. Emellertid anser sig statskontoret böra förordna, att detsamma sättes till 7,000 kronor för år. Lantbruksstyrelsens hemställan om inarbetande av dyrtidstillägget i arvodet åt lantbruksstipendiat anser statskontoret böra på det sättet bifallas, att arvodet fastställs till 1,050 kronor.

Vad angår den föreslagna överinspektörsbefattningen, får statskontoret, under erinran om vad ovan anförts, avstyrka, att medel för närvarande beviljas för ändamålet. Däremot har vad i framställningen anförts till stöd för anställande av en notarie å kulturtekniska byrån ävensom för utökande av personalen å administrativa byrån med ett kontorsbiträde övertygat statskontoret om nödvändigheten av någon arbetskraftförstärkning å sagda byråer. Statskontoret anser sig emellertid icke kunna helt biträda styrelsens hemställan i denna del utan föreslår, att medel beviljas till två extra ordinarie befattningshavare, en i 15 och en i 2 lönegraden. Mot den föreslagna uppflyttningen av två amanuenser i 14 lönegraden till 15 lönegraden ävensom mot att ersättning för tillsyn över städningsarbetet tillerkännes förste expeditionsvakten finner statskontoret icke anledning till erinran. För bifall till styrelsens övriga under förevarande delpost gjorda framställningar föreligga enligt statskontorets mening icke tillräckliga skäl, varför ämbetsverket avstyrker anvisandet av medel för berörda ändamål.

Lönenämnden har förklarat sig ej ha något att erinra mot att överinspektören för vattenavledningsverksamheten placeras i 29 lönegraden. Den andre överinspektören har däremot ansetts böra placeras i lönegrad Eo 27. I

stället för den föreslagna notariebefattningen å kulturtekniska byrån förordar nämnden inrättandet av en amanuensbefattning i lönegrad Eo 18. Nämnden har slutligen ej funnit anledning till erinran mot förslaget att ombilda 2 extra ordinarie byråingenjörstjänster och 1 extra ordinarie byråinspektörsbefattning till ordinarie tjänster.

Departement-
chefen.

I likhet med statskontoret kan jag icke biträda förslaget om inrättande av två nya överinspektörsbefattningar samt överförande på ordinarie stat av två extra ordinarie byråingenjörstjänster och en extra ordinarie byråinspektörsbefattning. Med hänsyn till det rådande krisläget torde ej heller böra ifrågasättas någon medelsanvisning för nästa budgetår för anställande av ytterligare extra ordinarie personal hos lantbruksstyrelsen eller för uppflyttning i lönegrad av styrelsens amanuenser. Vidare synes med den föreslagna uppräknningen av arvodena till en assistent och två lantbruksstipendiater böra anstå tills vidare. Mot att under anslaget inräknas ett belopp av 300 kronor för ersättning åt förste expeditionsvakten för tillsyn över städningsarbetet har jag däremot intet att erinra. I övrigt kan jag icke tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag.

Lantbruksstyrelsens avlöningsstat för nästa budgetår skulle vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit komma att undergå förändring allenast beträffande posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, vilken post torde böra höjas med 300 kronor till 142,800 kronor. Emellertid torde härjämte i anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra minskas med 12,000 kronor till 231,400 kronor och posten rörligt tillägg höjas med motsvarande belopp till 36,000 kronor. Avlöningsanslaget skulle följaktligen behöva uppföras med 456,200 kronor, varav 30,000 kronor beräknas belöpa å stuteribyrån.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 231,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 24,600
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i> ...	» 5,000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m. kronor 142,800	
b) Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 16,200
	» 159,000

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,000
6. Barn tillägg till tjänstemän vid stuteribyrån, <i>förslagsvis</i>	»	200
Summa kronor		456,200;

2) till *Lantbruksstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 456,200.

[4.] 2. **Lantbruksstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 83,100 kronor, därav 8,000 kronor — motsvarande på stuteribyrån belöpande kostnader — att utgå av totalisatormedel. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt omkostnadsstat för lantbruksstyrelsen (statsliggaren sid. 575).

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om anslag för ändamålet under nästa budgetår med 101,700 kronor. Den begärda anslagshöjningen, 18,600 kronor, kan redovisas sålunda: Å ena sidan föreslås ökningsar med tillhoppa 19,200 kronor eller med 12,600 kronor för reseersättningar, 3,800 kronor för expenser samt 2,800 kronor för inköp av möbler, arbetsmaskiner och andra inventarier åt innehavare av föreslagna nya befattningar. Å andra sidan räknas med en minskning av 600 kronor under anslagsposten till publikationstryck. Av den för reseersättningar beräknade ökningen motiveras 2,600 kronor med den ökade medelsåtgången för ändamålet samt 10,000 kronor med hänvisning till styrelsens förslag om anställande av två överinspektörer å kulturtekniska byrån. Vad angår utgiftsökningen för expenser avses 1,200 kronor till förhöjd ersättning åt städningsspersonal samt 2,600 kronor till expenser åt nya befattningsshavare.

Med hänsyn till den ståndpunkt jag under närmast föregående punkt in- *Departements-*
tagit till lantbruksstyrelsens förslag om inrättande av nya befattningar vid *chefen.*
styrelsen bör helt bortses från den ökning av ifrågavarande anslag med tillhoppa (10,000 + 2,600 + 2,800 =) 15,400 kronor, som betingas av ett genomförande av nämnda förslag. Vad beträffar medelsbehovet i övrigt till omkostnader — av styrelsen beräknat till (101,700 — 15,400 =) 86,300 kronor — finner jag mig av statsfinansiella skäl böra förorda, att anslagsanvisningen för detta ändamål under nästa budgetår begränsas till 73,000 kronor, därav 7,000 kronor, belöpande å lantbruksstyrelsens stuteribyrå, böra utgå av totalisatormedel. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen fastställa stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 73,000.

[5.] **3. Lantbruksingenjörer och deras biträden: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 617,200 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 juni 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för lantbruksingenjörer och deras biträden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 576).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöfver infordrade utlåtanden avgivits den 1 november 1939 av statskontoret och den 6 oktober 1939 av allmänna lönenämnden, har *lantbruksstyrelsen* anhållit om oförändrat avlöningsanslag till lantbruksingenjörer och deras biträden för nästa budgetår. Styrelsen har i samband härmed hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för införande i 56 § 2 mom. civila avlöningsreglementet av viss undantagsföreskrift beträffande lantbruksingenjörerna samt för beredande i samband därmed av möjlighet för sagda befattningshavare att övergå till reglementets bestämmelser. Till utveckling av sistnämnda hemställan har styrelsen anført följande.

I 36 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) stadgas skyldighet för dem, som äro underkastade bestämmelserna i reglementet, att vidkännas minskning i eller upphörande av extra inkomster, som kunna medfölja befattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed. Genom kungörelse den 27 juni 1930 (nr 239) angående utsträckt tillämpning av sagda avlöningsreglemente förordnade Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut, att reglementet skulle från och med den 1 juli 1930 äga tillämpning jämväl å, bland annat, statens lantbruksingenjörer. I stället för vad i 36 § reglementet stadgades om skyldighet för tjänsteman att underkasta sig minskning i eller upphörande av vissa extra inkomster skulle dock gälla, att lantbruksingenjör skulle vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering av extra inkomster, som kunde åtfölja lantbruksingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

I 3 § 1 mom. civila avlöningsreglementet, vilket trätt i kraft den 1 juli 1939, stadgas, bland annat, att tjänsteman är pliktig underkasta sig minskning eller upphörande av extra inkomster, vilka kunna medfölja befattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed. Någon undantagsbestämmelse för lantbruksingenjör, motsvarande den ovan angivna, har härvid icke meddelats och sagda undantagsbestämmelse torde därför icke gälla lantbruksingenjör, å vilken det nya reglementet är tillämpligt. På grund härav ha lantbruksingenjörerna icke ansett sig kunna underkasta sig bestämmelserna i civila avlöningsreglementet, då de härigenom skulle kunna ha riskerat att utan någon kompensation mista sina taxeinkomster. Samtliga lantbruksingenjörer utom en ha fördenskull inom därför föreskriven tid anmält sig icke vilja underkasta sig reglementets villkor och bestämmelser.

Lantbruksingenjörerna ha emellertid genom sitt kvarstående vid de äldre avlöningsbestämmelserna icke blott gått miste om den avlöningsförbättring, som med den nya löuregleringen avsetts, utan också mistat vissa tidigare utgående avlöningsförmåner, nämligen provisorisk avlöningsförstärkning och — i förekommande fall — provisoriskt dyrortstillägg. Då det icke kan förutsättas ha varit statsmakternas mening att vid äventyr av eljest försämrade avlöningsförmåner tvinga över lantbruksingenjörerna å civila avlöningsreglementets bestämmelser, vill lantbruksstyrelsen hemställa, att en undantagsbestämmelse, motsvarande den, som meddelats i förenämnda kungörelse nr 239/1930, införes i 56 § 2 mom. civila avlöningsreglementet samt att lantbruksingenjörerna i samband därmed beredas tillfälle att övergå å reglementets bestämmelser.

Statskontoret har funnit det uppenbart, att en bestämmelse av nu ifrågasatt innebörd i själva verket icke kunde anses medföra den av lantbruksstyrelsen åsyftade verkan. Från andra befattningshavaregrupper med likartade tjänstgörings- och avlöningsförhållanden hade icke heller — såvitt känt — framställningar gjorts i nu berörda avseende. Med hänsyn härtill och då det icke syntes lämpligt att redan så kort tid efter civila avlöningsreglementets ikraftträdande vidtaga åtgärder för ändring av dess allmänna bestämmelser på denna punkt, har statskontoret ansett sig böra avstyrka bifall till lantbruksstyrelsens hemställan.

Lönenämnden har framhållit, att det torde ha varit fullt avsiktligt att någon motsvarighet till den tidigare bestämmelsen i kungörelsen nr 239/1930 icke medtagits i det nya avlöningsreglementet. Nämnden har vidare gjort gällande, att skillnaden mellan uttryckssätten »minskning i eller upphörande av extra inkomster» och »omreglering av extra inkomster» i verkligheten torde äga föga betydelse, enär en omreglering skulle kunna genomföras så, att praktiskt taget samtliga extra inkomster skulle komma att upphöra. I betraktande av vad sålunda anförts har nämnden avstyrkt införandet av den ifrågasatta undantagsbestämmelsen. Nämnden har vid dylikt förhållande funnit anledning saknas att i förevarande sammanhang vidtaga särskilda åtgärder för beredande av möjlighet för lantbruksingenjörerna att övergå å civila avlöningsreglementets bestämmelser.

Jag torde få omnämna, att lantbruksstyrelsen i skrivelse den 27 november 1939, varöver statskontoret avgivit infordrat utlåtande den 6 december 1939, gjort framställning om viss jämkning i fråga om lantbruksingenjörers skyldighet att bidra till tjänstebiträdes avlöning vid tjänstledighet m. m. Kungl. Maj:t har den 22 december 1939 meddelat beslut i anledning av sagda framställning.

Lika med statskontoret och allmänna lönenämnden finner jag bärande skäl icke ha förebragts för förslaget om en undantagsföreskrift för lantbruksingenjörernas vidkommande från civila avlöningsreglementets bestämmelse om tjänstemans skyldighet att underkasta sig minskning eller upphörande av extra inkomster. Oberoende av mitt ställningstagande till denna fråga kan jag efter samråd med chefen för finansdepartementet icke tillstyrka, att en sådan anordning vidtages, varigenom de lantbruksingenjörer, som anmält sig icke vilja underkasta sig civila avlöningsreglementets villkor och föreskrifter, nu skulle beredas tillfälle att övergå å reglementets bestämmelser. För dessa befattningshavare komma sålunda vid bifall till vad jag nu förordat jämväl framdeles de förutvarande avlöningsbestämmelserna att tillämpas, däribland bestämmelsen att lantbruksingenjör är skyldig att, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underkasta sig omreglering av extra inkomster, som må åtfölja befattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Med hänsyn till vad jag i det föregående anfört torde i avlöningsstaten för lantbruksingenjörer och deras biträden under anslagsposten avlöningar till

Departementets
chefen.

tjänstemän å ordinarie stat böra beräknas medel för avlönande av 1 lantbruksingenjör enligt lönegrad A 21 i civila avlöningsreglementet samt av 23 lantbruksingenjörer enligt lönegrad B 21 i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451). I anledning såväl härav som av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört böra erforderliga jämkningar vidtagas beträffande omförmälda anslagspost samt posten rörligt tillägg. Vid oförändrade belopp av respektive 64,680, 298,350 och 40,270 kronor för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt grundavlöningar m. m. och avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal torde nyssnämnda båda anslagsposter böra upptagas med 148,500 respektive 31,200 kronor. Till lantbruksingenjörer och deras biträden skulle alltså för nästa budgetår behöva anvisas ett avlöningsanslag av $(148,500 + 64,680 + 298,350 + 40,270 + 31,200 =)$ 583,000 kronor, innebärande en minskning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 34,200 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för lantbruksingenjörer och deras biträden godkänna följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	148,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	64,680
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m. kronor	298,350	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ...	»	40,270
		» 338,620
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	31,200
Summa kronor		583,000;

- 2) till *Lantbruksingenjörer och deras biträden: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 583,000.

[6.] **4. Lantbruksingenjörer och deras biträden: Reseersättningar, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 290,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* — med utgångspunkt från medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1938/39 eller 266,000 kronor samt med beaktande jämväl av den vid 1939 års riksdag

(prop. nr 204; R. skr. nr 349) beslutade höjningen av traktamentsersättningen till lantbruksingenjörernas tjänstebiträden — beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 290,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår. Styrelsen har i fråga om disponerandet av ifrågavarande anslag framhållit, att ur detsamma jämväl i regel torde ha bestritts gottgörelse till lantbruksingenjör för sådan avsyning eller inspektion av med statsmedel understött torrlägningsföretag, som verkställts efter föreskrift av lantbruksstyrelsen. Särskilda medel härför hade nämligen icke funnits anvisade. Då ifrågavarande belopp i förhållande till anslaget i dess helhet vore synnerligen obetydliga, torde, anför styrelsen, intet vara att erinra mot ett fortsatt anli-tande av anslaget jämväl för detta ändamål.

Med hänsyn till den begränsning av bidragstilldelningen från statens av- *Departements-*
dikningsanslag, som torde böra vidtagas under såväl innevarande som nästa *chefen.*
budgetår, synes medelsbehovet för reseersättningar åt lantbruksingenjörer och deras biträden kunna beräknas till ett avsevärt lägre belopp än som av lantbruksstyrelsen föreslagits. Jag anser sålunda, att ett belopp av 230,000 kronor bör vara tillräckligt för ändamålet. Härvid förutsätter jag, att lantbruksstyrelsen vidtager sådana åtgärder för en nedsättning av ifråga-varande utgifter, som kunna visa sig möjliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksingenjörer och deras biträden: Reseersätt-*
ningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 230,000.

[7.] 5. **Statskonsulenter m. m.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 44,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statskonsulenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 577).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 500 kronor till 45,300 kronor. Det nuvarande arvodet, 2,500 kronor, åt en stipendiat i boskapsskötsel, å vilket utgår dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder, föreslås sålunda skola i samband med dyrtidstilläggets bortfallande uppräknas till 3,000 kronor.

Med den ifrågasatta omregleringen av omförmälda stipendiatarvode sy- *Departements-*
nes böra anstå tills vidare. I anslutning till vad *chefen.* chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anförde torde emellertid anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra minskas med 1,200 kronor till 28,700 kronor och posten

rörligt tillägg uppräknas med förstnämnda belopp till 3,600 kronor. Då nu angivna förändringar i avlöningsstaten för statskonsulenter m. m. icke medföra behov av ökad medelsanvisning, bör ifrågavarande anslag även för nästa budgetår uppföras med 44,800 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statskonsulenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 28,700
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 10,000
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3,600

Summa kronor 44,800;

- 2) till Statskonsulenter m. m.: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 44,800.

[8.] **6. Statskonsulenter m. m.: Reseersättningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett förslagsanslag av 7,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.* Utgifterna för ifrågavarande ändamål torde under budgetåret 1940/41 böra begränsas till 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till Statskonsulenter m. m.: Reseersättningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 5,000.

[9.] **7. Fiskeriintendenten m. m.: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 91,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för fiskeriintendenten m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 578).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöver statskontoret den 26 september 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 96,500 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Ökningen hänför sig helt till anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken post för närvarande är uppförd med 12,500 kronor, och beror

dels på att följande arvoden föreslås uppräknade i samband med bortfallandet av nu utgående dyrtidstillägg, nämligen arvodet till en fiskeriingenjör med 800 kronor till 4,800 kronor, vardera av arvodena till två fiskeristipendiat med 600 kronor till 3,600 kronor samt arvodet till en extra fiskeristipendiat med 500 kronor till 3,000 kronor, *dels ock* på ifrågasatt anställande av ytterligare en extra fiskeristipendiat med arvode av 3,000 kronor. Förslaget har i sistnämnda del främst motiverats med behovet för fiskeriintendenterna att i större utsträckning än hittills erhålla biträde vid undersökningar för vattendomstols räkning rörande vissa fiskeavgiftsfrågor. Därjämte har understrukits angelägenheten av att äga tillgång till ännu en fiskeristipendiat för bearbetning av insamlat material angående fiskeundersökningar m. m. samt för meddelande av undervisning vid längre utbildningskurser för fiskare.

Statskontoret har föreslagit, att arvodena till fiskeriingenjören, vardera av de två fiskeristipendiaterna samt extra fiskeristipendiaten fastställdes till respektive 4,500, 3,500 och 3,000 kronor. Dessutom har statskontoret förklarat sig ej vilja motsätta sig bifall till framställningen om anvisande av 3,000 kronor för anställande av ytterligare en extra fiskeristipendiat.

Vad först beträffar förslaget om ökad medelsanvisning för anställande av ytterligare en extra fiskeristipendiat kan jag i nuvarande läge icke biträda detsamma. Även genomförandet av den ifrågasatta arvodesregleringen torde få uppskjutas. Däremot torde i anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra nedsättas med 2,200 kronor till 70,600 kronor samt posten rörligt tillägg höjas med likaledes 2,200 kronor till 6,600 kronor. Följaktligen skulle under förevarande anslag för nästa budgetår tarvas oförändrad medelsanvisning av 91,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 70,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	» 12,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 1,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6,600

Summa kronor 91,000;

- 2) till Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 91,000.

[10.] 8. **Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 36,000 kronor. Anslaget disponeras med 32,000 kronor till reseersättningar och 4,000 kronor till expenser.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 1,000 kronor till 37,000 kronor. Höjningen är föranledd av det under föregående punkt omnämnda förslaget om anställande av ytterligare en extra fiskeristipendiat.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn bland annat till medelsåtgången för ändamålet under det sistförflutna budgetåret vill jag förordna, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 30,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

[11.] 9. **Lantbruksattachéer: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 56,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för lantbruksattachéerna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 579). För lantbruksattachéernas verksamhet äro vidare för innevarande budgetår uppförda *dels* ett anslag av 28,500 kronor till omkostnader — resekostnader och expenser — *dels ock* ett förslagsanslag av 22,000 kronor till reglering av vissa kursförluster. Från sistnämnda anslag utgår i förekommande fall ersättning till innehavare av lantbruksattachébefattning för kursförluster, som uppstå vid utbetalande till honom av lön respektive expensmedel, i den mån sådan förlust överstiger en kursmarginal av 4 procent. I propositionen nr 134 till 1939 års lagtima riksdag berördes frågan, huruvida lantbruksattachéerna i fortsättningen borde beredas gottgörelse för kursförluster å lönen eller om lantbruksattachéernas löner i stället borde omregleras i anslutning till då avsedd lönereglering för vissa tjänstemän vid utrikesförvaltningen. Då ett definitivt ståndpunktstagande till nämnda fråga emellertid icke ansågs kunna ske, förrän ingående överbäganden ägt rum beträffande vissa detaljspörsmål, genomfördes icke för budgetåret 1939/40 någon förändring beträffande lantbruksattachéernas löneförmåner utan anvisades, på sätt förut nämnts, ett särskilt anslag till reglering av kursförluster. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, skall en ledigbliven befattning som lantbruksattaché i Riga hållas vakant under återstoden av innevarande budgetår. Detta torde medföra besparingar under avlönings- och omkostnadsanslagen till lantbruksattachéer å 9,500 respektive 2,500 kronor.

I anledning av en av lantbruksattachéerna i London M. W. F. von Wachenfelt och i Berlin G. Bågenholm gjord framställning angående ändrad

löneställning — avseende befattningarnas ombildande till ordinarie tjänster i lönegrad A 30 samt ortstilläggens reglering till samma belopp som för utrikesförvaltningens tjänstemän i motsvarande lönegrad — har *lantbruksstyrelsen*, efter att ha erhållit i uppdrag att verkställa utredning rörande frågan om reglering av lantbruksattachéernas löner, i skrivelse den 11 oktober 1939 avgivit förslag i ämnet. Förslaget innebär i huvudsak, att befattningarna skulle ombildas till lantbruksrådsbefattningar och uppflyttas från lönegrad Eo 28 till lönegrad Eo 30 samt att innehavare av lantbruksrådsbefattning skulle komma i åtnjutande av såväl ortstillägg som prisutjämningsstillägg med samma belopp, som i sådant avseende utginge till handelsråd på respektive orter. Ortstillägg skulle sålunda tillförsäkras lantbruksrådet i London med 15,000 kronor, lantbruksrådet i Berlin med 8,000 kronor och lantbruksrådet i Riga med 6,000 kronor, och prisutjämningsstillägg skulle utgå till lantbruksrådet i Berlin med 4,000 kronor. Lönerregleringen har av lantbruksstyrelsen beräknats föranleda en höjning å anslaget till avlöningar till lantbruksattachéer med 21,200 kronor till 77,200 kronor. Ersättning för kursförlust å avlöning — för budgetåret 1938/39 omkring 12,200 kronor — skulle emellertid icke vidare utgå. Efter lönerregleringen förutsättas härjämte befattningshavarna själva skola helt bestrida utgifter för representations- m. fl. kostnader, vilka hittills i viss utsträckning — med sammanlagt omkring 1,800 kronor — belastat anslaget till omkostnader. Därest omkostnadsanslaget å ena sidan minskas med sistnämnda belopp och å andra sidan höjes med det belopp, vartill ersättning för kursförlust å expenser kan beräknas uppgå, enligt medelsåtgången under budgetåret 1938/39 omkring 8,500 kronor, skulle ifrågavarande anslag behöva upptagas med ett 6,700 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, eller alltså med 35,200 kronor. Summan av de anslag, från vilka kostnaderna för lantbruksattachéernas verksamhet bestridas, skulle alltså höjas från (56,000 + 28,500 + 22,000 =) 106,500 kronor med 5,900 kronor till (77,200 + 35,200 =) 112,400 kronor.

Frågan om lönerreglering för lantbruksattachéerna torde få ånyo anmä- *Departements-*
 las för Kungl. Maj:t, sedan vederbörande myndigheter beretts tillfälle att *chefen.*
 yttra sig i ärendet. Med hänsyn härtill förordar jag, att anslagen till lantbruksattachéernas avlöningar och omkostnader i riksstatsförslaget uppföras med allenast beräknade belopp. Under förutsättning att någon befattning såsom lantbruksattaché i Riga icke kommer att finnas under nästa budgetår, torde nämnda båda anslag böra upptagas med 60,300 respektive 27,800 kronor. Något anslag till reglering av kursförluster torde icke böra beräknas för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantbruksattachéer: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 60,300.

[12.] 10. **Lantbruksattachéer: Omkostnader.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantbruksattachéer: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *anslag* av kronor 27,800.

C. Lantbruksakademien m. m.

[13.] 1. **Lantbruksakademien: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 16,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för akademien, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 581).

I skrivelse den 15 september 1939 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departementis-
chefen.*

Vad lantbruksakademien föreslagit föranleder ingen annan erinran från min sida än att jag i anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført förordar, att anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat nedsattes med 700 kronor till 21,000 kronor och att posten rörligt tillägg höjes med likaledes 700 kronor till 2,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksakademien, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

Utgifter.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie	
stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 21,000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2,000
Summa kronor 23,000.	

Särskilda uppbördsmedel.

Av lantbruksakademiens medel	kronor 6,500
Nettoutgift kronor 16,500;	

2) till *Lantbruksakademien: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 16,500.

[14.] **2. Lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 15,400 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 581.

I skrivelse den 15 september 1939 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Av statsfinansiella skäl torde statens bidrag till detta ändamål för budgetåret 1940/41 böra minskas med 3,400 kronor till 12,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departementets
chefen.*

att till *Lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett
anslag av kronor 12,000.

[15.] **3. Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 152,900 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 582).

Rörande verksamheten vid statens växtskyddsanstalt torde jag få erinra därom, att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 september 1938 tillkallat en utredningsman för att verkställa utredning rörande frågan om ändrad organisation av växtskyddsanstalten och statens centrala frökontrollanstalt. Sedan förslag i ämnet framlagts den 21 december 1939, har detta för yttrande remitterats till olika myndigheter och institutioner.

I skrivelse den 21 september 1939, varöver infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 8 november och av allmänna lönenämnden den 10 november 1939, har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt, att ifrågasvarande anslag för budgetåret 1940/41 måtte uppföras med 163,981 kronor. Beträffande styrelsens anslagsberäkning må nämnas följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* har föreslagits höjd med 2,894 kronor till 43,194 kronor. Ökningen beror därpå, att för innevarande budgetår avlöningen till en av de i lönegrad A 28 placerade avdelningsföreståndarna beräknats allenast för $\frac{3}{4}$ år med hänsyn till föreskrift att befattningen skulle hållas obesatt, så länge den å övergångsstat vid anstalten uppförde avdelningsföreståndaren kvarstode i tjänst. Sagda avlöning har i styrelsens nu avgivna förslag beräknats för helt budgetår på grund av att den å övergångsstat uppförde befattningshavaren numera avgått med pension. I samband härmed har den i gällande avlöningsstat upptagna posten å 3,200 kronor till avlöning till *tjänstemän å övergångsstat* föreslagits skola utgå ur staten för nästa budgetår.

Anslagsposten *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från vilken post under innevarande bud-*

getår utgå arvoden med dels 4,200 kronor till en var av 8 extra assistenter, dels ock 1,000 kronor till den av anstaltens avdelningsföreståndare, som tillika är chef för anstalten, har för nästa budgetår föreslagits minskad med 33,600 kronor till 1,000 kronor. Assistentbefattningarna ha nämligen föreslagits skola omändras från arvodesbefattningar till extra ordinarie tjänster. Såsom skäl härför har anförts, att samtliga fylla permanenta och relativt fast organiserade funktioner inom statsförvaltningen. Beträffande en av assistenterna, vilken har sin tjänstgöring förlagd till anstaltens filial i Alnarp, har dessutom framhållits, att vid nämnda filial allenast finnas anställda en filialföreståndare i lönegrad Eo 24 och ifrågavarande assistent, att båda ha en ur växtskyddssynpunkt lika ansvarsfylld uppgift — den ene företräder den botaniska och den andre den zoologiska forskningsgrenen — samt att man på denne assistent icke kan ställa mindre fordringar än på de till huvudanstalten knutna förste assistenterna. Då de sistnämnda äro placerade i lönegrad Eo 21, har jämväl nämnde befattningshavare föreslagits erhålla samma placering. Övriga 7 assistenter, vilka äro stationerade vid huvudanstalten, har styrelsen föreslagit skola uppföras i lönegrad Eo 16.

Posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, för närvarande uppförd med 61,400 kronor, har föreslagits höjd med dels 35,322 kronor för avlöning åt nämnda 7 assistenter, dels 5,589 kronor för avlöning åt förste assistenten vid filialen i Alnarp — beloppet har beräknats under förutsättning att lönen kommer att utgå med för C-ort gällande belopp — dels 240 kronor för utbytande av en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ex 4 vid huvudanstalten mot en motsvarande befattning i lönegrad Eo 4, dels ock 315 kronor för beräkning av lönerna till föreståndaren samt ett skriv- och laboratoriebiträde vid filialen i Alnarp efter C-ort i stället för såsom nu B-ort. Å ifrågavarande post skulle sålunda uppkomma en utgiftsökning med sammanlagt $(35,322 + 5,589 + 240 + 315 =)$ 41,466 kronor. Med hänsyn till en vid anslagspostens beräkning i gällande avlöningsstat verkställd avrundning har emellertid posten för nästa budgetår föreslagits uppförd med $(61,400 + 41,387 =)$ 102,787 kronor.

Anslagsposterna avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal och rörligt tillägg ha föreslagits höjda, den förra med 1,300 kronor till 8,000 kronor och den senare med 2,300 kronor till 9,000 kronor.

Anstaltsstyrelsen har jämväl i särskild, likaledes den 21 september 1939 dagtecknad skrivelse gjort framställning om rätt för den vid anstaltens filial i Alnarp anställda personalen att åtnjuta avlöning räknad efter den dyrortsgrupp, Lunds stad tillhörde, då det vore omöjligt för personalen att erhålla bostad i Alnarp och jämväl svårt att uppbringa bostad i det närbelägna samhället Åkarp. Lantbruksstyrelsen och statskontoret, vilka den 16 oktober respektive den 8 november 1939 avgivit infordrade utlåtanden över framställningen, ha icke ansett en placering i lönehänseende av ifrågavarande befattningshavare i den för Lund gällande ortgruppen (D) motiverad, då befattningshavarna utan större svårighet syntes kunna förskaffa sig bostäder i de Alnarp närbelägna samhällena Lomma och Åkarp, tillhörande ortsgrupp C. I enlighet härmed ha myndigheterna tillstyrkt bifall till framställningen på sådant sätt, att befattningshavare vid växtskyddsanstaltens filial i Alnarp, vilken icke kan erhålla tjänlig bostad å stationeringsorten, må för tid, varunder han av sådan anledning är bosatt å ort i högre ortsgrupp än B, i av-

löningshänseende hänföras till ortsgrupp C. Statskontoret har ansett ortssupplettningen böra vinna tillämpning först från och med ingången av budgetåret 1940/41.

I sitt utlåtande över anstaltsstyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår har *statskontoret* anfört, att ämbetsverket icke ansåge tillräckliga skäl finnas för att i nuvarande statsfinansiella läge vidtaga ändring av tjänsteställningen för de hos anstalten tjänstgörande extra assistenterna. Frågan härom syntes för övrigt böra prövas av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga. Däremot har statskontoret ifrågasatt, huruvida icke de till assistenterna för närvarande utgående dyrtidstilläggen borde inarbetas i arvodena. Ämbetsverket har sålunda föreslagit, att arvodena bestämdes till 4,500 kronor om året och att en var av de nuvarande befattningshavarna för undvikande av löneminskning under budgetåret 1940/41 bleve tillerkänd personligt arvodes-tillägg, motsvarande skillnaden mellan den av honom den 30 juni 1940 uppburna avlöningen och honom efter samma dag tillkommande arvode. Förslaget om beredande av extra ordinarie anställning för ett extra kontorsbiträde har avstyrkts av statskontoret, då befattningen så sent som innevarande budgetår hänförs till lönegrad Ex 4.

Lönenämnden har icke haft något att erinra mot förslaget om inrättande av en befattning såsom förste assistent i lönegrad Eo 21 vid anstaltens filial i Alnarp i stället för en assistentbefattning med arvode å 4,200 kronor. Däremot har nämnden avstyrkt den föreslagna omändringen av de övriga arvodesavlönade assistentbefattningarna till extra ordinarie tjänster i lönegrad Eo 16 under framhållande, att liknande assistenttjänster funnes vid åtskilliga andra verk inom allmänna civilförvaltningen och att frågan om en ombildning av ifrågavarande tjänster vid växtskyddsanstalten därför borde göras till föremål för prövning i ett vidare sammanhang.

Av budgetära skäl anser jag mig icke kunna tillstyrka någon ändring i *Departement-
chefen.* löneställningen under nästa budgetår för de vid växtskyddsanstalten anställda befattningshavarna. Emellertid torde, på sätt lantbruksstyrelsen och statskontoret förordat, avlöningarna till de lönegradsplacerade befattningshavarna vid anstaltens filial i Alnarp — en filialföreståndare i lönegrad Eo 24 samt ett skriv- och laboratoriebiträde i lönegrad Eo 4 — böra beräknas efter C-ort i stället för såsom nu efter B-ort och sålunda posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal höjas med i runt tal 300 kronor. Härjämte bör, med hänsyn till att den å övergångsstat uppförde avdelningsföreståndaren avgått med pension, å ena sidan posten avlöning till tjänsteman å övergångsstat å 3,200 kronor icke upptagas i staten för nästa budgetår och å andra sidan posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat höjas med 3,000 kronor. Slutligen torde i anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört sistnämnda post böra minskas med 3,300 kronor samt posten rörligt tillägg höjas med ett lika stort belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle växtskyddsanstaltens avlö-

ningsstat för nästa budgetår upptaga posterna avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat å $(40,300 + 3,000 - 3,300 =)$ 40,000 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å 34,600 kronor, grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å $(61,400 + 300 =)$ 61,700 kronor, avlöningsförhöjningar m. m. till dylik personal å 6,700 kronor samt rörligt tillägg å $(6,700 + 3,300 =)$ 10,000 kronor. Till avlöningar vid statens växtskyddsanstalt skulle i enlighet härmed behöva anvisas ett anslag av $(40,000 + 34,600 + 61,700 + 6,700 + 10,000 =)$ 153,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för statens växtskyddsanstalt fastställa följande

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
3 avdelningsföreståndare	A	28
1 maskinist och vaktmästare	A	7
1 kontorsbiträde	A	4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.		
1 filialföreståndare	Eo	24
5 förste assistenter	Eo	21;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	40,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	34,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar		
m. m.	kronor	61,700
b) Avlöningsförhöjningar		
ar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	6,700
»	»	68,400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	10,000
Summa kronor		153,000;

3) till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 153,000.

[16.] **4. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 78,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt omkostnadsstat för växtskyddsanstalten (statsliggaren sid. 582).

I skrivelse den 21 september 1939 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om oförändrat omkostnadsanslag för nästa budgetår.

Statskontoret har den 8 november 1939 avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt därvid anfört, att ämbetsverket med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget ansåge sig böra ifrågasätta, huruvida icke en förnyad översyn beträffande de i anslaget ingående posterna borde företagas i syfte att om möjligt åstadkomma en nedsättning av anslagsbeloppet.

Med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge inskränka statsutgifterna vill jag förorda, att ifrågavarande omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföres med allenast 70,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av styrelsen för statens växtskyddsanstalt fastställa stat för anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 70,000.

[17.] **5. Statens växtskyddsanstalt: Byggnadsarbeten vid anstaltens filial i Alnarp, reservationsanslag.** Vid 1937 års riksdag anvisades för budgetåret 1937/38 under anstaltens omkostnadsanslag 15,000 kronor för inredning av arbetslokaler åt anstaltens filial i Alnarp samt 10,000 kronor för uppförande av en byggnad, inrymmande växthus och insektarium för sagda filial. Härefter anvisade 1938 års riksdag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 ett reservationsanslag av 62,800 kronor till byggnadsarbeten vid växtskyddsanstalten, av vilket anslag ett belopp av i runt tal 12,800 kronor var avsett för vissa kompletteringsarbeten för iordningställande av arbetslokalerna vid filialen samt för uppförande av omförmälda växthusbyggnad. Slutligen må nämnas, att 1939 års riksdag (prop. nr 197; R. skr. nr 233) anvisat ett reservationsanslag av 5,800 kronor för täckande av uppkomna merkostnader för arbetslokalernas iordningställande.

I skrivelse den 2 september 1939, varöver byggnadsstyrelsen den 25 september 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* hemställt om anvisande av 6,000 kronor för färdigställande av den vid 1937 års riksdag beslutade växthusbyggnaden vid anstaltens filial i Alnarp. Anstaltsstyrelsen har till utveckling av sin hemställan anfört huvudsakligen följande.

Under år 1938 har byggnadsstyrelsen iordningställt de egentliga arbetslokalerna, medan växthuset nu är under uppförande. Byggnadsstyrelsen har emellertid meddelat, att den saknar tillräckliga medel till bekostandet av en för olika vetenskapliga uppgifter ändamålsenlig värmeteknisk och

elektrisk utrustning av växthus- och insektariebyggnaden och att det anvisade beloppet allenast medgiver nödtorftig uppvärmning av de sex isoleringskammarna. En utbyggnad av rörledningssystemet och anordnandet av elektriska installationer för olika ändamål har byggnadsstyrelsen ansett draga en kostnad av ytterligare 6,000 kronor. Anstaltsstyrelsen vill för sin del framhålla, att den finner det angeläget att tjänstemännen vid filialen i Alnarp beredas möjlighet att utnyttja växthuset för olika vetenskapliga uppgifter.

Byggnadsstyrelsen har ej haft annat att erinra beträffande förevarande framställning än att den begärda, enligt prislägen å materialier och arbete före nuvarande krisförhållanden beräknade anslagssumman med hänsyn till nuvarande ovissa prisförhållanden syntes böra höjas till 9,000 kronor.

Jag torde vidare få anmäla, att *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* i en likaledes den 2 september 1939 dagtecknad skrivelse anhållit om ett anslag av 1,400 kronor för uppförande av stängsel kring Alnarpsfilialens fruktträdgård. Enligt vad styrelsen framhåller äro de å ifrågavarande område planterade fruktträden och bärbuskarna utsatta för svåra skadegörelser av harar, varför provisoriska skyddsanordningar måst anordnas omkring området. Kostnaderna för ett stängsel av permanent beskaffenhet ha beräknats till 1,280 kronor, vartill skulle komma utgifter för målning, beräknade till 120 kronor.

*Departements-
chefen.*

Då jag finner det angeläget, att den i det föregående omförmälda växthusbyggnaden vid anstaltsfilialen i Alnarp snarast möjligt färdigställles, vill jag förorda, att i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag ett belopp av ytterligare 9,000 kronor anvisas för ändamålet. Däremot synes med anvisandet av medel för uppförande av ett stängsel kring filialens fruktträdgård kunna anstå tills vidare.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens växtskyddsanstalt: Byggnadsarbeten vid anstaltens filial i Alnarp* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 9,000.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

[18.] 1. **Lantbrukshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 794,300 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 april 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för lantbrukshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 583).

I skrivelse den 28 augusti 1939, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 6 november 1939 av statskontoret och den 17 november 1939 av allmänna lönenämnden, har *styrelsen för lantbrukshögskolan* gjort framställning om anslag till avlöningar för nästa budgetår med 912,400 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 118,100 kronor.

Beträffande beräkningen av de särskilda avlöningsposterna må anföras följande.

Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har höjts från 371,100 till 390,800 kronor eller alltså med 19,700 kronor. Å ena sidan ha medel beräknats *dels* för 1 lektorsbefattning i fysik och meteorologi i lönegrad A 27 med 10,623 kronor, *dels* för 1 föreståndarbefattning vid Ugerups försöksgård i lönegrad A 24 med 8,151 kronor, vilken befattning av 1939 års riksdag förutsatts skola inrättas från och med den 1 juli 1940 (jfr prop. nr 163; R. skr. nr 346), *dels* för uppflyttning av trädgårdsmästarebefattningen vid högskolan från lönegrad A 10 till A 15 med 1,530 kronor, *dels* ock för kallortstillägg till föreståndaren för Gisselås försöksgård med 90 kronor. Genom överflyttning av 1 förste kemist i lönegrad A 24 från Stockholm till Uppsala har å andra sidan medelsbehovet minskats med 675 kronor.

Förslaget om inrättande av en lektorstjänst i fysik och meteorologi i stället för den nuvarande specialläraryrkesbefattningen i dessa ämnen, vilken från och med innevarande budgetår är förenad med ett arvode av 4,500 kronor, har främst motiverats med att det för såväl undervisningen som forskningen på förevarande område vore nödvändigt att sådana åtgärder vidtoges, som förhindrade alltför täta ombyten av innehavare av lärarbefattningen i fråga. Beträffande lönegradsuppflyttningen för trädgårdsmästartjänsten har framhållits, att en trädgård av den beskaffenhet som den botanisk-genetiska vid högskolan ställde utomordentligt stora krav på innehavaren av sagda tjänst samt att befattningen i fråga om kompetenskrav och ansvar torde fullt ut motsvara akademiträdgårdsmästarebefattningarna i Lund och Uppsala.

Posten avlöning till tjänsteman å övergångsstat, i gällande avlöningsstat uppförd med 3,500 kronor, har uteslutits i högskolestyrelsens förslag till avlöningsstat, då den ende kvarvarande professorn å övergångsstat beräknades komma att avgå under december 1939.

Under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har beräknats en minskning av medelsbehovet med (89,500 — 46,100 =) 43,400 kronor. Sålunda föreslås å ena

sidan ombildning av 14 assistentbefattningar — därav 3 med arvode à 4,800 kronor, 1 med arvode à 4,200 kronor och 10 med arvode à 3,600 kronor — till extra ordinarie tjänster samt å andra sidan *dels* inrättande i huvudsaklig överensstämmelse med 1939 års lagtima riksdags beslut av 1 assistentbefattning med arvode à 5,200 kronor vid Ugerups försöksgård, *dels ock* — huvudsakligen för åstadkommande av dyrtidstilläggets avveckling men i någon mån även för beredande av viss löneförbättring — uppräknings av arvoden till vardera av assistenterna vid försöksgårdarna Gisselås och Brännberg (Alträsk) med 1,000 kronor till 5,200 kronor samt av ett vart av 4 docentstipendier med 1,000 kronor till 7,000 kronor.

Posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, för närvarande uppförd med 288,700 kronor, har beräknats höjdt med 121,800 kronor till 410,500 kronor. Højningen utgör skillnaden mellan beräknade ökningar å i runt tal 132,800 kronor och minskningar å i runt tal 11,000 kronor. Vad först beträffar ökningarna har högskolestyrelsen föreslagit, att extra ordinarie anställning skulle beredas följande arvodesassistenter, nämligen *dels* 3 assistenter med arvoden à 4,800 kronor, vilka befattningshavare skulle hänföras till lönegrad Eo 18, *dels* 1 assistent med arvode à 4,200 kronor — placerad å försöksgården Flahult — vilken tjänsteman skulle erhålla lön enligt lönegrad Eo 21, *dels ock* 10 assistenter med arvoden à 3,600 kronor, av vilka 2 assistenter — den ene å institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära samt den andre å institutionen för växtodlingslära — skulle bli extra ordinarie tjänstemän i 21 lönegraden och de övriga 8 assistenterna såsom extra ordinarie tjänstemän placeras i 15 lönegraden. Såsom motivering för detta förslag, vilket skulle föranleda en kostnadsökning under ifrågavarande post av 68,070 kronor, har anförts, att assistenterna handhade arbetsuppgifter av permanent beskaffenhet. Vad särskilt angår assistenten å Flahult har uttalats, att denne för närvarande tjänstgjorde å försöksgården endast viss del av året och i övrigt sysselsattes vid högskolans anstalt för jordbruksförsök men att behov föreläge av en assistent å försöksgården med helårstjänstgöring. Avlöningen till en sådan assistent syntes styrelsen böra — såsom förhållandet vore vid Offers och Lanna försöksgårdar — utgå enligt lönegrad Eo 21. Beträffande assistenten å institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära har anförts, att det med nuvarande lönevillkor icke vore möjligt att kvarhålla en assistent, vilken under sin verksamhet vid högskolan meriterat sig för högre universitetsexamina. I fråga om assistenten å institutionen för växtodlingslära har styrelsen ansett, att denne befattningshavares arbete och ansvar på sistone ökats så, att därav motiverades en högre tjänsteställning.

Ytterligare har föreslagits anvisande av 5,133 kronor för anställande av en ny assistent å växtfysiologiska avdelningen med placering i lönegrad Eo 18, varjämte en ombildning av 4 assistentbefattningar vid vardera av anstalterna för jordbruksförsök och husdjursförsök (med arvoden å i genomsnitt 3,600 kronor för år jämte dyrtidstillägg) till extra ordinarie tjänster i 15 lönegraden beräknats draga en kostnad av 13,752 kronor. Härvid har då också räknats med att arvoden till övriga 7 assistenter vid försöksanstalterna skulle höjas till i genomsnitt 4,200 kronor för år. Högskolestyrelsens förslag innebär dessutom ökningar under grundavlöningsposten *dels* å 5,376 kronor för avlöningar åt 2 nya vaktmästare i lönegrad Eo 5, den ene å institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära samt den andre å institutionen för husdjurens avels- och raslära, *dels* å 12,660 kronor för avlöningar åt 5 kontorsbiträden i lönegrad Eo 4, avsedda att tjänstgöra, ett biträde vid en var av rektors- och kamrerarexpeditionerna samt institutionerna för allmän jordbrukslära, växtodlingslära, husdjurens avels- och raslära

samt husdjurens utfodring och skötsel, *dels* å 1,328 kronor för beredande av extra ordinarie anställning i 4 lönegraden åt 4 tekniska biträden, vilka för närvarande uppbära arvoden å 2,200 kronor om året, *dels* å 15,192 kronor för avlönande av 6 nya tekniska biträden i lönegrad Eo 4, vilka biträden skulle placeras å institutionerna för lantbrukskemi, systematisk botanik och ärftlighetslära, allmän jordbrukslära, husdjurens avels- och raslära, husdjurens utfodring och skötsel samt fysik och meteorologi, *dels* å 2,688 kronor för avlöning åt 1 ny eldare i lönegrad Eo 5, *dels* å 1,400 kronor för uppräknings av 7 amanuensarvoden från 1,200 till 1,400 kronor genom inarbetande av å arvodena utgående dyrtidstillägg, *dels ock* å 1,000 respektive 6,200 kronor för förstärkning av de för närvarande till tillfälliga trädgårdsarbeten och tillfällig arbetskraft vid botanisk-genetiska trädgården beräknade beloppen å 3,600 respektive 3,500 kronor. Den föreslagna nya eldarbefattningen har ansetts erforderlig endast för den händelse anslag för nästa budgetår beviljades för uppförande av en vegetationsgård. Därest denna icke skulle komma till utförande, borde likväl, enligt styrelsens mening, den nuvarande eldaren i lönegrad Ex 5 beredas extra ordinarie anställning.

Minskningarna å i runt tal 11,000 kronor under grundavlöningsposten bero *dels* till ett belopp av 4,500 kronor på indragning av ett speciallärararvode i anslutning till förslaget om inrättande av en lektorsbefattning i fysik och meteorologi, *dels* till ett belopp av 60 kronor på ett av styrelsen framställt förslag om ombildning till extra ordinarie befattningar i 5 lönegraden av 5 extra vaktmästartjänster, med vilka för närvarande äro förenade årsarvoden å 2,700 kronor, *dels ock* till ett belopp av 6,500 kronor därpå, att genom det föreslagna inrättandet av 5 kontorsbiträdestjänster reduceringar ansetts kunna göras beträffande de belopp å respektive 10,400 och 4,000 kronor, som för närvarande stå till styrelsens förfogande för maskinskrivning m. m. samt för renskrivning och duplicering m. m. Därest de för institutionerna avsedda kontorsbiträdestjänsterna icke inrättades, har styrelsen ansett det erforderligt, att omförmålda belopp å 10,400 kronor höjdes med 4,000 kronor för tillgodoseende av institutionernas behov av skrivhjälp.

Utgifterna under posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal ha under hänvisning till de i det föregående angivna förslagen beräknats komma att uppgå till 20,000 kronor mot 10,500 kronor för innevarande budgetår. Av enahanda skäl har posten rörligt tillägg upptagits höjd från 28,000 kronor till 39,000 kronor.

Posten särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän föreslås höjd med 3,000 kronor till 6,000 kronor. Å ena sidan har posten minskats med 500 kronor avseende tillfällig löneförbättring åt 1 professor å övergångsstat. En ökning med 3,500 kronor har emellertid å andra sidan funnits erforderlig för att bereda sådana speciallärare, som kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg, personliga lönetillägg motsvarande högst 16 procent å den del av dem tillkommande ersättningar, varå dyrtidstillägg hittills utgått.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Då arvodet till specialläraren i fysik och meteorologi reglerats av riksdagen så sent som 1939 och därvid höjts från 2,250 kronor till 4,500 kronor för år, anser statskontoret, som jämväl vill framhålla att systemet med lägre ordinarie lärartjänster vid högskolorna än professorer numera avvecklats, att spørsmålet om förändrad löneställning för nämnde befattningshavare icke nu bör ånyo upptagas till prövning. Framställningen om me-

del för avlönande av en föreståndare för Ugerups försöksgård (lönegrad A 24) står i överensstämmelse med vad riksdagen år 1939 beslutat, varför statskontoret ansett sig icke böra framställa någon erinran mot densamma. Vad härefter angår förslaget om den ordinarie trädgårdsmästartjänstens uppflyttning från 10 till 15 lönegraden, bör frågan härom enligt statskontorets mening hänskjutas till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga, varför Kungl. Maj:t icke lär vilja i förevarande sammanhang ingå i prövning av berörda förslag.

I anledning av högskolestyrelsens förslag om omändring till extra ordinarie tjänster av 14 arvodesbefattningar såsom assistenter vill statskontoret framhålla, att samtliga dessa arvodesbefattningar avsetts skola vara passage-tjänster. Vid sådant förhållande bör det enligt ämbetsverkets mening icke ifrågakomma att ombilda desamma till extra ordinarie tjänster. Däremot torde, för åstadkommande av dyrtidstilläggets avveckling, uppräknig av arvodena böra äga rum. Anledning lär därvid icke förefinnas att beträffande assistenten å Flahult vidtagna större förhöjning av arvodet än i fråga om övriga assistenter med arvoden å 4,200 kronor för år. Förstnämnda assistenttjänst har nämligen inrättats så sent som från och med den 1 januari 1939, vadan tjänsteinnehavarens löneställning åtminstone tills vidare icke torde böra göras till föremål för ny realprövning. Statskontoret anser ej heller tillräckliga skäl föreligga för att bereda assistenterna å institutionerna för systematisk botanik och ärftlighetslära och för växtodlingslära högre löneförmåner än övriga med dem för närvarande i lönehänseende jämställda assistenter. Ämbetsverket får fördenskull föreslå, att arvodena å 4,800 kronor uppräknas till 5,000 kronor, arvodena å 4,200 kronor till 4,500 kronor och arvodena å 3,600 kronor till 4,000 kronor. Därjämte torde, för undvikande av löneminskning, de nuvarande tjänsteinnehavarna för budgetåret 1940/41 böra tillerkännas personliga arvodestillägg, motsvarande för en var av dem skillnaden mellan vad han uppbär i avlöning den 30 juni 1940 och honom efter nämnda dag tillkommande arvode. Arvodet till 1 assistent å Ugerups försöksgård bör enligt statskontorets mening bestämmas till 4,500 kronor för år. Beträffande docentstipendierna får ämbetsverket förorda en uppräknig av varje stipendium till 6,800 kronor. Personliga arvodestillägg till nuvarande stipendiaterna torde icke böra komma i fråga.

Ersättningarna till speciallärare utgå i form av timersättningar. Å dessa ersättningar har utgått dyrtidstillägg, i den mån ej — beträffande lärare, som innehaft annan statstjänst — gällande maximeringsföreskrifter lagt hinder i vägen härför. Då statskontoret är av den uppfattningen, att dyrtidstillägg icke bort utgå å ifrågavarande ersättningar, anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka styrelsens hemställan om personligt lönetillägg till de lärare, som uppburit dyrtidstillägg. Under hänvisning till vad nyss anförts får ämbetsverket vidare avstyrka, att assistenterna å försöksanstalterna beredas extra ordinarie anställning. För åstadkommande av dyrtidstilläggets avveckling lära emellertid arvodena böra uppräknas. Statskontoret får i sådant hänseende föreslå, att arvodena bestämmas till 4,000 kronor för år, samt att de nuvarande tjänsteinnehavarna, för undvikande av löneminskning, för budgetåret 1940 41 tillerkännas personliga arvodestillägg, motsvarande för en var av dem skillnaden mellan vad han uppbär i avlöning den 30 juni 1940 och honom efter nämnda dag tillkommande arvode. Under erinran, att de tekniska tjänstemännen å den växtfysiologiska avdelningen utgöras av 1 professor, 1 förste assistent, 1 amanuens och 1 tekniskt biträde, samt att befattningen såsom tekniskt biträde tillkommit så sent som från och med den 1 juli 1937, får statskontoret uttala, att till-

räckliga skäl icke synas föreligga för den ifrågasatta utökningen av personalen med en assistent i lönegrad Eo 18. Däremot vill statskontoret icke motsätta sig, att arvoden till högskolans amanuenser genom inarbetande av å arvodena utgående dyrtidstillägg höjas från 1,200 kronor till 1,400 kronor per år.

Med avseende å förslaget, att 5 arvodestjänster såsom vaktmästare skulle ombildas till extra ordinarie befattningar i 5 lönegraden, får statskontoret erinra, att 2 av dessa tjänster inrättats först från och med budgetåret 1938/39, samt att arvoden å samtliga tjänster av riksdagen reglerats så sent som år 1938. Med hänsyn härtill finner sig ämbetsverket för närvarande icke kunna tillstyrka bifall till förevarande förslag. Vidkommande styrelsens hemställan om medel för avlöningar till 2 nya vaktmästare i lönegrad Eo 5 vill statskontoret bringa i erinran, att vaktpersonalen vid högskolans institutioner under budgetåret 1937/38 utgjordes av 4 ordinarie och 2 extra vaktmästare. Såsom framgår av 1937 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 83—84), ansåg departementschefen, att detta antal tills vidare borde förslå för fullgörande av vaktmästargöromålen å institutionerna. Sedermera har emellertid antalet — fränsett den förstärkning av arbetskrafterna, vilken skedde i samband med överförandet till högskolan av jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna — ökats med 2 extra vaktmästare, båda från och med den 1 juli 1938. Vid sådant förhållande synes det statskontoret, som om ytterligare någon tids erfarenhet borde avvaktas, innan nyanställning av vaktmästare äger rum. Ämbetsverket får alltså avstyrka bifall till framställningen i denna del.

Då styrelsen så sent som i sin petitaframställning beträffande budgetåret 1938/39 hemställt om anvisande av ett belopp å 11.000 kronor för avlöande av 5 extra kontorsbiträden och i sin anslagsframställning rörande innevarande budgetår begärt en medelsförstärkning å 2.000 kronor för ytterligare skrivhjälp utan att likväl dessa framställningar vunnit riksdagens gillande i vidare mån, än att en mindre uppräknings skett av det för maskinskrivning m. m. avsedda medelsbeloppet, anser statskontoret, att prövningen av frågan om inrättandet av 5 extra ordinarie kontorsbiträdestjänster tills vidare bör anstå. Däremot torde de nu för maskinskrivning m. m. och för renskrivning och duplicering m. m. avsedda beloppen å 10.400 och 4.000 kronor böra något höjas, förslagsvis till sammanlagt 15.500 kronor. Statskontoret kan ej heller biträda styrelsens förslag om beredande av extra ordinarie anställning i 4 lönegraden å 4 tekniska biträden, vilka för närvarande uppbära arvoden å 2.200 kronor om året, enär dessa arvodestjänster tillkommit helt nyligen, nämligen 1 från och med den 1 juli 1934, 1 från och med den 1 juli 1937 och 2 från och med den 1 juli 1938. Med avseende å styrelsens hemställan om anvisande av medel för avlöande av 6 nya tekniska biträden i lönegrad Eo 4, vilka biträden skulle placeras å institutionerna för lantbrukskemi, systematisk botanik och ärfthighetslära, allmän jordbrukslära, husdjurens avels- och raslära, husdjurens utfodring och skötsel samt fysik och meteorologi, får statskontoret erinra, att personalbeståndet å institutionen för lantbrukskemi av riksdagen prövats så sent som 1937, att en hemställan om anvisande av ett belopp å 2.200 kronor för avlöande av ett tekniskt biträde å institutionen för systematisk botanik och ärfthighetslära av riksdagen avvisats år 1939, att å institutionen för allmän jordbrukslära, varest det tekniska biträdet skulle användas för, bland annat, förberedelser av övningsuppgifter, från och med den 1 juli 1937 anställdes en amanuens för handledning av de försökstekniska övningarna, att av de tekniska befattningshavarna å institutionen för husdjurens avels- och raslära, nämligen 1 professor och 1 assistent, den sistnämnde — i stället för 1 amanuens — till-

kommit så sent som från och med den 1 juli 1938, att å institutionen för husdjurens utfodring och skötsel den tekniska personalen, vilken före den 1 juli 1937 utgjordes av 1 professor och 1 assistent, från och med nämnda dag utökats med ytterligare 1 assistent, samt att specialläraren i fysik och meteorologi från och med den 1 juli 1939 till sitt förfogande fått 1 amanuens. Med hänsyn till vad sålunda förekommit beträffande omförmälda institutioner anser statskontoret, att med de föreslagna personalutökningarna å dessa institutioner åtminstone tills vidare bör anstå, vadan ämbetsverket avstyrker bifall till framställningen i denna del. Däremot vill statskontoret föreslå, att till tillfällig arbetskraft vid institutionen för lantbrukskemi för nästa budgetår beräknas ett från 5,000 kronor till 5,500 kronor förhöjt belopp.

Statskontoret är vidare av den åsikten, att, därest den föreslagna nya eldarbefattningen skulle visa sig behövlig, befattningen bör uppföras såsom extra befattning i 5 lönegraden och icke såsom extra ordinarie. Ämbetsverket kan ej heller tillstyrka, att, därest nämnda befattning icke inrättas, den nuvarande extra eldaren, vilken — enligt vad som under hand inhämtats — antagits såsom extra tjänsteman den 1 juli 1937, erhåller extra ordinarie tjänst. Däremot vill statskontoret icke motsätta sig en ökning av det för tillfälliga trädgårdsarbeten beräknade beloppet från 3,600 kronor till 4,600 kronor. Då den för avlönande av tillfällig arbetskraft vid botanisk-genetiska trädgården avsedda medelsposten så sent som 1939 höjts från 2,500 kronor till 3,500 kronor anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka bifall till styrelsens förslag, att denna post skulle ytterligare höjas för nästa budgetår.

Lönenämnden har beträffande förslaget om inrättande av en lektorstjänst i fysik och meteorologi i lönegrad A 27 framhållit, att frågan om införande av en dylik helt ny befattningstyp vid högskolan borde bli föremål för prövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga, samt tillagt, att nämnden för sin del icke blivit övertygad om nödvändigheten av att för de med befattningen avsedda arbetsuppgifterna tillskapa en heltidstjänst, helst som högskolestyrelsen så sent som 1938 fann sig kunna förorda, att för ändamålet anvisades medel för ersättning till en speciallärare. I fråga om förslaget om uppflyttning av trädgårdsmästarbefattningen från lönegrad A 10 till A 15 har lönenämnden funnit en dylik åtgärd innebära en så betydande omvärdering av befattningen, att den icke borde genomföras utan att förslaget med hänsyn till sina konsekvenser underkastades granskning av tjänsteförteckningssakkunniga. Utan hinder av den pågående tjänsteförteckningsrevisionen borde dock enligt nämndens mening ifrågavarande befattning kunna uppflyttas till lönegrad A 12, vilken lönegrad jämväl gällde för befattningen såsom trädgårdsmästare vid statens järnvägar.

Nämnden har icke ansett tillräckliga skäl vara anförda för inrättandet vid högskolan av 3 förste assistentbefattningar i lönegrad Eo 21. Beträffande den ifrågasatta ombildningen till extra ordinarie tjänster av vissa arvodesbefattningar såsom assistenter har nämnden, med hänsyn till önskvärdheten att för ifrågavarande slag av befattningar åstadkomma en lönesättning efter enhetliga grunder, hållit före, att ombildningen av sådana arvodestjänster till lönegradsplacerade befattningar icke borde upptagas till prövning vid varje verk för sig utan göras till föremål för utredning i ett

vidare sammanhang. Förslaget om inrättande av extra ordinarie befattningar såsom vaktmästare, kontorsbiträden och tekniska biträden i stället för nuvarande arvodestjänster har icke föranlett någon erinran från nämndens sida. Vidkommande slutligen den föreslagna ökningen av antalet tekniska biträden har nämnden ansett sig böra ifrågasätta, huruvida ej åtminstone en del av de föreslagna biträdena hade sådana göromål, att de lämpligen borde placeras i 2 lönegraden.

På skäl som av statskontoret angivits anser jag mig icke kunna förorda, *Departements-*
att förslag nu framlägges om inrättande av en lektorstjänst i fysik och me-
teorologi i lönegrad A 27 samt om uppflyttning i lönegrad av den nuvarande
trädgårdsmästarbefattningen i lönegrad A 10 vid högskolan. Vad däremot
angår de av högskolestyrelsen föreslagna befattningarna såsom föreståndare
och assistent vid Ugerups försöksgård, vilka befattningar av 1939 års lag-
tima riksdag förutsatts skola tillföras högskolan från och med den 1 juli
1940, synes intet vara att erinra mot att medel nu beräknas för dylika tjäns-
ter. Jag anser mig dock böra föreslå, att föreståndarbefattningen åtminstone
till en början uppföres såsom extra ordinarie i 24 lönegraden och allt-
så icke, såsom vid fjolårets riksdagsbeslut avsågs, såsom ordinarie i nämnda
lönegrad. Assistenttjänsten torde i överensstämmelse med fjolårets beslut
böra förenas med ett årsarvode av 4,200 kronor, varå dyrtidstillägg bör utgå
enligt samma grunder som hittills gällt beträffande övriga av Kungl. Maj:t
fastställda assistentarvoden vid högskolan. I detta sammanhang må fram-
hållas, att det ej synes böra ifrågakomma att i nuvarande läge genomföra
någon omreglering av arvodestjänsterna vid högskolan. Emellertid torde det
vara nödvändigt, att för nästa budgetår under avlöningsanslaget inräknas er-
forderliga medel, i runt tal 15,000 kronor, för att möjliggöra uppräknig av
vissa av högskolestyrelsen fastställda arvoden, vilka intill den 1 juli 1939 va-
rit förenade med dyrtidstillägg men för vilkas uppräknande medel icke upp-
tagits under avlöningsanslaget för löpande budgetår.

Vidkommande högskolestyrelsens förslag i övrigt om inrättande från och
med nästa budgetår av nya icke-ordinarie tjänster, om löneförbättring för
vissa assistenter vid försöksanstalterna samt om anvisande av ytterligare me-
del för tillfällig hjälp vid såväl trädgårds- som kontorsarbeten kan jag i hu-
vudsaklig anslutning till vad statskontoret uttalat samt med hänsyn jämväl
till det nu rådande statsfinansiella läget icke tillstyrka, att för nu angivna än-
dameål äskas någon ökad medelsanvisning.

Mot vad högskolestyrelsen i övrigt anfört har jag intet att erinra.

I enlighet med vad jag sålunda förordat skulle å anslagsposten avlöningar
till tjänstemän å ordinarie stat uppkomma en minskning av i runt tal 700
kronor, förorsakad av överflyttningen från Stockholm (Experimentalfältet)
till Ultuna av en förste kemist. Emellertid torde ifrågavarande anslagspost,
med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid an-
mälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört och med beak-
tande jämväl av den höjning med 400 kronor av medelsanvisningen för rör-

ligt tillägg, som betingas av de utav mig tillstyrkta förslagen, böra minskas med ytterligare 14,200 kronor samtidigt som posten rörligt tillägg höjes med ett lika stort belopp. Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat bör alltså uppföras med $(371,100 - 700 - 14,200 =)$ 356,200 kronor. Utan höjning av posten torde från densamma bestridas kallortstillägg till föreståndaren vid Gisselås försöksgård.

För nästa budgetår behöva icke upptagas några medel för avlöning av tjänsteman å övergångsstat. På grund av vad förut anförts synes anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra uppräknas med 4,200 kronor -- avseende arvode åt 1 assistent vid Ugerups försöksgård -- till 93,700 kronor.

Posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, å vilken post för närvarande är uppfört ett belopp av 288,700 kronor, bör höjas *dels* med i runt tal 6,300 kronor till avlöning åt 1 föreståndare vid Ugerups försöksgård i lönegrad Eo 24, *dels ock* med 15,000 kronor för uppräkning av vissa av högskolestyrelsen bestämda arvoden. Följaktligen torde ifrågavarande post böra upptagas med $(288,700 + 6,300 + 15,000 =)$ 310,000 kronor.

Härjämte torde, med hänsyn till angivna förändringar beträffande avlöningarna till den ordinarie och icke-ordinarie personalen, anslagsposterna avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg böra höjas med respektive 1,000 och 400 kronor. Då sistnämnda post dessutom på sätt i det föregående förordats bör uppräknas med 14,200 kronor, skulle alltså för avlöningsförhöjningar m. m. erfordras $(10,500 + 1,000 =)$ 11,500 kronor och för rörligt tillägg $(28,000 + 400 + 14,200 =)$ 42,600 kronor.

Slutligen bör för särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän upptagas 2,500 kronor eller ett 500 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Minskningen beror på att medel icke längre behöva beräknas för tillfällig löneförbättring åt befattningshavare å övergångsstat.

För nästa budgetår skulle sålunda avlöningskostnaderna uppgå till sammanlagt $(356,200 + 93,700 + 310,000 + 11,500 + 42,600 + 2,500 =)$ 816,500 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 22,200 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för lantbrukshögskolan fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
14 professorer	A 30
1 laborator	A 26
1 sekreterare	A 26

Befattning	Lönegrad
4 statsagronomer	A 26
1 bibliotekarie	A 24
1 förste kemist	A 24
5 försöksgårdsföreståndare	A 24
1 kamrerare	A 22
1 kansliskrivare	A 11
1 trädgårdsmästare	A 10
1 maskinist	A 8
1 kanslibiträde	A 7
7 vaktmästare	A 7
1 snickare	A 5
5 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 försöksgårdsföreståndare	Eo 24
12 förste assistenter	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 356,200

Anm. Från förestående anslagspost skall utgå jämväl ersättning till rektors undervisningsvikarie med högst 750 kronor.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t. » 93,700

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:

a) Grundavlöningar m.m.,

förslagsvis kronor 310,000

b) Avlöningsförhöjningar

m. m., *förslagsvis*.... » 11,500 » 321,500

4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 42,600

5. Särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän » 2,500

Summa kronor 816,500;

3) till Lantbrukshögskolan: *Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 816,500.

[19.] **2. Lantbrukshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 287,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 21 april 1939 fastställt omkostnadsstat för lantbrukshögskolan (statsliggaren sid. 585). Enligt staten äro nettoutgifterna beräknade för undervisningsinstitutionerna m. m. till (156,100 — 200 =) 155,900 kronor, för försöksanstalterna till (58,200 — 5,000 =) 53,200 kronor och för försöksgårdarna till (146,500 — 68,100 =) 78,400 kronor. Kungl. Maj:t har härjämte fastställt särskilda stater för försöksanstalterna och försöksgårdarna (statsliggaren sid. 586).

Styrelsen för lantbrukshögskolan har i skrivelse den 28 augusti 1939 hemställt, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår måtte höjas med 53,400 kronor till 340,900 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Undervisningsinstitutionerna m. m. Utgifterna för detta ändamål ha ökats med 24,450 kronor till 180,350 kronor. Højningar ha sålunda beräknats under posterna för reseersättningar, övriga expenser, publikationstryck och övriga utgifter med respektive 2,000, 15,000, 3,000 och 9,490 kronor. Å andra sidan utvisar sistnämnda post även en minskning genom bortfallandet av ett i gällande stat under posten upptaget belopp å 5,040 kronor för inköp av lastbil.

Vad beträffar posten *reseersättningar* avser ökningen till ett belopp av 300 kronor resor för personalen å den nya försöksgården Ugerup samt till återstående belopp inspektionsresor till försöksgårdarna. Medelsbehovet för sistnämnda ändamål har ansetts kunna sänkas till 700 kronor, därest av högskolestyrelsen ifrågasatta reparationer och nybyggnader vid vissa försöksgårdar ej komma att beviljas.

Av ökningen under posten *övriga expenser* falla 10,100 kronor å renhållning och städning, 1,500 kronor å skrivmateriel, papper, blankettryck o. d., 1,200 kronor å telegram, telefon och annonsering samt 2,200 kronor å inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier. Beträffande utgiftsökningen för renhållning och städning föränledes denna huvudsakligast av ingånget kollektivavtal med städningsspersonalen. Højningen för övriga ändamål föränledes av den utökning, som ägt rum av högskolans verksamhet.

Posten *publikationstryck* har ansetts böra höjas för att bereda högskolans institutioner tillfälle att utgiva en ny publikationsserie, i vilken skulle ingå försöksmeddelanden och andra avhandlingar av mera populär art, som ej lämpade sig att ingå i högskolans annaler.

Av nyssnämnda ökning å 9,490 kronor under posten *övriga utgifter* avses 5,950 kronor för anordnande av en reservpump vid invallningen i Ultuna, 1,500 kronor för inköp av grus samt 2,040 kronor för oförutsedda utgifter.

Försöksanstalterna. Beträffande jordbruksförsöksanstalten ha nettoutgifterna upptagits till oförändrat belopp av 29,000 kronor. För husdjursförsöksanstalten ha däremot nettoutgifterna beräknats ökade med 1,800 kronor till 26,000 kronor. Å ena sidan har sålunda posten för *övriga expenser* ökats med 2,200 kronor — på grund av stegrade kostnader för städning, blanketter m. m. samt behov av utbyte av vissa förslitna kontorsmaskiner — och å andra sidan har posten *bränsle, lyse och vatten* minskats med 400 kronor.

Försöksgårdarna. Utgifterna för dessa ha ökats med 64,300 kronor till 210,800 kronor, uppbördsmedlen med 37,150 kronor till 105,250 kronor

samt nettoutgifterna med 27,150 kronor till 105,550 kronor. Beträffande de olika försöksgårdarna innebär högskolestyrelsens förslag följande förändringar:

Lanna försöksgård. Följande utgiftsposter ha beräknats höjda, nämligen posten för avlöningar till jordbrukspersonal med 1,500 kronor till 15,500 kronor, posten underhåll av byggnader med 500 kronor till 1,500 kronor och posten inköp och underhåll av inventarier med 1,000 kronor till 2,500 kronor. Då emellertid inkomsterna av växtodling ansetts kunna ökas med 1,500 kronor till 7,100 kronor och inkomsterna av kreatursskötsel med 1,500 kronor till 8,500 kronor, ha nettoutgifterna upptagits med oförändrat belopp av (28,600 — 17,000 =) 11,600 kronor.

Offers försöksgård. Utgiftsposterna för avlöningar till personal vid jordbruk och försök samt för diverse utgifter för husdjur ha föreslagits höjda med 1,000 respektive 400 kronor till 16,400 respektive 1,000 kronor. Höjningarna uppgivas vara föranledda beträffande avlöningsposten av stegrade arbetskostnader och ökade utgifter till följd av semesterlagen samt i fråga om posten diverse utgifter för husdjur av ökade kostnader för smältbarhetsförsök. Då posten för inköp och underhåll av inventarier minskats med 1,000 kronor samt uppbördsmedlen beräknats till oförändrat belopp, ha nettoutgifterna ökats med 400 kronor till (30,700 — 14,800 =) 15,900 kronor.

Flahults försöksgård. Utgifterna ha upptagits med ett från 32,200 till 50,300 kronor förhöjt belopp samt de särskilda uppbördsmedlen — på grund av påräknad ökning av inkomsterna av kreatursskötsel — med ett från 19,600 till 20,600 kronor förhöjt belopp. Nettoutgifterna ha sålunda ökats med 17,100 kronor till 29,700 kronor. Utgiftsposten för avlöningar till jordbrukspersonal m. m. föreslås höjd med 2,500 kronor till 18,000 kronor huvudsakligen på grund av beräknad ökning av försöksverksamheten samt semesterlagens verkningar. För erforderligt iordningställande av elektriska ledningar och diken har upptagits en ny post å 4,600 kronor. Vidare har beräknats 10,000 kronor för inlösen av en inteckning, varjämte posten för skatter och onera ökats med 1,000 kronor till 1,400 kronor. Beträffande sistnämnda utgiftsökningar har framhållits, att staten vid inköpet av försöksgården överlagit betalningsansvaret för tre inteckningar samt att en av dessa å 10,000 kronor, utgörande säkerhet för aktiebolaget Jordbrukarbankens lån i försöksgården, torde böra inlösas under nästa budgetår, medan de kostnader i form av räntor och amorteringar, som belöpte å de båda andra inteckningarna, borde inräknas under posten skatter och onera.

Gisselås försöksgård. Följande utgiftsposter ha beräknats ökade, nämligen posten avlöningar till jordbrukspersonal m. m. med 1,000 kronor till 13,000 kronor på grund av stegrade arbetskostnader och semesterlagens ikraftträdande, posten inköp av konstgödsel och kalk med 500 kronor till 3,500 kronor i syfte att möjliggöra starkare gödsling för höjande av fodrets kvalitet samt posten inköp av utsäde med 200 kronor till 700 kronor för omplöjning i större omfattning av äldre vallar. Då uppbördsmedlen upptagits till oförändrat belopp, ha nettoutgifterna ökats med 1,700 kronor till (25,200 — 10,500 =) 14,700 kronor.

Försöksgårdsledningen för Brännberg (Alträsk) och Sunderbyn. Utgifterna för detta ändamål ha beräknats ökade med 1,300 kronor till 5,300 kronor. Höjningen hänför sig helt till posten för reseersättningar och för anledes därav, att nu under posten anvisade medel, 1,200 kronor, icke ansetts täcka behovet av resor för inspektion av gårdarna och tillsyn av försöken.

Brännbergs (Alträsk) försöksgård. På grund av höjda arbetskostnader och semesterlagens verkningar har utgiftsposten avlöningar till jordbruks-

personal m. m. föreslagits höjd med 900 kronor till 9,300 kronor. Vidare har under posten inköp och underhåll av inventarier beräknats en ökning med 500 kronor till 1,000 kronor, vilken ansetts betingad av nödvändigheten att anskaffa vissa dyrare jordbruksmaskiner förulan vilka driften icke kunde genomföras på tillbörligt sätt. Då härjämte posten inköp av konstgödsel och kalk med hänsyn till medelsåtgången sänkts med 100 kronor till 2,400 kronor samt uppbördsmedlen upptagits med ett 50 kronor högre belopp, ha sålunda nettoutgifterna ökats med 1,250 kronor till (16,450 — 4,450 =) 12,000 kronor.

Sunderbyns försöksgård. Utgifterna ha föreslagits ökade med 500 kronor till 16,250 kronor. Sålunda beräknas posten avlöningar till jordbrukspersonal m. m. höjd med 400 kronor till 9,200 kronor på grund av stegrade arbetskostnader och semesterlagens verkningar samt posten analyskostnader höjd med 100 kronor till 550 kronor till följd av ökat behov av analyser. Då å andra sidan uppbördsmedlen — med hänsyn till en påräknad ökning av inkomsterna av växtodling — upptagits till ett med 150 kronor till 4,950 kronor förhöjt belopp, ha nettoutgifterna ökats med 350 kronor till 11,300 kronor.

Ugerups försöksgård. För denna försöksgård, om vars inrättande beslut fattades vid fjolårets lagtima riksdag, har högskolestyrelsen i enlighet med den i propositionen nr 163/1939 intagna omkostnadsberäkningen upptagit utgifterna till 38,000 kronor, uppbördsmedlen till 33,000 kronor samt nettoutgifterna till 5,000 kronor.

Statskontoret har i fråga om de föreslagna höjningarna av omkostnadsposterna till högskolans undervisningsinstitutioner uttalat, att medelsanvisningen för innevarande budgetår enligt ämbetsverkets mening vore så betydande, att någon ökning för nästa budgetår i varje fall icke borde ifrågakomma. I stället torde med hänsyn till föreliggande statsfinansiella situation en översyn av anslagsberäkningen böra företagas i syfte att nedbringa det för institutionerna avsedda beloppet.

*Departements-
chefen.*

Såsom statskontoret framhållit påkallar det nu rådande statsfinansiella läget iakttagande av den största sparsamhet i de statliga utgifterna. Jag anser mig med hänsyn härtill böra förorda, att ifrågavarande omkostnadsanslag för nästa budgetår nedsättes till 275,000 kronor. Härvid har jag beräknat nettoutgifterna för undervisningsinstitutionerna m. m. till 140,000 kronor, för försöksanstalterna till 48,000 kronor och för försöksgårdarna till 87,000 kronor. Av sistnämnda belopp ha förslagsvis 5,000 kronor avsetts för den nya försöksgården i Ugerup, om vars inrättande beslut fattades av fjolårets lagtima riksdag. Därest så kan ske inom den angivna kostnadsramen, torde intet vara att erinra mot att från anslaget tillgodoses även andra ändamål, vartill medel först nu äskats av högskolestyrelsen. Dock kan jag icke tillstyrka, att från anslaget bestridas utgifter för anordnande av reservpump vid invallningen i Ultuna eller för inlösen av in-teckning i Flahults försöksgård. Vidare synes någon ökning av posten till reseersättningar för försöksgårdsledningen för Brännberg och Sunderbyn icke böra ifrågakomma.

Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen fastställa stat för anslags användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 275,000.

[20.] **3. Lantbrukshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 151,200 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 588.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å förevarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 10,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 28 augusti 1939, varöver statskontoret den 6 november 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *styrelsen för lanbrukshögskolan* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett med 12,000 kronor till 163,200 kronor förhöjt materielanslag. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

För institutioner och samlingar har upptagits 69,300 kronor mot för innevarande budgetår 67,800 kronor. Medelsbehovet har sålunda beräknats ökat med 500 kronor för växtsystematisk-genetiska institutionen, med 1,300 kronor för växtfysiologiska institutionen samt med 1,000 kronor för institutionen för avels- och raslära. Det ökade medelsbehovet för växtfysiologiska institutionen sammanhänger med förslaget om anvisande av medel för ytterligare en assistent vid institutionen. Å andra sidan har medelsbehovet för institutionen för allmän jordbrukslära och för ekonomiska institutionen ansetts komma att nedgå med 1,000 respektive 300 kronor.

Kostnaderna för förbrukningsartiklar, avseende anstalten för husdjursförsök, ha beräknats höjda med 1,000 kronor till 3,000 kronor på grund av ökat arbete på anstaltens eget laboratorium samt på grund av att användningen och förnötningen av vissa maskiner och anordningar för utfodring antagits skola bli betydligt större än förut i samband med verksamhetens utökning.

För försökskostnader, avseende anstalten för husdjursförsök, har räknats med ett från 28,300 till 27,800 kronor minskat medelsbehov. Förändringen i medelsbehovet redovisas sålunda: Under ifrågavarande post ha utgifterna för driftkostnader för kaningård, specialförsök angående användbarheten av vissa metoder för konservering av för räv och mink avsett kött- och fiskavfall, diverse försökskostnader samt oförutsedda utgifter upptagits till oförändrade belopp, respektive 7,300, 4,000, 7,000 och 5,000 kronor. Det för närvarande under posten inräknade beloppet, (2,500 + 2,500 =) 5,000 kronor, för utredning angående anläggningar av respirationsförsök samt för maskinella anordningar för betesförsök har ej medtagits i högskolestyrelsens förslag för nästa budgetår. I stället har däremot upptagits ett belopp av 1,500 kronor avseende kompletterande anordningar och prövning av de för betesförsöken anskaffade maskinerna. Slutligen har

för täckande av driftkostnader för hönsförsöken, vilka ansetts kunna provisoriskt anordnas vid Experimentalfältet, beräknats ett belopp av 11,700 kronor, mot vilket emellertid skulle svara inkomster å 8,700 kronor.

För övriga ändamål, som för närvarande tillgodoses från anslaget, nämligen exkursioner, fortsatta jordbruksförsök, fria föredrag, jordbruksinventarier m. m., avseende anstalten för jordbruksförsök, samt ersättningar till försöksvärdar m. m., avseende sistnämnda anstalt, ha upptagits oförändrade belopp eller respektive 5,000, 2,500, 600, 8,000 och 37,000 kronor.

Härjämte föreslår högskolestyrelsen, att för nästa budgetår beräknas medel för kostnader för jordbearbetningsförsök — avseende plöjningsförsök samt försök och undersökningar rörande trädesbruk och stubbearbetning — med 10,000 kronor.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna biträda högskolestyrelsens förslag om höjning av materielanslaget utan i stället ansett anslaget böra underkastas en översyn för åstadkommande av utgiftsminskningar.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till de nu rådande förhållandena vill jag förorda en nedsättning av ifrågavarande anslag för nästa budgetår med 11,200 kronor till 140,000 kronor. Under anslaget torde sålunda icke böra beräknas särskilda medel för bestridande av kostnader för jordbearbetningsförsök. I den mån övriga av högskolestyrelsen ifrågasatta nya ändamål kunna tillgodoses inom nyss angivna kostnadsram synes emellertid intet vara att erinra häremot. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen meddela erforderliga föreskrifter rörande anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 140,000.

[21.] **4. Lantbrukshögskolan: Undervisningsmateriel, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 43,800 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 27,700 kronor. Beträffande beräkningen av anslaget må här nämnas följande.

För komplettering av utrustningen vid institutionen för växtodlingslära förordas en medelsanvisning av 4,000 kronor. Styrelsen anser vidare, att viss apparatur till en kostnad av 8,900 kronor bör anskaffas till institutionen för husdjurens anatomi och fysiologi för att möjliggöra en högre utbildning inom sagda ämne. I anledning av framställning från professorn i agronomisk hydroteknik tillstyrkes vidare anvisande av 1,900 kronor för anskaffande av en skioptikonapparat samt 8,500 kronor för anläggande av en frysanordning. Vad angår den sistnämnda framhålles, att för den omfattande verksamhet, som avsåge grundvattnets sänkning genom dräneringsledningar av tegel, en undersökning av tjälens inverkan på rörledningarna vore av stor betydelse ur ekonomisk synpunkt. Styrelsen hemställer slutli-

gen, att 4,400 kronor anvisas för anskaffande till institutionen för utfodringsslära av viss utrustning, som blivit erforderlig genom vissa licentiatundersökningars förläggande till institutionen.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 november 1939 framhållit, att för nästa budgetår uppenbarligen endast de mest trängande behoven borde tillgodoses.

På sätt statskontoret framhållit torde för nästa budgetår under förevarande anslag böra anvisas medel allenast för tillgodoseende av de mest trängande behoven. Jag kan på grund härav icke tillstyrka någon medelsanvisning för inköp av skioptikonapparat och för anordnande av frysanläggning. För anskaffande av den undervisningsmateriel i övrigt, som må finnas mest behöfelig, synes emellertid böra anvisas ett belopp av 8,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Undervisningsmateriel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8,000.

[22.] 5. **Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 17,500 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att ett belopp av 3,000 kronor av anslaget icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om ett till 18,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 november 1939 ifrågasatt, huruvida icke en sänkning av anslaget borde kunna företagas.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna förorda, att förevarande anslag för nästa budgetår upptages med högre belopp än 14,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 14,500.

[23.] 6. **Lantbrukshögskolan: Stipendier.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 11,000 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av anslaget ett belopp av 3,000 kronor, avsett till resestipendier för lärare, icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om stipendieanslag för nästa budgetår med 11,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Då för nästa budgetår icke torde böra beräknas några medel till resestipendier för lärare, synes förevarande anslag kunna upptagas med ett belopp av 8,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 8,000.

[24.] 7. **Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m., reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 122,400 kronor. Anslagsbeloppet utgör skillnaden mellan å ena sidan beräknade utgifter å 34,600 kronor för underhåll av byggnader m. m. och 96,000 kronor för istandsättande av vissa äldre byggnader samt å andra sidan beräknade uppbördsmedel å 8,200 kronor för hyror och försålda trädgårdsprodukter.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å ifrågavarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 5,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår med 25,800 kronor samt därvid anfört i huvudsak följande.

Styrelsen beräknar, att till underhåll av byggnader, trädgård och planteringar erfordras 36,500 kronor. Ökningen med 1,900 kronor föranledes därav, att underhållet av institutionsbyggnaderna för lantbruksekonomi m. m. samt för växternas anatomi och fysiologi för nästa budgetår avser hela året mot tre kvartal under innevarande budgetår. Vidare upprepar styrelsen sitt föregående år framförda önskemål om ett belopp av 5,000 kronor för vissa planeringsarbeten samt park- och trädgårdsanläggningar kring högskolans byggnader. Utgifterna beräknas sålunda till sammanlagt 41,500 kronor. De särskilda uppbördsmedlen beräknas ökade till 15,700 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 november 1939 anfört att, då den i anslagsäskandena för budgetåret 1939/40 upptagna ansökningen om anslag å 5,000 kronor för vissa planeringsarbeten m. m. avvisats av riksdagen innevarande år, den förnyade framställningen icke torde böra vinna tillmötesgående. På grund härav borde enligt ämbetsverkets mening anslaget under inga förhållanden uppföras med högre belopp än 20,800 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag anser mig icke kunna tillstyrka högre anslagsanvisning för ifrågavarande ändamål än med 15,000 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 15,000.

[25.] 8. **Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett reservationsanslag av 43,700 kronor. Å allmän beredskapsstat för samma budgetår har vidare uppförts ett förskottsanslag av 412,900 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte för möjliggörande av följande byggnadsarbeten upptagas med i runt tal 1,117,600 kronor:

Byggnadsarbeten vid högskolan.

1) Ombyggnad av östra flygeln vid administrationsbyggnaden	kronor	22,300
2) Varmväxthus för institutionen för växtodlingslära ..	»	16,300
3) Växthus med lagringsrum för potatis	»	34,300
4) Institutionsbyggnad för maskin- och redskapslära samt husbyggnadslära	»	618,500
5) Inredning och inventarier för botanisk-genetiska trädgården	»	800
6) Redskapsbod i botanisk-genetiska trädgården	»	2,000
7) Trädgårdsmästarbostad vid botanisk-genetiska trädgården	»	25,000
8) Försöksbyggnad för institutionen för husdjurens utfodring och skötsel	»	50,000
Summa kronor		769,200.

Byggnadsarbeten vid Ultuna egendom.

1) Modernisering av 7 personalbostäder	kronor	32,000
2) Häststall vid Kungsängen	»	40,000
3) Tröskloge jämte lada	»	11,100
Summa kronor		83,100.

Byggnadsarbeten vid försöksgårdarna.

1) Lanna försöksgård: bostadsbyggnad för försöksförmannen	kronor	11,000
2) Flahults försöksgård:		
a) modernisering och reparation av föreståndarbostaden	kronor	22,550
b) modernisering och reparation av samtliga arbetarbostäder	»	12,195
c) nybyggnad av 2 uthus samt tvätt- och badstuga för arbetarbostä- derna	»	4,050
d) utförande av vatten- och avlopps- ledning för hela gårdens behov	»	6,797
e) höjning av ladugårds- och stall- skulle m. m.	»	7,900
		53,492
3) Gisselås försöksgård:		
a) modernisering och reparation av arbetarbostaden m. m.	kronor	10,800
b) anläggande av gödselstad med gödselvattenbrunn	»	3,000
		13,800

4) Sunderbyns försöksgård:			
a) reparation och införande av värmeledning i förmansbostaden ..	kronor	3,934	
b) tillbyggnad och inredning av rum för föreståndaren och assistenten	»	2,630	
c) ventilation i ladugården	»	1,110	kronor 7,674
5) Brännbergs (Alträsk) försöksgård:			
a) ekonomibyggnad	kronor	65,000	
b) förmansbostad med sommarbostad för assistenten	»	30,000	
c) reparation av 2 hölador	»	2,800	» 97,800
6) Ugerups försöksgård:			
a) reparation av mangårdsbyggnaden	kronor	30,000	
b) uppförande av ny arbetarbostad	»	30,000	
c) modernisering och reparation av ladugården	»	21,500	» 81,500
Summa (i runt tal) kronor 265,300.			

I omförmälda förskottsanslag, 412,900 kronor, å allmän beredskapsstat (se prop. nr 242/1939) har inräknats medel för vissa av de i det föregående angivna byggnadsarbetena, nämligen 22,300 kronor till ombyggnad av östra flygeln vid administrationsbyggnaden, 16,300 kronor till varmväxthus, 34,300 kronor till växthus med lagringsrum för potatis, 40,000 kronor till häststall samt 300,000 kronor till institutionsbyggnad för maskin- och redskapslära m. m.

Av vad högskolestyrelsen anfört beträffande de olika planerade byggnadsarbetena må här endast nämnas följande.

Byggnadsarbetena vid högskolan. Beträffande de byggnadsarbeten, till vilka medel beräknats å allmän beredskapsstat, har åberopats de skäl, som av högskolestyrelsen anförts i framställningar den 15 september 1937, den 15 september 1938 och den 1 oktober 1938 (se prop. nr 242/1939). Anvisande av medel för ombyggnad av östra flygeln har ansetts erforderligt under förutsättning att medel beviljades för ny biblioteksbyggnad samt till ombyggnad av administrationsbyggnadens bottenvåning. Vidare har styrelsen meddelat, att sedan fråga uppstått, huruvida kostnaderna för institutionsbyggnaden för maskin- och redskapslära m. m. skulle kunna förbilligas, därest de för ändamålet erforderliga lokalerna sammanbyggdes med lokaler för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter, förnyad utredning verkställd i detta byggnadsärende. Såsom resultat av sagda utredning har styrelsen överlämnat av arkitekten G. Holmdahl upprättade skisseringar och kostnadsberäkning till nybyggnader för maskin- och redskapslära samt husbyggnadslära vid högskolan och för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter. Kostnadsberäkningen slutar å ett belopp av 1,010,000 kronor, därav på högskolans institutioner skulle falla 618,500 kronor. Vad angår förslagen om uppförande av en trädgårdsmästarbostad — avsedd för 1 trädgårdsmästare och 2 trädgårdsarbetare — vid botanisk-genetiska trädgården samt av en försöksbyggnad för institutionen för husdjurens utfodring och skötsel har styrelsen meddelat, att utredning ännu påginge rörande dessa

byggnadsfrågor samt att de för ändamålet äskade beloppen endast vore preliminära.

Byggnadsarbetena vid Ultuna egendom. I fråga om förslaget om uppförande av häststall vid Kungsängen har hänvisats till vad styrelsen tidigare anfört i sin skrivelse den 15 september 1938 (se prop. nr 242/1939). Sedan försöksladugården vid Kungsängen numera färdigställt, har behov ansetts föreligga av att i anslutning till ladugården uppföra en tröskloge, från vilken halmen kunde blåsas upp på skullarna. Det har befunnits lämpligast att i samband med trösklogen uppföra den lada, som måste nedtagas vid Ultuna huvudgård för att bereda plats för Sveriges utsädesförenings byggnader. De 7 personalbostäderna vid egendomen innehålla endast 1 rum och kök. Genom inredning av rum på vindarna i bostadshuset har det emellertid befunnits möjligt att åstadkomma tillfredsställande bostäder med 2 rum och kök. Samtidigt har värmeledning beräknats skola föras samt vatten-, avlopps- och toilettfrågan i bostäderna ordnas.

Byggnadsarbetena vid försöksgårdarna. Enligt vad styrelsen framhåller bebor försöksförmannen vid Lanna för närvarande en mycket liten och otillfredsställande lägenhet om 1 rum och kök med 27 m² golvyta och utan kakelugn i rummet. Beträffande Flahult har byggnadsbeståndet därstädes befunnits vara i behov av en genomgripande modernisering. Arbetarbostaden vid Gisselås måste enligt styrelsens mening snarast sättas i stånd, varvid byggnaden, som innehåller 4 rum och kök, föreslås skola repareras och förses med värme, vatten, avlopp och nya elektriska ledningar samt källarutrymmena inredas till tvätt- och bakstuga för gårdens behov, snickarstuga och potatiskällare. Vidare föreslås, att i samband med den hydroforanläggning, som blir behövlig för vattenanskaffningen, vattenledning lägges även till mjölkrum, ladugård och stall. Vid Sunderbyn har det ansetts erforderligt att inreda ett arbetsrum för försöksgårdsföreståndaren och assistenten, då de vistas vid försöksgården. I fråga om Brännberg (Alträsk) har styrelsen funnit det lämpligt och för försöksverksamheten gagneligt, att assistenten är bosatt på försöksgården under växtperioden. Såväl beträffande ekonomibyggnaden vid Brännberg som beträffande byggnadsarbetena vid Ugerup framhålls, att utredningen i dessa ämnen ännu ej avslutats, varför de av styrelsen föreslagna beloppen endast vore preliminära. För Ugerup hade tills vidare upptagits de belopp, som angivits i jordbruksutskottets utlåtande nr 72/1939.

Sedermera ha *högskolestyrelsen* samt *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* i skrivelse den 2 oktober 1939 hemställt, att, under förutsättning att det statsfinansiella läget det medgäve, ett belopp av (618,500 + 391,500 =) 1,010,000 kronor måtte anvisas för uppförande under budgetåret 1940/41 vid Ultuna av en gemensam institutionsbyggnad för lantbruks-högskolans institutioner för maskinlära och husbyggnadslära samt för en i överensstämmelse med framlagt förslag omorganiserad maskinprovningsanstalt. I skrivelsen har framhållits, att de rådande förhållandena torde medföra, att ifrågavarande institutioner komme att påföras en mångfald nya arbetsuppgifter, därvid särskilt nämnts undersökningar rörande lantbrukets tillgodoseende med motorbränsle. *Byggnadsstyrelsen* har i skrivelse den 21 november 1939 — under förmälan att ett belopp av 500,000 kronor kunde beräknas erforderligt för byggnadsarbetenas bedrivande under nästa budgetår — föreslagit, att medelsanvisningen till institutionsbyggnadens uppförande för nästa budgetår begränsades till sagda belopp.

Departements-
chefen.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka, att under ifrågavarande anslag anvisas medel för tillgodoseende av andra byggnadsbehov än dem som kunna betecknas såsom särskilt angelägna. Med denna utgångspunkt vill jag till en början förorda, att medel beräknas för inredning och inventarier för botanisk-genetiska trädgården med 800 kronor, för modernisering av 7 personalbostäder med 32,000 kronor samt för modernisering och reparation av arbetarbostaden m. m. vid Gisselås försöksgård med 10,800 kronor. Härjämte torde böra beräknas 15,200 kronor för modernisering och reparation av samtliga arbetarbostäder vid Flahults försöksgård, 8,800 kronor för utförande av vatten- och avloppsledning för sagda försöksgård samt 4,000 kronor för reparation av 2 hölador vid Brännbergs försöksgård. De sistnämnda tre beloppen överstiga med omkring 30 procent de av högskolestyrelsen föreslagna beloppen. Højningen har vidtagits för att möta en beräknad kostnadsstegring å ifrågavarande byggnadsarbeten. Vad beträffar Ugerups försöksgård torde, enligt vad jag inhämtat, de mest oundgängliga behoven av byggnader m. m. kunna på ett något så när tillfredsställande sätt tillgodoses inom en kostnadsram av 41,900 kronor. Sålunda har beräknats 33,450 kronor för uppförande av en ny arbetarbostad, 3,450 kronor för elektriska installationer för gårdens förseende med elektrisk kraft, 1,000 kronor för de mest trängande reparationerna å mangårdsbyggnaden samt 4,000 kronor för botande av de svåraste bristerna å ladugårdsbyggnaden.

Vidkommande övriga av högskolestyrelsen framställda anslagsäskanden rörande byggnadsarbeten m. m. har jag för avsikt att framdeles föreslå Kungl. Maj:t, att för vissa av dessa arbeten medel upptagas å allmän beredskapsstat för budgetåret 1940/41.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(800 + 32,000 + 10,800 + 15,200 + 8,800 + 4,000 + 41,900 =)$ 113,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 113,500.

[26.] **9. Lantbrukshögskolan: Undersökning rörande trippelanalysmetodens användbarhet.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 6,300 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har i skrivelse den 28 augusti 1939 hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 5,000 kronor för ändamålet.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den praktiska betydelse en metod för laboratoriemässig bestämning av markens gödslingsbehov skulle erhålla anser jag det önskvärt, att pågående undersökning rörande trippelanalysmetodens användbar-

het i detta syfte må kunna fortsättas. Jag förordar därför, att även för nästa budgetår anslag upptages för ifrågavarande ändamål. Anslaget synes, i enlighet med vad högskolestyrelsen föreslagit, böra bestämmas till 5,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Undersökning rörande trip-
pelanalysmetodens användbarhet* för budgetåret 1940/41 an-
visa ett *anslag* av kronor 5,000.

[27.] **10. Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rörande avels-
svin.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 33,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 590.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har i skrivelse den 28 augusti 1939 hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 35,300 kronor förhöjt belopp. Av ökningen är ett belopp av 2,260 kronor föran-
lett av ifrågasatt uppräknings av arvoden till 3 assistenter för ernående av en avveckling av nu utgående dyrtidstillägg. I avrundningssyfte har vi-
dare föreslagits en höjning av de för expenser avsedda beloppen med till-
hopa 40 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 oktober 1939 förordat, att nämnda assistentarvoden uppräknas, det ena från 5,000 till 5,500 kronor och de båda andra från 4,570 till 5,000 kronor, samt att, för undvikande av löneminskning, de nuvarande tjänsteinnehavarna för budgetåret 1940/41 tillerkännas personliga arvodestillägg, motsvarande för en var av dem skill-
naden mellan vad han uppbär i avlöning den 30 juni 1940 och honom efter nämnda dag tillkommande arvode.

Med omregleringen av ifrågavarande assistentarvoden torde få anstå tills vidare. Vad beträffar de under anslaget upptagna omkostnaderna för an-
stalten för husdjursförsök samt för de båda försöksstationerna vid Åstorp och Hallsberg anser jag mig i nuvarande läge böra förordas en sådan be-
gränsning av desamma, att anslaget för nästa budgetår kan uppföras med 30,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få an-
komma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbrukshögskolans styrelse meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets användning.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rö-
rande avelssvin* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag*
av kronor 30,000.

[28.] **11. Lantbrukshögskolan: Försöksverksamhet med matpotatis.** För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1939/40 uppfört ett anslag av 10,000 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Medelsanvisningen för detta ändamål torde för budgetåret 1940/41 böra begränsas till 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamhet med matpotatis* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[29.] **12. Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 143,000 kronor. Av anslaget avses 85,000 kronor till lokala gödslingsförsök, 25,000 kronor till inköp av konstgödselmedel för gödslingsförsöken, 6,000 kronor till kostnader för jordanalyser, 20,000 kronor till lokala sortförsök, 4,000 kronor till lokala ogräsförsök samt 3,000 kronor till fortbildningskurser för medhjälpare vid den lokala fältförsöksverksamheten.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av förevarande anslag ett belopp av 11,000 kronor icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas 149,000 kronor. Till motivering av anslagshöjningen, som helt hänför sig till det för ogräsförsöken avsedda beloppet, återopas en skrivelse i ämnet från professorerna i växtodlingslära vid högskolan H. Osvald och föreståndaren för jordbruksförsöksanstalten G. Sundelin, däri anföres i huvudsak följande.

Under ett antal år uppbär centralanstalten för jordbruksförsök ett särskilt anslag på 4,000 kronor för försöksverksamhet rörande kampen mot ogräset. Med tanke på de stora förluster, som årligen åsamkas det svenska jordbruket genom ogräset, skulle en höjning av dessa anslag vara synnerligen befogad. Emellertid böra ifrågavarande medel icke endast användas för försök rörande kampen mot ogräsen utan även till vissa försök rörande bekämpandet av växtsjukdomar, i främsta rummet försök rörande bekämpandet av potatisbladmöglet. Det årliga värdet av vårt lands potatisskörd uppgår till i runt tal hundra miljoner kronor. I genomsnitt förorsakar bladmöglet en skördeminskning eller en förstöring av den redan inbärgade skörden på åtminstone 10 procent, d. v. s. i runt tal 10 miljoner kronor. Kampen mot bladmöglet bedrives efter flera olika linjer, men den metod, som hittills fått den största omfattningen i praktiken, är besprutning med Bordeauxvätska eller något annat kopparhaltigt preparat. Emellertid finns det i nu förevarande hänseende flera problem, som äro förtjänta av en mera omfattande prövning än vad som hittills kunnat genomföras.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 november 1939 förklarat sig icke kunna förorda en höjning av ifrågavarande anslag.

För nästa budgetår torde det av statsfinansiella skäl vara nödvändigt att nedsätta ifrågavarande anslag till 80,000 kronor. Då åtskilliga problem rörande metoderna vid bekämpandet av bladmöglet ännu synas vara olösta, vill jag förorda, att av anslaget ett belopp av högst 3,000 kronor avses för försök rörande bekämpandet av denna växtsjukdom. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbrukshögskolans styrelse meddela bestämmelser rörande anslags användning för de olika ändamål, vilka hittills pläгат tillgodoses från detsamma.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 80,000.

[30.] **13. Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.** För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 22,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 591.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I enlighet med högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av .. kronor 22,000.

[31.] **14. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 284,400 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 april 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 592).

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *institutets styrelse* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 330,908 kronor. *Lantbruksstyrelsen* har den 19 september 1939 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid föreslagit en anslagsanvisning av 320,900 kronor. Lantbruksstyrelsens förslag innebär i fråga om de särskilda anslagsposterna i huvudsak följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* har med hänsyn till föreslaget inrättande vid institutet *dels* från och med den 1 november 1940 av en befattning såsom professor, tillika föreståndare för trädgårdsförsöken, i lönegrad A 30, *dels ock* från och med nästa budgetårs ingång av 2 vaktmästarbefattningar i lönegrad A 7 höjts med $(7,396 + 6,546 =)$ i runt tal 13,900 kronor till 62,100 kronor. Till stöd för förslaget om nämnda professur anför lantbruksstyrelsen, att trädgårdsförsöken för närvarande förestås av filosofie doktorn C. G. V. Dahl, vilken tillika innehar den i lönegrad Eo 28 uppförda befattningen såsom föreståndare för trädgårdsavdelningen och som i egenskap av chef för försöksverksamheten åtnjuter ett arvode av 1,000 kronor för år, att Dahl emellertid kommer att avgå med pension med utgången av oktober 1940 samt att det icke är möjligt att därefter kombinera de båda ansvarsfulla posterna. Styrelsen har härvid erinrat om att å ena sidan befattningen såsom föreståndare för trädgårdsförsöken blivit alltmera krävande genom den vidgade omfattning av försöksverksamheten, som bland annat föranlett av inrättandet av försöksstationen på Nyckelby, och att å andra sidan med befattningen såsom föreståndare för trädgårdsavdelningen — vilken omfattar en högre trädgårdskurs, en trädgårdsskola med två avdelningar och en handelsträdgårdsmästarkurs — följer ej blott undervisningsskyldighet, omfattande 400—500 timmar, i högre trädgårdskursen samt i trädgårdsskolans båda avdelningar, utan även förvaltningen av Alnarps trädgårdar med dess stora affärsrörelse. Innehavaren av den med hänsyn härtill föreslagna nya befattningen såsom föreståndare för trädgårdsförsöken har synts lantbruksstyrelsen kunna jämföras med motsvarande föreståndare vid jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna vid lantbrukshögskolan och statens mejeriförsök vid Alnarp och därför böra erhålla professors ställning och placering i lönegrad A 30. Liksom föreståndaren för mejeriförsöken har den föreslagne befattningshavaren ansetts kunna åläggas viss undervisningsskyldighet, exempelvis i högre trädgårdskursen. Den ena av de båda ifrågasatta vaktmästarbefattningarna är avsedd för institutionen för maskin- och redskapslära samt kemi, där befattningshavaren föreslås skola biträda läraren i maskin- och redskapslära med maskinernas skötsel, flyttning och uppställning m. m. samt därjämte tjänstgöra som montör och handha skötseln av vattenverket. Härigenom skulle för sistnämnda båda ändamål nu beräknade utgiftsposter å 1,000 respektive 300 kronor kunna inbesparas. Den andra vaktmästarbefattningen är avsedd för statens mejeriförsök, där enligt vad lantbruksstyrelsen framhåller huvuddelen av vaktmästarssysslorna hittills utförts av försöksmejeristen, som av denna anledning icke kunnat helt disponeras för de uppgifter, för vilka han är anställd. Vid inrättandet av denna vaktmästarbefattning skulle den för städning vid statens mejeriförsök beräknade utgiftsposten å 1,000 kronor kunna indragas. Lantbruksstyrelsen har förklarat sig icke kunna för närvarande tillstyrka genomförandet av ett av institutsstyrelsen väckt förslag om uppflyttning från lönegrad A 5 till A 7 av de 3 vaktmästar-tjänster, vilka nu äro uppförda å institutets personalförteckning.

Posten *avlöning till tjänsteman å övergångsstat* har föreslagits upptagen med oförändrat belopp av 7,000 kronor, varemot för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats ett 2,000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller alltså 54,700 kronor. Å ena sidan föreslås sålunda höjningar med tillhoppa 9,800 kronor och å andra sidan minskningar med sammanlagt 7,800 kronor. Av minskningarna bero i runt tal 600 kronor på att arvode till chefen för försöksverksamheten på trädgårdsodlingens område

beräknats allenast för tiden intill den 1 november 1940 eller alltså för 4 månader, 3,600 kronor på att en för närvarande med ett arvode å nämnda belopp förenad mejeriassistentbefattning föreslagits skola omändras till en förste assistentbefattning i mejerikemi och mejeribakteriologi med placering i lönegrad Eo 21 samt likaledes 3,600 kronor på att befattningen såsom försöksmejerist ifrågasatts omändrad till en befattning i lönegrad Eo 18. En höjning har föreslagits av arvodet till kamreraren med 1,000 kronor till 5,000 kronor, vari skulle ingå dels arvodet såsom redogörare för kursen i hovbeslag å 250 kronor, dels ock kompensation för bortfallande dyrtidstillägg. Vidare ha arvoden till försöksledaren vid Rånna och trädgårdsmästaren vid Nyckelby föreslagits skola höjas såväl med hänsyn till omöjligheten för dem att erhålla bostad å nämnda orter som för dyrtidstilläggens avveckling, nämligen för den förre med 1,600 kronor till 7,900 kronor och för den senare med 3,200 kronor till 4,200 kronor. Slutligen bero av höjningarna sammanlagt 4,000 kronor uteslutande på uppräknig av följande arvoden för avveckling av nu utgående dyrtidstillägg: arvodet till envar av 1 mejeriassistent, 1 assistent vid trädgårdsförsöken och 2 trädgårdsmästare vid Alnarp beräknas sålunda höjt med 600 kronor till 4,200 kronor, arvodet till försöksledaren vid Nyckelby med 1,100 kronor till 7,900 kronor samt arvodet till trädgårdsmästaren vid Rånna med 500 kronor till 3,500 kronor. Rörande ett av institutsstyrelsen framställt förslag om inrättande av ytterligare en assistentbefattning vid trädgårdsförsöken, till stöd för vilket anförts att arbetet med nämnda försök ökat väsentligt, bland annat genom statskontroll av köksväxtstammen, har lantbruksstyrelsen anført, att denna fråga på grund av rådande krisförhållanden borde anstå tills vidare.

Posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har beräknats höjd med 16,200 kronor till 166,700 kronor. Delposten ersättningar till speciallärare har minskats till 35,815 kronor eller med i runt tal 900 kronor. Förändringen uppgives i huvudsak bero på att antalet undervisningstimmar varierar från år till år. Å andra sidan ingå emellertid i det beräknade beloppet 2,750 kronor för ersättning till en speciallärarbefattning i botanik, vilken lantbruksstyrelsen förordar skola inrättas i stället för en av institutsstyrelsen föreslagen ämneslärarbefattning. Delposten avlöningar till övriga icke-ordinarie befattningshavare har höjts till omkring 130,900 kronor eller med i runt tal 17,100 kronor. Större delen av sistnämnda höjning har uppkommit dels till följd av förutberörda förslag om inrättande av en förste assistentbefattning i mejerikemi och mejeribakteriologi i lönegrad Eo 21 samt en försöksmejeristbefattning i lönegrad Eo 21, dels ock på grund av föreslagen uppflyttning av 3 vid trädgårdsavdelningen placerade ämneslärarbefattningar från lönegrad Eo 20 till Eo 24. I fråga om behovet av förstnämnda befattning har lantbruksstyrelsen framhållit, att enligt institutets stadgar en assistent har att biträda med undervisning i mejerikemi och mejeribakteriologi, men att den nuvarande mejeriassistenten icke kan medhinna någon undervisning, då hans tid är helt upptagen av mejeriförsöken, att det är svårt eller omöjligt att förvärva en assistent, som är kompetent att undervisa i kemi vid högre mejerikursen och som dessutom kan biträda med undervisningen i bakteriologi, samt att — jämväl med hänsyn till svårigheten att erhålla kompetent sökande till professuren i mejerikemi och mejeribakteriologi — frågan bäst torde lösas genom att för nämnda undervisning anställa en kemist, vilken är villig att vid sidan av sin assistenttjänstgöring skaffa sig vidare utbildning och meriter på mejerihanterings kemiska och bakteriologiska områden. Befattningen såsom försöksmejerist har före-

slagits omärandad till extra ordinarie befattning med hänsyn dels till de arbetsuppgifter, som äro förenade med befattningen, och dels till de avlöningsförmåner, som mejeriföreståndare med motsvarande utbildning pläga uppbära. Till motivering av den föreslagna lönegradsplaceringen för ämneslärarna vid trädgårdsavdelningen har hänvisats till lärarnas kompetens, omfattningen av deras undervisning och praktiska verksamhet vid Alnarp samt till rekryteringshänsyn. För arvoden har under ifrågavarande post beräknats 8,800 kronor. Härvid har å ena sidan frånräknats nu utgående arvode till montör, vilket icke skulle erfordras vid inrättande av en vaktmästarbefattning vid institutionen för maskin- och redskapslära samt kemi. Å andra sidan har inräknats belopp av dels 2,100 kronor för anställande av 1 skrivbiträde vid mejeriförsöken, dels 200 kronor för höjning till 1,200 kronor av arvodet åt institutsstyrelsens skrivbiträde och dels 300 kronor för höjning till 2,400 kronor av arvodet till ett skrivbiträde vid trädgårdsförsöken.

Posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har höjts med 1,700 kronor till 16,500 kronor samt posten rörligt tillägg med 2,700 kronor till 12,900 kronor. Slutligen har posten särskild löneförmån till tjänsteman å övergångsstat upptagits med oförändrat belopp, 1,000 kronor.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 13 november och av allmänna lönenämnden den 14 november 1939.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Vad angår anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat anser sig statskontoret icke böra i detta sammanhang göra något uttalande i fråga om ordnandet av föreståndarskapet för trädgårdsavdelningen och trädgårdsförsöksverksamheten, då denna fråga äger samband med den pågående allmänna översynen av tjänsteförteckningarna för civilförvaltningen. Ämbetsverket utgår sålunda ifrån att nuvarande ordning med en gemensam föreståndare tills vidare bör bibehållas eller att, där-est detta icke anses möjligt, i avvaktan på resultatet av tjänsteförteckningsrevisionen allenast inrättas en arvodesbefattning för en föreståndare för trädgårdsförsöksverksamheten, för vilken arvodet icke bör sättas högre än 7,500 kronor för år. Då arvodesbefattningen såsom montör vid den nyinrättade maskinlära-kemiinstitutionen icke bör ersättas med en ordinarie vaktmästartjänst, innan erfarenhet vunnits rörande arbetsförhållandena vid institutionen, och tillräckliga skäl icke anförts för förslaget om inrättande av en vaktmästartjänst för mejeriförsöksverksamheten, avstyrkes vidare förslaget om dessa två vaktmästarbefattningar; skulle vaktmästarhjälp vid sistnämnda avdelning anses oundgängligen nödvändig, torde för ändamålet böra anvisas förslagsvis 600 kronor. Slutligen anser sig ämbetsverket böra lika med lantbruksstyrelsen avstyrka genomförande i detta sammanhang av institutsstyrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad av vaktmästartjänsterna vid institutet, då denna fråga bör övervägas vid den pågående tjänsteförteckningsrevisionen.

Beträffande de förslag, vilka skulle påverka beräkningen av posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avstyrker statskontoret, att en av mejeriassistentbefattningarna samt befattningen såsom försöksmejerist omändras till extra ordinarie tjänster. Vad angår förstnämnda befattning vill ämbetsverket, under erinran om att frågan om mejeriundervisningens ordnande varit föremål för prövning så sent som vid 1938 års riksdag, framhålla, att den undervisningsskyldig-

het, som den ifrågasatte förste assistenten skulle övertaga från förste assistenten i kemi vid mejeriförsöksverksamheten, allenast omfattar 230 timmar om året. Beträffande arvodet till kamreraren må framhållas, att då arvodet till denne såsom redogörare vid hovbeslagsskolan, vilket icke är förenat med dyrtidstillägg, enligt meddelade bestämmelser ej utgår, därest kurs i hovbeslag icke hålles, en inräkning av detta arvode i kamrerararvodet ej bör ske. Statskontoret tillstyrker därför en höjning av kamrerararvodet med endast 500 kronor till 4,500 kronor. Arvodet till försöksledaren vid Rånna bör enligt statskontorets mening höjas med 700 kronor till 7,000 kronor, ungefärligen motsvarande lönen i 24 löneklassen å A-ort (jfr propositionen nr 261/1937 sid. 26), varjämte till försöksledaren bör, så länge han ej kan erhålla bostad å orten, utgå särskilt ortstillägg med 450 kronor, utgörande skillnaden mellan lön i 24 löneklassen å C- och A-ort. Statskontoret vill vidare föreslå omreglering av arvoden till trädgårdsmästarna vid Alnarp, Rånna och Nyckelby, vilka arvoden för närvarande utgå till trädgårdsmästarna vid Alnarp med 3,600 kronor — med skyldighet för envar av dem att bebo tjänstebostad samt därför erlagga hyra med 400 kronor — och till trädgårdsmästarna vid Rånna och Nyckelby med dels 3,000 respektive 1,000 kronor, dels ock förmån av fri bostad, vilken förmån för närvarande kan uppskattas till 600 kronor för vardera. Vid omregleringen bör enligt ämbetsverkets mening förfaras så, att till utgångspunkt tages ett årsarvode av 3,000 kronor, att detta uppräknas med 400 kronor till 3,400 kronor med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg och att till sistnämnda belopp lägges det belopp, som med hänsyn till hyresnivån å orten i varje särskilt fall kan anses motsvara skälig hyra för tjänstebostaden; föreskrift bör meddelas, att hyra för bostaden skall erläggas med samma belopp. På grund av dyrtidstilläggets borttagande böra vidare enligt statskontorets uppfattning arvoden till samtliga assistenter och till försöksmejeristen höjas med 400 kronor till 4,000 kronor samt arvodet till försöksledaren vid Nyckelby höjas med 700 kronor till 7,500 kronor. I de fall, där arvoden höjas för avveckling av dyrtidstillägg, böra för undvikande av löneminskning under budgetåret 1940/41 utgå personliga arvodestillägg, för varje arvodestagare motsvarande skillnaden mellan vad han kommer att uppbära i lön den 30 juni 1940 och honom efter samma dag tillkommande arvode; de personliga arvodestilläggen till trädgårdsmästarna böra motsvara det belopp, som, därest nu gällande bestämmelser ägt tillämpning, skulle överskjuta för trädgårdsmästarna i Alnarp $(3,600 + \frac{13}{100} \times 3,600) = 4,068$ kronor samt för trädgårdsmästarna vid Rånna och Nyckelby $(3,000 + \frac{13}{100} \times 3,000) = 3,390$ kronor. I likhet med lantbruksstyrelsen avstyrker statskontoret institutsstyrelsens hemställan om en ny assistentbefattning vid trädgårdsförsöken.

Vad angår anslagsposten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal finner statskontoret — som lika med lantbruksstyrelsen avstyrker att en ny ämnesläraryrkesbefattning inrättas — beräkningen av för speciallärare erforderliga medel icke föranleda något särskilt uttalande från statskontorets sida. Spörsmålet om uppflyttning i högre lönegrad av ämneslärarna vid trädgårdsavdelningen torde böra upptagas till övervägande av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga. Ämbetsverket anser sig icke kunna helt biträda förslaget om anställande av ett skrivbiträde med ett arvode av 2,100 kronor för mejeriförsöksverksamheten utan förordar, att för ändamålet anvisas förslagsvis 600 kronor. Mot de föreslagna arvodeshöjningarna för skrivbiträdena vid institutet respektive trädgårds-

försöken må endast erinras, att arvodet till sistnämnda befattningshavare synes böra höjas med 200 kronor till 2,000 kronor samt att personligt arvodestillägg bör utgå till den nuvarande innehavaren av befattningen.

Lönenämnden har ansett den föreslagna föreståndarbefattningen för trädgårdsförsöken böra tills vidare placeras i lönegrad Eo 28 i avvaktan på närmare erfarenhet rörande verkningarna av uppdelningen på två olika befattningar av de uppgifter, som nu handhavas av en tjänsteman i nämnda lönegrad. I fråga om lönegradsplaceringen av ämneslärarna vid trädgårdsavdelningen har nämnden ansett en viss höjning befogad och föreslagit placering i lönegrad Eo 21. Slutligen har lönenämnden icke ansett sig kunna tillstyrka placering av försöksmejeristen i högre lönegrad än i Eo 16. Vad lantbruksstyrelsen i övrigt föreslagit har ej givit nämnden anledning till särskilt uttalande.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut med instämmande av lantbruksstyrelsen anfört anser jag mig böra tillstyrka, att från och med den 1 november 1940 vid institutet inrättas en särskild befattning såsom föreståndare för trädgårdsförsöken. Befattningen torde emellertid, såsom lönenämnden föreslagit, tills vidare böra erhålla karaktären av en extra ordinarie tjänst med placering i lönegrad Eo 28. I anledning av vad institutsstyrelsen och lantbruksstyrelsen i övrigt föreslagit vill jag såsom min mening framhålla, att med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anordningar ledande till ökat medelsbehov under nästa budgetår böra vidtagas i mycket begränsad omfattning. Jag kan sålunda icke tillstyrka förslagen om inrättande av nya ordinarie vaktmästartjänster och om höjd lönegradsplacering för de nu befintliga. Med hänsyn härtill och till vad jag föreslagit i fråga om ledningen av trädgårdsförsöken torde posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat icke böra undergå någon annan förändring än som föranledes av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande beräkningen av avlöningar till ordinarie tjänstemän samt av rörligt tillägg. Med beaktande jämväl av den ökning av medelsanvisningen för dylikt tillägg, som påkallas av vad jag under denna punkt förordar och vartill jag återkommer i det följande, bör därför ifrågavarande post minskas med 5,300 kronor till 42,900 kronor samtidigt som posten för rörligt tillägg uppräknas med ett lika stort belopp. Posten avlöning till tjänsteman å övergångsstat bör i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag uppföras med oförändrat belopp av 7,000 kronor.

Beträffande anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, kan jag icke tillstyrka andra förändringar, än att posten torde böra å ena sidan minskas med den del av arvodet till chefen för försöksverksamheten på trädgårdsodlingens område, vilken belöper på tiden efter den 1 november 1940 intill budgetårets utgång, eller alltså 666 kronor, samt å andra sidan höjas med 2,000 kronor med hänsyn till att av det för trädgårdsmästaren vid Nyckelby avsedda årsarvodet, 3,000 kronor, i gällande avlö-

ningsstat endast inräknats 1,000 kronor, avseende avlöning åt befattningshavaren i fråga under fyra månader. För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle i enlighet härmed behöva beräknas ($52,700 - 666 + 2,000 =$) 54,034 kronor eller i runt tal 54,050 kronor.

Under posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal böra beräknas 5,500 kronor för avlöning under 8 månader till innehavaren av den av mig förordade befattningen såsom försöksföreståndare i lönegrad Eo 28, varjämte posten torde böra höjas med omkring 1,550 kronor för avlönande efter Ortsgrupp C av vissa vid institutet stationerade befattningshavare, vilka icke kunna erhålla tjänlig bostad i Alnarp, som tillhör Ortsgrupp B. Då posten å andra sidan enligt lantbruksstyrelsens förslag bör reduceras med 900 kronor i anledning av minskat medelsbehov för avlöningar till speciallärare, torde densamma sålunda böra beräknas till ($150,500 + 5,500 + 1,550 - 900 =$) 156,650 kronor.

Posterna avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg torde med hänsyn till vad jag i det föregående tillstyrkt böra höjas med respektive 700 och 400 kronor till 15,500 och 10,600 kronor. Sistnämnda post bör härjämte, såsom framgår av vad förut sagts, uppräknas med 5,300 kronor och alltså uppföras med ($10,600 + 5,300 =$) 15,900 kronor. Slutligen bör liksom för innevarande budgetår upptagas en post å 1,000 kronor för särskild löneförmån till tjänsteman å övergångsstat.

Medelsbehovet under förevarande anslag skulle alltså för nästa budgetår uppgå till ($42,900 + 7,000 + 54,050 + 156,650 + 15,500 + 15,900 + 1,000 =$) 293,000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår med 8,600 kronor. Ny personalförteckning för institutet torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
3 professorer	A 30
1 eldare	A 5
3 vaktmästare	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
1 föreståndare för lantbruksavdelningen	Eo 28
1 föreståndare för trädgårdsavdelningen	Eo 28
1 föreståndare för trädgårdsförsöken	Eo 28

Nionde huvudtiteln.

Befattning	Lönegrad
2 statsagronomer	Eo 26
5 ämneslärare vid lantbruksavdelningen	Eo 24
2 ämneslärare vid mejeriskolan	Eo 24
4 förste assistenter	Eo 21;

Anm. En ämneslärarbefattning vid lantbruksavdelningen skall hållas obe-satt, så länge å övergångsstat för institutet finnes en professor i jordbruks-lära och lantbruksekonomi.

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 42,900
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat:
 - a) Lön- och tjänstgörings-
penningar kronor 6,400

Lön	Tjänst- görings- pen- ningar	Befatt- ning	An- tal	Sum- ma kro- nor
4,400	2,000	Professor	1	6,400

Anm. Professor åtnjuter ett ålders-tillägg av 600 kronor efter 5 års tjänstgöringstid. För bostad, som upplåtes åt professor, skall avdrag å lönen ske med 750 kronor årligen.

- b) Ålderstillägg, *förslagsvis* » 600 » 7,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 54,050
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a) Grundavlöningar m.m.,
förslagsvis kronor 156,650
 - b) Avlöningsförhöjningar
m. m., *förslagsvis* ... » 15,500 » 172,150
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 15,900
6. Särskild löneförmån till tjänsteman å övergångsstat » 1,000

Summa kronor 293,000;

3) till Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslags-anslag* av kronor 293,000.

[32.] 15. **Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 159,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 april 1939 fastställt omkostnadsstat för lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp (statsliggaren sid. 593). Staten upptager utgifter å 325,800 kronor och särskilda uppbördsmedel å 166,300 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *institutsstyrelsen* med förmälan, att styrelsen för nästa budgetår under ifrågavarande anslag beräknat utgifterna till 371,750 kronor och de särskilda uppbördsmedlen till 172,800 kronor, anhållit om en till 198,950 kronor förhöjd medelsanvisning. *Lantbruksstyrelsen* har i infordrat utlåtande den 19 september 1939 föreslagit, att anslag för ändamålet måtte för nästa budgetår anvisas med 182,900 kronor. Beträffande beräkningen av anslagsbehovet må nämnas följande.

Lantbruksstyrelsen har beräknat *utgifterna* för nästa budgetår till 355,700 kronor eller ett 29,900 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Posten *reseersättningar* har sålunda föreslagits höjd med 400 kronor — enligt institutsstyrelsens förslag 1,400 kronor — till 10,000 kronor, bland annat med hänsyn till att institutsstyrelsen nödgas hålla flera sammanträden än tidigare och därtill, att två styrelseledamöter äro bosatta i Stockholm.

Posten *expenser* föreslås av såväl institutsstyrelsen som lantbruksstyrelsen höjd med 3,000 kronor — varav 1,400 kronor avse bränsle, lyse och vatten — till 67,000 kronor. Højningen beror dels på tillkomsten av försöksstationen vid Nyckelby, dels ock på stegrade kostnader för renhållning och städning till följd av nytt löneavtal med städningsspersonalen.

För publikationstryck har liksom för innevarande budgetår beräknats 7,800 kronor.

Posten *övriga utgifter* har av institutsstyrelsen beräknats till 285,950 kronor men av lantbruksstyrelsen till 270,900 kronor, vilket sistnämnda belopp innebär en højning i förhållande till innevarande budgetår med 26,500 kronor. Den av institutsstyrelsen föreslagna højningen beror till väsentlig del på Nyckelbystationens tillkomst, på behovet av medel för täckande av eventuell förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri ävensom på ökade arbetskostnader till följd av semesterlagens tillkomst samt rådande ringa tillgång på lämplig arbetskraft. Lantbruksstyrelsens beräkning innebär, att styrelsen föreslår en minskning av delposten diverse utgifter med 50 kronor till 3,100 kronor samt att styrelsen tillstyrker av institutsstyrelsen föreslagna højningar å följande delposter, nämligen *dels* underhåll av byggnader med 2,000 kronor till 30,500 kronor, *dels* skatter och försäkringar med 500 kronor till 4,300 kronor — för att möjliggöra försäkring av vissa hos institutet av enskilda firmor deponerade maskiner och redskap, avsedda för undervisningen — *dels* kosthåll för elever med 2,300 kronor till 117,900 kronor, *dels* — på grund av tillkomsten av Nyckelby försöksstation — förbrukningsartiklar och gödslingsmedel avseende trädgårdsförsöken samt inköp av levande växter och frön med respektive 2,600 och 1,150 kronor till 13,500 och 4,500 kronor, *dels* ock dagsverken m. m. med 18,000 kronor till 49,000 kronor. Anledningen till sistnämnda højning uppgives vara stegrade dagsverkspriser, nya semesterlagens bestämmelser om semesterersättning m. m. samt tillkomsten av Nyckelby försöksstation, för vilken arbetskostnaderna beräknas till 11,000 kronor. Under det att institutsstyrelsen härjämte beräknat

en höjning å posten övriga utgifter med 15,000 kronor till täckande av möjligen uppkommande förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri, anser lantbruksstyrelsen det ekonomiska resultatet av mejerirörelsen under budgetåret 1939/40 böra avvaktas, innan någon förhöjning av denna utgiftspost bör komma i fråga.

Särskilda uppbördsmedel ha för nästa budgetår av lantbruksstyrelsen liksom av institutsstyrelsen beräknats till 172,800 kronor. Höjningen i förhållande till innevarande budgetår med 6,500 kronor belöper med *dels* 1,300 kronor å hyres- och arrendeinkomster, som beräknats till 30,300 kronor, *dels* 600 kronor å vardera av posterna undervisnings- och kostavgifter för elever och försäljning av köksväxter m. m., vilka beräknats till 83,000 respektive 3,700 kronor, *dels* 3,000 kronor å försäljning av jordbruksprodukter, som upptagits med 11,000 kronor, och *dels* 1,000 kronor å ersättning för kontrollordningar för statens centrala frökontrollanstalt, som beräknats till 5,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 november 1939 framhållit, att höjningar å omkostnadsstaten i möjligaste mån borde undvikas och att man i stället borde överväga, vilka åtgärder som kunde vidtagas i kostnadsbesparande syfte. Ämbetsverket har särskilt avstyrkt de höjningar, som begärts med hänsyn till tillkomsten av försöksstationen vid Nyckelby. Härvid har framhållits, att institutsstyrelsen tidigare (IX H. T. 1939 sid. 78) beräknat de årliga utgifterna för driften av nämnda station till 8,500 kronor, vilket belopp jämväl beviljats under innevarande budgetårs omkostnadsanslag, att någon motivering icke lämnats för de nu framförda ytterligare anslagskraven och att statskontoret icke i nuvarande statsfinansiella situation kunde tillstyrka en utvidgning av försöksverksamheten vid Nyckelby.

*Departements-
chefen.*

Såsom jag under föregående punkt haft anledning framhålla, anser jag det nuvarande statsfinansiella läget påkalla en sträng begränsning av utgifterna för olika ändamål under nästa budgetår. I överensstämmelse härmed anser jag mig icke icke kunna tillstyrka, att anslaget till omkostnader för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut uppföres med högre belopp än 145,000 kronor. Den av mig sålunda förordade medelsanvisningen innebär en minskning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 14,500 kronor eller, om hänsyn toges till den av myndigheterna förutsedda ökningen med 6,500 kronor av de särskilda uppbördsmedlen å anslaget, med 8,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde omkostnadsstat för institutet böra fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av institutsstyrelsen, som bör planlägga verksamheten under nästa budgetår på sådant sätt, att jämväl omkostnaderna för försöksverksamheten vid Nyckelby rymmas inom den angivna kostnadsramen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarps: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 145,000.

[33.] **16. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Materiel m. m., reservationsanslag.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 18,000 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å anslaget tillgängliga medlen ett belopp av 1,800 kronor icke skall tagas i anspråk.

Institutsstyrelsen har hemställt om oförändrad medelsanvisning av 18,000 kronor för nästa budgetår. Mot denna framställning har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 19 september 1939 förklarat sig ej ha något att erinra.

Av budgetära skäl torde förevarande anslag för nästa budgetår böra ned- *Departement-
chefen.*
sättas till 12,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Materiel m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 12,000.

[34.] **17. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek, reservationsanslag.** För ändamålet är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å detta anslag tillgängliga medlen ett belopp av 1,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

Institutsstyrelsen har för nästa budgetår föreslagit en höjning av anslaget med 500 kronor. I skrivelse den 19 september 1939 har emellertid *lantbruksstyrelsen* förklarat sig anse det nuvarande anslagsbeloppet tillfyllest.

Jag anser mig böra förorda, att anslaget för nästa budgetår utgår med *Departement-
chefen.*
allenast 5,000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 5,000.

[35.] **18. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Stipendier m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8,200 kronor. Anslaget disponeras med 2,400 kronor till stipendier, 5,300 kronor till studieresor och 500 kronor till resebidrag till elever vid mejeriskolan.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av ifrågavarande anslag ett

belopp av 3,000 kronor, avseende kostnader för studieresor, icke skall tagas i anspråk.

Sedan *institutets styrelse* hemställt om oförändrad medelsanvisning av 8,200 kronor för nästa budgetår, har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 19 september 1939 biträtt framställningen.

*Departements-
chefen.*

En begränsning av det för studieresor avsedda beloppet till förslagsvis 2,100 kronor torde kunna ske. Anslaget bör med hänsyn härtill för nästa budgetår uppföras med 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Stipendier m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[36.] 19. **Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Lokala trädgårdsförsök.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 4,000 kronor.

Institutsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget för nästa budgetår med 2,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1939 har *lantbruksstyrelsen* anfört att, även om ytterligare utvidgning av ifrågavarande verksamhet i och för sig kunde vara önskvärd, den föreslagna anslagshöjningen likväl syntes böra tills vidare anstå.

*Departements-
chefen.*

Jag finner mig böra ifrågasätta anslagets nedsättande till 3,000 kronor för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp: Lokala trädgårdsförsök* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[37.] 20. **Specialkurs för lantbruksstuderande m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 38,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 595.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *skolöverstyrelsen* efter förslag i ämnet av styrelsen för specialkursen för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande hemställt, att för ändamålet måtte för nästa budgetår anvisas ett med 10,000 kronor till 48,000 kronor förhöjt anslag. Av höjningen avse 7,500 kronor höjda timlöner till specialkursens lärare, 700 kronor höjt rektorsarvode och 1,800 kronor ökning av elevstipendierna. Angående beräkningen av medelsbehovet har överstyrelsen anfört bland annat följande.

Undervisningen vid specialkursen bör även under läsåret 1940/41 uppehållas av timlärare. Emellertid böra de nu tillämpade timlönerna — för undervisning i matematik och naturvetenskapliga ämnen 8 kronor 50 öre, i tyska och engelska språken 6 kronor 50 öre samt i modersmålet, historia och geografi 6 kronor för timme — höjas till vad som motsvarar genomsnittlig ersättning för timme åt adjunkt vid högre allmänt läroverk. Förutsättes att sådan befattningshavare är placerad i respektive 23, 25 och 23 löneklassen samt har undervisningsskyldighet under 38 veckor för år med respektive 26 $\frac{1}{2}$, 21 $\frac{1}{2}$ och 21 $\frac{1}{2}$ timmar för vecka, skulle timlönerna för specialkursens timlärare i respektive samtliga ämnen i förberedande kursen, matematik och naturvetenskapliga ämnen i första och andra årsklasserna samt övriga ämnen i sistnämnda årsklasser uppgå till respektive 7 kronor 58 öre, 10 kronor 61 öre och 9 kronor 34 öre. Anslagsberäkningen har skett enligt de i förhållande härtill avrundade beloppen 7 kronor 50 öre, 10 kronor 50 öre och 9 kronor 25 öre för timme. Højningen av arvodet till rektorn vid specialkursen, vilket för närvarande utgår med 500 kronor, har begärts med hänsyn till befattningshavarens ansvar och arbetsbörda. Vad slutligen angår förslaget om höjt belopp för elevstipendier, sammanhänger detta med att stipendier såväl till elever vid folkhögskolans specialkurs som till elever i allmänhet vid folkhögskolor enligt överstyrelsens förslag framdeles böra utgå jämlikt de grunder som gälla vid lantbruksskolorna.

Statskontoret har i remissutlåtande den 7 oktober 1939 avstyrkt den föreslagna anslagshøjningen samt därvid i fråga om den begärda regleringen av timlönerna för lärare vid specialkursen yttrat, att en jämförelse med avlöningsförhållandena vid de statliga läroverken bort avse vid dem anställda timlärare eller extra adjunkter, vilka emellertid ha lägre ersättning för timme räknat än specialkursens lärare. Därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl medgiva en højning av rektorsarvodet, har statskontoret ansett detta i allt fall icke böra sättas högre än till 800 kronor.

I det nuvarande statsfinansiella läget kan jag icke förorda, att anslaget *Departements-
chefen.* till specialkursen för lantbruksstuderande m. m. för nästa budgetår undergår någon højning. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialkurs för lantbruksstuderande m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 38,000.

[38.] 21. Understöd åt lantushållningsseminariet å Rimforsa, *förslagsanslag.* För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett förslagsanslag av 31,200 kronor, därav 4,800 kronor till ålderstillägg, 2,000 kronor till provisorisk avlöningsförbättring samt 4,400 kronor till dyrtidstillägg. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 595.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *seminariets styrelse* hemställt, att seminariet måtte för budgetåret 1940/41 tilldelas dels grundanslag med 22,500 kronor, dels medel

till ålderstillägg åt föreståndarinna och sex lärarinnor med tillhoppa 4,200 kronor, dels ock medel till beredande av provisorisk avlöningsförbättring åt lärarinnepersonalen med tillhoppa 2,250 kronor.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt framställningen och därvid anført i huvudsak följande.

Höjningen av grundanslaget med 2,500 kronor till 22,500 kronor är avsedd att möjliggöra avlönandet av en extra lärarinna. Behovet av ytterligare lärarkrafter har under ett flertal år tillgodosetts genom att seminariet med egna medel anställt en extra lärarinna. Då arvudet till denna av brist på medel måst sättas mycket lågt, har följden blivit alltför täta ombyten av lärarinnor. För bestridande av ålderstillägg beräknas ett belopp å 4,200 kronor vara tillräckligt. Liksom för innevarande budgetår bör utgå provisorisk avlöningsförbättring åt lärarinnepersonalen. Härför erfordras 2,250 kronor. Vid bifall till vad styrelsen föreslagit torde slutligen böra beräknas 4,550 kronor till dyrtidstillägg.

Sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår skulle således komma att uppgå till $(22,500 + 4,200 + 2,250 + 4,550 =) 33,500$ kronor.

*Departements-
chefen.*

Av budgetära skäl anser jag mig icke kunna tillstyrka framställningen om anvisande för nästa budgetår av medel till avlönande av en extra lärarinna vid seminariet. För grundlöner till lärarinnepersonalen torde följaktligen böra beräknas oförändrat belopp av 20,000 kronor. I detta sammanhang får jag jämväl erinra om att Kungl. Maj:t den 30 juni 1939 anbefallt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning rörande frågan om utbildningen av lärarinnor för lanthushållsskolorna och därmed sammanhängande spörsmål. Utredningen torde enligt vad jag inhämtat icke hinna slutföras förrän under senare delen av år 1940.

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ålderstillägg och provisorisk avlöningsförbättring till 4,200 kronor respektive 2,250 kronor har jag intet annat att erinra än att sistnämnda belopp med hänsyn till vad i det föregående förordats bör minskas med 250 kronor till 2,000 kronor. Slutligen torde i anslutning till de grunder, som chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor angivit för beräkning av dyrtidstillägg under budgetåret 1940/41 åt befattningshavare i statens tjänst, för sådant tillägg till seminariets lärarinnepersonal böra beräknas 4,400 kronor. Såsom hittills torde dyrtidstillägg böra utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna grunder, som för sagda budgetår komma att gälla för motsvarande personal vid statsunderstödd lanthushållsskola. Därest för tillämpningen av berörda grunder å nu ifrågavarande lärarinnepersonal skulle tarvas ytterligare föreskrifter, torde utfärdandet av desamma få ankomma på Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad jag sålunda tillstyrkt skulle under förevarande anslag tarvas en medelsanvisning av $(20,000 + 4,200 + 2,000 + 4,400 =) 30,600$ kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforså*
för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förlagsan-*
slag av kronor 30,600.

[39.] 22. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 11,800 kronor. Kungl. Maj:t har *dels* den 21 april 1939 fastställt stat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* den 4 augusti 1939 fastställt inkomst- och utgiftsstat för Ultuna lantegendom för budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 597).

Med skrivelse den 31 augusti 1939 har lantbruksstyrelsen överlämnat ett till styrelsen från *lantbruksskolan vid Ultuna* inkommet förslag till stat för skolans verksamhet under budgetåret 1940/41. Förslaget upptager en nettoutgift av 13.195 kronor eller alltså ett 1,395 kronor högre belopp än som beräknats för innevarande budgetår. Angående beräkningen av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Utgifterna för *avlöningar* ha beräknats höjda med 2,355 kronor till 19.405 kronor. Højningen fördelar sig med 1,785 kronor å posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och 570 kronor å posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vilka båda poster sålunda upptagits med 17,000 respektive 2.420 kronor. Under förstnämnda post ha delposterna grundbelopp och provisorisk avlöningsförbättring höjts med respektive 1,200 och 285 kronor till 12,000 och 1,385 kronor. Hela højningen å posten provisorisk avlöningsförbättring samt 700 kronor av højningen å posten grundbelopp bero på att avlöningen åt den vid skolan anställda andre läraren beräknats till samma belopp — tillhoppa 2,185 kronor — som åt extra lärare vid lantmannaskola med enbart vinterkurs. Återstående højning med 500 kronor å posten grundbelopp förändrades av att lantbruksskolan, som redan nu påföres ett lika stort belopp såsom andel av lönen till befallningsmannen vid Ultuna, anses böra bära samma andel av lönen till befallningsmannen vid Kungsängen, då båda befattningshavarna numera jämställts i lönehänseende. Däremot har ändring i staten icke påkallats i anledning av att avlöningar till föreståndaren och förste läraren vid skolan upptagits med belopp, som enligt 1939 års riksdags beslut (prop. nr 109; R. skr. nr 230) rörande viss omorganisation av den lägre lantbruksundervisningen skall utgå såsom bidrag till statsunderstödd lantbruksskola. Under arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har vidare upptagits en ny delpost för specialföredrag å 300 kronor. I det till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna beloppet ingår ersättning till speciallärare med — beräknat för 100 undervisningstimmar — 800 kronor ungefärligen motsvarande skillnaden mellan å ena sidan det belopp av 2,875 kronor, som enligt 1939 års riksdagsbeslut skall utgå till andre lärare vid lantbruksskola, och å andra sidan det för andre läraren vid ifrågavarande lantbruksskola beräknade beloppet 2,185 kronor. Liksom hittills avses dyrtidstillägg skola utgå å grundbelopp och arvodesförhöjningar för lärarna samt å speciallärarnas timlöner.

Utgifterna för *omkostnader* ha i statförslaget höjts med 2,900 kronor till 33,700 kronor. Højningen, som helt hänför sig till anslagsposten övriga utgifter — vilken sålunda upptagits med 27,000 kronor — fördelar sig med 500 kronor å delposten försök och exkursioner, som höjts med hänsyn till ökat antal dagar för studieresor enligt den nya organisationen, och med 2,400 kronor å posten ersättning till Ultuna egendom för kosthåll, som höjts på grund av stegrade levnadskostnader. Utgifterna för undervisningslokaler och elevbostäder ha med

hänsyn till medelsåtgången höjts med 1,000 kronor till 2,000 kronor, medan av samma skäl skolinventarier och undervisningsmateriel minskats med 1,000 kronor till 1,000 kronor.

Särskilda uppbördsmedel ha upptagits med ett 3,860 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller sålunda med 39,910 kronor. Höjningen betingas av att å ena sidan såsom uppbördsmedel upptagits beräknat statsbidrag med tillhopa 7,740 kronor samt att å andra sidan inkomstposterna elevavgifter och ersättning från Ultuna egendom för dagsverken minskats med respektive 1,950 och 1,930 kronor till 2,250 och 29,920 kronor. Minskningarna å den förra posten bero på att densamma för nästa budgetår beräknats efter 9 elever med en elevavgift av 250 kronor, under det att för innevarande budgetår posten beräknats med hänsyn till 12 elever med 350 kronors elevavgift. Nedsättningen av inkomstposten ersättning för dagsverken föranledes av att för nästa budgetår räknats med 7,480 mot för innevarande budgetår 7,962 $\frac{1}{2}$ dagsverken.

Lantbruksstyrelsen har framhållit, att, då vid beräkning enligt den av lantbruksskolan angivna grunden av arvode till speciallärare hänsyn bör tagas till dyrtidstillägg å sådant arvode, det å staten för skolan upptagna arvodet bör beräknas till endast 680 kronor, motsvarande arvode för 85 timmar, och att i följd härav den å statförslaget upptagna posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör minskas med $(800 - 680 =)$ 120 kronor till 2,300 kronor. Vidare har styrelsen avstyrkt, att såsom uppbördsmedel å staten upptages det beräknade statsbidraget å 7,740 kronor, vilket med 7,440 kronor skulle motsvara det statsbidrag, som skall utgå till övriga lantbruksskolor för omkostnader, och varav 300 kronor skulle utgöra statsbidrag till specialföredrag. Lantbruksstyrelsen, som i övrigt icke haft något att erinra mot beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår, har i enlighet härmed beräknat utgifterna för nästa budgetår till sammanlagt 52,985 kronor — därav för avlöningar 19,285 kronor och för omkostnader 33,700 kronor — och särskilda uppbördsmedel till 32,170 kronor samt ansett anslaget till lantbruksskolan böra anvisas med den sålunda beräknade nettoutgiftens belopp, $(52,985 - 32,170 =)$ i runt tal 20,800 kronor.

Statskontoret har den 13 november 1939 avgivit infortrat utlåtande i ärendet samt därvid anfört i huvudsak följande.

Ämbetsverket vill icke motsätta sig, att i lantbruksskolans stat beräknas 500 kronor såsom skolans andel i lönen till befallningsmannen vid Kungsängen, då denne enligt vad som inhämtats är ålagd enahanda undervisningsskyldighet som den, vilken åvilar befallningsmannen vid Ultuna. Där emot kan statskontoret icke tillstyrka övriga föreslagna höjningar å utgiftsposterna. Vad till en början gäller avlöningsstaten har ämbetsverket i yttrande den 18 oktober 1939 rörande lantbruksstyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår till lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor ifrågasatt, om det icke borde tagas under överbägande att tills vidare uppskjuta genomförandet av 1939 års lagtima riksdags beslut angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande. Statskontoret vill i anslutning härtill förorda, att jämväl med förevarande av lantbruksstyrelsen föreslagna ändringar i lantbruksskolans stat tills vidare må anstå. Även om den beslutade omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen skulle

komma att genomföras redan från och med den 1 juli 1940, anser ämbetsverket skäl icke föreligga för en höjning av posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 450 kronor utan avstyrker förslaget härutinnan. Vid anstånd med omorganisationen av lantbruksundervisningen synes höjning ej påkallad av den å omkostnadsstaten under övriga utgifter uppförda delposten till försök och exkursioner, och i fråga om övriga beräkningar under omkostnadsstaten anser sig statskontoret med hänsyn till rådande förhållanden böra icke blott avstyrka höjningar utan även ifrågasätta, huruvida icke en allmän översyn av de olika i staten ingående posterna bör komma till stånd i syfte att åstadkomma största möjliga besparing. Vidkommande slutligen de under särskilda uppbördsmedel beräknade beloppen framhåller statskontoret, att därest ämbetsverkets förslag om uppskov tills vidare med genomförandet av skolans omorganisation vinner bifall, posten till elevavgifter bör kunna höjas.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid lantbruksskolan vid Ultuna har jag ingen erinran att göra mot förslagen om höjning av posterna grundbelopp och provisorisk avlöningsförbättring med respektive 700 och 285 kronor i syfte att bereda andre läraren vid skolan avlöningsförmåner motsvarande dem, som utgå till extra lärare vid lantmannaskola med enbart vinterkurs. Icke heller har jag något att erinra mot att under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal en uppräknig med omkring 500 kronor vidtages för förhöjning av ersättningar till speciallärare. Vid den stränga begränsning av utgifterna för olika ändamål som av mig förordas för nästa budgetår kan jag däremot icke tillstyrka de övriga av lantbruksskolan framställda förslag, vilka skulle föranleda ökat medelsbehov för avlöningar under sagda budgetår. Medelsbehovet skulle alltså beräknas till $(10,800 + 700 =) 11,500$ kronor för grundarvoden, 2,500 kronor för arvodesförhöjningar, $(1,100 + 285 =)$ i runt tal 1,400 kronor för provisorisk avlöningsförbättring, 800 kronor för vikariatsersättning samt $(1,850 + 500 =) 2,350$ kronor för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, eller till sammanlagt 18,550 kronor.

Vad härefter gäller beräkningen av utgifterna för omkostnader vid lantbruksskolan under nästa budgetår kan jag icke förorda annan ökning än med 400 kronor för förhöjning av posten ersättning till Ultuna egendom för kosthåll. Därest omkostnadsposterna reseersättningar och expenser upptagas med oförändrade belopp av 400 respektive 6,300 kronor samt posten övriga utgifter höjes till $(24,100 + 400 =) 24,500$ kronor, skulle alltså omkostnadsposternas slutsumma uppgå till 31,200 kronor.

Då i enlighet med det sagda utgifterna under nästa budgetår för lantbruksskolan torde böra beräknas till $(18,550 + 31,200 =) 49,750$ kronor samt då å uppbördsmedlen, vilka för innevarande budgetår äro beräknade till 36,050 kronor, kan förutses minskningar med i runt tal 1,900 kronor å posten elevavgifter och lika stort belopp å posten ersättning från Ultuna egendom för dagsverken — dessa poster kunna alltså beräknas till 2,300 respektive 29,950 kronor, eller till sammanlagt 32,250 kronor — skulle under anslaget till lantbruksskolan erfordras en medelsanvisning av $(49,750 - 32,250 =) 17,500$ kronor.

Nionde huvudtiteln.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Stat.**Avlöningar.**

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Grundbelopp	 kronor	11,500
b) Arvodesförhöjningar,		
<i>förslagsvis</i>	 »	2,500
c) Provisorisk avlönings-		
förbättring	 »	1,400
d) Vikariatsersättning	 800 kronor	16,200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	 »	2,350
	Summa kronor	18,550.

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	 kronor	400
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	 »	6,300
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	 »	24,500
	Summa kronor	31,200.

Särskilda uppbördsmedel.

Elevavgifter	 kronor	2,300
Ersättning från Ultuna egendom för dagserken	 »	29,950
	Summa kronor	32,250.

Sammandrag.**Utgifter:**

Avlöningar	 kronor	18,550
Omkostnader	 »	31,200 kronor
Särskilda uppbördsmedel	 »	32,250
	Nettoutgift kronor	17,500;

- 2) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 17,500.

[40.] **23. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurs i hovbeslag vid Alnarp, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,200 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 599.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, kommer någon hovbeslagskurs icke att hållas vid Alnarp under innevarande budgetår.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har hemställt om ett anslag för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41 av 5,950 kronor. Minskningen i förhållande till anslagsbeloppet för innevarande budgetår beror på att under anslaget icke beräknats medel för arvode till redogöraren vid kursen, vilket arvode nu utgår med 250 kronor. Detta belopp har i stället föreslagits skola inräknas under institutets avlöningsanslag.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 19 september 1939 tillstyrkt den föreslagna medelsanvisningen.

Det synes önskvärt, att för nästa budgetår medel stå till förfogande för ifrågavarande kursverksamhet. Anslagsanvisningen för ändamålet bör enligt min mening bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 6,200 kronor. I anslutning till vad jag förordat vid behandlingen av Alnarpsinstitutets avlöningsanslag torde nämligen det belopp å 250 kronor, som för närvarande utgår till institutets kamrerare för hans verksamhet såsom redogörare vid kursen, även under nästa budgetår böra bestridas från här ifrågavarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurs i hovbeslag vid Alnarp* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 6,200.

[41.] **24. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 20,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 600.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I överensstämmelse med lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 20,000.

[42.] **25. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor: Avlöningar, förslagsanslag.** Till understöd åt lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor äro för budgetåret 1939/40 under den gemensamma rubriken Lägre lantbruksundervisning m. m. anvisade tre särskilda förslagsanslag å respektive 620,000, 381,500 och 156.000 kronor eller tillhopa 1,157,500 kronor.

I anledning av förslag av Kungl. Maj:t godkände 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 109; R. skr. nr 230) viss omorganisation av den lägre lantbruksundervisningen. Omorganisationen avsågs skola träda i tillämpning från och med läsåret 1940/41.

Enligt beslutet skall understöd av statsmedel till lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor — i vad detsamma avser avlöningar till lärare — omfatta för sagda lärare bestämda grundlöner, ålderstillägg, dyrtidstillägg, provisorisk avlöningsförbättring, vikariatsersättning vid sjukdom eller visst slag av tjänstledighet samt därjämte vid lanthushållsskolorna vikariatsersättning under semester.

Statsbidraget till grundlöner åt skolornas ordinarie lärare skall beräknas efter nu gällande grundlöner åt samma lärare. De grundlönebelopp, efter vilka medelsbehovet å ifrågavarande anslag skall beräknas, äro för föreståndare vid lantbruksskola och vid lantmannaskola med helårstjänst 5,400 kronor samt vid annan lantmannaskola 4,000 kronor, för föreståndarinna vid lanthushållsskola med helårstjänst 3,400 kronor och med halvårstjänst 2,000 kronor, för ordinarie lärare vid lantbruksskola och vid lantmannaskola med helårstjänst 3,700 kronor samt vid annan lantmannaskola 3,000 kronor ävensom för fast anställd lärarinna vid lanthushållsskola med helårstjänst 2,500 kronor och med halvårstjänst 1,500 kronor.

Genom riksdagens beslut tillförsäkrades dessutom extra lärare vid ifrågavarande skolor vissa minimilöner. Sålunda skall extra lärare vid lantmannaskola med full tjänstgöring samt andre lärare vid lantbruksskola erhålla i grundlön 2,500 kronor och provisorisk avlöningsförbättring med 375 kronor för år, extra lärare vid lantmannaskola med endast halvårstjänstgöring 1,900 kronor såsom grundlön och provisorisk avlöningsförbättring med 285 kronor samt extra lärarinna vid lanthushållsskola såsom grundlön vid full årstjänstgöring 1,600 kronor och vid halvårstjänstgöring 1,000 kronor jämte provisorisk avlöningsförbättring med 160 respektive 100 kronor för år. Jämväl dessa lärare skola åtnjuta dyrtidstillägg enligt för övriga lärare bestämda grunder. Statsbidrag till respektive skolor skall utgå med belopp motsvarande sagda minimilönebelopp jämte vad som åtgår till provisorisk avlöningsförbättring och dyrtidstillägg.

Enligt riksdagens beslut skall därjämte statsbidrag utgå till skolornas driftkostnader dels med visst grundbelopp för år, dels ock med ett särskilt bidrag av 5 kronor för elev och månad.

Grundbeloppet bestämdes för lantbruksskola till 5,400 kronor, för lantmannaskola med enbart vinterkurs till 3,600 kronor, för lantmannaskola med helårskurs eller vinterkurs och fortsättningskurs till 5,400 kronor, för

lantmannaskola med vinterkurs och längre kurs till 7,200 kronor samt för lantmannaskola med sistnämnda två kurser jämte fortsättningskurs till 9,000 kronor. Anordnas vid sidan av helårskurs andra kurser, skall statsbidraget ökas efter samma proportioner som nyss nämnts. Grundbeloppet till lanthushållsskola skall utgå med 5,400 kronor till skola med helårskurs eller två halvårskurser samt med 3,600 kronor till skola med endast halvårskurs.

I samband med beslutet om omorganisationen beslöts vidare, att kurser skulle anordnas för beredande av fortsatt utbildning för lärare vid ifrågasvarande lantbruksundervisningsanstalter. För ändamålet beräknades ett årligt anslag av 8,000 kronor. Tillika upptogs ett belopp av 6,000 kronor för främjande av praktisk elevutbildning samt ett belopp av 19,000 kronor för anordnande av kurs i skogshushållning. För att underlätta anskaffandet av jordbruk för skolornas undervisningsbehov beslöts även, att medel för detta ändamål skulle anvisas å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om medelsanvisning till förut omförmälda skolor och utbildningskurser.

Såsom förut nämnts anvisas statsunderstödet till lantmanna-, lantushålls- och lantbruksskolor för närvarande å tre särskilda förslagsanslag. Med hänsyn till de likartade grunder, efter vilka bidrag till skolorna framdeles komma att beräknas, har lantbruksstyrelsen i sina anslagsäskanden sammanfört dessa tre anslag till två förslagsanslag, av vilka det ena avser avlöningar och det andra driftkostnader. För förstnämnda ändamål har lantbruksstyrelsen äskat 1,360,000 kronor och för sistnämnda ändamål 400,000 kronor. För förut omnämnda särskilda kurser och elevutbildning har begärts de av 1939 års lagtima riksdag beräknade beloppen eller respektive 8,000, 6,000 och 19,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har slutligen även hemställt om anvisande å kapitalbudgeten för budgetåret 1940/41 av 500,000 kronor att användas till utlämnande av lån för anskaffande av skoljordbruk.

Rörande anslaget till avlöningar har lantbruksstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Kostnaderna för hela budgetåret 1940/41 för lärarlönerna beräknas till 1,362,000 kronor, därav 1,247,000 kronor avse avlöningsförmånerna till föreståndare samt ordinarie och extra lärare och 115,000 kronor avlöningsförmåner till speciallärare. Läsår och budgetår sammanfalla emellertid icke med varandra, i det att det förstnämnda börjar med november månads ingång. Med anledning härav kan för budgetåret 1940/41 en viss nedskrivning i det för helt budgetår beräknade beloppet ske. Därest en sådan nedskrivning verkställes i proportion till förskjutningen mellan läsår och budgetår eller till två tredjedelar, skulle för ändamålet blott behöva anvisas ($\frac{2}{3} \times 1,362,000 =$) 908,000 kronor. Med hänsyn emellertid till att ett stort antal kurser — bland andra lantmannaskolornas samtliga huvudkurser — hinna avslutas under budgetåret, har lantbruksstyrelsen beräknat, att nedskrivningen skulle böra stanna vid ett 160,000 kronor högre belopp eller 1,068,000 kronor.

Vid bestämmande av det slutliga medelsbehovet å anslaget synes emellertid hänsyn böra tagas även därtill, att städse en viss förskjutning sker mellan den tid, för vilken medlen äro anvisade, och tidpunkten för deras utbetalande. Av de för ifrågavarande ändamål anvisade medlen utbetalas sålunda en betydande del efter utgången av det budgetår, för vilket de äro anvisade. I början av budgetåret 1940/41 lära sålunda utbetalningar till understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor avseende läsåret 1939/40 behöva ske till belopp, som med ledning av förhållandena under närmast föregående år kan uppskattas till i runt tal 300,000 kronor.

Såsom styrelsen förut anfört torde de å riksstaten hittills uppförda särskilda anslagen till understöd åt nämnda skolor böra utgå. Vad för de ändamål, vilka sagda tre anslag under innevarande budgetår skolat tillgodose, vid slutet av samma budgetår kan återstå att ytterligare utbetala, synes därför lämpligen böra få utanordnas från här ifrågavarande anslag. Vid bifall till sistnämnda förslag skulle emellertid nyssnämnda till 1,068,000 kronor reducerade belopp å anslaget behöva höjas med 300,000 kronor eller ungefärligen till ovan angivna belopp av 1,362,000 kronor. Under sådana förhållanden synes anslaget böra utgå med sistnämnda belopp avrundat till 1,360,000 kronor.

Rörande anslaget till driftkostnader för ifrågavarande skolor har lantbruksstyrelsen anfört bland annat följande.

Vid beräkningen av anslagsbehovet för ifrågavarande skolor har lantbruksstyrelsen utgått ifrån att under läsåret 1940/41 7 lantbruksskolor skola vara i verksamhet.

Vid övriga nu statsunderstödda lantbruksskolor, nämligen de i Vassbo, Nordvik och Umeå, torde lantmannaskola med helårskurs komma att anordnas. Sistnämnda tre lantbruksskolor torde således från och med läsåret 1940/41 komma att hänföras till gruppen lantmannaskolor. Antalet lantmannaskolor har beräknats till 45. Utom nyss omförmälda tre skolor ha därvid nya skolor i Malgomaj och Björkfors medräknats. Vidare har beräknats, att planerad ny lantmannaskola inom Östergötlands län skall träda i verksamhet och skolorna i Höje och Lunnevad i samband därmed nedläggas, samt att vid den inom Hallands län förlagda lantmannaskolan — för närvarande å Katrineberg — efter förflyttning och nybyggnad såväl vinterkurs som längre kurs skall anordnas. Rörande kursernas omfattning vid lantmannaskola har beräknats, att enbart vinterkurs skall hållas vid 28 skolor, helårskurs eller vinterkurs och fortsättningskurs vid 11, vinterkurs och längre kurs vid 3 samt vinterkurs, fortsättningskurs och längre kurs vid 2 skolor. Dessutom anordnas vid en skola, nämligen Osby lantmannaskola, jämte vinterkurs och fortsättningskurs även en s. k. andra kurs, d. v. s. ytterligare en huvudkurs förlagd till sommarhalvåret. För sagda tre kurser har liksom då fråga är om vinterkurs, fortsättningskurs och längre kurs beräknats ett grundbelopp av 9,000 kronor.

Av lanthushållsskolorna, vilkas antal beräknats till 41, väntas 22 under här ifrågavarande undervisningsår komma att anordna antingen en helårskurs eller två halvårskurser samt 19 endast halvårskurs.

Med ledning av vad ovan anförts om de för olika skolformer bestämda grundanslagen till driftkostnader synes sålunda för ändamålet behövt belopp för helt budgetår böra beräknas för lantbruksskolor till $(7 \times 5,400 =) 37,800$ kronor, för lantmannaskolor till $(28 \times 3,600 + 11 \times 5,400 + 3 \times 7,200 + 3 \times 9,000 =) 208,800$ kronor samt för lanthushållsskolor till $(22 \times 5,400 + 19 \times 3,600 =) 187,200$ kronor eller tillhopa 433,800 kronor.

Enligt riksdagens beslut skall till skolorna utgå särskilt bidrag med 5 kro-

nor för elev och månad. Lantbruksstyrelsen uppskattar elevantalet vid lantbruksskolorna till i genomsnitt 30 per skola och år eller tillhopa 2,520 elevmånader. Elevmånadernas antal beträffande lantmannaskolorna kunna uppskattas till cirka 10,500 och beträffande lantbruksskolorna till 6,300. Såsom särskilda bidrag till skolorna skulle sålunda erfordras för de olika skolformerna i nu nämnd ordning ($2,520 \times 5 =$) 12,600 kronor, ($10,500 \times 5 =$) 52,500 kronor och ($6,300 \times 5 =$) 31,500 kronor eller sammanlagt 96,600 kronor.

Det för här ifrågakarande skolor behöfliga driftkostnadsanslaget synes sålunda för helt budgetår böra beräknas till ($433,800 + 96,600 =$) 530,400 kronor, vilket belopp icke oväsentligt överstiger det belopp av 480,000 kronor, som legat till grund för beräkningen av dessa kostnader vid 1939 års lagtima riksdag. Ökningen beror emellertid på att anslag måst beräknas till förenämnda nya skolor och till nya kurser vid vissa skolor samt på den därav föranledda ökningen av elevantalet.

Emellertid sammanfaller icke läsåret och budgetåret 1940/41 helt med varandra. Driftkostnadsanslaget för sagda budgetår synes därför kunna sättas avsevärt lägre än vad för helt budgetår beräknats. Med hänsyn till den tid under budgetåret de olika kurserna infalla har lantbruksstyrelsen därför beräknat, att grundanslaget skulle komma att nedgå till ($26,500 + 184,800 + 112,700 =$) 324,000 kronor. På samma sätt synas de för lantbruks-, lantmanna- och lantbruksskolor beräknade särskilda bidragen kunna nedsättas till respektive 9,400, 47,500 och 19,500 kronor eller tillhopa 76,400 kronor. Det för budgetåret 1940/41 behöfliga driftkostnadsanslaget skulle således kunna beräknas till sammanlagt ($324,000 + 76,400 =$) 400,400 kronor eller i runt tal 400,000 kronor.

Statskontoret har i infordrat yttrande den 18 oktober 1939 anført, att statskontoret funne medel för närvarande icke böra beviljas till understöd åt nya skolor av förevarande slag. I likhet med lantbruksstyrelsen har statskontoret ansett, att sedan omorganisationen genomförs å riksstaten borde för ifrågakarande lantbruksundervisningsanstalter uppföras två gemensamma anslag, ett till avlöningar och ett till driftkostnader. De till budgetåret före omorganisationen hörande utgifter, vilka icke hunnit före sagda budgetårs utgång utbetalas, torde enligt statskontorets mening böra avföras å respektive äldre anslag. Med hänsyn till storleken av den på grund av omorganisationen uppkommande betydande kostnadsökningen och i betraktande av den avsevärda försämring av det statsfinansiella läget, som inträffat sedan årets lagtima riksdag fattade beslut om den lägre lantbruksundervisningens ordnande, har statskontoret slutligen ansett sig böra ifrågasätta, om icke genomförandet av omorganisationen tills vidare borde uppskjutas.

Ehuru det såsom statskontoret uttalat på grund av det statsfinansiella läget kan ifrågasättas att tills vidare uppskjuta tillämpningen av den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av lantbruks-, lantmanna- och lantbruksskolorna, anser jag likväl med hänsyn till den utomordentliga betydelse reformen har för jordbruket inom landet, att densamma bör åtminstone i begränsad omfattning genomföras. Efter överläggningar med lantbruksstyrelsen har jag funnit, att genom vissa beskrningar kostnaderna för omorganisationen kunna i avsevärd grad nedbringas. Sålunda

*Departements-
chefen.*

ha kostnaderna för föreståndarnas och lärarnas löneförmåner ansetts kunna beräknas till för helt budgetår 1,145,600 kronor och för nästa budgetår med beaktande av att det kommande läsåret börjar först i november till i runt tal 900,000 kronor. I dessa belopp ingår dyrtidstillägg, beräknat med utgångspunkt från ett levnadskostnadstal av 168. Med hänsyn till de grunder, chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor angivit för beräkning av dyrtidstillägg under budgetåret 1940/41 åt befattningshavare i statens tjänst, torde emellertid avlöningsanslaget för sagda budgetår böra beräknas till 911,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga för tillämpningen i förevarande fall av grunderna för beräkning av dyrtidstillägg.

Även anslaget till driftkostnaderna har jag efter överläggningar med lantbruksstyrelsen funnit kunna i viss mån begränsas. För ändamålet torde för nästa budgetår med hänsyn tagen till att läsåret börjar först i november böra beräknas ett belopp av 382,000 kronor. För helt budgetår skulle efter motsvarande beräkningsgrunder vara behövt ett anslag av 511,000 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att i anslutning till omorganisatio- nens genomförande å riksstaten böra uppföras två förslagsanslag, benämnda, det ena Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lant- manna- och lantushållsskolor: Avlöningar och det andra Lägre lant- bruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lant- hushållsskolor: Driftkostnader.

De av riksdagen i sammanhang med ifrågavarande reform beslutade åt- gårderna för lärarnas fortbildning, den praktiska elevutbildningen och ut- bildningen i skogshushållning synas böra anstå tills vidare. Likaledes torde tills vidare få anstå med anvisandet av medel till lån för anskaffande av skol- jordbruk.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantushållsskolor: Avlö- ningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 911,000.

[43.] **26. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantushållsskolor: Driftkostnader, förslagsanslag.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantushållsskolor: Driftkostna- der* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *för- slagsanslag* av kronor 382,000.

[44.] 27. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser, reservationsanslag.** För budgetåret 1939/40 är detta anslag, med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 50,000 kronor, uppfört med 98,000 kronor.

Beträffande de för berörda kurser gällande föreskrifterna hänvisas till statsliggaren sid. 602.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att 40,000 kronor av förevarande anslag icke skola tagas i anspråk. Besparingen har till ett belopp av 33,400 kronor vunnits genom indragning av utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag och för täckdikningsförmän samt fortbildningskurser för mejeripersonal.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning rörande anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 samt därvid i fråga om de olika kurserna anfört i huvudsak följande.

1. *Utbildningskurser för kontrollassistenter.*

En förlängning av kurstiden, vilken nu utgör sex veckor, synes vara behövlig. Styrelsen har för avsikt att senare för Kungl. Maj:t framlägga förslag till nya bestämmelser härom. Förslaget torde komma att innefatta förlängning av tiden för kurserna till minst 2 månader. Vid bifall här till skulle kostnaden för varje kurs komma att stiga från 1,000 kronor till cirka 2,000 kronor. Därvid har styrelsen räknat med oförändrat antal av 20 elever vid varje kurs. Liksom för närvarande synes även under budgetåret 1940/41 statsbidrag böra utgå till hållande av 20 kurser. Medelsbehovet för dessa 20 kurser kan sålunda beräknas till ett med 20,000 kronor till 40,000 kronor förhöjt belopp.

2. *Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare.*

Under undervisningsåret 1 november 1940—31 oktober 1941 torde komma att anordnas 20 praktiska utbildningskurser för ladugårdsförmän med sammanlagt 120 elever. Vid under samma år anordnade svinskötarkurser torde sammanlagda elevantalet böra beräknas till 10. Därjämte torde erfordras 6 teoretiska utbildningskurser för ladugårdsförmän med likaledes 120 elever samt en sådan kurs för 10 svinskötarelever. Anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 synes därför, med tillämpning av gällande grunder beträffande ersättning av statsmedel för anordnande av dylika utbildningskurser, böra uppskattas för praktiska kurser till 39,500 kronor samt för teoretiska kurser till 12,000 kronor eller sammanlagt till 51,500 kronor, vilket i förhållande till det beräknade medelsbehovet för innevarande budgetår innebär en ökning med 2,050 kronor.

3. *Utbildningskurser för ladugårdsskötare.*

Med ledning av antalet anordnade kurser för ladugårdsskötare under budgetåret 1939/40 synas medel för nästa budgetår böra beräknas till 30 dylika kurser och medelsbehovet till desamma uppgå till oförändrat belopp av 27,000 kronor.

4. *Utbildningskurser för ladugårdspersonal.*

Med hänsyn till den sannolika medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1939/40 torde för budgetåret 1940/41 böra beräknas samma belopp som för löpande budgetår eller 10,000 kronor.

5. *Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.*

För år 1940 torde liksom för 1939 beräknas 3,200 kronor.

6. *Utbildningskurser för vandringsrättare.*

1939 års riksdag anvisade medel för två kurser under 1940. Under 1941 böra tre dylika kurser anordnas för en beräknad kostnad av 1,700 kronor för varje kurs. Anslagsbehovet för sistnämnda år skulle således utgöra 5,100 kronor.

7. *Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.*

För ifrågavarande ändamål beräknades av riksdagen medel för budgetåret 1939/40 till ett belopp av 23,400 kronor. Härav finge 9,000 kronor användas för anordnande av en utbildningskurs för förrättningsmän och 14,400 kronor till tre kurser för utbildning av täckdikningsförmän.

Någon kurs för utbildning av förrättningsmän har icke hållits sedan 1927. Då det måste anses synnerligen angeläget att i god tid sörja för att väl kvalificerad personal må kunna, när så påfordras, stå till förfogande för ändamålet, finner lantbruksstyrelsen sig böra räkna med att sådan kurs bör anordnas under budgetåret 1940/41. Kostnaderna för en dylik kurs kunna beräknas till samma belopp som för tidigare kurser av samma slag eller till 9,000 kronor.

Vad därefter beträffar för utbildning av täckdikningsförmän erforderliga kurser kan det förväntas, att ytterligare tre dylika kurser böra anordnas under budgetåret 1940/41. Kostnaderna för dessa kurser beräknas till samma belopp, 14,400 kronor, som för de närmast föregående kurserna av detta slag.

8. *Utbildningskurser för mjölkbedömare.*

För att tillgodose behovet av mjölkbedömare torde även under budgetåret 1940/41 behöva anordnas två dylika utbildningskurser. Kostnaderna för ifrågavarande kurser synas kunna beräknas till oförändrat belopp, 1,700 kronor.

9. *Fortbildningskurser för mejeripersonal.*

Under budgetåret 1940/41 torde böra anordnas två längre och tre kortare fortbildningskurser. Medelsbehovet för anordnande av angivna antal kurser beräknas efter samma grunder, som tillämpats för innevarande budgetår, till omkring 10,000 kronor.

Enligt lantbruksstyrelsens i det föregående framställda förslag skulle till utbildningskurser, varom här är fråga, för budgetåret 1940/41 beräknas följande belopp:

till utbildningskurser för	kontrollassistenter	kronor	40,000
»	» » ladugårdsförmän och svinskötare ...	»	51,500
»	» » ladugårdsskötare	»	27,000
»	» » ladugårdspersonal	»	10,000
»	» » i beteskultur och ängsskötsel	»	3,200
»	» » för vandringsrättare	»	5,100
»	» » för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom täckdikningsförmän	»	23,400
»	» » mjölkbedömare	»	1,700
»	» » mejeripersonal	»	10,000

summa kronor 171,900.

Med hänsyn till att den 30 juni 1940 torde kunna påräknas en reservation av omkring 80,000 kronor å ifrågavarande anslag har lantbruksstyrelsen hemställt om anslaget uppförande för nästa budgetår med (171,900 — 80,000 =) i runt tal 92,000 kronor.

Jag är icke beredd att för nästa budgetår förorda någon ändring i grunderna för utbildningskurserna för kontrollassistenter. Medelsbehovet för denna undervisning bör sålunda beräknas till oförändrat belopp av 20,000 kronor. Beträffande utbildningskurserna för ladugårdsförmän och svin-skötare torde även för dessa kurser böra beräknas enahanda belopp som för löpande budgetår eller 49,450 kronor. I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag synas vidare till kurser för ladugårdsskötare, ladugårdspersonal och mjölkbedömare ävensom till kurser i beteskultur och ängsskötsel böra upptagas respektive 27,000 kronor, 10,000 kronor, 1,700 kronor och 3,200 kronor. I nuvarande läge kan jag däremot icke tillstyrka medelsanvisning till flera än två kurser för vandringsrättare. Kostnaderna för dessa uppgå till 3,400 kronor. Med hänsyn till att någon kurs för utbildning av förrättningsmän vid täckdikningsföretag ej hållits sedan 1927 vill jag förorda, att 9,000 kronor avses till en dylik kurs under nästa budgetår. Slutligen torde för utbildning av täckdikningsförmän böra anordnas två kurser, kostnadsberäknade till 9,600 kronor, varemot av budgetära skäl medel icke synas böra upptagas för fortbildningskurser för mejeripersonal. Departements-
chefen.

Medelsbehovet under förevarande anslag synes vid bifall till vad jag i det föregående förordat böra beräknas till (20,000 + 49,450 + 27,000 + 10,000 + 1,700 + 3,200 + 3,400 + 9,000 + 9,600 =) 133,350 kronor. Med hänsyn till den beräknade reservationen av omkring 80,000 kronor kan emellertid anslagsanvisningen begränsas till (133,350 — 80,000 =) i runt tal 54,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.*: Bidrag till särskilda utbildningskurser för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 54,000.

[45.] 28. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1939/40 anvisats ett förslagsanslag av 440,000 kronor. I fråga om bestämmelserna för anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 604.

Enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag skall från och med budgetåret 1940/41 i samband med omorganisationen av den fasta lägre lantbruksundervisningen (prop. nr 109; R. skr. nr 230) elevstipendierna utgå med höjda belopp. Sålunda skola enligt detta beslut till eleverna vid lantbruksskolorna ut-

gå årliga stipendier med i första behovsgraden 75 kronor, i andra behovsgraden 150 kronor och i tredje behovsgraden 250 kronor. Till elever vid lantmanna- och lanthushållsskolor skall vidare enligt beslutet utgå understöd för läsmånad med 20, 40 och 60 kronor i respektive behovsgrader.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att under ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett belopp av 600,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Medelsbehovet för stipendier åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolornas elever beräknas i enlighet med propositionen nr 109/1939 till 515,000 kronor. Eleverna vid trädgårdsundervisningen böra erhålla stipendier av samma storlek som eleverna vid nyssnämnda skolor. Härför beräknas ett belopp av 13,000 kronor. Eleverna vid de lägre mejeriskolorna böra enligt lantbruksstyrelsens mening komma i samma ställning i förevarande hänseende som eleverna vid lantbruksskolorna. För dessa stipendier beräknas ett belopp av 9,000 kronor.

Genom beslut av 1939 års lagtima riksdag skall understöd åt behövande elever vid mejeriskolan å Alnarp, vilka understöd tidigare utgått från Alnarpsinstitutets stipendieanslag, från och med innevarande budgetår utgå från nu ifrågavarande anslag. Sagda understöd utgår enligt bestämmelserna i stadgarna den 22 september 1938 (nr 632) för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, § 102, första stycket, i form av fem stipendier, ett vart å 500 kronor. Formen för understödets fördelning mellan eleverna vid denna skola finner lantbruksstyrelsen icke tillfredsställande. Möjlighet saknas nämligen att taga hänsyn till den skillnad i behovsgrad, som kan förefinnas bland behövande elever. Vid fördelningen synes snarare böra användas någon av de fördelningsgrunder, som eljest tillämpas i fråga om understöd från anslaget. Understödet bör enligt lantbruksstyrelsens mening utgå efter samma grunder som gälla för elev vid lantmannaskola. Anslagsbehovet beräknas till 7,000 kronor.

I riksdagens beslut rörande höjning av elevunderstöden omnämnas inom den grupp av skolor, där elevunderstöden skola utgå för månad, endast lantmanna- och lanthushållsskolor. Enligt kungörelsen nr 356/1938 hänföras hit förutom trädgårdskurser vid folkhögskola och handelsträdgårdsmästarkurs även vissa andra kurser, nämligen driftsledarkurs, kurs för ladugårdsskötare samt teoretisk vinterkurs vid lantbruksskola i Norrland och Dalarna. Det torde vara avsett, att även elever vid sistnämnda kurser skola komma i åtnjutande av höjning av understöden.

Till medelsbehovet för understöd vid sagda teoretiska vinterkurser har hänsyn tagits redan vid beräkningen med avseende på lantbruksskolorna. Med ledning av antalet elever vid driftsledarkursen och vid kurserna för ladugårdsskötare under läsåret 1938/39 torde medelsbehovet till understöd vid den förra kunna beräknas till 7,000 och vid de senare till 19,000 kronor.

Till elever vid kontrollassistentkurser har hittills icke utgått understöd av statsmedel. Enligt lantbruksstyrelsens mening tala emellertid starka skäl för att denna undantagsställning icke längre bör bibehållas. Lantbruksstyrelsen föreslår därför, att elever vid kontrollassistentkurser må komma i åtnjutande av elevunderstöd enligt de grunder, som gälla för understöd åt elev vid lantmannaskola. Medelsbehovet uppskattas till 24,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen förordar även understöd åt elever vid hovbeslagsskolan å Alnarp. För detta ändamål beräknas ett belopp av 1,000 kronor.

Till elever vid fast småbrukarkurs med särskilt antagna elever utgår nu understöd med 1 krona 50 öre om dagen för en var därtill berättigad under

den tid kursen pågår. I propositionen nr 109/1939 ifrågasättes icke någon höjning av till elever vid dessa kurser utgående understöd. Enligt lantbruksstyrelsens mening synas emellertid även elevunderstöden vid sådana kurser böra undergå någon höjning. Ett belopp av 2 kronor för dag synes lämpligt avvägt.

Understöd till elever vid husmoderskurs och specialkurs med särskilt antagna kvinnliga elever bör beräknas efter samma grunder som för närvarande. Medelsbehovet kan uppskattas till 5,000 kronor.

Den 3 juni 1938 medgav Kungl. Maj:t, att understöd enligt samma grunder, som i kungörelsen nr 356/1938 stadgats i fråga om understöd till elever vid statsunderstödd lantmannaskola, finge utgå jämväl till elever vid skånska lantbruksskolans vinterkurs, så länge statsbidrag utginge till densamma. Det torde ännu vara ovisst, om undervisningen vid skolan kommer att upprätthållas under undervisningsåret 1940/41. För den händelse emellertid så skulle bli fallet, torde för ändamålet ett belopp av 3,000 kronor bli behövt.

Sammanlagda medelsbehovet till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter beräknas enligt vad förut angivits till i runt tal 600,000 kronor.

Såsom framgår av lantbruksstyrelsens förslag kommer genomförandet av 1939 års lagtima riksdags beslut om höjning av stipendierna till elever vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolorna att föranleda avsevärda kostnader ävensom få till följd att i flera hänseenden icke oberättigade krav kunna resas på att även elever vid andra skolor och kurser skola erhålla högre stipendier. Med hänsyn härtill torde i nuvarande statsfinansiella läge — hur önskvärt det än skulle vara att genomföra reformen — densamma få anstå tills vidare. Vid sådant förhållande kan givetvis icke heller någon höjning vidtagas av stipendierna till elever vid övriga av lantbruksstyrelsen omförmälda skolor och kurser. Efter överläggningar med lantbruksstyrelsen har jag funnit, att ett belopp av 400,000 kronor skulle erfordras för ifrågavarande ändamål vid bibehållande av nu gällande grunder för stipendierna. Härvid har emellertid förutsatts, att en skärpt behovsprövning skall äga rum vid stipendiernas fördelning samt att även i övrigt största möjliga sparsamhet iakttages vid anslagets begagnande. Av anslaget har för innevarande budgetår 2,500 kronor disponerats till stipendier åt elever vid mejeriskolan i Alnarp. Då under nästa år två kurser torde komma att anordnas vid sagda skola, synas 5,000 kronor böra få användas till stipendier åt eleverna vid skolan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 400,000.

[46.] **29. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolor, reservationsanslag.** Såsom förut omförmäls fattade 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 109; R. skr. nr 230) beslut rörande viss omorganisation från och med läsåret 1940/41 i fråga om bland annat lantmanna- och lanthushållsskolorna. I sammanhang härmed beslöts tillika, att statsbidrag skulle lämnas till byggnadsarbeten vid dylika skolor. För ändamålet beräknades ett belopp av 600,000 kronor årligen skola bli behövt under en tid av 10 år. Med hänsyn till behovet av statsbidrag till byggnadsarbeten vid ifrågavarande skolor beviljade riksdagen redan för budgetåret 1939/40 ett anslag av 300,000 kronor för ändamålet. I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må emellertid ett belopp av 100,000 kronor av detta anslag icke tagas i anspråk. Bestämmelser angående villkoren för ifrågavarande statsbidrag ha meddelats i kungörelsen den 22 december 1939 (nr 910).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att för nu förevarande ändamål måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Till statsbidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolor synes även för nästa budgetår böra beviljas medel. Behovet av bidrag till dylika arbeten är på flera håll i landet mycket stort och därest den beslutade omorganisationen av nämnda skolor icke skall äventyras torde det vara nödvändigt att medel ställas till förfogande. Med hänsyn till det statsfinansiella läget måste emellertid medelsanvisningen begränsas i förhållande till vad som avsetts vid reformens beslutande. Jag kan därför icke förorda, att högre belopp än 400,000 kronor äskas för ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 400,000.

[47.] **30. Trädgårdsundervisningen: Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola.** I skrivelser den 31 augusti respektive den 18 september 1939 ha *lantbruksstyrelsen* och *lantbruksakademien* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 12,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Mot myndigheternas förslag har jag ej någon erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 12,000.

[48.] **31. Trädgårdsundervisningen: Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige.** För ifrågavarande ändamål har för ett vart av budgetåren 1936/37—1939/40 anvisats ett anslag av 36,000 kronor, varav 16,000 kronor avsetts för trädgårdsskolan vid Adelsnäs i Östergötlands län och 20,000 kronor för trädgårdsskolan i Söråker i Västernorrlands län. Av sistnämnda belopp utgöra 4,000 kronor tillfällig förstärkning av statsunderstödet. Beträffande denna förstärkning uttalade lantbruksstyrelsen i skrivelse den 30 augusti 1935, att förstärkningen syntes erforderlig endast för de tre närmaste budgetåren.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning från styrelsen för Norrlands trädgårdsskola i Söråker om oförändrat statsbidrag för nästa budgetår, föreslagit, att förevarande anslag även för sagda budgetår måtte bestämmas till 36,000 kronor. Därvid har lantbruksstyrelsen framhållit, att med hänsyn bland annat till den med varje år stegrade utvecklingen av olika slag av kursverksamhet ett årligt statsunderstöd av 20,000 kronor till skolan i Söråker komme att för framtiden visa sig erforderligt, även om skolans inkomster av odlingarna skulle komma att ökas, sedan erforderliga anläggnings- och regleringsarbeten utförts.

Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anser jag mig böra förordas, att det tillfälliga förstärkningsbidraget å 4,000 kronor till trädgårdsskolan i Söråker indrages och att anslaget alltså för nästa budgetår begränsas till 32,000 kronor. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Trädgårdsundervisningen: Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 32,000.

[49.] **32. Trädgårdsundervisningen: Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel, reservationsanslag.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1939/40 med hänsyn till en beräknad reservation av 4,000 kronor upptaget med 48,000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 605.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å anslaget tillgängliga medlen ett belopp av 5,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat belopp av 52,000 kronor samt hem-

ställt, att anslagsanvisningen med hänsyn till en påräknad reservation av 2,000 kronor måtte bestämmas till 50,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Mot lantbruksstyrelsens förslag har jag ej något annat att erinra än att statsbidraget till utbildningskurser för trädskötare i södra och mellersta Sverige, för vilket ändamål i anslaget för innevarande budgetår inräknats ett belopp av 30,000 kronor, av statsfinansiella skäl torde böra nedsättas med 5,000 kronor. Detta innebär, att anslagsanvisningen för nästa budgetår kan begränsas till 45,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 45,000.

[50.] **33. Trädgårdsundervisningen: Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1939/40 anvisat ett belopp av 2,400 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å detta anslag tillgängliga medlen ett belopp av 1,200 kronor icke skall tagas i anspråk.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 anhållit om oförändrat anslag av 2,400 kronor för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Då den statsfinansiella situationen kräver iakttagande av största sparsamhet, anser jag mig böra förorda, att förevarande anslag för nästa budgetår nedsättes till 1,200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trädgårdsundervisningen: Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,200.

[51.] **Reseunderstöd för studier på jordbrukets område.** För ändamålet är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å detta anslag tillgängliga medlen ett belopp av 6,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget måtte höjas till 10,000 kronor för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till det statsfinansiella läget kan jag icke tillstyrka, att anslag för ifrågavarande ändamål äskas av 1940 års riksdag.

[52.] **34. Undervisning och studieresor för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor.** Detta anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 20,000 kronor uppfört med 134,900 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 606.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* — med överlämnande av en framställning om statsbidrag från byrån för jordbrukets ungdomsutbyte — hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 152,600 kronor. Styrelsen har anfört i huvudsak följande.

Under detta anslag ha för budgetåret 1939/40 beräknats 70,000 kronor till hushållningssällskapens undervisningskurser, 11,250 kronor till annan undervisning, 50,000 kronor till studieresor, 5,500 kronor till instruktionskurser för lokala ledare inom jordbrukarungdomens förbund samt 18,200 kronor till bidrag till byrån för jordbrukets ungdomsutbyte.

Med hänsyn till att från hushållningssällskapen inkommit ansökningar om statsbidrag för 1939 till undervisningskurser om sammanlagt 86,000 kronor föreslås en anslagshöjning för detta ändamål från 70,000 till 80,000 kronor. För studieresor torde däremot ett belopp av 45,000 kronor vara tillfyllest under nästa budgetår. Styrelsen anser sig vidare böra förorda framställningen från byrån för jordbrukets ungdomsutbyte, vilken framställning utmynnar i en anhållan om statsbidrag för nästa budgetår å 10,850 kronor, därav 3,500 kronor för expeditions- och organisationskostnader och 7,350 kronor för resebidrag till i utbytet deltagande personer. Då för övriga ändamål, till vilka bidrag utgå från ifrågavarande anslag, synas böra beräknas oförändrade belopp, skulle alltså medelsbehovet utgöra 152,600 kronor.

Enligt § 4 c) i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 465) angående statsbidrag till undervisning för i mindre jordbruk deltagande män och kvinnor utgår bidrag av statsmedel för studieresor av ifrågavarande slag till hela resekostnaden för ledare och deltagare, då resa företages med anlitan av järnväg, fartyg eller automobiltrafik anordnad av staten, men blott till halva kostnaden, om resan sker efter häst, med motorfordon eller medelst rodd; dock att vid resa med motorfordon statsbidrag må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande kunna tillgodonjutas för hela resekostnaden.

Vid olika tillfällen har Kungl. Maj:t beviljat hushållningssällskap statsbidrag för hela resekostnaden vid resor, som företagits med motorfordon. I själva verket företagas numera de flesta av ifrågavarande resor på sistnämnda sätt. Enligt styrelsens mening saknas bärande skäl att fördela statsbidraget olika efter det färdssätt, som använts. Styrelsen föreslår därför sådan ändring av nämnda kungörelse, att statsbidrag må utgå för hela resekostnaden även vid resor företagna efter häst, med motorfordon eller medelst rodd.

Statskontoret har i remissutlåtande den 11 oktober 1939 framhållit, att anslaget vore av den karaktär, att under rådande statsfinansiella läge en väsentlig nedskärning av detsamma borde kunna åstadkommas utan menliga följder. Den föreslagna författningsändringen har statskontoret icke funnit sig kunna biträda.

Under nu rådande förhållanden synes förevarande anslag kunna nedsät- *Departements-*
tas. För nästa budgetår anser jag mig böra tillstyrka, att för de olika an- *chefen.*

slagsändamålen beräknas följande reducerade belopp, nämligen till hushållningssällskapens undervisningskurser 46,800 kronor, till anordnande av studieresor 13,000 kronor, till instruktionskurser för lokala ledare inom jordbrukarungdomens förbund 1,750 kronor, till annan undervisning 9,750 kronor samt till byrån för jordbrukets ungdomsutbyte 8,500 kronor. Lika med statskontoret kan jag icke biträda lantbruksstyrelsens förslag till ändring av kungörelsen nr 465/1938. Av bidraget till byrån för jordbrukets ungdomsutbyte synes till expeditions- och organisationskostnader böra få disponeras högst 3,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med $(46,800 + 13,000 + 1,750 + 9,750 + 8,500 =)$ 79,800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisning och studieresor för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 79,800.

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

[53.] 1. **Statens hingstdepåer och stuteri: Avlöningar, förslagsanslag.** Jämlikt gällande grunder för redovisningen å riksstaten av totalisatormedlens specialbudget redovisas de för statens hingstdepåer och stuteri avsedda medlen å två särskilda anslag, det ena för avlöningar och det andra för omkostnader, båda av förslagsanslags natur. Avlöningsanslaget är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 188,800 kronor. Den 26 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statens hingstdepåer och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 608).

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 195,800 kronor. Styrelsen har därvid jämväl yttrat sig *dels* över en av veterinären vid Flyinge hingstdepå och stuteri V. Müller gjord framställning om veterinärtjänstens vid nämnda hingstdepå och stuteri uppflyttning i avlöningshänseende från 17 till 22 lönegraden, *dels ock* över särskilda framställningar av beridaren vid Flyinge hingstdepå och stuteri V. Karlsson, bokhållaren därstädes Å. Stenberg, beridaren vid Strömsholms hingstdepå H. Eek och bokhållaren vid samma depå A. Lewén om viss uppflyttning i lönegrad av de av dem innehavda tjänsterna. Sålunda har Karlsson anhållit, att hans tjänst måtte uppflyttas från 17 till 21 lönegraden, Stenberg, att bokhållarbefattningen vid Flyinge hingstdepå och stuteri måtte uppflyttas från 17 till 19 lönegraden, samt Eek och Lewén, att deras tjänster måtte i avlöningshänseende jämsställas med motsvarande befattningar vid Flyinge hingstdepå

och stuteri. Beridaren Karlsson har vidare anhållit om ett årligt lönetillägg å 1,000 kronor att utgå retroaktivt från och med budgetåret 1931/32 intill den tid, då den av honom begärda uppflyttningen i lönegrad kunde komma att tillämpas. Beträffande innehållet i lantbruksstyrelsens skrivelse må nämnas följande.

Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har föreslagits upptagen med samma belopp som för innevarande budgetår eller 46,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har icke ansett några bärande skäl föreligga för vare sig avlöningsförhöjning åt beridarna och bokhållarna vid statens hingstdepåer och stuteri eller för ett bifall till beridaren Karlssons framställning i vad avser personligt lönetillägg. Beträffande veterinär Müllers framställning har styrelsen avstyrkt uppflyttning i lönegrad av den av honom innehavda tjänsten, då det kunde ifrågasättas, huruvida icke tjänsten framdeles borde omregleras till arvodesbefattning. Då emellertid de förväntningar i fråga om möjlighet att bedriva privatpraktik, som Müller haft vid tillträdet av tjänsten (1906) sedermera icke infriats på grund av att år 1914 ett nytt veterinärdistrikt inrättats med stationsorten helt nära Flyinge och med hänsyn jämväl till Müllers omfattande och dyrbara specialutbildning för tjänsten, vilken han alltid på ett förtjänstfullt sätt uppehållit, har styrelsen tillstyrkt, att Müller beviljades ett personligt lönetillägg å 1,200 kronor. Detta belopp har ansetts böra inräknas under anslagsposten för särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän.

För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har upptagits ett 5,900 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, eller 112,000 kronor. I förstnämnda belopp ingå 4,500 kronor, avsedda för kompensation av stallpersonalens familjepensionsavdrag, samt 1,400 kronor för ålderstillägg åt sagda personal. Beräkningen har skett under förutsättning att dyrtidstillägg fortfarande skall åtnjutas å de arvoden, som från posten utgå till betjäningsspersonal vid statens hingstdepåer och stuteri.

Posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som för innevarande budgetår är upptagen med 8,400 kronor, har höjts med dels 300 kronor i anledning av ökad medelsåtgång för ändamålet och dels 500 kronor för avlöande av skrivhjälp å Flyinge hingstdepå och stuteris kontor. Förevarande post har sålunda upptagits med 9,200 kronor.

Anslagsposten särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän har höjts med det för veterinären vid Flyinge hingstdepå och stuteri föreslagna personliga lönetillägget, 1,200 kronor, till 2,200 kronor.

För rörligt tillägg till ordinarie tjänstemän och dyrtidstillägg till icke-ordinarie personal ha föreslagits oförändrade belopp av 2,800 respektive 17,000 kronor, varemot posten barn-tillägg till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän nedsatts med 900 kronor till 6,600 kronor.

Det för nästa budgetår erforderliga anslaget skulle alltså enligt lantbruksstyrelsens förslag behöva uppföras med $(46,000 + 112,000 + 9,200 + 2,200 + 2,800 + 17,000 + 6,600 =)$ 195,800 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 7,000 kronor.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 21 oktober 1939 och av allmänna lönenämnden den 1 november 1939.

Statskontoret har ansett en omreglering av arvodena till stallpersonalen vid Flyinge och Strömsholm böra genomföras i samband med borttagandet av rätten att åtnjuta dyrtidstillägg å arvodena. Omregleringen kunde lämpligen ske genom viss uppräknings av arvodena jämte införande av personliga arvodestillägg till förekommande av löneminskning. Ämbetsverket har ej haft något att erinra mot att 500 kronor beräknades för extra skrivhjälp vid Flyinge hingstdepå och stuteri. Däremot har förslaget om ett särskilt arvode åt veterinären vid nämnda hingstdepå och stuteri avstyrkts av statskontoret, som ansett en dylik åtgärd stå i strid med 28 § 3 mom. civila avlöningsreglementet.

Lönenämnden har rörande sistnämnda fråga yttrat, att ehuru den föreslagna anordningen vore synnerligen ovanlig nämnden dock, med hänsyn till de föreliggande särskilda förhållandena och då tillägget skulle komma att utgå under en jämförelsevis kort tid, icke ville motsätta sig lantbruksstyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Lika med lantbruksstyrelsen anser jag bärande skäl saknas för att nu vidtaga någon förändring beträffande de ordinarie tjänsternas placering i lönegrad. Jag anser mig icke heller kunna tillstyrka, att de nuvarande innehavarna av veterinär- och beridarbefattningarna vid Flyinge hingstdepå och stuteri tillerkännas personliga lönetillägg. I enlighet härmed skulle posterna avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat och särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller alltså med 46,000 respektive 1,000 kronor. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört bör emellertid förstnämnda anslagspost minskas med 1,400 kronor till 44,600 kronor, varjämte posten rörligt tillägg torde böra uppräknas med 1,400 kronor till 4,200 kronor.

Vad härefter beträffar övriga anslagsposter synes intet vara att erinra mot den föreslagna höjningen av posten arvoden och särskilda ersättningar med 5,900 kronor till 112,000 kronor. Å arvodena till betjäningsspersonalen torde jämväl under budgetåret 1940/41 böra utgå dyrtidstillägg. På grund av vad chefen för finansdepartementet i nyssberörda sammanhang anfört bör anslagsposten dyrtidstillägg till icke-ordinarie tjänstemän uppräknas med 3,000 kronor till 20,000 kronor. Jag vill vidare förorda, att posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjes med 300 kronor till 8,700 kronor. Någon ytterligare höjning av denna post kan jag emellertid ej tillstyrka.

Då jag i övrigt icke har något att erinra mot vad lantbruksstyrelsen föreslagit, skulle under anslaget till avlöningar vid statens hingstdepåer och stuteri för nästa budgetår erfordras en medelsanvisning av $(44,600 + 112,000 + 8,700 + 1,000 + 4,200 + 20,000 + 6,600 =)$ 197,100 kronor, innebärande en utgiftsökning i förhållande till innevarande budgetår med 8,300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens hingstdepåer och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 44,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 112,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 8,700
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän	» 1,000
5. Rörligt tillägg till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 4,200
6. Dyrtidstillägg till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
7. Barntillägg till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 6,600
Summa kronor 197,100;	

2) till *Statens hingstdepåer och stuteri*: *Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 197,100.

[54.] 2. **Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 189,100 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt omkostnadsstat för statens hingstdepåer och stuteri (statsliggaren sid. 610).

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 182,800 kronor. Reduceringen av anslaget med 6,300 kronor är en följd av föreslagna minskningar å tillhoppa 10,700 kronor och ökningar å sammanlagt 4,400 kronor. Följande anslagposter föreslås sålunda sänkta, nämligen posten expenser med 600 kronor till 13,500 kronor, posten bränsle med 100 kronor till 11,000 kronor och posten furage med 10,000 kronor till 86,000 kronor. Å andra sidan ha kostnaderna för sjukvård beräknats ökade med 400 kronor till 5,000 kronor, varjämte anslagsbehovet antagits höjt med 4,000 kronor till 100,000 kronor på grund av en nedgång av inkomsterna under anslaget med nämnda beopp. Inkomsterna av sålda hästar samt inkomster i övrigt ha sålunda ansetts komma att nedgå med 8,000 kronor till 25,000 kronor respektive med 500 kronor till 6,000 kronor, medan inkomsterna av arrendemedel och såld grässkörd samt av språngavgifter beräknats komma att stiga med 1,500 kronor till 9,000 kronor respektive med 3,000 kronor till 60,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget samt med beaktande jämväl därav att överskott uppkommit å anslagsanvisningarna för de tre sistförflutna budgetåren, vill jag förorda, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår begränsas till 170,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen fastställa stat för anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 170,000.

[55.] **3. Hästavelns befrämjande, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett reservationsanslag av 391,000 kronor, vilket — jämte en beräknad reservation av 8,000 kronor — enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 maj 1939 må disponeras för följande ändamål:

Hästpremieringen	kronor 263,000
Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring	
m. m.	» 126,000
Demonstration i hovvård och hovbeslag	» 10,000
Summa kronor 399,000.	

Beträffande övriga föreskrifter rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 611.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må det för demonstration i hovvård och hovbeslag avsedda beloppet icke till någon del tagas i anspråk samt det för understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring m. m. upptagna beloppet endast disponeras intill ett belopp av 100,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag till hästavelns befrämjande under budgetåret 1940/41 med 402,000 kronor. Styrelsen har anfört i huvudsak följande.

Hästpremieringen. Statens utgifter för 1938 års hästpremieringar uppgingo till 263,100 kronor, i vilket belopp dock icke inräknats kostnaderna för den veterinär, som genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t förordnats att under 1939 års vårpremiering åtfölja rikspremieringsnämnden med uppgift att verkställa undersökning av alla vid denna premiering uppvisade hingstar. Ifrågavarande kostnader, vartill medel anvisats från stuteriväsendets fond av det belopp å 100,000 kronor, som för budgetåret 1938/39 ställts till Kungl. Maj:ts förfogande, ha uppgått till 3,045 kronor 50 öre.

Anledning förefinnes till antagande, att medelsbehovet för budgetåret 1940/41 blir i stort sett detsamma som för det sistförflutna budgetåret. Med hänsyn till önskvärdheten av att jämväl kostnaden för den vid vårpremieringen tjänstgörande veterinären bestrides från förevarande anslagspost vill lantbruksstyrelsen förorda, att för nästa budgetår beräknas 266,000 kronor till hästpremiering.

I detta sammanhang må framhållas, att gällande hästpremieringsreglemente för närvarande är föremål för revision inom styrelsen. Enligt verkställda kostnadsberäkningar kunna emellertid statens kostnader för hästpremieringen vid tillämpning av bestämmelserna i ett av lantbruksstyrelsen utarbetat förslag till nytt premieringsreglemente antagas icke komma att överstiga statens nuvarande kostnader för ändamålet.

Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring m. m. Ifrågasvarande anslagspost, som för budgetåret 1938/39 uppgick till 86,000 kronor, uppräknades för budgetåret 1939/40 med 40,000 kronor till 126,000 kronor huvudsakligen för att tillgodose ökat bidragsbehov för svenska ridsportens centralförbund och skånska fältrittklubben. Sagda behov torde kunna förväntas bli bestående under de närmaste åren. Med hänsyn härtill och då de sedvanliga ansökningarna om bidrag från anslagsposten årligen uppgå till avsevärda belopp, vill styrelsen förorda postens bibehållande vid 126,000 kronor.

Demonstration i hovvård och hovbeslag. Denna post har upptagits till samma belopp som för innevarande budgetår eller 10,000 kronor.

Jag har icke något att erinra mot att medelsbehovet för hästpremieringen beräknas till 266,000 kronor, därav högst 3,000 kronor till arvode och ersättning åt den veterinär, som kommer att förordnas att under 1941 års vårpremiering åtfölja rikspremieringsnämnden med uppgift att verkställa undersökning av vid premieringen uppvisade hingstar. Till understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring m. m. synes emellertid icke böra beräknas högre belopp än 100,000 kronor eller det belopp, som för innevarande budgetår får disponeras för ändamålet. Vad beträffar demonstrationskurserna i hovvård och hovbeslag har jag inhämtat, att dylika kurser under budgetåret 1938/39 anordnats endast i begränsad omfattning samt att kostnaderna för motsvarande kurser under nästa budgetår torde kunna hållas inom en ram av 6,000 kronor.

Vid bifall till vad nu förordats skulle det totala medelsbehovet under förvarande anslag för budgetåret 1940/41 uppgå till $(266,000 + 100,000 + 6,000 =)$ 372,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Hästavelns befrämjande* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 372,000.

[56.] **4. Avsättning till stuteriväsendets fond, förslagsanslag.** I enlighet med beslut av 1939 års lagtima riksdag är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag till »Avsättning till stuteriväsendets fond» å 443,100 kronor, till storleken beräknat på så sätt, att för omföring till stuteriväsendets fond disponeras ett belopp, motsvarande inflytande totalisatormedel, sedan för särskilda ändamål anvisade av dylika medel utgående anslagsbelopp frånräknats.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* i fråga om storleken av ifrågasvarande anslag för budgetåret 1940/41 anfört följande.

Lantbruksstyrelsen beräknar, att under budgetåret 1940/41 komma att i totalisatormedel inflyta högst 1,200,000 kronor.

I till Kungl. Maj:t avlätna framställningar angående medelsbehovet under budgetåret 1940/41 å stuteriväsendet berörande anslag har styrelsen hemställt om anvisande av anslag för nedannämnda ändamål till följande belopp, nämligen:

Stuteribyrån i lantbruksstyrelsen:

Avlöningar		kronor	32,000
Omkostnader		»	8,000

Statens hingstdepåer och stuteri:

Avlöningar		»	195,800
Omkostnader		»	182,800
Hästavelns befrämjande		»	402,000

Summa kronor 820,600.

Vid bifall till vad lantbruksstyrelsen sålunda föreslagit skulle av den för budgetåret 1940/41 beräknade inkomsten av totalisatormedel återstå (1,200,000 — 820,600 =) 379,400 kronor, till vilket belopp avsättningsanslaget till stuteriväsendets fond sålunda skulle beräknas.

Av de medel, som tillföras stuteriväsendets fond, torde liksom tidigare visst belopp böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för tillgodoseende av diverse ändamål, ägnade att främja hästaveln. För budgetåret 1939/40 har för sådant ändamål beviljats ett belopp av 160,000 kronor, varav 50.000 kronor skulle ställas till förfogande för ett vart av Stockholms kapplöpningssällskap och aktiebolaget Åbyfältet att användas till förbättringsarbeten m. m. å Ulriksdals kapplöpningsbana och den av bolaget anlagda trav- och galoppbanan. För övriga hästavelsändamål av natur att kunna och böra tillgodoses av nu ifrågavarande belopp ha sålunda för budgetåret 1939/40 beräknats 60,000 kronor, och enahanda belopp torde vara tillfyllest jämväl för budgetåret 1940/41.

*Departements-
chefen.*

Jag har tidigare tillstyrkt, att av totalisatormedel skulle under budgetåret 1940/41 för nedan angivna ändamål utgå följande belopp:

Stuteribyrån i lantbruksstyrelsen:

Avlöningar		kronor	30,000
Omkostnader		»	7,000 kronor 37,000

Statens hingstdepåer och stuteri:

Avlöningar		kronor	197,100
Omkostnader		»	170,000 » 367,100
Hästavelns befrämjande		»	372,000

Summa kronor 776,100.

Då i totalisatormedel under budgetåret 1940/41 beräknas inflyta 1,000,000 kronor, torde i överensstämmelse med vad sålunda föreslagits anslaget för avsättning till stuteriväsendets fond böra för samma budgetår upptagas till förslagsvis (1,000,000 — 776,100 =) 223,900 kronor.

Av de medel, som sålunda tillföras stuteriväsendets fond, torde liksom tidigare visst belopp ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för diverse ändamål äg-

nade att främja hästaveln. I överensstämmelse med lantbruksstyrelsens förslag tillstyrker jag, att sagda belopp för nästa budgetår bestämmes till 60,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till stuteriväsendets fond* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 223,900.

[57.] 5. **Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.** Förevarande anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 25,000 kronor uppfört med 300,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 612.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av de å detta anslag tillgängliga medlen ett belopp av 15,000 kronor icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om anslag för nästa budgetår med 330,000 kronor. Av detta belopp avses 270,000 kronor till tjuvföreningsverksamhet, 35,000 kronor såsom bidrag till avelsföreningar för nötboskap för stamboksföring samt 25,000 kronor till bekämpande av ofruktsamhet hos svensk kullig boskap. Den av lantbruksstyrelsen beräknade ökningen av medelsbehovet, 5,000 kronor, faller helt å det för tjuvföreningsverksamhet avsedda beloppet.

Då fråga uppkommit om användningen av fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling, torde jag få i korthet redogöra för tillkomsten av denna fond och de ändamål, för vilka densamma hittills anlåtats.

Fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling bildades jämlikt statsmakternas beslut 1881 (prop. nr 2; R. skr. nr 44) genom sammanslagning av två under 1870-talet tillkomna fonder, stamholländerifonden och stamschäferifonden, vilka i sin tur bildats av försäljningsmedlen för staten tillhöriga stamhjordar av nötboskap respektive får. Behållningen å sistnämnda båda fonder uppgick 1879 till 55,162 kronor 93 öre respektive 21,884 kronor 54 öre eller till sammanlagt 77,047 kronor 47 öre. Ursprungligen avsågs att åt fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling giva en dubbel användning. Å ena sidan föreskrevs, att fondens avkastning — sedermera även kapitalbehållningen — finge användas till låneunderstöd för inköp av avelsdjur, och å andra sidan skulle avkastningen få disponeras till prisbelöningar av ladugårdar och schäferier, som bestodo av »sinsemellan likartade, inom landet uppfödda och med hänseende till de ändamål, för vilka de underhållas, utmärkta och prisgilda nötkreaturs- och fåravelsraser, lämpliga att genom avkomlingar spridas till den svenska boskaps- och fåravelns förbättring». Fondens användning såsom lånefond synes emellertid aldrig ha varit mera betydande — enligt uppgift i 1902 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 117) hade under tiden 1893—1902 endast utlämnats 5

lån å smärre belopp till enskilda personer samt 2 lån å tillhopa 40,000 kronor till hushållningssällskap — och har sedermera upphört.

Däremot har fondens avkastning till ganska betydande belopp anlåtats för bidrag till den förut angivna premieringsverksamheten. Dessa belopp ha emellertid icke motsvarat fondens avkastning, vilket framgår av att kapitalbehållningen å fonden från 1890 års början till slutet av 1902 stigit från 128,093 kronor 28 öre till 145,555 kronor 48 öre. Även sedan statsmakterna under en följd av år från och med år 1902 anvisat vissa belopp av fondens avkastning såsom bidrag till bildande och upprätthållande av utav staten kontrollerade avelscentra för nötboskap — för fåravelns befrämjande har fonden icke använts sedan nämnda år — har kapitalbehållningen å fonden kraftigt stigit; vid slutet av 1920 uppgick den till 215,654 kronor 57 öre. I samband med utvecklingen av kontrollverksamheten beträffande besättningar av framstående avelsvärde, oavsett om de äro avelscentra eller ej, har sedermera avelscenterinstitutionen successivt avvecklats. Från och med den 1 november 1930 ha avelscentra för nötboskap upprätthållits endast i fråga om besättningar, tillhörande svensk fjällboskap, och även denna verksamhet har numera upphört. Medan på grund härav fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling från och med budgetåret 1932/33 icke längre kommit till användning för avelscenterverksamhet, har från och med nämnda budgetår viss del av fondens avkastning i stället tagits i anspråk för upprätthållande av kontroll över avelsbesättningar av vissa nötboskapsraser, varigenom sålunda det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget till understöd åt kontrollföreningsverksamhet kunnat nedbringas med ett motsvarande belopp. Detta belopp, som för ett vart av budgetåren 1932/33—1938/39 beräknats till 14,500 kronor, har emellertid i genomsnitt för år under nämnda period avsevärt understigit ränteavkastningen av fonden, i följd varav fondens behållning stigit från 312,736 kronor 78 öre den 1 juli 1932 till 358,720 kronor 67 öre den 30 juni 1939. Av sistnämnda belopp motsvara i huvudsak 351,743 kronor 95 öre värdet av obligationer och 6,976 kronor 72 öre förfallna men icke uppburna räntebelopp. Det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget till understöd åt kontrollföreningsverksamhet har beräknats med utgångspunkt från att för nämnda ändamål skulle från fonden lämnas ett bidrag med 12,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

De med ifrågavarande anslag avsedda ändamålen torde under nästa budgetår böra tillgodoses inom en kostnadsram av 300,000 kronor. Viss del av utgifterna bör emellertid enligt min mening tillgodoses av de medel, som finnas redovisade under fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling.

Av den förut lämnade redogörelsen torde framgå, att avsikten med inrättandet av nämnda fond närmast varit att på de olika sätt, som ansetts möjliga, främja nötboskaps- och fåraveln men att fonden sedan länge funnit användning allenast för vissa åtgärder för nötboskapsavelns främjande, vilka i betraktande av den allmänna utvecklingen på detta område numera framstå såsom mycket speciella. Bland annat med hänsyn därtill att avelscenterinstitutionen nedlagts och även anslutningen till den särskilda kontrollen över avelsbesättningar visat tendens att avtaga, synas vägande skäl finnas för att ånyo giva fonden en mera vidsträckt användning. Utan att vilja ifrågasätta annat än att en viss del av fondens avkastning och vid behov av dess kapital-

tillgångar även framdeles bör komma kontrollföreningsverksamheten till godo anser jag mig därför böra förorda, att fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling vinner användning för de ändamål, vilka avses med anslaget till befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln. Med hänsyn till såväl det statsfinansiella läget som den avsevärda stegringen under senare år av behållningen å fonden vill jag föreslå, att för angivna ändamål under nästa budgetår tagas i anspråk 125,000 kronor, att utgå i första hand av fondens avkastning och, i den mån denna ej därtill förslår, av dess kapitalbehållning. Enligt en inom departementet verkställd beräkning skulle behållningen därigenom allenast nedbringas i sådan omfattning, att den vid utgången av budgetåret 1940/41 ungefärligen motsvarade behållningen vid 1922 års slut.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle under anslaget till befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln för nästa budgetår behöva anvisas endast (300,000 — 125,000 =) 175,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 175,000.

[58.] **6. Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1939/40 uppförts ett reservationsanslag av 238,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 613.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av de å förevarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 30,000 kronor, motsvarande å anslaget uppkommen reservation, icke tagas i anspråk.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 2 oktober 1939 beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1940/41 till 280,000 kronor. Rörande ökningen i medelsbehovet har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Av ökningen hänföra sig 5,000 kronor till den kontroll, som äger rum genom besök av kontrollassistent inom föreningsmedlemmarnas kreatursbesättningar, 35,000 kronor till kontroll genom provmjölkkningsringar och 2,000 kronor till övervakning av kontrollföreningsverksamheten genom kontrollnämnden.

Jämlikt bestämmelserna i kungörelsen nr 866/1937 må hushållningssällskap erhålla statsbidrag bland annat för utlämnande till kontrollförening inom sällskapets område av bidrag för kontrollföreningsverksamhetens upprätthållande (årligt bidrag). Dylikt bidrag må utgå

a) där fråga är om fullständig kontroll med högst 15 kronor för medlem med besättning om 1—5 kor, högst 10 kronor för medlem med besättning om 6—10 kor och högst 5 kronor för medlem med besättning om 11—15 kor;

b) där fråga är om ofullständig kontroll med högst 10 kronor för medlem med besättning om 1—5 kor, högst 7 kronor för medlem med besättning om

6—10 kor och högst 3 kronor för medlem med besättning om 11—15 kor; samt

c) där fråga är om kontroll genom provmjölkkningsringar med 25 öre för varje ko, tillhörig medlem med besättning om högst 10 kor.

För erhållande av bidrag, varom ovan nämnts, fordras att av hushållningssällskap eller landsting eller eljest för ändamålet tillskjutits minst lika stort belopp som sagda bidrag.

Vidare må framhållas, att lantbruksstyrelsen genom cirkulär den 4 augusti 1932 till hushållningssällskapens förvaltningsutskott angående fastställande av grunder till stadgar för kontrollförening föreskrivit, bland annat, att medlem skall vara skyldig att i förhållande till koantal och antal kontroll dagar per år ansvara för föreningens förbindelser. I anslutning härtill utdebitera föreningarna i regel sina årliga utgifter per ko å olika besättningar med ett i förhållande till antalet kontroll dagar per år proportionerligt belopp. Då nu utgifterna i fråga under i övrigt oförändrade förhållanden stiga med minskad besättningsstorlek, kunna bidragen från staten och vederbörande hushållningssällskap betraktas såsom en ersättning till respektive föreningar för den merkostnad, som uppstår vid kontroll av besättningar tillhörande de storleksklasser, för vilka bidrag utgår. Bidragen utgöra emellertid icke full ersättning för sagda merkostnad.

För att kunna bringa bidragen i lämpligare relation till utgifterna inom de anslagsberättigade besättningarna anser sig styrelsen böra framlägga förslag till ändrade grunder för statsbidragens fördelning, varigenom föreningarna, där fråga är om fullständig kontroll, tillförsäkras ett sammanlagt årligt bidrag för varje kontrollerad besättning om 1—15 kor av 20 kronor, varav hälften i form av statsbidrag. En motsvarande förändring i grunderna för statsbidragets fördelning, där fråga är om ofullständig kontroll, bör samtidigt genomföras, i den mån denna kontrollform, som är av endast ringa omfattning, anses böra bibehållas. Sistberörda fråga är, bland annat, föremål för utredning inom lantbruksstyrelsen. Då nu antalet anslagsberättigade besättningar kan uppskattas till 13,500, beräknas medelsbehovet för ändamålet till ett med 5,000 kronor till 135,000 kronor förhöjt belopp.

Den föreslagna åtgärden medför visserligen en mera rättvis fördelning av bidragen mellan kontrollföreningar, i vilka bidragsberättigade besättningar av olika storleksklasser äro olikartat representerade, men förbättrar på grund av anslagsökningens ringa storlek icke i nämnvärd utsträckning de större besättningsinnehavarnas villkor. Då behov härav otvivelaktigt föreligger, har styrelsen tagit under övervägande, huruvida icke kontrollföreningarna böra beredas tillfälle att i någon utsträckning fördela sina kostnader efter den verkliga kostnaden inom respektive besättningar genom att täcka viss del av utgifterna medelst särskilda besättningsavgifter.

En sådan fördelningsgrund beträffande kostnaderna leder emellertid därtill, att de minsta besättningsinnehavarna måste bära något ökade kostnader per ko räknat, än vad hittills i allmänhet varit fallet. Häremot kan emellertid knappast någon invändning göras, allrahelst som de ha möjlighet att ansluta sig till en för dem fullt tillfredsställande och avsevärt billigare kontrollform — provmjölkkningsringar. I syfte att ytterligare underlätta de mindre besättningsinnehavarnas anslutning till provmjölkkningsringar vill styrelsen framlägga förslag om ett från 25 öre till 50 öre förhöjt årligt bidrag för varje till provmjölkkningsring ansluten ko, som tillhör besättning med högst 10 kor. I anslutning härtill har styrelsen för ändamålet beräknat ett med 35,000 kronor till 60,000 kronor förhöjt anslagsbehov.

Som förut nämnts hänför sig viss del av det stegrade anslagsbehovet även till den övervakning av kontrollföreningsverksamheten, som utövas genom

kontrollnämnden. Orsaken härtill står i samband därmed, att kontrollnämnden enligt styrelsens mening bör beredas tillfälle att från och med den 1 juli 1940 såsom överkontrollassistent anställa överassistenten hos statens avelscentra för fjällras, Karl Tolonen. Tolonen, som innehaft sin nuvarande befattning sedan den 1 november 1918, beräknas på grund av avelscenterinstitutionens upphörande komma att bli entledigad från densamma med utgången av juni 1940. Då Tolonen för närvarande åtnjuter ett årligt arvode av 5,000 kronor, anser styrelsen skäligt, att kontrollnämnden beredes möjlighet att erbjuda honom samma förmån och har i anslutning därtill för avsikt föreslå, att det årliga arvodet för en av de hos kontrollnämnden inrättade överkontrollassistentbefattningarna beräknas till ett från 3,000 kronor till 5,000 kronor förhöjt belopp.

I remissutlåtande den 30 oktober 1939 har *statskontoret* förklarat sig icke var övertygat om lämpligheten av den föreslagna anordningen beträffande den fullständiga kontrollen och på grund härav avstyrkt sagda anordning. Vad angår förslaget om ändrade grunder för statsbidraget till kontrollen genom provmjölkkningsringar har statskontoret erinrat om att dessa grunder fastställts av riksdagen så sent som 1935 samt att den enskilde djurägarens utgifter för ifrågavarande kontroll endast uppginge till 75 öre per ko och år. För statsverket skulle emellertid, vid bifall till lantbruksstyrelsens förslag, uppkomma en avsevärd ökning i kostnaderna för kontrollverksamheten. Med hänsyn härtill har statskontoret ansett sig icke kunna biträda förevarande förslag. Ämbetsverket har likaledes avstyrkt ökad medelsanvisning för övervakning av kontrollverksamheten, då tillräckliga skäl för en sådan ökning icke syntes ha förebragts av lantbruksstyrelsen.

Jag delar statskontorets uppfattning att tillräckliga skäl icke förebragts *Departementets chefen.* för lantbruksstyrelsens förslag om ökad medelsanvisning för viss omläggning av gällande bidragsgrunder i avseende å den fullständiga kontrollen samt för övervakning av kontrollverksamheten. Däremot torde den föreslagna ändringen av gällande bidragsbestämmelser beträffande mjölkkontroll genom provmjölkkningsringar vara välbetänkt med hänsyn till den nuvarande krissituationen. Syftet med ifrågavarande förslag synes emellertid kunna vinnas inom en något snävare kostnadsram än som förutsatts av lantbruksstyrelsen. Det förefaller sålunda vara tillräckligt, därest medelsanvisningen under förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 22,000 kronor till 260,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de ändrade bestämmelser i ämnet, som må finnas erforderliga.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelsns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 260,000.

[59.] **7. Svinavelns befrämjande.** Detta anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 40,000 kronor uppfört med 17,000 kronor. Beträffande bestämmelserna för ifrågasvarande verksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 614.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av de å förevarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 28,000 kronor icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* förordat, att statsmakternas åtgärder till svinavelns befrämjande under 1940 måtte vidmakthållas i enahanda omfattning som under 1939, samt hemställt om en medelsanvisning av 57,000 kronor för ändamålet.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till bidragsverksamhetens omfattning under de senaste åren samt till nuvarande statsfinansiella läge torde anslagsanvisningen för nästa budgetår böra begränsas till ett belopp av 35,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svinavelns befrämjande* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 35,000.

[60.] **8. Fåravelns befrämjande.** Förevarande anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är med hänsyn till en beräknad reservation av 6,000 kronor uppfört med 23,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 614.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av de å ifrågavarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 12,000 kronor icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till samma belopp som för innevarande budgetår eller 29,000 kronor. Härav avses 12,000 kronor till bagghållningsbidrag, 1,000 kronor till organisation av baggföreningar, 1,200 kronor till fåravelsstationer, 1,000 kronor till diplom, formulär m. m., 2,500 kronor till får-sambeten samt 11,000 kronor till forsknings- och försöksverksamhet vid institutet för husdjursförädling.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att *svenska fåravelsföreningen* i en den 22 maj 1939 dagtecknad framställning anhållit om ett särskilt statsbidrag av 8,500 kronor, avsett att användas med 6,000 kronor till avlöande av en assistent hos föreningen samt med 2,500 kronor till bestridande av resekostnads- och traktamentsersättning åt assistenten. Framställningen har tillstyrkts av *lantbruksstyrelsen* och *rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap* i remissutlåtanden den 30 juni respektive den 17 augusti 1939.

Av budgetära skäl anser jag mig icke kunna biträda den av svenska får-<sup>Departementets-
chefen.</sup> avelsföreningen gjorda framställningen om statsbidrag för anställande av en assistent hos föreningen. Lantbruksstyrelsens hemställan om ett anslag av 29,000 kronor till fåravelns befrämjande under nästa budgetår föranleder däremot ej någon annan erinran från min sida än att jag finner anslagsanvisningen böra minskas med det belopp å 1,000 kronor, som beräknats till diplom, formulär m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fåravelns befrämjande* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 28,000.

[61.] **Getavelns befrämjande.** Förevarande anslag, som vid fjolårets lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för budgetåret 1939/40 med hänsyn till en beräknad reservation av 1,000 kronor upptaget med 2,700 kronor. Beträffande bestämmelserna om ifrågavarande bidragsverksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 615.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må ett belopp av 1,000 kronor av de å förevarande anslag tillgängliga medlen icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* förordat, att statsmakternas åtgärder till getavelns befrämjande under 1940 måtte vidmakt hållas i enahanda omfattning som under 1939, samt hemställt om ett anslag av 3,700 kronor för budgetåret 1940/41.

I nuvarande statsfinansiella situation synas mig tillräckliga skäl icke före-<sup>Departementets-
chefen.</sup> ligga för medelsanvisning till getavelns befrämjande. Anslag för ändamålet torde alltså icke böra äskas av 1940 års riksdag.

[62.] **9. Fjäderfäavelns befrämjande.** Detta anslag, som under vissa villkor (statsliggaren sid. 615) tilldelats Sveriges fjäderfäavelsförening, är för innevarande budgetår uppfört med 40,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *Sveriges fjäderfäavelsförening* anhållit om anslag för nästa budgetår med 50,000 kronor. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt, att för ändamålet anvisas ett anslag av 47,200 kronor. Den av styrelsen tillstyrkta anslagshöjningen fördelar sig med 2,500 kronor å avlöningskostnader — därav ålderstillägg å 500 kronor åt en var av föreningens sekreterare och 2 konsulenter samt ytterligare löneökning med 500 kronor för en var av konsulenterna — med 2,500 kronor å kostnader i övrigt för föreningens allmänna verksamhet samt med 2,200 kronor å kostnader för den kongress, som föreningen på grund av sitt medlemskap i skandinaviska fjäderfäavelsförbundet har att anordna under år 1940.

Statskontoret har i remissutlåtande den 18 oktober 1939 ifrågasatt, huruvida icke anslaget för nästa budgetår borde nedsättas till det belopp, varmed det varit uppfört för ett vart av budgetåren 1933/34—1937/38, eller till 35,000 kronor, samt förklarat sig icke kunna under några förhållanden tillstyrka, att ett större belopp anvisas än för innevarande budgetår.

*Departements-
chefen.*

I nuvarande statsfinansiella läge kan jag icke tillstyrka höjning av ifrågavarande anslag. Detta torde i stället böra begränsas till 36,000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fjäderfävelns befrämjande* för budgetåret 1940/41
anvisa ett anslag av kronor 36,000.

[63.] **10. Biskötselns befrämjande.** För budgetåret 1939/40 är för ifrågavarande ändamål anvisat ett anslag av 5,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 616.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag måtte i riksstaten för budgetåret 1940/41 upptagas med ett till 10,000 kronor förhöjt belopp. Det nuvarande anslagsbeloppet vore enligt styrelsens mening alltför knappt för att giva biskötseln ett tillräckligt och effektivt stöd.

*Departements-
chefen.*

Förevarande anslag torde jämväl för nästa budgetår böra begränsas till 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Biskötselns befrämjande* för budgetåret 1940/41
anvisa ett anslag av kronor 5,000.

F. Veterinärväsendet m. m.

[64.] **1. Veterinärhögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 441,700 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 april 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 616).

I skrivelse den 24 augusti 1939, varöver infortrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 21 oktober 1939 och av allmänna lönenämnden den 17 november 1939, har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 543,910 kronor. Å ena sidan ha följande poster föreslagits höjda, nämligen posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat med 21,300 kronor till 202,700 kronor, posten

grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal med 117,460 kronor till 287,260 kronor samt posten rörligt tillägg med 5,600 kronor till 27,800 kronor. Å andra sidan har posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats minskad med 38,625 kronor till 11,150 kronor samt posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal föreslagits nedsatt med 3,525 kronor till 15,000 kronor. Angående den närmare beräkningen av anslagsposterna må nämnas följande.

Höjningen å posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat fördelar sig med 12,669 kronor å avlöning till en föreslagen professor i medicinsk kemi i lönegrad A 30, 4,239 kronor å avlöning till vardera av två vaktmästarbefattningar i lönegrad A 7 vid två till inrättande föreslagna avdelningar, nämligen en fysiologisk-farmakologisk och en fjäderfäavdelning, 130 kronor till förhöjning av ersättning för uppehållande av den del av rektorns undervisningsskyldighet, från vilken han med hänsyn till rektorsgöromålen befrias, och slutligen 23 kronor för postens avrundning. Till stöd för förslaget om inrättandet av nämnda professor har styrelsen åberopat en framställning av lärarkollegiet vid högskolan, däri kollegiet — under erinran att kollegiet redan år 1921 väckt förslag om en uppdelning av professuren i kemi och fysiologi — ifrågasatt en uppdelning av nämnda professor i två, därav den ena omfattande medicinsk kemi och den andra fysiologi och farmakologi. Då vid förslagets genomförande vaktmästarbefattningen vid den nuvarande kemisk-fysiologiska institutionen skulle överföras till den föreslagna kemiska institutionen, där befattningen vore oundgängligen nödvändig, uppkomme behov av en vaktmästarbefattning vid den fysiologisk-farmakologiska institutionen. Enligt kollegiets mening — mot vilken styrelsen icke haft något att erinra — skulle förslagets genomförande kräva inrättande jämväl av vissa icke-ordinarie befattningar vid den fysiologiska institutionen jämte ett årligt institutionsanslag å 3,000 kronor, varemot någon nybyggnad för ändamålet icke skulle behövas, utan tillräckliga utrymmen inom de nuvarande institutionsbyggnaderna finnes efter genomförande av vissa smärre ombyggnadsarbeten. Rörande förslaget om anordnande av en fjäderfäavdelning vid högskolan — vilket bland annat krävde inrättande av en vaktmästarbefattning vid avdelningen — har styrelsen erinrat om att styrelsen i yttrande den 1 februari 1939 över en av Sveriges fjäderfäavelsförening hos Kungl. Maj:t gjord framställning om statsanslag för inrättande av en konsulterande veterinärtjänst hos föreningen m. m. anfört, att den av föreningen väckta frågan vore förtjänt av beaktande men att densamma borde lösas genom inrättande av en speciallärbefattning för fjäderfäsjukdomar vid högskolan eller eventuellt av en särskild avdelning för fjäderfäsjukdomar vid högskolans bakteriologiska institution. Styrelsen har nu anslutit sig till ett av lärarkollegiet gjort uttalande, att undervisning och forskning beträffande fjäderfä-flocksjukdomar borde hänföras till professuren i bakteriologi och födoämneshygien, att emellertid den nuvarande personalen på den hygieniska avdelningen vore alltför fåtalig för att kunna belastas med det ökade arbete, som föranleddes härav, men att förslaget kunde genomföras genom inrättande av en laborator-, en laboratoriebiträdes- och en vaktmästarbefattning å en fjäderfäavdelning inom bakteriologiska institutionen jämte anvisande av ett årligt anslag av 2,000 kronor; för ett snabbt realiserande av förslaget vore av betydelse, att ett resestipendium å 4,000 kronor inrättades för veterinärer, som under ett halvt års studieresa i Danmark och Tyskland önskade specialutbilda sig i ämnet. Den föreslagna höjningen av ersättningen till rektors undervisningsbiträde med 130 kronor till 1,130 kronor står i samband med

att enligt styrelsens förslag å nämnda ersättning skall utgå rörligt tillägg i stället för dyrtidstillägg.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har å ena sidan höjts med 500 kronor för anställande av en extra lärare vid högskolan med undervisningsskyldighet i allmän veterinär stats- och rättsmedicin, vari undervisning nu meddelas av professorn i husdjurslära, och å andra sidan minskats med sammanlagt 39,125 kronor på grund av föreslaget utbytande av den med arvode å 5,000 kronor avlönade sysslomansbefattningen mot en extra ordinarie tjänst i lönegrad Eo 25, omändring av 7 assistentbefattningar med arvode för en var å 4,500 kronor till extra tjänster i lönegrad Ex 20 samt överflyttande i samband med sistnämnda förslag av ersättningen till vikarier för assistenter — för vilket ändamål avsetts sammanlagt 2,625 kronor — till posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal. I fråga om den föreslagna ombildningen av sysslomanstjänsten till extra ordinarie tjänst, i samband varmed befattningshavaren skulle erhålla heltidstjänstgöring och få benämningen intendent, har styrelsen erinrat, att styrelsen gjort motsvarande hemställan i sitt statförslag för innevarande budgetår, men att förslaget icke lett till åsyftat resultat.

Av den under posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal beräknade höjningen med 117,460 kronor — därav 41,515 kronor belöpa å avlöningar till extra ordinarie personal — bero sammanlagt 76,038 kronor — därav 29,445 kronor avses till avlöningar till extra ordinarie personal — på förslag, som berörts under de i det föregående angivna posterna. Sålunda har vid bifall till förslaget om uppdelning av den nuvarande professuren i kemi och fysiologi behov ansetts uppkomma av en laboratorsbefattning å den fysiologisk-farmakologiska institutionen; under förutsättning att denna befattning placerades i lönegrad Eo 26 har avlöningskostnaden beräknats till 8,916 kronor. I samband med förslaget om inrättande av en fjäderfåavdelning vid högskolan ha vidare under förevarande post beräknats dels 8,916 kronor för en laboratorsbefattning i lönegrad Eo 26 och dels 3,147 kronor för en befattning som tekniskt biträde i lönegrad Eo 6 vid avdelningen, eller tillhoppa 12,063 kronor. För avlöning till intendenten i lönegrad Eo 25 har beräknats 8,466 kronor och till en var av de 7 assistenterna 6,012 kronor, varjämte för ersättning till semestervikarier åt assistenterna upptagits sammanlagt 4,509 kronor. Nu ej närmare angivna höjningar å grundavlöningsposten, uppgående till 41,422 kronor — därav 12,070 kronor belöpa å avlöningar till extra ordinarie tjänstemän — fördela sig med 26,836 kronor å avlöningskostnader vid olika avdelningar och institutioner på grund av föreslagen utökning av personalen, 12,036 kronor å kostnader för städning — därav 6,540 kronor tidigare bestritts från veterinärhögskolans omkostnadsanslag — 2,500 kronor å utökning av stallpersonalen för nedbringande av arbetstiden, 25 kronor för ökning av ersättningen till en telefonvakt till 225 kronor, å vilket belopp skulle utgå rörligt tillägg i stället för dyrtidstillägg, samt slutligen 25 kronor för postens avrundning. Av kostnaderna för utökning av tjänstemannapersonalen hänföra sig 6,012 kronor till medicinska kliniken för anställande av en assistent i lönegrad Ex 20, 6,294 kronor till kirurgiska avdelningen för anställande av 1 tekniskt biträde och 1 operationssköterska, båda i lönegrad Eo 6, 2,974 kronor till avdelningen för bujatrik och obstetrik för anställande av en djurskötare i lönegrad Eo 5, 2,742 kronor till avdelningen för husdjurskötsel för anställande av en ladugårdskar i lönegrad Ex 5 samt slutligen 8,814 kronor till patologisk-anatomiska avdelningen för anställande av 1 assistent i lönegrad Ex 20 och 1 skrivbiträde i lönegrad Eo 4.

Minskningen å posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal och ökningen å posten rörligt tillägg ha beräknats med hänsyn till medelsåtgången.

I det av högskolestyrelsen omförmälda ärendet angående visst statsunderstöd till *Sveriges fjäderfäavelsförening* har förekommit i huvudsak följande.

I framställning, som av lantbruksstyrelsen överlämnades med skrivelse den 28 februari 1939, anhöll nämnda förening om ett anslag av statsmedel för budgetåret 1939/40 å 11,500 kronor för anställande hos föreningen av en veterinär och för anskaffande av vissa instrument för ett laboratorium. Till stöd för framställningen anförde föreningen bland annat, att vissa fjäderfäsjukdomar, som tillfogade landets fjäderfäodlare stora förluster — exempelvis fjäderfätuberkulos, hönstyfus, coccidios, hönsparalysi och leukämi — krävde ett mera målmedvetet och praktiskt bekämpande än vad som hittills skett, samt att det därför vore angeläget att föreningen bereddes tillfälle att i sin tjänst anställa en veterinär med uppgift att bland annat leda föreningens arbete på fjäderfäsjukdomarnas bekämpande, lämna råd och anvisningar till andra veterinärer, utöva konsultations- och upplysningsverksamhet bland fjäderfäodlarna samt leda föreningens försöksverksamhet för förbättrande av fjäderfäprodukternas kvalitet. För utvidgning av den av föreningen redan nu bedrivna försöksverksamheten borde ett laboratorium anläggas i Nykvarn, där veterinären borde vara stationerad. Lantbruksstyrelsen inhämtade yttranden i ärendet av föreståndaren för veterinärbakteriologiska laboratoriet i Malmöhus län, *professorn H. G. Magnusson* — vilken förklarade sig anse, att behovet av en veterinär, vilken kunde stå till föreningens förfogande, vore i hög grad påkallat men att det, med hänsyn till svårigheten att finna en för uppgiften kompetent person, vore lämpligt att till en början anvisa ett resestipendium med skyldighet för stipendiaten att under en längre tid, förslagsvis ett halvt år, studera ämnet fjäderfäsjukdomar — *medicinalstyrelsen*, som tillstyrkte bifall till framställningen under åberopande av vad Magnusson yttrat, samt *styrelsen för veterinärhögskolan*, som tillstyrkte förslaget om ett resestipendium, vilket borde bestämmas till 4,000 kronor, men i övrigt hänvisade till att styrelsen framdeles komme att i förslag till plan rörande högskolans utveckling närmare beakta spörsmålet rörande undervisning i fjäderfäsjukdomar. I anslutning härtill föreslog *lantbruksstyrelsen*, att föreningens ansökning måtte upptagas till behandling i samband med förslag till plan för veterinärhögskolans utveckling, jämväl såvitt avsåge frågan om beviljande av ett resestipendium, för vilket ändamål emellertid 3,000 kronor syntes tillräckligt.

Statskontoret, som den 18 oktober 1939 avgav infordrat utlåtande i ärendet, avstyrkte, med hänsyn till vad de i ärendet hörda fackmyndigheterna anförde, bifall till föreningens framställning.

I remissutlåtandet över det framlagda förslaget till medelsanvisning för avlöningar vid veterinärhögskolan för nästa budgetår har *statskontoret* anförde i huvudsak följande.

Ämbetsverket kan i rådande statsfinansiella läge icke tillstyrka förslaget om uppdelning av den nuvarande fysiologisk-kemiska institutionen i en kemisk och en fysiologisk-farmakologisk institution samt om anvisande i följd därav av medel till inrättande av nya tjänster. Vidare avstyrker ämbetsverket förslaget om inrättande av nya befattningar för möjliggörande av en utvidgad forsknings- och undersökningsverksamhet beträffande fjäderfäsjukdomarna. Beträffande förslaget om höjning av ersättningen till rektors under-

visningsbiträde med 130 kronor till 1,130 kronor samt om rörligt tillägg å sistnämnda belopp vill statskontoret erinra, att rörligt tillägg enligt avlöningsreglementena för civila befattningshavare icke skall beräknas å ifrågasvarande slag av arvoden, samt föreslår, att arvodesbeloppet i stället bestämmes till 1,150 kronor. Under förutsättning att arvodet jämväl framdeles skall utgå från posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, skulle alltså denna post upptagas med $(181,400 + 150 =) 181,550$ kronor.

Statskontoret kan vidare, i fråga om beräkningen av anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, icke tillstyrka förslagen om ombildande av sysslomanstjänsten till en extra ordinarie intendentsbefattning och av assistenttjänsterna till extra befattningar. Vad särskilt angår sysslomannen framhåller ämbetsverket, att det nuvarande årsarvodet till denne fastställts så sent som 1938 och att förslag om tjänstens ombildning avisats av riksdagen 1939. För åstadkommande av dyrtidstilläggens avveckling får ämbetsverket emellertid föreslå, att arvodet uppräknas till för sysslomannen 5,700 kronor och för en var av assistenterna 5,000 kronor om året, samt att, för undvikande av löneminskning, de nuvarande tjänstinnehavarna under budgetåret 1940/41 tillerkännas personliga arvodestillägg, motsvarande för en var av dem skillnaden mellan vad han uppbär i avlöning den 30 juni 1940 och honom efter nämnda dag tillkommande arvode. Ämbetsverket anser icke tillräckliga skäl finnas för uppförande å avlöningsstaten av ett arvode till undervisning i veterinärstats- och rättsmedicin.

Beträffande de under posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal väckta förslagen om uppförande av nya befattningar i samband med en uppdelning av professuren i kemi och fysiologi, inrättande av en fjäderfäavdelning och ombildning av vissa nuvarande arvodesbefattningar till lönegradsplacerade tjänster, framgår av vad statskontoret förut anfört, att ämbetsverket avstyrker förslagen. I fråga om utökning i övrigt av personalen vid olika avdelningar vill statskontoret tillstyrka, att vid medicinska kliniken anställas ytterligare en assistent med avlöning enligt vad ämbetsverket i det föregående förordat, att vid kirurgiska avdelningen anställas en operationssköterska och vid avdelningen för obstetrik och bujatrik en djurskötare, vilka emellertid tills vidare böra placeras i lönegrad Ex 6 respektive Ex 5, samt att i enlighet med styrelsens förslag vid avdelningen för husdjursskötsel inrättas en befattning såsom ladugårdsskarl med placering i lönegrad Ex 5. Styrelsens hemställan om medel för avlöande av ett skrivbiträde i lönegrad Eo 4 å patologisk-anatomiska avdelningen anser statskontoret böra bifallas på det sätt, att ett belopp å 1,000 kronor anvisas till extra skrivhjälp. Däremot avstyrker statskontoret helt de föreslagna befattningarna såsom tekniskt biträde vid kirurgiska avdelningen och assistent vid patologisk-anatomiska avdelningarna. Ämbetsverket anser slutligen att städerskornas ersättningar icke böra uppföras under avlönings- utan under omkostnadsanslaget för högskolan, att det för avlösare åt stallpersonalen begärda beloppet bör begränsas till 2,000 kronor samt att arvodesbeloppet till telefonvakten bör bestämmas till 225 kronor utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg eller rörligt tillägg.

Lönenämnden har yttrat, att, därest en uppdelning av professuren i kemi och fysiologi vid högskolan genomfördes och behov i följd därav uppkomme av de begärda nya befattningarna vid den föreslagna fysiologisk-farmakologiska institutionen, nämnden intet hade att erinra mot den föreslagna löne-

ställningen för dessa befattningshavare. Vidkommande förslaget om inrättande av en fjäderfäavdelning har lönenämnden ifrågasatt, huruvida icke för undervisningen i fjäderfäsjukdomar tills vidare kunde vara tillräckligt med ett lämpligt avpassat arvode. Med anledning av förslagen beträffande gottgörelse till rektors undervisningsbiträde och till telefonvakt har nämnden framhållit, att rörligt tillägg icke skall utgå å dylika ersättningar. Vidare har lönenämnden icke ansett tillräckliga skäl föreligga att för närvarande genomföra någon förändring med avseende å den nuvarande sysslobefattningen samt anfört att, därest en ombildning av befattningen till extra ordinarie tjänst likväl ansåges böra genomföras, denna syntes böra placeras i väsentligt lägre lönegrad än vad styrelsen föreslagit. Slutligen har nämnden förklarat sig anse, att spörsmålet om ombildning av de nu med arvoden förenade assistentbefattningarna vid högskolan borde lösas i ett vidare sammanhang, då dylika befattningar funnes vid ett flertal andra verk.

De av veterinärhögskolans styrelse framlagda förslagen om uppdelning av den nuvarande fysiologisk-kemiska institutionen vid högskolan i två särskilda institutioner och om inrättande av en särskild fjäderfäavdelning synas mig vara av så genomgripande art, att förslagen böra göras till föremål för ytterligare överväganden, innan något bestämt ståndpunktstagande sker till desamma. Jag kan sålunda icke för närvarande tillstyrka genomförandet av nämnda anordningar, vilka enligt den verkställda anslagsberäkningen skulle föranleda ett avsevärt ökat medelsbehov för avlöningar vid högskolan. Vad angår i övrigt ifrågasatta ändringar beträffande den från förevarande anslag avlönade personalen anser jag, delvis i anslutning till vad statskontoret anfört i ärendet, att dessa icke böra ifrågakomma till genomförande i nuvarande statsfinansiella läge. Vid detta förhållande torde särskilda yttranden från min sida angående de olika förslagen icke vara påkallade i vidare mån, än att jag anser det belopp, som må finnas oundgängligen erforderligt för avlöande av särskild personal till avlösning av stallpersonalen och som på sätt statskontoret framhållit torde böra beräknas till högst 2,000 kronor, kunna utgå från posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal utan att betinga någon höjning av posten. Såsom nämnda ämbetsverk vidare framhållit böra utgifterna för städningsarbete vid veterinärhögskolan jämväl framdeles bestridas från högskolans omkostnadsanslag.

I enlighet med vad jag nu anfört skulle för nästa budgetår icke behöva vidtagas annan ändring i fråga om den för veterinärhögskolan gällande avlöningsstaten än att posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal såsom högskolans styrelse föreslagit bör minskas med i runt tal 3,500 kronor till 15,025 kronor. Emellertid torde i anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra nedsättas med 11,100 kronor till 170,300 kronor samt posten rörligt tillägg höjas med ett lika stort belopp till 33,300 kro-

*Departements-
chefen.*

nor. Därest posterna arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal utan ändring upptagas med respektive 49,775 och 169,800 kronor, skulle för nästa budgetår erfordras ett avlöningsanslag för veterinärhögskolan av $(170,300 + 49,775 + 169,800 + 15,025 + 33,300 =)$ 438,200 kronor, inne-
bärande en minskning i förhållande till anvisningen för innevarande budget-
år med 3,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögsko-
lan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret
1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 170,300

Anm. Från förestående anslagspost skall utgå jämväl
ersättning för uppehållande av den del av rektors under-
visningsskyldighet, från vilken han med hänsyn till
rektorsgöromålen befrias.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t. » 49,775

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:

a) Grundavlöningar m. m. kronor 169,800

b) Avlöningsförhöjningar

m. m., *förslagsvis* ... » 15,025 » 184,825

4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 33,300

Summa kronor 438,200;

- 2) till Veterinärhögskolan: Avlöningar för budgetåret 1940/
41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 438,200.

[65.] 2. Veterinärhögskolan: Omkostnader, *förslagsanslag*. Detta an-
slag är för innevarande budgetår uppfört med 89,000 kronor. Kungl. Maj:t
har den 13 april 1939 fastställt omkostnadsstat för veterinärhögskolan samt
stat för högskolans rörelse (statsliggaren sid. 618).

I skrivelse den 24 augusti 1939, varöver statskontoret den 21 oktober 1939
avgivit infordrat utlåtande, har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt,
att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår anvisas med 82,249 kro-
nor. Angående styrelsens beräkning av anslagsbehovet må nämnas följande.

Utgifterna å anslaget ha beräknats minskade med 6,751 kronor till 106,549
kronor, medan uppbördsmedlen utan ändring uppskattats till 24,300 kronor.

Anslagsposten *expenser* har beräknats minskad med 3,300 kronor till
83,800 kronor. Å ena sidan ha utgifterna för bränsle, lyse och vatten be-

räknats höjda med 3,240 kronor på grund av stegrade bränslekostnader. Å andra sidan har delposten övriga expenser minskats med 6,540 kronor i samband med att ersättning för städning föreslagits överflyttad till högskolans avlöningsanslag.

Posten publikationstryck har upptagits med oförändrat belopp eller 1,400 kronor.

Övriga utgifter ha beräknats minskade med tillhoppa 3,451 kronor. Under det att delposterna diverse utgifter, ej expensmedel, och underhåll av park jämväl för nästa budgetår upptagits med 8,000 respektive 2,500 kronor, har delposten inköp av mikroskop och annan apparatur minskats med 151 kronor till 4,849 kronor och delposten inköp av automobil till ambulatoriska kliniken minskats med 3,300 kronor till 6,000 kronor. Av det för nästa budgetår upptagna beloppet av 4,849 kronor till inköp av mikroskop och annan apparatur avse dels 3,349 kronor resterande kostnad för inköp av den laboratorieutrustning, vartill för innevarande budgetår anvisats 5,000 kronor, dels 405 kronor inköp av en paraffinugn till patologisk-anatomiska avdelningen, dels ock i runt tal 1,095 kronor inköp av ett arbetsmikroskop för hygieniska avdelningen. Det under delposten inköp av automobil beräknade beloppet, 6,000 kronor, avser inköp av ytterligare en automobil för den ambulatoriska kliniken.

Statskontoret, som ansett det under veterinärhögskolans avlöningsanslag äskade beloppet av 12,036 kronor för städningersättning böra bestridas från förevarande anslag, har i övrigt icke gjort annan erinran mot beräkningen av detta, än att ämbetsverket ansett det för inköp av en personautomobil till ambulatoriska avdelningen avsedda beloppet böra utgå. Med hänsyn till att högskolans automobilbestånd så sent som innevarande budgetår ökats med en automobil, har nämligen ämbetsverket ansett utan olägenhet kunna anstå med upphandlingen av ytterligare en automobil.

Jag kan icke biträda högskolestyrelsens förslag om medelsanvisning för inköp av ett arbetsmikroskop, en paraffinugn och en automobil. Vad beträffar städningsekostnaderna böra dessa, såsom statskontoret anført, även i fortsättningen bestridas från ifrågavarande anslag. Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår nedsattes till 70,000 kronor. I detta belopp avses då skola ingå i runt tal 3,400 kronor för bestridande av resterande kostnad för den laboratorieutrustning, vartill vid fjolårets lagtima riksdag anvisades 5,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen fastställa omkostnadsstat för högskolan. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till Veterinärhögskolan: Omkostnader för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av kronor 70,000.

[66.] 3. Veterinärhögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 44,800 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 618.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å förevarande anslag tillgängliga medlen ett belopp av 4,000 kronor icke må tagas i anspråk.

I skrivelse den 24 augusti 1939, varöver statskontoret den 21 oktober 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om ett anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår av 59,050 kronor. Beträffande styrelsens anslagsberäkning må nämnas följande.

Styrelsen har föreslagit en höjning av posten utgivande av meddelanden med 3,000 kronor till 8,050 kronor och har därvid anfört, att i händelse av bifall till förslaget den vetenskapliga forskningen inom veterinärdisciplinen skulle i viss mån underlättas och resultaten därav komma icke minst landets egna jordbrukare till nytta. Vidare har posten kliniskt materiel vid medicinska kliniken föreslagits höjd med 1,500 kronor till 3,000 kronor för anskaffande av ytterligare kliniskt hästmateriel. Höjningen i övrigt, 9,750 kronor, avser ändamål, som icke för närvarande tillgodoses från anslaget. Under förutsättning av bifall till av styrelsen under högskolans avlöningsanslag väckta förslag om uppdelning av professuren i kemi och fysiologi i två professurer samt om inrättande av en särskild fjäderfäavdelning vid högskolan ha anslag till fysiologisk-farmakologiska och fjäderfäavdelningarna äskats med 3,000 respektive 2,000 kronor, varjämte för nästa budgetår begärts ett engångsbelopp av 4,000 kronor till resestipendier för veterinärer, som under ett halvt års studieresa i Danmark och Tyskland önskade utbildas sig till speciallärare i fjäderfäsjukdomar (fjäderfälaboratorer). Slutligen har styrelsen under anslaget inräknat 750 kronor för anordnande av undervisning i maskinmjölkning för de studerande vid högskolan.

Statskontoret — som framhållit, att styrelsens hemställan om ökade medel till utgivande av meddelanden och till anskaffande av kliniskt materiel vid medicinska kliniken innebär en upprepning av förslag, vilka styrelsen framställt för innevarande budgetår men som icke vunnit gillande — har avstyrkt bifall till nämnda hemställan. Under hänvisning till att statskontoret jämväl avstyrkt förslagen om förändring av den nuvarande professuren i kemi och fysiologi samt om inrättande av en fjäderfäavdelning, har ämbetsverket vidare funnit de under förevarande anslag begärda medlen för fysiologisk-farmakologisk institution och fjäderfäavdelning liksom ock anvisande av medel till resestipendier för fjäderfälaboratorer obehövliga. Däremot har ämbetsverket icke velat motsätta sig, att 750 kronor avsåges för anordnande av utbildningskurser i maskinmjölkning.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge anser jag mig icke kunna tillstyrka, att under ifrågavarande anslag för nästa budgetår beräknas medel för nya ändamål eller förhöjda medel för ändamål, som redan tillgodoses från anslaget, i vidare mån än att en höjning med 500 kronor synes böra ske för att möjliggöra anskaffande av ytterligare kliniskt materiel vid den medicinska kliniken vid högskolan. Å andra sidan synes mig det budgetära läget böra föranleda dels att medel under anslaget för nästa budgetår icke beräknas för utbildningskurser i mjölkkontroll och bakteriologisk

köttkontroll, för vilket ändamål nu avses 1,850 kronor, dels ock att minskningar ske å övriga poster under anslaget med tillhopa 3,500 kronor. På grund av vad jag sålunda förordat skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(44,800 + 500 - 1,850 - 3,500 =)$ i runt tal 40,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av veterinärhögskolans styrelse meddela erforderliga föreskrifter om anslagets disposition. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 40,000.

[67.] **4. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,200 kronor.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av de å anslaget tillgängliga medlen ett belopp av 1,000 kronor icke må tagas i anspråk.

I skrivelse den 24 augusti 1939 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om oförändrat anslag av 6,200 kronor för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 21 oktober 1939 förklarat sig icke ha något att erinra mot framställningen.

Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anser jag medelsanvisningen under förevarande anslag böra för nästa budgetår begränsas till 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 5,000.

[68.] **5. Veterinärhögskolan: Stipendier.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6,000 kronor.

I skrivelse den 24 augusti 1939 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte uppföras med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 21 oktober 1939 tillstyrkt framställningen.

Förevarande anslag, vilket för innevarande budgetår höjdes med 2,000 kronor, synes av budgetära skäl för nästa budgetår böra minskas med 1,000 kronor till 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Veterinärhögskolan: Stipendier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 5,000.

[69.] **6. Veterinärinrättningen i Skara.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8,500 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 619.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för veterinärinrättningen, innehållande bland annat förslag till ny stat för inrättningen, hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas med 5,000 kronor till 13,500 kronor. Rörande statförslaget samt anslagsberäkningen må nämnas följande.

Utgifterna ha beräknats till för avlöningar 22,904 kronor och för omkostnader 8,610 kronor, eller tillhopa 31,514 kronor. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel å 18,105 kronor skulle nettoutgiften sålunda utgöra 13,409 eller i runt tal 13,500 kronor.

Utgifterna för a v l ö n i n g a r ha upptagits under fyra poster, nämligen för

- 1) avlöningar till ordinarie befattningshavare 11,100 kronor, innefattande lön och tjänstgöringspenningar åt föreståndaren och instruktionsmeden vid inrättningen å 8,800 kronor, ålderstillägg åt nämnda befattningshavare å 1,600 kronor och vikariatsersättningar å 700 kronor;

- 2) särskilda löneförmåner m. m. 1,436 kronor, innefattande tillfällig löneförbättring åt föreståndaren med 800 kronor, andel av avkastningen av försäljningsfonden Horshaga kvarn åt föreståndaren med 336 kronor samt tantiem för instruktionsmeden å rörelsen vid smedjan med 300 kronor;

- 3) avlöning, inklusive tillfällig löneförbättring, till betjäning 5,100 kronor; samt

- 4) dyrtidstillägg 5,268 kronor.

Beräkningen av posterna har skett i enlighet med för veterinärinrättningen gällande stat och föreskrifter i övrigt.

Det för o m k o s t n a d e r upptagna beloppet fördelar sig å följande tre poster, nämligen för reseersättningar 100 kronor, expenser 1,375 kronor — därav för bränsle, lyse och vatten 750 kronor och för övriga expenser 625 kronor — samt övriga utgifter 7,135 kronor, vilket belopp fördelar sig med 2,000 kronor å underhåll av byggnader, 250 kronor å inköp och underhåll av inventarier, 1,700 kronor å skatter och onera samt försäkringsavgifter, 760 kronor å foder, 880 kronor å skogars och vägars underhåll, 30 kronor å premier åt lärlingarna samt 1,515 kronor å diverse omkostnader.

Med undantag av skatterna motsvara de beräknade omkostnaderna för olika ändamål medeltalet av motsvarande utgifter för de 5 sistförflutna budgetåren.

Vad slutligen angår de beräknade u p p b ö r d s m e d l e n fördela sig dessa med 5,405 kronor å arrende- och hyresmedel (inklusive ersättning för tjänstebostäder), 1,200 kronor å intressemedel, 4,000 kronor å foderavgifter m. m. (innefattande stallavgifter och poliklinikavgifter), 5,000 kronor å diverse inkomster, huvudsakligen av försåld skog, samt 2,500 kronor å överskott av instruktionsmedjans verksamhet. Sistnämnda belopp motsvarar i runt tal skillnaden mellan beräknade inkomster å 8,350 kronor och utgifter å 5,875 kronor.

Styrelsen för veterinärinrättningen har såsom skäl för anslagshöjningen anført, att inrättningen hittills kunnat för täckande av driftunderskotten anlita en förefintlig kapitalbehållning utöver donationsfonderna, men att denna behållning torde komma att vara helt förbrukad vid utgången av budgetåret 1939/40. Då inrättningen ej ägde förbruka sina donationsfonder, erfordrades för nästa budgetår anvisande av ett anslag motsvarande hela den beräknade nettoutgiften.

Medicinalstyrelsen, som icke funnit något att erinra mot statsförslaget, har ansett en ökning med 5,000 kronor av anslaget till inrättningen vara ofrånkomlig för upprätthållande av dess verksamhet under nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 23 oktober 1939 anfört, att den begärda anslagsökningen å 5,000 kronor syntes kunna något begränsas. Då under nuvarande förhållanden priset på skogsprodukter med all sannolikhet kunde förväntas stiga, syntes en förhöjning med 2,000 kronor böra ske av den till 5,000 kronor upptagna posten diverse inkomster. Anslaget borde till följd härav för budgetåret 1940/41 upptagas med 11,500 kronor.

I anslutning härtill har statskontoret yttrat i huvudsak följande.

Ämbetsverket vill erinra därom, att frågan om veterinärinrättningens i Skara bibehållande såsom statlig institution dragits under riksdagens prövning vid olika tillfällen, senast i propositionen nr 153 till 1933 års riksdag. Enligt vad föredragande departementschefen i nämnda proposition förordade, skulle inrättningen bibehållas såsom statlig institution men föreståndaren för densamma åläggas att tjänstgöra såsom distriktsveterinär inom ett nybildat Skara veterinärdistrikt, som i huvudsak skulle ersätta Axvalls distrikt. Emellertid syntes ytterligare utredning, särskilt i fråga om personalbehovet, vara erforderlig, innan slutlig ståndpunkt kunde tagas till frågan om veterinärinrättningens framtida organisation under förutsättning att föreståndarbefattningen och distriktsveterinärtjänsten sammansloges. I allt fall syntes anordningen icke kunna helt genomföras, förrän vakanser inträtt i föreståndarbefattningen och distriktsveterinärtjänsten i Axvalls distrikt. I anslutning till vad departementschefen anförde, vilket ej föranledde erinran från Kungl. Maj:ts eller riksdagens sida, upptogs anslaget för budgetåret 1933/34 till 8,500 kronor eller till samma belopp, som anvisats för budgetåret 1932/33.

Något definitivt ställningstagande till veterinärinrättningens framtida organisation har ännu icke skett. Den utvidgning av inrättningens sjukvårdsverksamhet, som hittills ägt rum, torde i viss mån ha karaktären av försöksanordning. Det kan även starkt ifrågasättas, huruvida inrättningen i verkligheten fyller det ändamål, som ursprungligen avsetts med densamma, nämligen »att vara en fullständig hovbeslagsskola för utbildning av civila och militära hovslagare samt en sjukvårdsanstalt för husdjur, varest lämplig praktisk undervisning i behandling av enklare åkommor hos husdjuren meddelas för dem, som vilja begagna sig därav». Sedan de militära hovbeslagarkurserna vid inrättningen upphört från och med 1923, återstår allenast undervisningen för civila hovbeslagare, och antalet elever vid ifrågavarande kurser har under en lång följd av år varit så ringa, att detsamma icke torde stå i rimlig proportion till de kostnader, som staten iklätt sig för inrättningens upprätthållande; elevantalet, som under åren 1920—1930 växlade mellan högst 9 och lägst 3, utgjorde under budgetåret 1937/38 7 och under budgetåret 1938/39 allenast 6. Då härtill kommer, att de avgifter, som tillföras inrättningen genom dess veterinära verksamhet, icke förslå att tillsammans med övriga uppbördsmedel jämte det å riksstaten anvisade anslaget täcka utgifterna för inrättningen, utan att förhöjning av anslaget erfordras, måste statskontoret för sin del ifrågasätta det berättigade i inrättningens bibehållande i dess nuvarande form. Utan att i detta sammanhang vilja ingå på spörsmålet, vilka anordningar, som i sådant avseende lämpligen böra vidtagas, anser sig ämbetsverket böra föreslå, att spörsmålet om inrättningens nedläggande snarast möjligt göres till föremål för förnyad utredning. I avvaktan på resultatet av en eventuell utredning torde emellertid anslag fortfarande behöva anvisas för inrättningens uppehållande.

*Departements-
chefen.*

I likhet med statskontoret anser jag, att frågan om bibehållandet av veterinärrättningen i Skara såsom statlig institution bör göras till föremål för ytterligare överväganden. Jag torde senare i annat sammanhang få anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t. Beträffande anslag till veterinärrättningen för nästa budgetår vill jag i anslutning till vad statskontoret anfört förorda, att för ändamålet anvisas 11,500 kronor. Med hänsyn till ovissheten i fråga om veterinärrättningens framtida existens och inriktningen av dess verksamhet anser jag icke erforderligt, att ny stat för inrättningen fastställs för nästa budgetår, särskilt som, enligt vad jag hos riksräkenskapsverket inhämtat, en omläggning av inrättningens bokföring enligt av nämnda ämbetsverk meddelade anvisningar nyligen genomförts. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärrättningen i Skara för budgetåret 1940/
41 anvisa ett anslag av kronor 11,500.

[70.] **7. Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 401,900 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statens veterinärbakteriologiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 620).

Enligt den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må — med hänsyn till vakanshållande av en assistentbefattning — av den å anstaltens avlöningsstat uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ett belopp av 4,500 kronor icke tagas i anspråk.

Innan jag redogör för inkomna framställningar rörande anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår torde jag få erinra om följande.

I samband med beslut ledande till vakans å befattningen såsom föreståndare för anstalten fann Kungl. Maj:t den 11 november 1938 gott att i avvaktan på tillsättande av ny föreståndare dels förordna, att de åligganden, som i administrativt hänseende åvilade föreståndaren för anstalten, skulle från och med den 16 november 1938 ombesörjas av en nämnd å fyra av Kungl. Maj:t utsedda personer, dels ock bemyndiga medicinalstyrelsen att till bestridande av de åligganden, som tillkommit den förutvarande föreståndaren i fråga om de bakteriologiska och patologisk-anatomiska laboratorierna vid anstalten, utan hinder av vad i gällande instruktion för anstalten funnes stadgat beträffande föreståndarbefattningen, förordna en föreståndare att tills vidare under vakans leda nämnda laboratorier. Till ledamöter i nämnden — för vilken medicinalstyrelsen skulle utfärda instruktion — förordnades rektorn vid veterinärhögskolan C. E. G. Forssell, som tillika skulle vara nämndens ordförande, professorerna vid samma högskola G. B. Hülphers och A. Hjärre samt hovrättsrådet B. Fallén. Slutligen förordnade Kungl. Maj:t, att viss ersättning skulle utgå till nämndens ledamöter från nionde huvudtitelns kommittéanslag, varjämte Kungl. Maj:t medgav att den tills vidare förordnade föreståndaren för de bakteriologiska och patologisk-anatomiska institutionerna finge åtnjuta ett arvode av 9,480 kronor för år — å vilket belopp dyrtidstill-

lägg ej finge uppbäras — att utgå från den i anstaltens avlöningsstat upptagna posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

Kungl. Maj:t har sedermera den 27 oktober 1939 fattat visst beslut angående ändrad ledning av anstalten m. m. Genom beslutet har *dels* förordnats, att statens veterinärbakteriologiska anstalts nämnd skall utökas med en ledamot med särskild sakkunskap rörande de smittsamma nötkreaturs-sjukdomarna, samt till sådan ledamot utsetts professorn vid veterinärhögskolan N. P. Lagerlöf, *dels ock* åt professorn Hjärre uppdragits att i hans egenskap av ledamot i nämnden tills vidare fullgöra de arbetsuppgifter, som enligt instruktion för nämnden — vilken medicinalstyrelsen hade att utfärda i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen ingivet förslag — ankomme på anstaltens föreståndare, ävensom att tjänstgöra såsom sakkunnig vid uppgörande av ritningar till anstaltens byggnader. Vidare har Kungl. Maj:t förordnat, bland annat,

att till ledamöterna i nämnden med undantag av Hjärre skall utgå ersättning för uppdraget med för år räknat till ordföranden 500 kronor och till de övriga 300 kronor,

att Hjärre under tiden för fullgörandet av ifrågavarande uppdrag skall åtnjuta ersättning med *dels*, i den mån han under beviljad ledighet från befattningen såsom professor i patologisk anatomi vid veterinärhögskolan nödgas avstå från sin lön, vad han sålunda avstått, *dels ock* särskild gottgörelse, dock ej med högre belopp än att honom tillkommande förmåner uppgå till högst den för tjänsteman i lönegraden B 1 bestämda avlöningen,

att ersättningen till Hjärre, i den mån densamma icke bestrides från veterinärhögskolans avlöningsanslag, ävensom ersättningen till nämndens övriga ledamöter skall utgå från nionde huvudtitelns kommittéanslag.

Vidare har Kungl. Maj:t den 1 december 1939 — i samband med att Kungl. Maj:t förordnat laboratorn vid anstaltens tuberkulosavdelning H. V. Hedström att tills vidare såsom avdelningsföreståndare leda en vid anstalten nybildad diagnostikavdelning, omfattande bakteriologiska, patologisk-anatomiska och parasitologiska laboratorierna, samt legitimerade veterinären K. V. Hillermark att tills vidare såsom avdelningsföreståndare leda anstaltens tuberkulosavdelning — medgivit *dels* att Hedström må under tiden för ifrågavarande förordnande bibehållas vid det av honom i egenskap av laborator å tuberkuloslaboratoriet uppburna arvudet av 480 kronor för år, *dels ock* att till den särskilda föreståndaren för anstaltens tuberkulosavdelning må tills vidare utgå ett arvode av 9,000 kronor för år, å vilket belopp dyrtidstillägg ej må utgå. Enligt Kungl. Maj:ts beslut skall sistnämnda arvode bestridas från den i anstaltens stat upptagna posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

Jag torde slutligen få anmäla, att sedan jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1937 fem utredningsmän tillkallats att inom jordbruksdepartementet biträda med utredning angående organiserandet av verksamheten vid statens veterinärbakteriologiska anstalt, nämnda utredningsmän med skrivelse den 17 juni 1939 överlämnat betänkande med förslag i ämnet. Enligt vad som i betänkandet föreslagits borde vissa ändringar i anstaltens personalstat och instruktion genomföras efter det anstalten inflyttat i föreslagna nya lokaler å Experimentalfältet, vilket utredningsmännen beräknat kunna äga rum omkring den 1 juli 1941, dock att de lägst avlönade befattningshavarna redan under budgetåret 1940/41 borde komma i åtnjutande av löneförbättring. Vissa i betänkandet framlagda förslag i

övrigt ha av utredningsmännen ansetts böra genomföras snarast möjligt. Betänkandet med däri framlagda förslag har varit föremål för remiss till ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen*, med överlämnande av framställning i ämnet från *statens veterinärbakteriologiska anstalts nämnd*, hemställt, att till avlöningar vid anstalten under nästa budgetår måtte anvisas av nämnden föreslaget belopp av 410,850 kronor. Beräknande beräkningen av anslagsbehovet må nämnas följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* föreslås upptagen med samma belopp som för innevarande budgetår eller 75,200 kronor.

Posten *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, har upptagits med 11,140 kronor eller ett 50,500 kronor mindre belopp än för innevarande budgetår, varemot posten *grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal* höjts med 56,350 kronor till 282,610 kronor. Dels ha 5 assistentbefattningar med arvoden av 6,500 kronor och 3 assistentbefattningar med arvoden av 4,500 kronor föreslagits skola omregleras sålunda, att samtliga assistentbefattningar med högre arvoden skulle omändras till extra tjänster i 23 lönegraden, att en av befattningarna med det lägre arvodet likaledes skulle ombildas till en extra tjänst i 23 lönegraden — vilket motiverats med att denna assistentbefattning, som är placerad vid bakteriologiska laboratoriet, på grund av arbetsuppgifternas art syntes böra i lönehänseende jämföras med förnämnda assistenter — samt att de båda övriga assistentbefattningarna skulle omändras till extra tjänster i 21 lönegraden. Dels har en nu befintlig ytterligare assistentbefattning med ett arvode av 4,500 kronor föreslagits skola indragas i syfte att begränsa statsverkets kostnader i följd av omregleringen. Såsom skäl för den föreslagna anordningen har framhållits, att det under de senaste åren varit svårt att besätta assistentbefattningarna med 4,500 kronor i årsarvode och att förslaget genomförande skulle innebära en löneförbättring för dessa assistentbefattningar samtidigt som, bortsett från framtida löneklassuppflyttningar, de högre assistentbefattningarnas löneställning bibehölles i stort sett oförändrad. I samband med de föreslagna förändringarna borde assistenterna med hänsyn till den krävande tjänstgöring, som åvilade dem, medgivas rätt att erhålla semester under 25 dagar. — Under grundavlöningsposten bar bland annat beräknats 4,000 kronor för övertidsersättning samt för avlönande av icke permanent anställd personal.

Posten *avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal* har föreslagits minskad med 200 kronor till 19,300 kronor.

För rörligt tillägg har beräknats 22,600 kronor, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 3,300 kronor. Denna är föranledd av förslaget om assistentbefattningarnas förändring till extra tjänster.

Avlöningsanslaget skulle sålunda enligt förslaget för nästa budgetår uppföras med $(75,200 + 11,140 + 282,610 + 19,300 + 22,600 =)$ 410,850 kronor, innebärande en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 8,950 kronor. Anstaltens nämnd har framhållit, att höjningen huvudsakligen vore formell och beroende på dyrtidstilläggens bortfallande.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 26 oktober och av allmänna lönenämnden den 7 november 1939.

Statskontoret har avstyrkt förslagen om höjning av löneställningen för en av de nuvarande befattningarna med ett arvode av 4,500 kronor och om ombildning av assistentbefattningarna till extra tjänster, i samband varmed de skulle beviljas rätt till semester under 25 dagar. Ämbetsverket har framhållit, att anstalten vid jämförelse med statens bakteriologiska laboratorium (där antalet assistenter med 6,500 kronors arvode vore 2 och med 4,500 kronors arvode 6) redan nu vore synnerligen väl tillgodosedd med högre assistentarvoden samt att en ombildning av tjänsterna till extra befattningar skulle medföra icke önskvärda konsekvenser beträffande andra institutioner, där arvodespersonal i likartad ställning sysselsattes. Däremot borde enligt statskontorets mening arvoden omregleras i syfte att avveckla de för närvarande å dem utgående dyrtidstilläggen. Statskontoret har i detta hänseende föreslagit, att arvoden måtte bestämmas till 7,000 kronor för de fem högre assistentbefattningarna och till 5,000 kronor för de tre övriga samt att de nuvarande befattningshavarna för undvikande av löneminskning måtte tillerkännas personliga arvodesbelopp under budgetåret 1940/41 motsvarande för en var av dem skillnaden mellan vad han uppbure i arvode och dyrtidstillägg den 30 juni 1940 och honom efter samma dag tillkommande arvode. Slutligen har statskontoret — under framhållande av att ämbetsverket i yttrande angående omorganisation av anstalten föreslagit, att det i anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, inräknade arvodet å 2,700 kronor till en redogörare skulle indragas och den nuvarande sekreterarbefattningen ändras till en befattning såsom sekreterare och kamrerare vid anstalten — ifrågasatt, huruvida icke redogörararvodet kunde indragas redan från och med nästa budgetår.

Lönenämnden har förklarat sig icke kunna för närvarande tillstyrka förslaget om förändring av arvodestjänsterna vid statens veterinärbakteriologiska anstalt till lönegradsplacerade befattningar, utan har hållit före, att nämnda spörsmål, som hade motsvarighet vid åtskilliga andra verk inom den civila statsförvaltningen, borde prövas i ett vidare sammanhang.

Vad först angår det av särskilda utredningsmän avgivna betänkandet med förslag till omorganisation av verksamheten vid statens veterinärbakteriologiska anstalt finner jag denna fråga vara av den betydelse, att den bör göras till föremål för ytterligare överväganden, innan förslag i ämnet föreläggas riksdagen. Jag är sålunda icke nu beredd att taga slutlig ställning till de framlagda förslagen. Detta synes ock så mycket mindre behövt som utredningsmännen icke ifrågasatt, att några mera genomgripande förändringar i organisatoriskt hänseende skulle genomföras förrän tidigast från och med budgetåret 1941/42.

Vid detta ståndpunktstagande till frågan om anstaltens omorganisation anser jag lämpligast, att de nu träffade dispositionerna angående anstaltens ledning få i huvudsak oförändrade äga tillämpning jämväl under nästa budgetår. Emellertid synas medel böra beräknas under anstaltens stat för ersättning åt de under vakansen å föreståndarbefattningen fungerande orga-

*Departementets
chefen.*

nen. Under förutsättning att gottgörelsen utgår enligt nu gällande grunder skulle i följd härav posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal böra höjas med *dels* i runt tal 6,700 kronor för ersättning åt den tillförordnade anstaltsföreståndaren, professorn A. Hjärre — motsvarande skillnaden mellan å ena sidan nettolönen i lönegrad B 1 och å andra sidan nettolönen i lönegrad A 30, minskad med B-avdrag — *dels* 1,400 kronor för ersättning till nämndens ordförande och ledamöterna med undantag av föreståndaren, *dels* ock 9,000 kronor för ersättning till en avdelningsföreståndare, eller med tillhopa ($6,700 + 1,400 + 9,000 =$) 17,100 kronor. Med hänsyn till vakansen å den ordinarie föreståndarbefattningen torde vidare minskningar böra ske å posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat med 12,700 kronor och å posten rörligt tillägg med 600 kronor. Vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört föranleder härjämte vissa förändringar beträffande sistnämnda båda anslagsposter. Sålunda torde posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra minskas med ytterligare 9,400 kronor, medan posten rörligt tillägg bör höjas med ett lika stort belopp. Nu ifrågavarande poster böra följaktligen uppföras med ($75,200 - 12,700 - 9,400 =$) 53,100 kronor respektive ($19,300 - 600 + 9,400 =$) 28,100 kronor. Härvid har förutsatts, att en av de å personalförteckningen uppförda kontorsbiträdesbefattningarna i lönegrad A 4 liksom under innevarande budgetår hålles obesatt.

Vad härefter gäller de av veterinärbakteriologiska anstaltens nämnd och medicinalstyrelsen föreslagna förändringar, vilka skulle föranleda ett ökat anslagsbehov för nästa budgetår, kan jag i anslutning till vad härutinnan anförts av de i ärendet hörda myndigheterna icke för närvarande förorda bifall till förslagen i fråga. Därav följer att posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, endast bör minskas med 4,500 kronor — avseende arvode åt 1 assistent — till ($61,640 - 4,500 =$) 57,140 kronor. Vidkommande posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal torde densamma med hänsyn till vad i det föregående förordats böra uppföras med ($226,260 + 17,100 =$) 243,360 kronor. I enlighet med anstaltsnämndens förslag torde slutligen posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal böra minskas med 200 kronor till 19,300 kronor.

Enligt vad jag inhämtat ingår i det i grundavlöningsposten inräknade beloppet av 4,000 kronor för övertidsersättning m. m. omkring 1,500 kronor till särskild gottgörelse för uppdrag och arbeten, vilka få anses falla utom tjänstemännens vanliga tjänsteutövning. Denna fråga — liksom ock nämndens hemställan att assistenterna vid anstalten skulle beredas rätt till semester under 25 dagar för år — torde jag få ånyo anmäla för Kungl. Maj:t, sedan riksdagen fattat beslut rörande anslaget.

Anslagsbehovet för nästa budgetår till avlöningar vid statens veterinärbakteriologiska anstalt skulle alltså utgöra ($53,100 + 57,140 + 243,360 + 19,300 + 28,100 =$) 401,000 kronor, vilket i förhållande till medelsanvis-

ningen för innevarande budgetår innebär en utgiftsminskning med 900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens veterinärbakteriologiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	53,100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	57,140
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	243,360
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	19,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	28,100
Summa kronor		401,000;

- 2) till Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 401,000.

[71.] 8. Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Omkostnader, *förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 317,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 maj 1939 fastställt omkostnadsstat för statens veterinärbakteriologiska anstalt (statsliggaren sid. 621).

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att de å anstaltens omkostnadsstat upptagna anslagsposterna till reseersättningar och övriga utgifter icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskrida respektive 4,000 och 258,000 kronor samt att för övriga expenser må tagas i anspråk högst 20,000 kronor. Härigenom besparas sammanlagt 20,000 kronor.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen*, med överlämnande av framställning i ämnet av *statens veterinärbakteriologiska anstalts nämnd*, hemställt, att ifrågavarande anslag måtte i enlighet med vad nämnden föreslagit för nästa budgetår uppföras med 298,000 kronor. Angående anslagsberäkningen har nämnden anfört följande.

Å olika poster av det för budgetåret 1938/39 för ifrågavarande ändamål anvisade anslaget av 305,000 kronor ha besparingar uppkommit med sam-

manlagt 67,624 kronor 88 öre, medan å andra poster uppkommit underskott å tillhopa 8,898 kronor 91 öre. Det belopp av anslaget, som tagits i anspråk, utgör sålunda 246,274 kronor 3 öre. Av besparingarna faller ett belopp av 42,749 kronor 31 öre å posten inköp och underhåll av laboratoriedjur, där medelsåtgången uppgick till 77,250 kronor 69 öre mot beräknade 120,000 kronor. Anledningen härtill är att valpsjukevaccin samt yatrénvacciner ävensom vissa specifika sera för närvarande icke tillverkas vid anstalten utan inköpas från utlandet. Sedan anstaltens nybyggnad färdigställets, komma berörda vacciner och sera att framställas vid anstalten.

Det belopp, vartill omkostnaderna för anstalten uppgått under budgetåret 1938/39, torde icke vara tillräckligt för att täcka omkostnaderna under budgetåret 1940/41. Emellertid synes det vara berättigat att beräkna något lägre belopp för anstaltens omkostnader än som skett under de senaste åren. I förhållande till för innevarande budgetår beräknade belopp ha sålunda följande poster beräknats minskade, nämligen övriga expenser med 8,000 till 17,000 kronor, förbrukningsmaterialier med 10,000 till 80,000 kronor, inköp och underhåll av laboratoriedjur med 10,000 till 100,000 kronor och omkostnader för Sättra lantbruk med 1,000 till 5,000 kronor. Å andra sidan ha följande poster beräknats höjda, nämligen bränsle, lyse och vatten med 1,000 till 16,000 kronor, lokalhyra med 500 till 4,500 kronor, inventarier och apparatur med 5,000 till 40,000 kronor och diverse utgifter med 3,500 till 25,500 kronor. Föreslagna minskningar utöver höjningar utgöra sålunda (29,000 — 10,000 =) 19,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 26 oktober 1939 anfört:

Anstaltens kostnader för lokalhyra torde böra belasta fastighetsfonden och delposten till lokalhyra följaktligen utgå ur staten. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1938/39 torde anslagsposten reseersättningar kunna nedsättas med 7,000 till 3,000 kronor och delposten övriga expenser med 11,000 till 14,000 kronor. Vidare bör posten till inventarier och apparatur kunna bibehållas vid 35,000 kronor samt posterna till förbrukningsmaterialier och inköp och underhåll av laboratoriedjur kunna nedsättas. Den förra med 15,000 till 75,000 kronor och den senare med 30,000 till 80,000 kronor. Posten omkostnader för Sättra lantbruk synes kunna nedbringas från 6,000 till 3,000 kronor. Därest slutliga delposten för bränsle, lyse och vatten höjes med 1,000 till 16,000 kronor och delposten till diverse utgifter avrundas till 25,000 kronor, skulle omkostnadsstatens slutsumma stanna vid 251,000 kronor. Enligt denna beräkning skulle sålunda minskningar utöver höjningar uppgå till (70,000 — 4,000 =) 66,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I likhet med statskontoret finner jag anslagsbehovet för omkostnader vid statens veterinärbakteriologiska anstalt under nästa budgetår kunna beräknas till ett belopp, som icke oväsentligt understiger det av anstaltens nämnd föreslagna. Anslaget torde emellertid icke böra nedsättas med större belopp än att verksamheten vid anstalten kan fortgå utan störningar. Därest förefintliga möjligheter till besparingar i olika hänseenden tillvaratagas, synes mig anslaget kunna hållas inom en ram av 260,000 kronor. Enligt vad jag inhämtat äro de kostnader för lokalhyra, som för närvarande bestridas från anslaget, av den art, att någon ändring i sättet för deras gäldande icke synes böra ske för nästa budgetår.

Vad beträffar det av mig förordade medelsbeloppets fördelning å de olika anslagsändamålen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riks-

dagen beslutat i anslagsfrågan, fastställa omkostnadsstat för anstalten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett
förslagsanslag av kronor 260,000.

[72.] 9. **Veterinärstaten: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1939/40 upptaget med 1,818,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 juni 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 622).

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, skall under innevarande budgetår anstå med tillsättandet av en ännu ej inrättad distriktsveterinärtjänst, för vilken medel beräknats för innevarande budgetår. Härigenom beräknas uppkomma en besparing av omkring 6,000 kronor å förevarande anslag.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* — med överlämnande av en framställning från svenska länsveterinärföreningen om förbättrad lönegradsplacering för länsveterinärerna — hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett belopp av 1,830,300 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må här nämnas följande.

För avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt till tjänstemän å övergångsstat skulle enligt medicinalstyrelsens förslag erfordras tillhoppa i runt tal 1,702,300 kronor, därav till 24 länsveterinärer å ordinarie stat 239,400 kronor, till 1 länsveterinär å övergångsstat 7,000 kronor och till 263 distriktsveterinärer 1,455,900 kronor. Medicinalstyrelsen har därvid utgått från att länsveterinärtjänsterna, vilka för närvarande äro placerade i lönegrad A 22, skulle uppflyttas till lönegrad A 26 med undantag av befattningarna i Kronobergs, Gotlands och Blekinge län, vilka skulle hänföras till lönegrad A 24. Lönegradsuppflyttningen har ansetts nödvändig för att möjliggöra länsveterinärtjänsternas besättande med fullt kompetenta och för länsveterinärens betydelsefulla uppgifter lämpliga personer. Vidare ha i det till distriktsveterinärer avsedda beloppet inräknats medel till sex nya distriktsveterinärtjänster — därav 2 i Skaraborgs län samt 1 i vartdera av Kalmar, Gotlands, Kristianstads och Västerbottens län — om vilkas inrättande medicinalstyrelsen förklarat sig ämna göra framställning inom den närmaste tiden. Anslagsposten har beräknats med utgångspunkt från för länsveterinärerna föreslagna och för distriktsveterinärerna gällande högsta löneklasser i respektive Orts- och lönegrupper, därvid hänsyn jämväl tagits till kallortstillägg och beräknade kostnader för sjukvård jämte läkemedel. Nämnas må, att beräkningen av förevarande anslagspost under de senaste budgetåren verkställts med hänsyn till belastningen å posten under närmast föregående budgetår.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås höjd med 12,500 kronor till 26,000 kronor för beredande av ersättning åt länsveterinärerna för vissa expenser (förhyrande av expeditiionslokal, telefonkostnader m. m.).

Vad slutligen beträffar posten rörligt tillägg har denna, som beräknats efter sex procent, föreslagits höjd med 2,000 kronor till 102,000 kronor.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits den 23 oktober 1939 av statskontoret och den 8 december 1939 av allmänna lönenämnden.

Statskontoret har yttrat väsentligen följande.

Då spørsmålet om en eventuell uppflyttning i högre lönegrad av länsveterinärtjänsterna är av beskaffenhet att böra underkastas prövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga, synes detsamma icke böra upptagas till behandling i nu förevarande sammanhang. Vidare kan statskontoret icke tillstyrka någon anslagsförstärkning för tillgodoseende av styrelsens hemställan om inrättande av nya distriktsveterinärtjänster. Med hänsyn till den ej oväsentliga utökning av antalet veterinärdistrikt, som ägt rum under de senaste åren, och till angelägenheten av att i nuvarande tidsläge iakttaga all möjlig sparsamhet torde med frågan om inrättandet av nya dylika distrikt tills vidare böra anstå. Den i avlöningsstaten ingående anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har medicinalstyrelsen föreslagit höjd med 12,500 kronor för bestridande av gottgörelse till länsveterinärerna för vissa expenser. Statskontoret vill med anledning härav erinra, att framställningar i enahanda syfte gjorts de fem senaste budgetåren utan att vinna statsmakternas bifall. Då, såvitt statskontoret kan finna, någon ny omständighet av beskaffenhet att föranleda ett ändrat ställningstagande till detta spørsmål icke synes ha anförts av styrelsen, anser sig ämbetsverket — under framhållande jämväl att expensutgifter under alla förhållanden icke skola bestridas från anslag till avlöningar — böra avstyrka bifall till framställningen på denna punkt.

Lönenämnden har anfört följande.

Nämnden erinrar, att, då länsveterinärernas nuvarande placering i 22 lönegraden fastställdes vid 1936 års riksdag, stor betydelse tillmättes de då tillgängliga uppgifterna om länsveterinärernas extrainkomster (se IX H. T., sid. 172). Med hänsyn härtill har det synts lönenämnden önskvärt att erhålla någon kännedom om, huru förhållandena i berörda hänseende utvecklats under senare år; nämnden har fördenskull införskaffat vissa uppgifter härutinnan från medicinalstyrelsen och svenska länsveterinärföreningen. Ehuru det ifrågavarande uppgiftsmaterialet knappast kan anses giva vid handen, att någon mera betydande allmän nedgång av länsveterinärernas extrainkomster ägt rum, har dock en ganska markerad minskning förekommit i vissa län trots de under senare år goda konjunkturerna inom veterinäryrket. I flera län ha ock inkomsterna för länsveterinärerna kommit att ligga avsevärt under medelinkomsten för distriktsveterinärerna. Sagda förhållanden i förening med därav följande rekryteringssvårigheter synas nämnden tala för en något högre löneställning för länsveterinärerna än den nuvarande. Nämnden har för sin del kommit till den uppfattningen, att skäl kunna anföras för att befattingarna i fråga placeras i lönegraden A 24, varvid dock pensionsunderlaget bör bestämmas till samma belopp som för tjänster i lönegraden A 26. Emellertid anser sig nämnden böra ifrågasätta, huruvida icke det förevarande spørsmålet är av sådan beskaffenhet, att detsamma bör underkastas granskning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga.

Jag torde vidare få nämna, att *medicinalstyrelsen* i skrivelser den 20 och 27 september 1939 framlagt förslag om inrättande av två av de i det före-

gående omförmälda 6 nya veterinärdistrikten, nämligen ett i Gotlands län med stationsort i Klintehamn och ett i Skaraborgs län med stationsort i Järpås.

I likhet med statskontoret är jag icke beredd att i nu förevarande sammanhang upptaga till behandling frågan om uppflyttning av länsveterinär-tjänsterna i högre lönegrad. Med biträdande även i övrigt av vad ämbetsverket anfört i sitt utlåtande kan jag ej tillstyrka förslagen om utökning av antalet veterinärdistrikt samt om medelsanvisning för bestridande av gottgörelse till länsveterinärerna för vissa expenser. I nuvarande statsfinansiella läge anser jag härjämte, att den distriktsveterinärtjänst, med vars tillsättande enligt beslut av 1939 års urtima riksdag skall anstå under innevarande budgetår, ej heller under nästa budgetår bör tillsättas.

Vid bifall till vad nu sagts skulle anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppgå till 1,610,100 kronor. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande beräkningen av avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt av rörligt tillägg torde emellertid nyssnämnda anslagspost böra minskas med 50,000 kronor till 1,560,100 kronor i samband med att anslagsposten för rörligt tillägg ökas med förstnämnda belopp till 150,000 kronor.

För avlöning till tjänsteman å övergångsstat bör liksom för innevarande budgetår beräknas 7,000 kronor. Även posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör uppföras med oförändrat belopp, 13,500 kronor.

Sammanlagt skulle alltså under förevarande anslag erfordras en medelsanvisning för nästa budgetår av $(1,560,100 + 7,000 + 13,500 + 150,000 =)$ 1,730,600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,560,100
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 7,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 13,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 150,000
Summa kronor 1,730,600;	

2) till Veterinärstaten: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,730,600.

[73.] **10. Veterinärstaten: Rescersättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 50,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 624.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, skola de inspektionsresor, som länsveterinärerna företaga enligt 8 § 1 mom. f) allmänna veterinärinstruktionen den 17 november 1933 (nr 616), från och med den 1 januari 1940 tills vidare inställas. Härigenom har beräknats uppkomma en besparing å det för innevarande budgetår uppförda anslaget av omkring 15,000 kronor.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* — med förmälan att utgifterna å förevarande anslag under budgetåret 1938/39 uppgått till 45,817 kronor — hemställt, att anslaget för budgetåret 1940/41 måtte uppföras med oförändrat belopp av 50,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 23 oktober 1939 ifrågasatt, huruvida icke anslaget med hänsyn till medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret skulle kunna sänkas till förslagsvis 45,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till det nuvarande läget torde även under nästa budgetår en inskränkning böra ske av de i det föregående omförmälda inspektionsresorna. Utgifterna under anslaget synas vid bifall härtill ej behöva beräknas till högre belopp än 20,000 kronor. Erforderliga föreskrifter rörande anslagets användning torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstaten. Rescersättningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[74.] **11. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,100 kronor.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

I enlighet med *medicinalstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 3,100.

[75.] **12. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 625.

I skrivelse den 31 augusti 1939 rörande anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 har *medicinalstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

För budgetåret 1938/39 anvisades för ifrågavarande ändamål ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor. Enligt styrelsens räkenskaper förbrukades under sagda år 1,769,254 kronor 84 öre, vadan anslaget överskridits med 269,254 kronor 84 öre. Överskridandet synes huvudsakligen bero på den ökade verksamheten för bekämpande av tuberkulos i smittfarlig form och den i anslutning härtill under vissa villkor utgående ersättningen för på grund av smittfarlig tuberkulos nedslaktade nötkreatur. Sålunda nedslaktades år 1937 5,664 djur med en ersättningssumma på 273,483 kronor 10 öre och 1938 10,410 djur med en ersättningssumma på 488,487 kronor 80 öre. Den kontraktsevenliga anslutningen till det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos i smittfarlig form omfattade den 31 december 1937 14,360 besättningar med 237,064 djur och den 31 december 1938 16,095 besättningar med 258,842 djur.

Åren 1937 och 1938 undersöktes med tuberkulin respektive 835,382 och 673,572 djur. Minskningen i antalet undersökningar torde till stor del bero på det hinder mul- och klövsjukan varit för dessa. Enligt av *medicinalstyrelsen* gjorda beräkningar har tuberkulin från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1939 rekviderats för undersökning av 538,135 djur. Motsvarande siffra för samma tid år 1937 var 506,707.

Då kampen mot nötkreaturstuberkulosen således ännu kan väntas intensifieras, synes förevarande anslag jämväl för budgetåret 1940/41 böra uppföras med 2,000,000 kronor.

Med hänsyn till den utveckling bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen under senare år uppnått har Kungl. Maj:t den 28 april 1939 uppdragit åt *medicinalstyrelsen* och *lantbruksstyrelsen* att gemensamt verkställa utredning rörande ändring av bestämmelserna angående det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur. Enligt vad jag inhämtat torde viss del av ifrågavarande uppdrag vara slutfört inom sådan tid, att förslag i ämnet kunna föreläggas 1940 års riksdag. Då genom dessa förslag vissa besparingar synas kunna ifrågakomma, torde förevarande anslag för nästa budgetår endast böra upptagas med beräknat belopp. Anslaget synes böra uppföras med 1,800,000 kronor.

*Departement-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag*
av kronor 1,800,000.

[76.] **13. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 626.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Mot *medicinalstyrelsens* förslag har jag intet att erinra och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

[77.] **14. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 3,000 kronor. Beträffande gällande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 626.

Medicinalstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 2,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Då medelsåtgången å anslaget under de två sistförflutna budgetåren uppgått till allenast 966 respektive 771 kronor, torde medelsanvisningen för budgetåret 1940/41 kunna begränsas till 1,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,000.

[78.] **15. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Statsbidrag vid försäkring, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag å 10,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 626.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* föreslagit, att medelsanvisningen för budgetåret 1940/41 måtte nedsättas till 5,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Då de anslag, som för de sistförflutna tio budgetåren anvisats för detta ändamål, icke till någon del tagits i anspråk, torde anslaget för nästa budgetår endast böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Statsbidrag vid försäkring för budgetåret 1940/41* anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[79.] **16. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100,000 kronor.

Utgifterna från anslaget, vilka växlat för olika budgetår, beroende särskilt på mul- och klövsjukans större eller mindre utbredning, ha under budgetåren 1936/37—1938/39 uppgått till i runda tusental kronor respektive 91,000, 34,000 och 9,720,000 kronor.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* anhållit, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 100,000 kronor.

Den ytterst starka stegringen i medelsåtgången under anslaget för budgetåret 1938/39 har föranletts av den svårartade mul- och klövsjukeepizooti, som under hösten 1938 och våren 1939 härjade vårt land. De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 februari 1939 tillkallade epizootisakkunniga torde enligt vad jag inhämtat icke medhinna att framlägga förslag till ny lagstiftning rörande bekämpandet av smittsamma husdjursjukdomar inom sådan tid, att proposition i ämnet kan framläggas för 1940 års riksdag. *Departements-
chefen.*

Då det för närvarande ej är möjligt att avgöra, i vilken omfattning anslaget kan komma att tagas i anspråk under budgetåret 1940/41, torde för sagda budgetår under anslaget endast böra upptagas ett formellt belopp av 100,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[80.] **17. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 627.

I skrivelse den 22 september 1939 har *medicinalstyrelsen* — under förmälan att medelsåtgången å anslaget, vilken under budgetåret 1938/39 uppgick till 79,810 kronor, kunde förväntas stiga — hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 90,000 kronor förhöjt belopp.

Jag har intet att erinra mot *medicinalstyrelsens* förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 90,000.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[81.] 1. **Bidrag till hushållningssällskapen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är till bidrag till hushållningssällskapen uppfört ett förslagsanslag av 3,847,100 kronor. Från nämnda anslag skola bestridas statsbidrag till *dels* hushållningssällskapens allmänna verksamhet med 2,900,000 kronor, *dels* avlönande av hos hushållningssällskapen anställda sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän med respektive 175,000, 336,700, 91,400, 192,000 och 36,000 kronor, *dels* ock förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden med 96,000 kronor och till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond med 20,000 kronor. I fråga om gällande bestämmelser rörande användningen av de för omförmälda ändamål avsedda anslagsmedlen hänvisas till statsliggaren sid. 627—629.

För budgetåret 1940/41 ha beträffande angivna ändamål gjorts följande framställningar.

1. *Hushållningssällskapens allmänna verksamhet.*

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* föreslagit, att för nästa budgetår måtte till hushållningssällskapens allmänna verksamhet beräknas 3,000,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelsen framlagt den av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1938 anbefallda, av riksdagen i skrivelse den 17 maj 1938, nr 276, begärda utredningen med förslag rörande administrationsbidrag åt hushållningssällskapen för deras arbete i samband med vissa stödåtgärder på jordbrukets område. Under erinran om de av Kungl. Maj:t den 30 juni 1939 tillsatta utredningsmännen för verkställande av utredning rörande hushållningssällskapens organisation har lantbruksstyrelsen emellertid framhållit, att styrelsens utredning icke syntes böra upptagas annat än i sammanhang med utredningsmännens förslag. Styrelsen har därför i första hand hemställt, att utredningen måtte överlämnas till utredningsmännen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag. Såsom skäl för den av lantbruksstyrelsen föreslagna höjningen av det allmänna anslaget från 2,900,000 till 3,000,000 kronor har styrelsen framhållit, att under tiden från och med budgetåret 1933/34, då anslaget sänktes från 3,000,000 till 2,600,000 kronor, hushållningssällskapen icke syntes ha förmått anpassa sin verksamhet efter det lägre anslaget. Styrelsen har erinrat, att 10 hushållningssällskap för 1938 uppvisat underskott i inkomsterna i förhållande till utgifterna med sammanlagt omkring 168,000 kronor.

I infortrat utlåtande den 25 oktober 1939 har *statskontoret* under hänvisning till det nuvarande statsfinansiella läget avstyrkt den föreslagna anslagshöjningen med 100,000 kronor.

Hushållningssällskapens ombud ha i remissyttrande den 26 september 1939 tillstyrkt, att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas 3,000,000 kronor. I yttrandet har jämväl tillstyrkts, att redan nu en provisorisk omläggning av bidragen till hushållningssällskapens administrationskostnader måtte genomföras i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag.

2. Sekreterare.

Lantbruksstyrelsen har i sin skrivelse den 31 augusti 1939 föreslagit, att det till avlönande av sekreterare hos hushållningssällskapen under 1940 avsedda beloppet måtte höjas i förhållande till det för innevarande budgetår utgående med 3,000 kronor till 178,000 kronor med hänsyn till stegring i utgifterna för ålderstillägg till sekreterare.

3. Jordbrukskonsulenter.

I skrivelsen den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att de såsom bidrag till avlönande av jordbrukskonsulenter hos hushållningssällskapen under 1940 avsedda medlen måtte utgå med 342,000 kronor. Höjningen med 5,300 kronor i förhållande till det för budgetåret 1939/40 utgående beloppet har motiverats med att en viss stegring i utgifterna för ålderstillägg inträtt.

4. Hemkonsulenter.

I förenämnda skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* förordat, att till bidrag för avlönande av hemkonsulenter måtte för budgetåret 1940/41 beräknas ett belopp av 98,700 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 7,300 kronor.

Under erinran att bidrag för närvarande utginge till avlönande av 28 hemkonsulenter har styrelsen anhållit, att för nästa budgetår måtte beräknas bidrag till ytterligare två konsulenter, vilka skulle anställas hos Kalmar läns norra hushållningssällskap samt hos Gotlands läns hushållningssällskap. Medelsbehovet för bidragen till avlöningarna har av styrelsen beräknats till 96,000 kronor. Dessutom erfordrades emellertid en höjning av de för ålderstillägg beräknade medlen med 900 kronor eller från 1,800 till 2,700 kronor.

5. Vandringsrättare.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelsen den 31 augusti 1939 föreslagit, att för bidrag till avlönande av vandringsrättare måtte beräknas samma belopp som för innevarande budgetår eller 192,000 kronor.

Sedermera har styrelsen i skrivelse den 11 oktober 1939 — under hänvisning till framställningar i ämnet från Jönköpings läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott samt Kalmar läns södra hushållningssällskap — hemställt, att avlöningsbidrag måtte, därest det statsfinansiella läget så tillåte, beräknas för ytterligare en vandringsrättare hos vardera av nämnda hushållningssällskap.

6. Täckdikningsförmän.

I omförmälda skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* förordat, att bidraget till avlönande av täckdikningsförmän för nästa budgetår måtte beräknas höjt från 36,000 kronor till 46,000 kronor. Till stöd för sin fram-

ställning har styrelsen anført, att ansökningarna om bidrag för 1938 för ifrågavarande ändamål avsett ett belopp av 46,700 kronor.

7. *Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden.*

För detta ändamål har *lantbruksstyrelsen* i skrivelsen den 31 augusti 1939 föreslagit en medelsanvisning av 87,000 kronor.

8. *Förvaltningsbidrag till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond.*

I skrivelsen den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte beräknas ett belopp av 35,000 kronor. Härvid har erinrats om att styrelsen föreslagit ett anslag av 2,500,000 kronor för budgetåret 1940/41 till maskinlånefonden. Vid bifall till detta förslag skulle enligt vad styrelsen vidare yttrat en ökning av anslaget för nu förevarande ändamål från 20,000 kronor till 35,000 kronor bli erforderligt.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla en av *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 28 september 1938 gjord framställning om anvisande dels av 180,000 kronor till anskaffande av motorsprutor för fruktträdsbesprutning och till lönebidrag åt trädskötare, trädgårdsförmän och trädgårdsskötare, dels ock av 50,000 kronor till förhöjning av anslaget för anordnande av trädskötarkurser.

Lantbruksstyrelsen har i infordrat utlåtande förordat förslaget såvitt det samma avsåge bidrag till anskaffande av fruktträdssprutor inom fruktodlarsföreningar samt statsbidrag till avlönande av hos hushållningssällskapen anställda trädgårdsförmän. För förstnämnda ändamål har styrelsen ansett ett belopp av 25,000 kronor behövt samt för statsbidragen till trädgårdsförmän ett belopp av 75,000 kronor. Förslaget om förhöjning av anslaget för anordnande av trädskötarkurser har avstyrkts.

I remissutlåtande den 25 oktober 1939 har *statskontoret* avstyrkt ifrågavarande framställning i dess helhet.

*Departements-
chefen.*

För nästa budgetår torde statsbidrag böra beviljas för samma ändamål, till vilka hittills utgått bidrag. I likhet med *lantbruksstyrelsen* anser jag, att några ändrade grunder för administrationsbidragen icke nu böra genomföras. Resultatet av den igångsatta utredningen rörande *hushållningssällskapens* organisation torde böra avvaktas innan beslut fattas i saken. Vad beträffar de för *hushållningssällskapens* allmänna verksamhet avsedda medlen torde det med hänsyn till den nuvarande statsfinansiella situationen vara nödvändigt, att sagda medel för nästa budgetår upptagas till ett avsevärt lägre belopp. Jag anser mig sålunda böra förorda, att för ifrågavarande ändamål avses 2,700,000 kronor mot för innevarande budgetår 2,900,000 kronor. För bidrag till avlönande av *hushållningssällskapens* sekreterare och jordbrukskonsulenter torde böra beräknas de av *lantbruksstyrelsen* föreslagna beloppen 178,000 respektive 342,000 kronor.

I fråga om medelsanvisningen till bidrag för avlönande av hemkonsulenter

har lantbruksstyrelsen ansett, att bidrag borde beräknas för avlönande av ytterligare två hemkonsulenter. Ehuru jag finner det synnerligen önskvärt, att ökade bidrag lämnas till ifrågavarande ändamål, kan jag emellertid i nuvarande läge icke förorda att så sker. En höjning på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit av det för ålderstillägg till hemkonsulenter avsedda beloppet med 900 kronor synes däremot böra ske. För bidrag till avlönande av hemkonsulenter bör alltså beräknas 92,300 kronor. Medelsanvisningen till bidrag för avlönande av vandringsrättare torde böra upptagas med oförändrat belopp av 192,000 kronor. Likaså bör bidraget för avlönande av täckdikningsförmän utgå med samma belopp som under innevarande budgetår eller 36,000 kronor. Mot den summa, 87,000 kronor, som av lantbruksstyrelsen beräknats för förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden, torde icke vara något att erinra. Beträffande medelsbehovet för förvaltningsbidrag till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond synes detta med hänsyn till att anslag till maskinlånefonden upptagits med 2,000,000 kronor för nästa budgetår kunna begränsas till 30,000 kronor.

Vad angår framställningen från hushållningssällskapens ombud rörande statsbidrag för avlönande av trädgårdsförmän m. m. finner jag i likhet med statskontoret att för närvarande stor försiktighet bör iakttagas i fråga om beviljande av anslag till nya ändamål. Med hänsyn härtill finner jag mig icke kunna förorda, att för nästa budgetår anvisas medel för ifrågavarande ändamål.

Sammanlagt skulle alltså för budgetåret 1940/41 under förevarande anslag böra upptagas ett belopp av $(2,700,000 + 178,000 + 342,000 + 92,300 + 192,000 + 36,000 + 87,000 + 30,000 =) 3,657,300$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,657,300.

[82.] **2. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 120,000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål, som falla antingen inom befrämjandet i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar eller inom lantbruksundervisningen, efter uppkommande behov och eget beprövande anvisa medel.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må ett belopp av 25,000 kronor av detta anslag icke tagas i anspråk.

För nästa budgetår torde anslaget av statsfinansiella hänsyn böra nedsättas med 30,000 kronor till 90,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departement-
chefen.*

att till *Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 90,000.

[83.] **3. Befrämjande av mindre jordbruk: Premiering m. m.** Detta anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 25,000 kronor uppfört med 70,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 629.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1940 41, avseende verksamheten under kalenderåret 1940, till 120,000 kronor. Styrelsen framhåller, att för år 1939 inkommit ansökningar från hushållningssällskapen om bidrag till premiering å sammanlagt 148,500 kronor samt att inga skäl syntes tala för att efterfrågan å bidrag skulle bli mindre under 1940.

*Departements-
chefen.*

Det rådande statsfinansiella läget torde påkalla, att premieringsverksamheten under år 1940 temporärt inskränkes. För verksamheten under sagda år synes sålunda icke böra få tagas i anspråk högre belopp än 70,000 kronor. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mindre jordbruk: Premiering m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av .. kronor 70,000.

[84.] **4. Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 1,400 kronor upptaget med 17,600 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 630.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett belopp av 49,500 kronor. Rörande det ökade anslagsbehovet har *lantbruksstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Enligt gällande bestämmelser för statsbidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk må sådant bidrag utgå till bokföringsbyrå *dels* såsom organisationsbidrag vid inrättande av ny bokföringsbyrå med ett belopp av högst 1,000 kronor, *dels* såsom bidrag till bokföringskostnader med högst 250 kronor årligen samt därutöver med högst 20 kronor för varje bokslut, som av byrån under året verkställts åt jordbrukare, vilken icke anlitat byrån under sammanlagt fem år, samt med högst 10 kronor för varje bokslut, som därefter verkställs åt samme jordbrukare, *dels ock* såsom bidrag till kostnader för upprättande av räkenskapsutdrag efter verkställda bokslut med högst 10 kronor för varje räkenskapsutdrag.

I sina anslagsäskanden för detta ändamål till 1939 års riksdag beräknade lantbruksstyrelsen — under förutsättning av bifall till samtidigt avgivet förslag till anordnande av en representativ jordbruksekonomisk undersökning — att antalet till bokföringsbyråer anslutna, till bokföringsbidrag berättigade jordbruk, vilka icke tillika deltog i sagda undersökning, för innevarande budgetår skulle komma att nedgå med ungefär hälften eller till cirka 300. Vid avgivande av förslaget förutsatte styrelsen att, då bidragen till bokföringsverksamheten skulle tagas i anspråk det år, under vilket den jordbruksekonomiska undersökningens första bokföringsår beräknades bli, va avslutat, nämligen kalenderåret 1940, medelsbehovet skulle nedgå i motsvarande grad. I likhet med under föregående år skedda medelsanvisningar å anslaget måste emellertid de för budgetåret 1939/40 anvisade medlen användas för den bokföringsverksamhet, som avslutades under kalenderåret 1939. Vid denna tid kunde dock undersökningens isångsättande icke påverka antalet till bokföringsverksamheten anslutna jordbruk. Den anförda omständigheten har också föranlett, att de å anslaget för innevarande budgetår anvisade medlen blivit otillräckliga för sitt ändamål. Lantbruksstyrelsen anholder därför, att för tillgodoseende av ytterligare bidragsbehov för kalenderåret 1939 måtte anvisas ett ytterligare belopp, motsvarande vad för innevarande budgetår tidigare beräknats till drifts- och bokföringskostnader samt för upprättande av räkenskapsutdrag eller tillhoppa 13,000 kronor.

I anslagsäskandena för budgetåret 1939/40 beräknade lantbruksstyrelsen ej medel till täckande av kostnader för bearbetning och tryckning av bokföringsresultaten, enär medel för motsvarande ändamål blivit beräknade för den lantbruksekonomiska undersökningen och däri avsåges ingå även bearbetning av resultaten från den förstnämnda verksamheten. Medel till bekostande av bearbetning av materialet från nämnda undersökning ansågos emellertid ej bli behövliga under dess första år, varför medel för ändamålet ej anvisades. Föliaktligen saknas medel till bearbetning av resultaten från den vanliga bokföringsverksamheten under 1939. Lantbruksstyrelsen anholder därför, att sedvanligt belopp, 7,500 kronor, beräknas för detta ändamål för budgetåret 1940/41.

Rörande medelsbehovet å anslaget under 1940 må anföras, att de åtgärder, som under den sista tiden företagits för att stimulera bokföringsverksamheten i landet, såtillvida lett till resultat, att en viss ökning av det till bokföringsbyråerna anslutna antalet jordbrukare synes vara att förutse. Lantbruksstyrelsen uppskattar därför antalet anslutna egendomar till 600 och antalet bokslut, för vilka bidrag till bokföringskostnader bör utgå, till 500. Erforderliga medel för bidrag till bokföringskostnader beräknar styrelsen till $(500 \times 20 =)$ 10,000 kronor och för bidrag till kostnader för upprättande av räkenskapsutdrag till $(600 \times 10 =)$ 6,000 kronor.

Vid beräkningen av bokföringsbidraget i övrigt har lantbruksstyrelsen utgått från att bidrag skulle bli behövt till det nuvarande antalet bokföringsbyråer, nämligen 23, ökat med en, varom ansökning föreligger hos styrelsen. Kostnaderna härför skulle således uppgå till $(250 \times 24 =)$ 6,000 kronor. Till organisationsbidrag har beräknats oförändrat belopp, 7,000 kronor.

Tillsammans med förut föreslagna tilläggsanslag uppgår sålunda medelsbehovet för budgetåret 1940/41 till $(13,000 + 7,500 + 10,000 + 6,000 + 6,000 + 7,000 =)$ 49,500 kronor.

Departements-
chefen.

Den brist i medelstillgången för ifrågavarande ändamål, som under innevarande budgetår uppstått till följd av de av lantbruksstyrelsen angivna förhållandena, torde nu böra täckas. Härför erfordras en medelsanvisning av 20,500 kronor. Icke heller i övrigt har jag något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag. För ifrågavarande ändamål bör alltså anvisas ett belopp av (20,500 + 29,000 =) 49,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 49,500.

[85.] **5. Jordbruksekonomisk undersökning, reservationsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 105,500 kronor. Angående anslaget disponerande hänvisas till statsliggaren sid. 630.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att under förevarande anslag måtte för budgetåret 1940/41 uppföras ett belopp av 147,200 kronor. Styrelsen har rörande beloppets användning anfört i huvudsak följande.

Såsom ersättning till i undersökningen deltagande jordbrukare föreslog lantbruksstyrelsen för budgetåret 1939/40 ett belopp av 15,000 kronor, innebärande att ersättning skulle utgå med 10 kronor till varje i undersökningen deltagande jordbrukare, vilken innehade jordbruk om högst 50 hektar. Med anlitande av de medel, som för ändamålet beviljats — 10,000 kronor — kunna emellertid endast vissa jordbrukare beredas ersättning eller denna bestämmas till belopp understigande 10 kronor. Svårigheter lära komma att uppstå vid fördelningen, vilken av de båda nämnda utvägarna som än väljes. Styrelsen förnyar därför sitt förslag om anvisande av 15,000 kronor för ändamålet.

Även ersättningen till medhjälpare vid bokföringsmaterialets insamling har för budgetåret 1939/40 nedsatts från av styrelsen föreslagna 25 kronor till 20 kronor för varje ansluten egendom. En höjning till 25 kronor synes oundgänglig. Detta innebär, att det för innevarande budgetår för ändamålet anvisade beloppet, 30,000 kronor, måste höjas till 37,500 kronor.

Av lantbruksstyrelsen till kostnaden för ledarnas verksamhet föreslaget belopp har ävenledes nedsatts, nämligen från 15,000 kronor till 10,000 kronor. Då styrelsen befarar, att denna nedsättning skall visa sig menligt inverka på övervakningen av verksamheten, föreslås åter ett belopp av 15,000 kronor för detta ändamål.

Med hänsyn till kostnaden för anskaffande av bokföringsmaterial torde anslaget här till böra uppföras med det av styrelsen för innevarande år föreslagna beloppet 9,000 kronor i stället för beviljade 7,500 kronor.

Av lantbruksstyrelsen för innevarande budgetår föreslaget belopp av 20,200 kronor till statistisk bearbetning av materialet från undersökningen, vilket belopp icke beviljades, torde nu böra uppföras å anslaget.

Kurs för ledare läres icke behöva hållas under budgetåret 1940/41. I stället böra medel beräknas till en kurs för byråföreståndare eller deras biträden, huvudsakligen avsedd att göra dessa personer förtroga med upp-

rättande av i undersökningen ingående bokslut och behövlige räknings-sammandrag. För ändamålet synes böra beräknas ett belopp av 5,000 kronor. För kurs för medhjälpare vid verksamheten synes under budgetåret 1940/41 liksom under innevarande budgetår böra beräknas 5,000 kronor.

För upprättande av bokslut för jordbruk om högst 50 hektar samt för räkenskapsutdrag för större jordbruk torde böra upptagas oförändrade belopp av 37,500 respektive 3,000 kronor.

Under anslaget bör sålunda beräknas $(15,000 + 37,500 + 15,000 + 9,000 + 20,200 + 5,000 + 5,000 + 37,500 + 3,000 =)$ 147,200 kronor.

Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde nu böra under ifrågavarande anslag beräknas medel för bearbetning av materialet från undersökningen. Det härför beräknade beloppet 20,200 kronor föranleder icke någon erinran från min sida. Icke heller har jag något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag, att i stället för kurs för ledare vid verksamheten anordnas en kurs för byråföreståndarna eller deras biträden. Kostnaderna härför synas emellertid kunna begränsas till 2,500 kronor. I övrigt finner jag icke anledning att förorda vare sig någon ökning av de för ifrågavarande ändamål avsedda medlen eller någon ändring i de för anslagets disposition nu gällande bestämmelserna.

Vid bifall till vad sålunda förordats torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med $(105,500 + 20,200 =)$ 125,700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksekonomisk undersökning* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 125,700.

[86.] **6. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 318,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 31 mars 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för frökontrollanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 630).

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår bestämmas till 356,713 kronor. Beträffande beräkningen av de särskilda anslagsposterna må nämnas följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* har ökat med 7,221 kronor till 81,521 kronor. Højningen sammanhänger med styrelsens förslag att omändra en vid 1938 års riksdag inrättad fältassistentbefattning i lönegrad Eo 21 till ordinarie tjänst i lönegrad A 21. Såsom motiv för förslaget har framhållits, att behövet av en dylik ordinarie tjänsteman för framtiden alltjämt komme att finnas samt att förslagets genomförande vore av betydelse för bibehållande vid anstalten av den nuvarande särskilt förtjänste innehavaren av nämnda befattning. Posten *grundav-*

lönningar m. m. till icke-ordinarie personal har ökats med 33,692 kronor till 253,692 kronor. Av ökningen belöpa 30,114 kronor å det för *grundavlönningar till extra ordinarie tjänstemän* avsedda beloppet (för närvarande 79,300 kronor), vilket föreslagits å ena sidan minskat med 6,831 kronor, motsvarande nuvarande lön till fältassistenten, och å andra sidan höjt med 36,945 kronor i syfte att bereda anställning i lönegrad Eo 7 åt en tjänsteman, som nu är placerad i lönegrad Ex 7, samt i lönegrad Eo 4 åt 12 tjänstemän, som nu äro placerade i lönegrad Ex 4. Av höjningen under anslagsposten till *grundavlönningar m. m. till icke-ordinarie personal* beräknas vidare 6,078 kronor för *grundavlönningar till extra tjänstemän*, för vilket ändamål under löpande budgetår avsetts 54,400 kronor. Denna delpost har sålunda å ena sidan ökats med 9,180 kronor för anställande i lönegrad Ex 15 av 2 nu månadsavlönade fältassistenter, av vilka anstalten uppgives ha stadigvarande behov, samt å andra sidan minskats med kostnaden för avlöning åt nyssnämnde tjänsteman i lönegrad Ex 7. De till erhållande av extra ordinarie anställning föreslagna tjänstemännen i lönegrad Ex 4 avser styrelsen att i mån av behov ersätta med sådan för närvarande timavlönad personal, som den 1 juli 1940 varit anställd hos anstalten i regel 8—10 år samt därunder haft en effektiv tjänstgöringstid av omkring 5—6 år. Härutöver har på grund av ökad medelsåtgång för ändamålet räknats med en höjning av 8,000 kronor till ersättning för *overtidsarbete* åt ordinarie, extra ordinarie och extra tjänstemän (för närvarande 4,000 kronor). Medan nu berörda tre delposter föreslagits ökade med $(30,114 + 6,078 + 8,000 =)$ 44,192 kronor, har å andra sidan för *timavlönningar* beräknats en minskning å 10,500 kronor.

För avlöningsförhöjningar m. m. till icke-ordinarie personal föreslås ett med 2,000 kronor till 13,000 kronor förhöjt belopp.

Posten rörligt tillägg har, under förutsättning att dylikt tillägg skulle utgå med 3 procent på avlöningsbeloppen, beräknats minskad med 4,700 kronor till 8,500 kronor.

Lantbruksstyrelsen, som i huvudsak tillstyrkt anstaltsstyrelsens framställning och endast framfört vissa erinringar beträffande sättet för avlöningsposternas framräknande, har ansett förevarande anslag böra för nästa budgetår uppföras med 365,700 kronor.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 21 oktober 1939 och av allmänna lönenämnden den 1 november 1939.

Statskontoret har avstyrkt anstaltsstyrelsens hemställan om överförande å ordinarie stat av den extra ordinarie fältassistentbefattningen i 21 lönegraden. I fråga om beräkningen av posten *grundavlönningar m. m. till icke-ordinarie personal* har statskontoret framhållit, att det redan under normala förhållanden mötte svårigheter att på förhand bedöma anstaltens behov av arbetskrafter, då detta i väsentlig mån vore beroende av den omfattning, i vilken anstalten anlidades av enskilda för verkställande av undersökningar, samt att svårigheterna att uppskatta det blivande personalbehovet vore än större i nu rådande krisläge. På grund härav ävensom med hänsyn till nödvändigheten av återhållsamhet i fråga om statsutgifterna har statskontoret ansett sig böra utgå från att — därest inga förändringar vidtoges i löneförmånerna för den icke-ordinarie

personalen — de för löpande budgetår till sagda personals avlönande anvisade medlen kunde anses tillräckliga. Emellertid har statskontoret icke velat motsätta sig en höjning av ifrågavarande post i följande två hänseenden. Ämbetsverket har funnit bärande skäl vara anförda för beredande av fastare anställning åt vissa av anstaltens extra och timavlönade befattningshavare; de tillfälliga tjänstemän, vilka komme att antagas såsom extra befattningshavare, borde emellertid placeras i 2 lönegraden i löneplanen för extra tjänstemän. Vidare har statskontoret ansett medel böra beviljas för någon förhöjning av nu utgående timlöner. Dock kunde icke för närvarande tillstyrkas, att ökade medel för detta ändamål ställdes till anstaltsstyrelsens förfogande i vidare mån än som erfordrades för beredande av en begynnelselönen av en krona i timmen.

Ej heller *lönenämnden* har ansett tillräcklig anledning föreligga att nu till ordinarie stat överföra den i det föregående omförmälda fältassistentbefattningen.

I likhet med statskontoret och lönenämnden anser jag mig icke kunna förorda, att den nuvarande befattningen såsom fältassistent i lönegrad Eo 21 redan från och med nästa budgetår utbytes mot en ordinarie befattning i motsvarande lönegrad. Anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle i enlighet härmed upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 74,300 kronor. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført bör emellertid förevarande anslagspost minskas med 6,600 kronor till 67,700 kronor samtidigt som posten rörligt tillägg uppräknas med ett lika stort belopp till 19,800 kronor. Vidkommande posten grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal torde, såsom även statskontoret framhållit, det för närvarande under posten upptagna beloppet, 220,000 kronor, få anses tillräckligt för ändamålet. Jag kan sålunda icke biträda förslaget om förbättrade löneförmåner för viss personal vid anstalten. Med hänsyn till vad jag nu förordat torde även posten avlöningsförhöjningar m. m. till icke-ordinarie personal böra upptagas med oförändrat belopp, 11,000 kronor. Ifrågavarande anslag skulle alltså för nästa budgetår behöva utgå med ett belopp av $(67,700 + 220,000 + 11,000 + 19,800 =) 318,500$ kronor.

*Departements-
chefen.*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 67,700

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:

a) Grundavlöningar m. m.,

förslagsvis kronor 220,000

b) Avlöningsförhöjningar

m. m., förslagsvis.... » 11,000 kronor 231,000

3. Rörligt tillägg, förslagsvis » 19,800

Summa kronor 318,500;

2) till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av kronor 318,500.

[87.] 7. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 141,300 kronor. Kungl. Maj:t har den 31 mars 1939 fastställt omkostnadsstat för frökontrollanstalten (statsliggaren sid. 631).

I sin under föregående punkt omförmälda framställning har *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 6,350 kronor till 147,650 kronor. Ökningen fördelar sig med 1,350 kronor, avseende höjda städningskostnader, å posten »Övriga expenser» samt med 5,000 kronor å posten »Utsädeskontroll vid Svalöv». Sistnämnda ökning, vilken betingas av nytt avtal med Sveriges utsädesförening, motväges helt av en inkomstökning på grund av nytt avtal med allmänna svenska utsädesaktiebolaget i Svalöv.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt bifall till anstaltsstyrelsens förslag.

Departements-
chefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka högre medelsanvisning för nästa budgetår till frökontrollanstaltens omkostnader än 140,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av anstaltsstyrelse fastställa stat för anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av kronor 140,000.

[88.] 8. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt lokala frökontrollanstalter.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 6,000 kronor. Av anslaget ha 5,000 kronor fördelats mellan frökontrollanstalterna i Linköping, Skara, Örebro, Torsta och Luleå att utgå under de i kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 260) stadgade villkoren. Återstående anslagsbelopp eller 1,000 kronor, avsett såsom bidrag till frökontrollanstalten i Härnösand, har ej tagits i anspråk, då sagda anstalts verksamhet upphört med utgången av budgetåret 1938/39.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 gjort framställning om ett anslag av 5,000 kronor för budgetåret 1940/41.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt*
lokala frökontrollanstalter för budgetåret 1940/41 anvisa ett
anslag av kronor 5,000.

[89.] **9. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling.** Förevarande anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 2,000 kronor uppfört med 38,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsloggaren sid. 632.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må av de å detta anslag tillgängliga medlen ett belopp av 10,000 kronor icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* anhållit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 40,000 kronor.

Med hänsyn till det budgetära läget ävensom till medelsåtgången för ändamålet under de senaste budgetåren förordar jag, att anslaget för budgetåret 1940/41 uppföres med ett till 30,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-*
chefen.

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av*
inhemsk fröodling för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag*
av kronor 30,000.

[90.] **10. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk linodling.** Ifrågavarande anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av 1,700 kronor uppfört med 8,300 kronor. Beträffande de i ämnet meddelade bestämmelserna hänvisas till statsloggaren sid. 632.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt om anslagets uppförande med 10,000 kronor för nästa budgetår.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av*
inhemsk linodling för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag*
av kronor 10,000.

[91.] **11. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. 1938 års riksdag, som vid beräklandet av statsbidrag till föreningen utgick från viss normalstat för densamma (se statsliggaren sid. 633), avsedd att tillämpas under budgetåren 1938/39—1940/41, bestämde anslaget för budgetåret 1938/39 till 274,000 kronor. För budgetåret 1939/40 höjdes anslaget till 280,600 kronor på grund av att dyrtidstillägget till föreningens tjänstemän beräknades höjt från 15 till 20 procent.

I en av *lantbruksstyrelsen* tillstyrkt, med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *styrelsen för föreningen* hemställt om oförändrad medelsanvisning av 280,600 kronor för nästa budgetår.

Härjämte torde jag få anmäla, att *kanslern för rikets universitet* i skrivelse den 17 november 1939 upprepat sin för löpande budgetår gjorda hemställan, att den i normalstaten för utsädesföreningen upptagna utgiftsposten för Lunds universitets till Svalöv förlagda ärfthlighetsinstitution måtte höjas från nuvarande belopp 7,800 kronor till 8,800 kronor. Kanslern har — under åberopande av framställning i ämnet från större akademiska konsistoriet i Lund — yttrat, att vad i ärendet förekommit synts honom giva vid handen, att fullgörandet uti hittills vanlig omfattning av de skyldigheter gentemot ärfthlighetsinstitutionen, vilka vore en förutsättning för utfåendet av det till utsädesföreningen anvisade statsbidraget, orsakade föreningen utgifter till sammanlagt större belopp än som motsvarade den i normalstaten beräknade posten å 7,800 kronor.

*Departements-
chefen.*

Det statsfinansiella läget nödvändiggör minskning av åtskilliga bidrag, som äro avsedda att stödja jordbruksproduktionen på olika områden. Vid avvägningen av dessa besparingar bör i största möjliga utsträckning hänsyn tagas till de resultat, som kunna erhållas för anslagna medel. Växtförädlingen i intimt samarbete med ett tekniskt väl utvecklat jordbruk utgör icke minst i nuvarande tidsläge en tillgång för det svenska folkhushållet. Inom den vegetabiliska produktionen har brödspannmåls- och rotfruktsodlingen under senaste årtiondet gjort värdefulla framsteg. Även beträffande övriga växtslag överträffa de erhållna resultaten långt gående förväntningar. Ett viktigt problem i folkförsörjningen är att säkra tillgången på äggviterika fodermedel. Statens ekonomiska stöd för produktion av nya äggviterika kulturväxter utgör ett försök att utröna, huruvida vissa odlingsområden inom landet lämpa sig för sådana växtslag. Samtidigt med dessa försök bör det vara en angelägen uppgift för växtförädlingen att söka utröna, huruvida det är möjligt att i fråga om korn och andra sädesslag få fram ett odlingsmaterial, som med bibehållen kärnavkastning innehåller en högre procent äggvita än vad nu är fallet.

På grund av växtförädlingens betydelse för folkhushållet tillstyrker jag anslag i samma omfattning som utgår för innevarande budgetår. Med hänsyn till vad universitetskanslern anfört vill jag emellertid förordna sådan jämkning av omförmälda normalstat för utsädesföreningen, att utgiftsposten

för Lunds universitets ärfthlighetsinstitution beräknas höjd med 1,000 kronor till 8,800 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 280,600.

[92.] **12. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 25 augusti 1939 har *Sveriges utsädesförening* hemställt om anvisande för budgetåret 1940/41 av ett anslag av 15,600 kronor för verksamheten vid ett planerat laboratorium i Svalöv för kvalitetsundersökning av lin m. m. I skrivelsen anföres i huvudsak följande rörande uppgifterna för laboratoriet.

Det uppsving, som linhanteringen i vissa andra europeiska länder under de senare åren kunnat uppvisa framför allt på grund av tekniska framsteg vid linberedningen, har hittills föga berört vårt land. Sålunda ha alltsedan världskriget anläggningar för linets beredning, d. v. s. tågans utvinande ur linstjälken, praktiskt taget saknats i Sverige. Betydelsen härav inses, om man betänker att importen av lintåga år 1937 uppgick till omkring 3,000 ton med ett värde av omkring 3,500,000 kronor. Med hänsyn till bristande tillgång inom landet på sakkunnig personal i fråga om linberedning hyser man emellertid inom linneindustrien betänkligheter mot att igångsätta en mera avsevärd odling utan förberedelser i form av försöks- och instruktionsverksamhet. Av särskild betydelse torde vara att kunna ingående undersöka linets kvalitet vid olika förfaringssätt under odlingen och beredningen. En dylik försöksverksamhet bör lämpligen handhavas av utsädesföreningen i Svalöv, då som ett viktigt mål vid linförädlingen framstår ernåendet av nya linsorter med höjd fiberprocent. Föreningen har därför planlagt att i Svalöv upprätta ett försökslaboratorium för studier av linets kvalitet vid olika behandlingssätt.

Angående finansieringen av linlaboratoriet och verksamheten vid detsamma har föreningen anført, att vissa företag inom linneindustrien förklarar sig villiga att tillskjuta sammanlagt 40,000 kronor för laboratoriets upprättande samt att driftkostnaderna beräknades uppgå till det belopp, med vilket statsanslag begärdes, eller 15,600 kronor. Av föreningens skrivelse inhämtas härom bland annat följande.

Utgifterna för driften vid laboratoriet beräknas till 19,000 kronor, vilket belopp fördelar sig med 10,000 kronor på avlöningar (1 förman, lön 5,000 kronor, 2 arbetare samt extra hjälp), 1,000 kronor å reseersättningar, 2,500 kronor å expenser, 3,000 kronor å laboratoriekostnader, 2,000 kronor å hyra av lokaler och jord samt 500 kronor å oförutsedda utgifter. Då emellertid den vid anläggningen framställda lintågan ansetts kunna avyttras till linneindustrien till dagspriser, har såsom inkomst upptagits ett belopp av 3,400 kronor, motsvarande skillnaden mellan priset å försålda produkter och kostnaden för inköp av råvaror.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 7 september 1939 — under framhållande av linodlingens betydelse för landet särskilt med hänsyn till det inträdda krisläget — tillstyrkt, att medel för ändamålet måtte beviljas med det begärda beloppet. Statsbidraget borde enligt styrelsens mening lämpligen tills vidare utgå från ett särskilt för ändamålet uppfört anslag till utsädesföreningen.

*Departements-
chefen.*

Frågan om höjandet av linodlingen, särskilt vid det mindre jordbruket, har med hänsyn till denna odlings stora betydelse för landet såväl i tider av normala internationella förbindelser som vid avspärrning redan tidigare varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Utöver den statliga bidragsverksamhet till befordrande av inhemsk linodling, vilken fortgått sedan 1920, har 1938 års riksdag (prop. nr 73; R. skr. nr 76), sedan Sveriges utsädesförening utfört vissa förberedande försök att med utnyttjande av tekniska framsteg å området skapa förutsättningar för en produktionsökning, för budgetåret 1938/39 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor till Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för vissa förädlings- och odlingsförsök, vilket anslag bland annat är avsett för försöksverksamhet i fråga om linodling. Enligt vad jag erfarit ha numera såväl förädlingsarbeten med lin som försök rörande lämpliga odlingsmetoder för detta växtslag kommit till stånd med anlitande av medel från sistnämnda anslag. Då emellertid möjligheterna för en utsträckt och lönande linodling också torde vara i hög grad beroende av att lämpliga metoder för beredning av det skördade linet komma till användning och då på detta område för närvarande råder en viss oklarhet, måste det anses såsom en angelägenhet av stor vikt att även försök rörande lämpliga metoder för linberedning komma till stånd. Det föreliggande förslaget att av statsmedel lämna bidrag till verksamheten vid ett av Sveriges utsädesförening planerat laboratorium för kvalitetsundersökning av lin m. m., vilket skulle upprättas med anlitande av enskilt kapital, vill jag därför tillstyrka. Beräkningen av de för nästa budgetår härför erforderliga medlen, 15,600 kronor, giver mig icke anledning till erinran. Sagda belopp torde böra anvisas å riksstaten under ett särskilt reservationsanslag, vilket lämpligen bör benämnas Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser angående anslagets användning ävensom att lämna föreningen medgivande att mottaga de från enskilt håll utlovade bidragen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 15,600.

[93.] **13. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.** För detta ändamål har alltsedan budgetåret 1924/25 anvisats anslag av riksdagen. För budgetåret 1939/40 är anslaget uppfört med 97,000 kronor. Denna medelsanvisning har förutsatts kunna ligga till grund för anslagsbeviljandet under de närmast kommande budgetåren.

I en av *lantbruksstyrelsen* tillstyrkt, med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning ha *W. Weibull aktiebolag* och *Weibullsholms växtförädlingsanstalt* anhållit om oförändrat anslag av 97,000 kronor för nästa budgetår.

Av skäl som jag anfört under anslaget till bidrag till Sveriges utsädesför- *Departements-*
ening förordar jag, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres *chefen.*
med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjan-*
de av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibulls-
holm för budgetåret 1940/41 anvisa ett an-
slag av kronor 97,000.

[94.] **14. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter, reservationsanslag.** För stödjande av odlingen av vissa kulturväxter anvisades av 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 243; R. skr. nr 303) ett reservationsanslag å 80,000 kronor. Rörande anslagets disponerande hänvisas till statsliggaren sid. 634.

I skrivelse den 7 november 1939 har *statens jordbruksnämnd* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett reservationsanslag av 155,000 kronor. Jordbruksnämnden har till stöd för sin hemställan åberopat en framställning i ämnet av professor E. Å. Åkerman, vilken den 21 september 1938 tillkallats att såsom utredningsman verkställa utredning angående grunderna för det svenska jordbrukets inriktande och jordbruksdriftens omläggning under försvårad tillförsel och under krig för åstadkommande av ändamålsenligaste försörjningsmöjligheter å livsmedelsområdet. I nämnda framställning har anförts i huvudsak följande.

Odling bör stödjas av raps, sojabönor, oljelin och spånadslin å en areal av respektive 60, 50, 100 och 60 hektar. Odlarna böra garanteras ett pris per 100 kilogram frö av 60 kronor för raps, sojabönor och oljelin samt 75 kronor för spånadslin. Därjämte böra kostnaderna för torkning, lagring, frakter m. m. beräknas till 4 kronor 50 öre per 100 kilogram frö. Sammanlagt erfordras för ändamålet ett belopp av 155,000 kronor.

Jordbruksnämnden har i likhet med utredningsmannen ansett, att även i händelse av återgång till mera normala marknadsförhållanden särskilda

anstalter alltjämt måste upprätthållas för att i största möjliga utsträckning säkerställa tillgången inom landet av vissa ur folkförsörjningssynpunkt viktiga kulturväxter, sådana som raps, sojabönor, lin och hampa. De av utredningsmannen framlagda förslagen har nämnden funnit väl ägnade att i huvudsak utgöra grund för fortsatta statliga åtgärder på området.

*Departements-
chefen.*

Ett fortsatt stöd åt odlingen av raps, sojabönor, oljelin och spånadslin torde ur beredskapssynpunkt vara erforderligt. Anslaget för ändamålet torde emellertid enligt vad jag inhämtat kunna med hänsyn till medelsanvisningen vid 1939 års lagtima riksdag begränsas till 100,000 kronor. Verksamheten bör handhas av statens livsmedelskommission. Beträffande den affärsmässiga sidan av verksamheten synes biträde liksom hittills böra lämnas av svenska spannmålsaktiebolaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[95.] 15. **Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 54,400 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 635). Avlöningsstaten upptager under avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. å 49,600 kronor delposter till grundavlöningar m. m. å 45,100 kronor och till avlöningsförhöjningar m. m. å 4,500 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* anhållit om ett med 2,000 kronor till 56,400 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Höjningen faller å grundavlöningar till extra personal, för vilket ändamål för löpande budgetår avsetts ett belopp av 6,000 kronor. Styrelsen har vidare hemställt, att posten grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal i avlöningsstaten upptages förslagsvis för undvikande av att anstaltens driftsanalytiska verksamhet hämmas till följd av brist på förhållandevis billig extra arbetskraft. I samband därmed har framhållits, att denna analysverksamhet är förenad med vissa inkomster för statsverket.

*Departements-
chefen.*

Innan erfarenhet vunnits rörande anstaltens verksamhet, torde någon höjning av det för extra personal avsedda beloppet icke böra vidtagas. Jag vill emellertid tillstyrka, att delposten till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal anges förslagsvis i syfte att möjliggöra erforderlig anpassning efter det vid anstalten starkt växlande behovet av extra arbetskraft, men förutsätter härvid att densamma icke får överskridas utan

Kungl. Maj:ts tillstånd. Föreskrift härom torde böra meddelas av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan. I övrigt föranleder anstaltsstyrelsens förslag ingen annan erinran från min sida än att anslagsposten rörligt tillägg i anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört synes böra uppräknas med 1,500 kronor till 4,500 kronor. Ifrågavarande anslag skulle följaktligen för nästa budgetår behöva uppföras med (54,400 + 1,500 =) 55,900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t		kronor	1,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:			
a) Grundavlöningar			
m. m., <i>förslagsvis</i>	..	kronor	45,100
b) Avlöningsförhöjning-			
ar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	4,500	» 49,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	4,500
Summa kronor			55,900;

2) till Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 55,900.

[96.] **16. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1939/40 uppfört med 16,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 635).

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål synes i betraktande av det rådande statsfinansiella läget böra begränsas till 15,000 kronor för budgetåret 1940/41. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av kontrollanstaltens styrelse fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,000.

[97.] **17. Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett anslag av 27,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 636.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* beräknat anslagsbehovet under nästa budgetår till oförändrat belopp av 27,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med biträdande av lantbruksstyrelsens anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 27,000.

[98.] **18. Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station, förslagsanslag.** Sedan 1938 års riksdag (prop. nr 211; R. skr. nr 278) beslutat viss omorganisation av den kemiska analys- och kontrollverksamheten för jordbrukets behov, innebärande bland annat, att statsbidrag efter den 30 juni 1939 ej skulle komma att utgå till de kemiska stationerna i Kalmar, Halmstad, Örebro, Västerås och Härnösand, har för innevarande budgetår uppförts ett anslag av 14,200 kronor till Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station. Bestämmelser angående anslagets användning ha av Kungl. Maj:t meddelats den 14 juli 1939.

*Departements-
chefen.*

Enär enligt vad jag inhämtat vissa av de befattningshavare, vilka förutsetts skola komma i åtnjutande av årlig ersättning från ifrågavarande anslag, på grund av sina nuvarande anställningsförhållanden icke uppfylla därför stadgade villkor, synes anslagsbehovet för nästa budgetår kunna begränsas till 10,000 kronor. Anslaget torde, med hänsyn till att från det samma även bestrides kostnad för dyrtidstillägg, lämpligen böra upptagas såsom förslagsanslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

[99.] **19. Bekämpande av växtsjukdomar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 93,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 636.

I skrivelse den 20 september 1939 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* anhållit om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till att medelsåtgången å ifrågavarande anslag under de senaste budgetåren understigit nuvarande medelsanvisning torde för nästa

budgetår icke böra anvisas högre anslag än 80,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 80,000.

[100.] **20. Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen.** Detta anslag, vilket enligt beslut av 1937 års riksdag (prop. nr 249; R. skr. nr 289) avsågs skola utgå med 189,000 kronor om året under en period av tre budgetår, har uppförts med, för budgetåret 1938/39 94,500 kronor — avseende verksamheten under första halvåret 1939 — och för budgetåret 1939/40 198,800 kronor. Av anslagshöjningen, 9,800 kronor, för innevarande budgetår i förhållande till normalbidraget belöpa 2,800 kronor å vissa personliga lönetillägg åt befattningshavare hos föreningen och 7,000 kronor å trycknings- och arbetskostnader. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 636.

I särskilda av *lantbruksstyrelsen* med utlåtande den 2 oktober 1939 överlämnade skrivelser har *styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen* hemställt om statsanslag till föreningen för nästa budgetår. I anledning av förslag av föreningens styrelse om anvisande av 207,000 kronor till föreningens ordinarie verksamhet samt 26,000 kronor till inrättande hos föreningen av två nya konsulentbefattningar har *lantbruksstyrelsen* förordat, att anslaget till Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen uppfördes med 205,000 kronor eller — därest det statsfinansiella läget ansåges medgiva större medelsanvisning — 228,000 kronor. I enlighet med framställda förslag har *lantbruksstyrelsen* vidare tillstyrkt anvisandet av *dels* ett reservationsanslag av 6,000 kronor till Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för vissa reparationsarbeten, *dels ock* ett anslag av 10,000 kronor till Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen till åtgärder för skogsbetets avveckling. Slutligen har *lantbruksstyrelsen* med anledning av att föreningsstyrelsen begärt en medelsanvisning av 35,000 kronor för inköp av konstgödsel hemställt om ett anslag av 25,000 kronor till Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödsel.

Rörande föreningens och *lantbruksstyrelsens* anslagsberäkningar må nämnas följande.

Föreningens ordinarie verksamhet samt inrättande av två nya konsulentbefattningar. Det av föreningens styrelse äskade bidraget till föreningens ordinarie verksamhet innebär i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår en höjning med 8,200 kronor. Sistnämnda belopp innefattar ökningar med *dels* 4,700 kronor till följd av att dyrtidstillägg till föreningens tjänstemän beräknats efter 20 i stället för, såsom tidigare, 15 procent, *dels* 1,500 kronor på grund av ökade kostnader för renhållning och städning, *dels ock* 2,000 kronor till följd av en beräknad minskning av de till föreningen från hushållningssällskap och landsting utgående understöden. *Lantbruksstyrelsen*, som framhållit, att det av riksdagen godkända normalbidraget beräknats under förutsättning att för-

eningen icke kunde påräkna bidrag från hushållningssällskap och landsting, har icke haft något att erinra mot höjningarna i övrigt. Vidkommande ifrågasatt anställande för landets fyra nordligaste län av två konsulenter med löner och reseersättningar efter samma grunder, som nu gälla för föreningens två kulturingenjörer, har lantbruksstyrelsen anmärkt, att frågan om anslagsökning på grund av en dylik utvidgning av verksamheten ej borde upptagas till prövning förrän tidigast tre år efter det, då normalbidraget till föreningen fastställts, men med hänsyn till konsulentverksamhetens värde för det norrländska jordbruket likväl tillstyrkt, att medel för ändamålet beräknades för nästa budgetår, därest statsfinansiella skäl medgäve detsamma. Emellertid har i sådant fall det av föreningsstyrelsen begärda beloppet ansetts kunna nedsättas med 3,000 kronor, då för resekostnaden åt varje konsulent 4,500 kronor vore tillfyllest i stället för beräknade 6,000 kronor. Anslaget till föreningen borde sålunda enligt lantbruksstyrelsens mening för nästa budgetår uppföras med $(198,800 + 4,700 + 1,500 =) 205,000$ kronor eller, under angivna förutsättning, $(205,000 + 23,000 =) 228,000$ kronor.

Reparationsarbeten. Det för detta ändamål begärda beloppet avser, enligt vad föreningens styrelse uppgiver, dels vissa oundgängligen erforderliga reparations- och underhålls- samt omändringsarbeten i institutionsbyggnaden vid Ultuna, dels ock vissa reparationer i två personalbostäder.

Åtgärder för skogsbetets avveckling. Föreningens styrelse, som framhållit, att skogsbetningsmetoden, ehuru icke förenlig med sund skogsbruks- eller jordbruksekonomi, icke desto mindre fortfarande hade en utbredd användning, särskilt i de nordliga delarna av riket, har avsett att genom en på området speciellt sakkunnig person göra erforderliga undersökningar angående orsakerna härtill samt taga initiativ till lämpliga åtgärder för undanröjande av missförhållandet. Lantbruksstyrelsen har i samband med sitt tillstyrkande av medelsanvisning för ändamålet yttrat, att frågan huruvida sådant anslag borde beviljas redan för nästa budgetår syntes böra bedömas med hänsyn till det statsfinansiella läget.

Anskaffande av konstgödselmedel. Föreningens behov av konstgödselmedel och kalk för försöks- och demonstrationsverksamhet har hittills väsentligen tillgodosetts genom gåvor från tillverkare och firmor; tillstånd för föreningen att mottaga dylika gåvor har meddelats av lantbruksstyrelsen med stöd av bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdat i samband med dispositionsföreskrifter för anslaget till föreningen. För att bli i stånd att tillgodose behovet av nämnda produkter oberoende av gåvomedel har nu föreningens styrelse anhållit om ett statsbidrag för ändamålet under nästa budgetår av 35,000 kronor. Angående beräkningen av nämnda belopp har föreningsstyrelsen meddelat, att behövliga konstgödselmedel för innevarande budgetår representera ett värde av 25,000 kronor samt att konstgödselbehovet för nästa budgetår väntas komma att stiga till det begärda beloppet. Lantbruksstyrelsen har principiellt förklarat sig dela föreningens uppfattning att dess verksamhet om möjligt helt bör bedrivas oberoende av gåvomedel och att ytterligare statsmedel måste ställas till föreningens förfogande, därest föreningen skall kunna beredas sådant oberoende utan att nödgas avsevärt inskränka sin verksamhet. Emellertid har lantbruksstyrelsen ej ansett sig kunna tillstyrka, att bidrag nu anvisades med högre belopp än 25,000 kronor. Då medelsåtgången för ändamålet syntes vara approximativ, borde enligt lantbruksstyrelsens mening de erforderliga medlen anvisas under ett särskilt bidragsanslag för anskaffande av konstgödselmedel.

Vad först angår statens bidrag till vall- och mosskulturföreningens ordinarie verksamhet kan jag icke tillstyrka någon höjning av detta bidrag, vilket i nuvarande statsfinansiella läge enligt min mening i stället bör ned-sättas till 175,000 kronor. Mot att beloppet i fråga, i den mån detsamma lämnar tillgång därtill, användes för bestridande av de ökade kostnaderna för dyrtidstillägg samt för renhållning och städning, synes intet vara att erinra. Departements-
chefen.

Jag anser mig vidare böra tillstyrka, att för budgetåret 1940/41 anvisas ett särskilt anslag till bidrag åt svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel. I detta sammanhang torde jag få erinra, att jag redan vid föredragningen av det ärende angående ordnandet av den statsunderstödda upplysnings- och försöksverksamheten på jordbruksområdet, vilket föranledde avlåtande av proposition (nr 249) till 1937 års riksdag, förordade, att föreningen borde beredas tillräckliga medel för att göras oberoende av gåvor i form av konstgödsel och penningmedel från affärsintressena inom konstgödselproduktionen. Då lantbruksstyrelsens förslag synes stå i överensstämmelse härmed, har jag ej något att erinra mot att för ändamålet upptages ett belopp av 25,000 kronor.

Vidkommande slutligen de anslag, som äskats till vissa reparationsarbeten ävensom till åtgärder för skogsbetets avveckling, anser jag någon medelsanvisning för dessa ändamål med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget icke böra ifrågakomma för nästa budgetår. Emellertid vill jag framhålla, att enligt min mening frågan om åtgärder för skogsbetets avveckling framdeles bör göras till föremål för förnyade överväganden. I avvaktan härå förutsätter jag, att föreningen har sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande spörsmål samt inom ramen för tillgängliga medel söker att vidtaga sådana åtgärder i förevarande syfte, som visa sig möjliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av . . kronor 175,000.

[101.] **21. Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel.** Under återopande av vad jag i det föregående anförat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 25,000.

[102.] **22. Bidrag till Sveriges pomologiska förening.** För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett anslag av 20,000 kronor.

I en av *lantbruksstyrelsen* tillstyrkt, med skrivelse den 31 augusti 1939

överlämnad framställning har *styrelsen för Sveriges pomologiska förening* anhållit om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.* Anslaget torde i nuvarande budgetsituation böra begränsas till 18,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges pomologiska förening* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 18,000.

[103.] **23. Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader, förslagsanslag.** För ett vart av budgetåren 1934/35—1939/40 har för detta ändamål uppförts ett förslagsanslag å 1,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 637.

*Departements-
chefen.* De för budgetåren 1934/35—1938/39 anvisade anslagen ha icke behövt tagas i anspråk. Emellertid torde medel böra ställas till förfogande för ändamålet även under nästa budgetår. Därvid synes dock under anslaget endast behöva upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[104.] **24. Fraktlindring för kalk, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 525,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 637.

I den av 1939 års riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har förutsatts, att en viss skärpning av grunderna för användningen av ifrågavarande anslag skall genomföras. Ändringen innebär i huvudsak, att den minimifraktkostnad, som trafikanten har att själv betala vid frakten debitering utan att erhålla statshjälp i form av fraktbidrag, framdeles skall utgöra 60 öre i stället för, såsom tidigare, 50 öre för 100 kilogram. Härigenom har beräknats kunna göras en besparing å anslaget för innevarande budgetår av omkring 75,000 kronor.

I skrivelse den 14 december 1939 har *lantbruksstyrelsen*, under förmälan att inom styrelsen pågående utredning angående användningen av anslaget ännu icke kunnat slutföras samt med hänvisning till medelsåtgången under budgetåret 1938/39, hemställt om ett anslag till fraktlindring för kalk för nästa budgetår med 500,000 kronor.

*Departements-
chefen.* Spörsmålet angående ifrågavarande bidragsverksamhets utformning för framtiden jämte vissa därmed sammanhängande frågor är, såsom framgår av det förut anförda, föremål för utredning. Ur jordbruksekonomisk syn-

punkt är en mera rationellt ordnad kalktillförsel att eftersträva. Det synes därför angeläget att i samband med den pågående utredningen undersökningar utföras för att utröna i vilken utsträckning behov av kalktillförsel i olika trakter förefinnes. Bland annat torde med ledning av gödslingsförsök inom skilda orter och i samband därmed tagna jordprov vissa slutsatser rörande kalkbehovet kunna dragas. Ehuru resultaten av dylika undersökningar, varvid även fosforsyre- och kalibehovet bör klarläggas, icke kunna väntas giva några mera omfattande resultat inom den närmaste tiden, böra undersökningarna dock vara av värde icke allenast med hänsyn till det allmännas kostnader utan även med hänsyn till den enskilde jordbrukarens ekonomi.

Det statsfinansiella läget har ansetts påkalla en ändring av bidragsgrunderna i skärpande riktning för att vinna en besparing å det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Utan att i detta sammanhang vilja fatta ståndpunkt till principfrågan om verksamhetens lämpligaste inriktning för framtiden, varigenom utredningsresultaten kunde föregripas, vill jag med hänsyn till den nu föreliggande budgetsituationen giva min anslutning till att jämväl för nästa budgetår vidtages en temporär omreglering av grunderna för bidragstilldelningen från anslaget, som för närvarande ej torde böra uppföras med högre belopp än 250,000 kronor. Då förslag till dylik omreglering av grunderna ännu icke hunnit utarbetas, torde anslaget böra upptagas i rikstatsförslaget med allenast beräknat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Fraktlindring för kalk* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 250,000.

[105.] **25. Fraktbidrag för konstgödsel, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 75,000 kronor. Föreskrifter rörande anslagets användning äro meddelade i Kungl. Maj:ts brev till lantbruksstyrelsen den 31 augusti 1939 (Sv. förf.-saml. nr 633) angående statsbidrag till fraktagifter vid transport å järnväg för konstgödsel, avsedd för jordbruket i de norrländska länen samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* framhållit, att förvarande bidragsverksamhet enligt styrelsens mening icke syntes komma att bli av större betydelse för jordbrukets lönsamhet i de med verksamheten avsedda landsdelarna. Därest likväl anslag för ändamålet ansåges böra upptagas för nästa budgetår, har styrelsen ifrågasatt oförändrad medelsanvisning av 75,000 kronor.

Det synes önskvärt, att ifrågavarande bidragsverksamhet får fortfara även under budgetåret 1940/41. I betraktande av att hittills för ändamålet anvi-

*Departement-
chefen.*

sade anslagsbelopp ej på långt när tagits i anspråk i beräknad omfattning synes medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fraktbidrag för konstgödsel* för budgetåret 1940/41
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 50,000.

[106.] **26. Bidrag till gödselvårdsanläggningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 300,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 638.

I den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har förutsatts, att av de å anslaget tillgängliga medlen — däri inberäknat en kvarstående reservation av omkring 300,000 kronor — ett belopp av 200,000 kronor icke skall tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår.

Styrelsen har sedermera den 21 november 1939 efter remiss yttrat sig över en av hushållningssällskapens ombud i skrivelse den 26 september 1939 gjord framställning om ett väsentligt förhöjt anslag till bidrag till gödselvårdsanläggningar för nästa budgetår samt — under förutsättning att anvisade medel därtill lämnade tillgång — om ändring i viss riktning av grunderna för bidragstilldelningen från anslaget. I detta ärende har förekommit i huvudsak följande.

Hushållningssällskapens ombud ha i första hand hemställt om en kraftig förhöjning av anslaget och, under förutsättning att anslaget utmättes tillräckligt högt, ansett sådana ändringar av grunderna för bidragstilldelningen böra genomföras, att arealgränsen höjes från 15 till 20 hektar samt att bidragsgränsen höjes från nuvarande högst 25 procent av kostnaden och 200 kronor per företag till 60 procent respektive 800 kronor per anläggning.

Lantbruksstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

Frågan om en rationell gödselvård har erhållit särskild aktualitet genom den rådande krissituationen. Ju mindre jordbruksproduktionen kan baseras på importerade konstgödselmedel, desto större betydelse erhåller den naturliga gödseln för upprätthållandet av landets livsmedelsförsörjning. Framhållas må även, att krissituationen måhända kan komma att framkalla en omfattande arbetslöshet, varvid ifrågavarande anslags betydelse för motverkande av arbetslöshet kan komma att ökas.

Hushållningssällskapens anspråk på medel för utlämnande av bidrag av förevarande slag ha hittills i allmänhet ej kunnat helt tillgodoses, utan en avsevärd nedskärning av de av sällskapen begärda bidragen för ändamålet har måst vidtagas. Enligt vad styrelsen erfarit lära flertalet hushållningssällskap i brist på medel ha nödgats lämna ett synnerligen stort antal ansökningar om bidrag utan bifall. Vidare synes den ringa medelstillgången i åtskilliga fall ha föranlett hushållningssällskapen att i de särskilda fallen avsevärt minska bidragsbeloppen. En avsevärd höjning av ifrågavarande anslag synes tvivelsutan vara väl motiverad. Emellertid torde

hänsynen till det statsfinansiella läget påkalla, att vid eventuell höjning en viss försiktighet iakttages. Styrelsen, som i sin skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt om ett anslag för ändamålet under nästa budgetår av 300,000 kronor, vill förorda en höjning av anslaget till det högre belopp, som det statsfinansiella läget kan anses medgiva.

Beträffande de föreslagna ändringarna i grunderna för statsbidrag från anslaget tillstyrker lantbruksstyrelsen — som erinrar, att nuvarande bestämmelser ej lägga hinder i vägen för att i undantagsfall utlämna bidrag, även då åkerarealen överstiger 15 hektar — med hänsyn till vad som i förevarande hänseende gäller i fråga om statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk sådan ändring, att bidrag för ändamålet i regel ej må utlämnas till ägare eller brukare av fastighet, som omfattar större areal åker än 20 hektar. Däremot anser sig styrelsen icke böra tillstyrka bifall till förslaget om ytterligare ändringar av bidragsgrunderna.

Ur de av lantbruksstyrelsen berörda synpunkterna anser även jag önsk-*Departements-*
värt, att till bidrag till gödselvårdsanläggningar anvisas ett så stort belopp *chefen.*
som möjligt. Till följd av den nu rådande budgetsituationen torde likväl anslaget för ändamålet icke böra uppföras med högre belopp än 200,000 kronor. Emellertid har jag för avsikt att sedermera föreslå Kungl. Maj:t, att å allmän beredskapsstat för samma budgetår upptages ett anslag för ändamålet av 2,000,000 kronor. Vidkommande förslagen om ändringar i grunderna för beviljande av statsbidrag till gödselvårdsanläggningar kan jag icke för närvarande tillstyrka bifall till dessa i vidare mån än att jag i likhet med lantbruksstyrelsen vill föreslå, att bidrag för ifrågavarande ändamål i regel ej må kunna utlämnas till ägare eller brukare av fastighet, som omfattar större areal åker än 20 hektar. Därest riksdagen icke framställer någon erinran häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig författningsändring.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till gödselvårdsanläggningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 200,000.

[107.] 27. **Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlö-
nande av mejerikonsulenter m. m., förslagsanslag.** För innevarande bud-
getår är ifrågavarande anslag uppfört med 111,000 kronor, varav 76,000
kronor äro avsedda såsom bidrag till avlöande under 1940 av 14 mejeri-
konsulenter samt återstoden eller 35,000 kronor såsom bidrag till resekost-
nader för mejerikonsulenter, till vilkas avlöande utgår bidrag av statsmedel.
Ifrågavarande konsulenter äro från och med den 1 januari 1937 anställda
hos svenska mejeriernas riksförening u. p. a. Angående anslagets använd-
ning hänvisas i övrigt till statsliggaren sid. 638.

Med skrivelse den 31 augusti 1939 har lantbruksstyrelsen överlämnat en
framställning från *svenska mejeriernas riksförening u. p. a.*, vari föreningen
anhållit, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett

till 114,000 kronor förhöjt belopp. Ökningen med 3,000 kronor avser bidrag till resekostnader och har motiverats med att för budgetåret 1938/39 statsmedel till ett belopp av i runt tal 37,800 kronor tagits i anspråk för detta ändamål. Riksföreningen har i detta sammanhang erinrat om att 1939 års riksdag godkänt en av föreningen ifrågasatt omläggning av mejerikonsulentverksamheten (se IX H. T. 1939 sid. 217), innebärande att vissa konsulenter skulle helt ägna sig åt produkttekniska frågor och sålunda genom att uteslutande ägna sig åt viss del av tillverkningen bli särskilt skickade att stå mejerierna till tjänst i svårare och mera komplicerade situationer ävensom att de återstående konsulenternas distrikt i samband därmed skulle utvidgas. Under hänvisning till pågående omfattande omorganisations- och moderniseringsarbeten vid mejerierna har föreningen förordat, att genomförandet av berörda omläggning måtte uppskjutas ännu någon tid, samt framhållit, att det med omläggningen avsedda syftet tills vidare kunde provisoriskt tillgodoses genom att hos föreningen anställda produkttekniker ställdes till mejeriernas förfogande för utredning av mera svårartade produkttekniska fel, vilket skulle ske i samarbete med den statliga mejeriförsoöksverksamheten.

Lantbruksstyrelsen har till alla delar biträtt riksföreningens framställning.

*Departements-
chefen.*

Mot att den vid fjolårets lagtima riksdag tillstyrkta omläggningen av mejerikonsulentverksamheten uppskjutes någon tid synes intet vara att erinra. Vad angår medelsanvisningen under anslaget för nästa budgetår förordar jag, att densamma, med hänsyn till angelägenheten att i nuvarande statsfinansiella situation i görligaste mån söka begränsa statens kostnader för bland annat resor av olika slag, nedsattes till 100,000 kronor. Jag erinrar i detta sammanhang om att medelsåtgången å anslaget under ett vart av de tre sistförflutna budgetåren något understigit 100,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlöande av mejerikonsulenter m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[108.] **28. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna.** Ifrågavarande anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 10,500 kronor uppfört med 78,500 kronor.

Med skrivelse den 31 augusti 1939 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från *styrelsen för svenska smörprovningarna*, vari denna i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1940/41 anhållit om statsbidrag med 88,600 kronor eller skillnaden mellan

utgifter till belopp av 253,300 kronor och inkomster å 164,700 kronor. Av framställningen inhämtas i huvudsak följande.

Beträffande *utgifterna* beräknas avlöningsposten för ålderstillägg höjd från 4,600 kronor till 6,300 kronor samt posten för dyrtidstillägg ökad från 18,500 kronor till 18,800 kronor. I fråga om övriga omkostnader har posten för hyror upptagits till 24,500 kronor mot förut 24,000 kronor. Sistnämnda höjning motiveras med att kostnaden för elektrisk ström för kraft och kylreglering vid kontrollavdelningen i Stockholm blivit högre än som beräknats. Vidare har upptagits en ny post för laboratoriekostnader i Göteborg å 3,300 kronor. Till motivering härför har anförts bland annat att, då den nuvarande anordningen med kontrolllaboratorium endast i Malmö i många fall varit till stor olägenhet för smörexporten, svenska mejeriernas riksförening och västsvenska mejeriernas centralförbund gjort framställning till smörprovningarna om inrättandet av ett kontrolllaboratorium i Göteborg. Framställningen innebure, att smörprovningarna skulle handha ledningen av och ombesörja driften vid ett laboratorium i Göteborg, varest skulle utföras analyser såväl för smörprovningarnas exportkontroll och drittelprovningar som ock viss driftkontroll för västsvenska mejeriernas centralförbunds räkning beträffande smör. Svenska mejeriernas riksförening skulle bekosta inredning och utrustning av laboratoriet och svara för laboratoriets hyreskostnader. Till bestridande för tiden 1 juli 1939—30 juni 1943 av de årliga, till 3,300 kronor beräknade driftkostnaderna (därav 2,650 kronor till lön åt ett laboratoriebiträde) hade centralförbundet förbundit sig att bidra med 2,400 kronor. Till följd av genom laboratoriets inrättande möjliga besparingar med 300 kronor å utgiftsposten för arbets- och transportkostnader samt med 100 kronor å posten för laboratorieunderhåll m. m. skulle provningarnas verkliga utgiftsökning inskränka sig till 500 kronor.

Beträffande *inkomsterna* beräknas provningsavgifter från mejerier inbringa 60,000 kronor mot för innevarande räkenskapsår beräknade 58,000 kronor. Intäkterna vid försäljning av smör vid bytteprovningar beräknas ökade från 69,000 till 70,500 kronor, varemot ränteinkomsten beräknas sänkt från 400 till 300 kronor. Såsom en ny inkomstpost upptoges slutligen bidrag med 2,400 kronor från västsvenska mejeriernas centralförbund till driftkostnaderna vid det föreslagna kontrolllaboratoriet i Göteborg.

I övrigt överensstämman de olika inkomst- och utgiftsposterna med motsvarande för innevarande räkenskapsår beräknade kostnader.

Lantbruksstyrelsen förordar inrättandet av det planerade kontrolllaboratoriet i Göteborg, enär detta på grund av utlovat samarbete med västsvenska mejeriernas centralförbund kunde ske för en tämligen ringa kostnad för staten. Lantbruksstyrelsen anför vidare i detta sammanhang, att styrelsen medgivit smörprovningarnas styrelse rätt att till täckande av kostnaderna för verksamheten vid ifrågavarande laboratorium under tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 använda ej mindre ett från förenämnda centralförbund utlovat belopp av 2,400 kronor än även högst 900 kronor av överskottsmedel å smörprovningarnas verksamhet under sagda tid, varvid skulle iakttagas, att överskottsmedel till lägst 400 kronor skulle erhållas genom besparing å de i smörprovningarnas utgiftsstat för löpande budgetår upptagna posterna till arbets- och transportkostnader m. m., porto-, telegram- och telefonkostnader m. m. samt laboratorieunderhåll m. m. Mot den av styrelsen för

smörprovningarna gjorda beräkningen av inkomster och utgifter för nästa räkenskapsår har lantbruksstyrelsen ej haft något att erinra. Lantbruksstyrelsen tillstyrker alltså en anslagsanvisning för budgetåret 1940/41 av 88,600 kronor.

*Departements-
chefen.*

I det nuvarande budgetära läget synes en viss begränsning i statens bidrag till svenska smörprovningarnas verksamhet vara försvarlig. Jag anser mig sålunda böra förorda, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår ned-sattes till 70,000 kronor. I anslutning härtill må erinras om att medelsåtgången å anslaget under budgetåret 1938/39 uppgick till allenast 73,800 kronor. Därest lantbruksstyrelsen under nästa budgetår med hänsyn till då rådande förhållanden skulle finna det lämpligt att upprätthålla ett kontrollaboratorium i Göteborg, synes intet vara att erinra mot att den obetydliga kostnad, som härav föranledes, bestrides från förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 70,000.

[109.] **29. Avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett förslagsanslag av 6,000,000 kronor. Anslaget motsvaras å riksstatens inkomstsida av en under Uppbörd i statens verksamhet redovisad inkomstpost avseende avgifter för täckande av förluster å spannmålsregleringen. Beträffande bestämmelser rörande avsättningen till ifrågavarande fond hänvisas till statsliggaren sid. 640.

Det torde för närvarande icke vara möjligt att taga ställning till frågan om fortsatta prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under budgetåret 1940/41. Med hänsyn härtill torde i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra uppföras allenast ett beräknat belopp för avsättning till förevarande fond. Jag föreslår, att för ändamålet tills vidare upptages ett belopp av 2,000,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 2,000,000.

[110.] **30. Avsättning till jordbrukets prisregleringsfond, förslagsanslag, samt 31. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, reservationsanslag.** För innevarande budgetår anvisade 1939 års lagtima riksdag ett för-

slagsanslag av 55,000,000 kronor till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond. Anslaget motsvarades å riksstatens inkomstsida dels av en under rubriken Skatter redovisad inkomstpost å 35,000,000 kronor, avseende accis å margarin och vissa andra fettvaror, och dels av en under Uppbörd i statens verksamhet redovisad post å 20,000,000 kronor, avseende avgifter för prisreglering på jordbrukets område.

Enligt 1939 års urtima riksdags beslut (prop. nr 66; R. skr. nr 109) anvisades å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett reservationsanslag å 30,000,000 kronor.

För närvarande kan icke överblickas, i vilken utsträckning medel för prisreglerande åtgärder behöva tagas i anspråk under budgetåret 1940/41. Enligt beslut av urtima riksdagen skola margarinaccismedlen efter utgången av december månad 1939 ej längre tillföras jordbrukets prisregleringsfond. Då det torde vara ovisst, huruvida övriga inkomster av det slag varom nyss nämnts komma att inflyta under nästa budgetår, synes avsättningsanslaget till prisregleringsfonden för sagda budgetår endast böra upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Härjämte bör enligt min mening i riksstatsförslaget beräknas ett anslag för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Anslaget torde i avbidan på det förslag i ämnet, som jag har för avsikt att senare framlägga för Kungl. Maj:t, böra uppföras med 60,000,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att å riksstaten för budgetåret 1940/41 måtte anvisas ett särskilt anslag av 900,000 kronor till bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och vissa andra delar av riket. Under budgetåren 1937/38—1939/40 ha enligt riksdagens beslut för liknande ändamål medel beviljats ur jordbrukets prisregleringsfond. För nästa budgetår synes mig lämpligast, att för genomförande av berörda åtgärder får anlitas det av mig förordade anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Jag torde närmare få ingå härpå i samband med att jag ånyo anmäler ifrågavarande prisregleringsspörsmål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Avsättning till jordbrukets prisregleringsfond för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av kronor 100;

dels ock, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1940/41 beräkna ett reservationsanslag av kronor 60,000,000.

[111.] **32. Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.** Ifrågavarande anslag, vilket vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, har för innevarande

budgetår med hänsyn till en påräknad reservation av 2,000 kronor uppförts med 51,000 kronor. Anslaget, som avses skola lämna bidrag till kostnaderna för revisions-, instruktions- och organisationsverksamhet inom jordbrukskasserörelsen, må enligt föreskrift den 11 augusti 1939 utbetalas till svenska jordbrukskreditkassan, först sedan kassan visat sig ha fullgjort den kassan ålagda skyldigheten att erlægga bidrag med 20,000 kronor till bestridande av på tillsynen över jordbrukskasserörelsen belöpande kostnader för bank- och fondinspektionens organisation och verksamhet.

I skrivelse den 24 augusti 1939 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* meddelat, att den kassan åvilande revisions-, instruktions- och organisationsverksamheten under budgetåret 1938/39 dragit en total kostnad av 63,000 kronor samt att motsvarande kostnad för innevarande budgetår — med tillägg av oförmälda bidrag å 20,000 kronor till bank- och fondinspektionens kostnader för jordbrukskassetillsynen — beräknades till omkring 90,000 kronor. Bidraget till bank- och fondinspektionens verksamhet hade, framhåller styrelsen vidare, bestämts såsom ett provisorium, enär frågan om grunderna för bidraget befunnits böra ytterligare prövas före deras definitiva fastställande. Då fastställd grundval för en beräkning av motsvarande bidrag för budgetåret 1940/41 alltså saknades, har styrelsen ansett sig tills vidare kunna antaga, att bidraget även för sagda budgetår komme att utgöra 20,000 kronor. Under denna förutsättning har styrelsen funnit ifrågavarande anslag kunna för nästa budgetår bestämmas till 53,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Enligt vad chefen för finansdepartementet denna dag i annat sammanhang anför bör bidraget till kostnaderna för jordbrukskassetillsynen för nästa budgetår uppgå till 25,000 kronor. Någon förändring i anslagsberäkningen torde ej påkallas i anledning härav och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 53,000.

[112.] **33. Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål upptaget ett förslagsanslag av 340,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 641.

I skrivelse den 24 augusti 1939 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* rörande anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 anført bland annat följande.

Till grund för den närmare beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 böra läggas förhållandena vid 1940 års utgång. På grund härav kan det erforderliga beloppet icke för närvarande med säkerhet fixeras, varför beräkningen lämpligen torde få byggas på nu tillgängliga siffror be-

träffande de för anslaget storlek bestämmande förhållandena. Med angivna utgångspunkt skulle förvaltningsbidraget utgöra:

för svenska jordbrukskreditkassan, 0.0125 procent å en utlåning av 46 miljoner kronor	kronor	5,750
för centralkassorna		
50 kronor för en var av 390 jordbrukskassor och 85 andra ekonomiska föreningar	»	23,750
100 kronor för en var av 350 jordbrukskassor och 75 andra ekonomiska föreningar	»	42,500
för jordbrukskassorna		
1 krona för cirka 22,000 medlemmar	»	22,000
2 kronor för cirka 72,000 medlemmar	»	144,000
4 kronor för cirka 7,000 medlemmar	»	28,000
eller tillsammans kronor		266,000.

Angivna summa synes med hänsyn till kasserörelsens sannolika utveckling under den tid, som återstår till 1940 års utgång, böra höjas till i runt tal 290,000 kronor.

Mot förevarande anslagsberäkning har jag intet att erinra. Jag hemställer *Departements-* alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 290,000.

[113.] **34. Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett förslagsanslag av 75,000 kronor. Närmare redogörelse för användningen av anslaget har lämnats i 1937 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 246).

I skrivelse den 28 augusti 1939 har *lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Under vartdera av de båda sistförflutna budgetåren har medelsåtgången för ifrågavarande ändamål uppgått till 50,000 å 60,000 kronor. Med hänsyn härtil synes för nästa budgetår icke behöva uppföras högre anslag än 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-* *chefen.*

att till *Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 60,000.

[114.] **35. Maskin- och redskapsprovsningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp: Verksamheten i allmänhet, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 60,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt stat för anstalterna (statsliggaren sid. 643).

Med skrivelse den 31 augusti 1939 har lantbruksstyrelsen överlämnat en av *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av ett anslag för ifrågavarande ändamål av 61,200 kronor. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt, att anslaget uppfördes med 61,100 kronor. Angående lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet må nämnas följande.

Den föreslagna anslagsökningen beror därpå, att å ena sidan posterna å statens utgiftssida höjts med tillhopa 3,100 kronor till 76,100 kronor — därav för avlöningar med 1,112 kronor till 26,062 kronor och för omkostnader med 1,988 kronor till 50,038 kronor — samt att å andra sidan uppbördsmedlen beräknats höjda med 2,000 kronor till 15,000 kronor. Höjningen av avlöningarna är avsedd att bereda *dels* överassistenten T. Lundström ett personligt ålderstillägg å 500 kronor, *dels* ock anstalternas föreståndare, två överassistenter och en montör provisorisk avlöningsförbättring med sammanlagt 612 kronor, nämligen montören med 216 kronor och en var av de övriga med 132 kronor. Höjningen av omkostnaderna beror på att å ena sidan posten *expenser* höjts med 2,000 kronor till 9,000 kronor på grund av medelsåtgången för ändamålet och å andra sidan posten *instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel* i avrundningssyfte minskats med 12 kronor till 4,988 kronor.

I remissutlåtande den 25 oktober 1939 har *statskontoret* avstyrkt, att medel beräknades för provisorisk avlöningsförstärkning. Ämbetsverket har härvid erinrat, att förslag av samma innehåll, avseende budgetåret 1939/40, icke tillstyrkts av Kungl. Maj:t med hänsyn till storleken av de löneförmåner, som tillkomme ifrågavarande befattningshavare, samt då den förestående omorganisationen av provningsanstalterna ansåges böra avvaktas, innan ändring vidtoges beträffande avlöningarna (IX H. T. 1939 sid. 233). Ämbetsverket har i övrigt icke haft något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av det anförda är frågan om maskin- och redskapsprovningsanstalternas omorganisation under övervägande, sedan särskilda jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade utredningsmän för utredning rörande frågan om förläggningssorten för en omorganiserad maskin- och provningsanstalt den 26 juli 1938 avgivit betänkande med förslag i ämnet (se IX H. T. 1939 sid. 231). Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget torde emellertid något förslag angående anstalternas omorganisation icke böra föreläggas 1940 års riksdag.

I fråga om medelsanvisningen för nästa budgetår till anstalternas verksamhet biträder jag lantbruksstyrelsens förslag om beräkning av medel för ett personligt ålderstillägg av 500 kronor åt en överassistent. På de skäl, som statskontoret berört i sitt remissutlåtande, kan jag däremot icke tillstyrka den ifrågasatta avlöningsförbättringen till vissa av anstalternas befattningshavare. Jag förordar, att ifrågavarande anslagsanvisning något nedsättes och bestämmes till 56,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen fastställa stat för provningsanstalterna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp: Verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 56,000.

[115.] **36. Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp: Särskilda undersökningar m. m., reservationsanslag.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 31,000 kronor. Av anslaget äro 14,000 kronor avsedda för undersökningar av lättviktstraktorer, 8,000 kronor för provningar av olika artificiella torkningsmetoder för kreatursfoder m. m. samt 9,000 kronor för inköp av ett metallmikroskop och en kombinerad hårdhetsprovare jämte tillbehör.

Med skrivelse den 2 oktober 1939 har lantbruksstyrelsen överlämnat särskilda framställningar från *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* om anvisande av anslag för särskilda undersökningar under budgetåret 1940/41. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt, att för ändamålet uppföres ett anslag av 16,600 kronor. Angående myndigheternas anslagsberäkning må nämnas följande.

Anstalternas styrelse hemställer om anvisande av 14,000 kronor för fortsätta undersökningar av lättviktstraktorer, 4,000 kronor för undersökningar angående användbarheten och lämpligheten för jordbruket av småtraktorer och hjälpmotorer, 3,000 kronor för utredning angående undantagande av bensin, avsedd att användas i jordbruksdrift, från särskild skatt, 1,000 kronor för försök med dragkraftmätning på elektrisk väg, 5,000 kronor för undersökningar angående inflytandet på mjölkens gräddsättning av olika lång pastöriseringstid, 40,000 kronor för undersökning angående koncentreringsav vassle, 9,000 kronor för kontroll av pastöriseringsapparater samt 6,600 kronor för anskaffande av en oscillograf. Utöver de sålunda angivna postererna — å tillhoppa 82,600 kronor — har anstalternas styrelse *dels*, utan att angiva något för ändamålet erforderligt belopp, hemställt om medelsanvisning för undersökningar angående maskinmjölkningens inverkan på kornas juver och avkastningsförmåga m. m., *dels ock* förmått sig ha för avsikt att senare inkomma med framställning om beräkning av medel för provningar av maskiner och redskap i Norrland.

Lantbruksstyrelsen har i anledning av framställningarna bland annat erinrat, att till anstalternas uppgifter i allmänhet icke hör att bedriva vetenskaplig forskning eller att utexperimentera nya maskiner och redskap, ehuru det väl i undantagsfall kan finnas ändamålsenligt att åt anstalterna överlämna sådana uppgifter, såsom skett då anstalterna beviljats medel till undersökningar av lättviktstraktorer. Beträffande de av anstalternas styrelse för nästa budgetår förordade utgiftsändamålen kan lantbruksstyrelsen tillstyrka, *dels* att medel anvisas med begärda belopp av respektive 1,000, 5,000 och 6,600 kronor för försök med dragkraftmätning på elektrisk väg, undersökningar angående inflytandet på mjölkens gräddsättning av olika lång pastöriseringstid och anskaffande av en oscillograf, *dels ock* att till kontroll av pastöriseringsapparater beräknas 4,000 kronor, varemot lantbruksstyrelsen avstyrker bifall till övriga nu gjorda anslagsäskanden.

De av lantbruksstyrelsen tillstyrkta försöken med dragkraftmätning på elektrisk väg äsyfta att bereda anstalterna tillgång till måtanordningar, vilka äro fria från vissa olämpliga egenskaper, som finnas hos de hittills an-

vända fjäderdynamomotorerna och hydrauliska dynamomotorerna. De li-
kaledes tillstyrkta undersökningarna angående inflytandet på mjölkens
gräddsättning av olika lång pastöriseringstid äro visserligen avsedda att i
görligaste mån utföras i samband med provningar i vanlig ordning av pastö-
riseringsapparater men beräknas medföra extra utgifter å omkring 5,000
kronor, bland annat för anskaffande av viss apparatur. Lantbruksstyrel-
sen har ej heller velat motsätta sig att medel anvisas för anskaffande av en
oscillograf, varav anstalterna uppgivas vara i stort behov för ett effektivt be-
drivande av sin verksamhet. Vad slutligen gäller det för kontroll av pastö-
riseringsapparater äskade beloppet har lantbruksstyrelsen framhållit, att
ikraftträdandet den 1 juli 1939 av kungörelsen nr 220/1939 med föreskrifter
rörande förfarandet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk
och grädde kan beräknas medföra, att kontrollverksamheten blir av särskilt
stor omfattning under de närmast följande åren och till en början föranleder
en större medelsåtgång. Lantbruksstyrelsen har därför ej velat motsätta sig,
att anstalterna under någon tid erhålla ett extra tillskott utöver det ordina-
rie årsanslaget för ifrågavarande verksamhet. Emellertid ha vissa avgifter
ansetts kunna uttagas i samband med verksamheten; om exempelvis vid
godkännande av pastöriseringsapparat 25 kronor uttoges av apparatägaren
och dessa inkomster användes till bestridande av kostnaderna för verksam-
heten, syntes för ändamålet kunna beräknas ett 5,000 kronor lägre behov av
statsmedel än anstalternas styrelse beräknat, eller $(9,000 - 5,000 =) 4,000$
kronor.

Lantbruksstyrelsen anser resultaten av de genom redan beviljade medel
möjliggjorda undersökningarna rörande lättviktstraktorer böra avvaktas,
innan ytterligare medel anvisas för ändamålet. De ifrågasatta undersök-
ningarna rörande småtraktorer och hjälpmotorer ha synts styrelsen falla
inom ramen för anstalternas allmänna verksamhet. Vad angår den före-
slagna utredningen angående undantagande av bensen, avsedd att användas
i jordbruksdrift, från särskild skatt har framhållits, att en förut av lant-
bruksstyrelsen gjord framställning i detta ämne av Kungl. Maj:t överläm-
nats till 1939 års traktorsutredning. Någon medelsanvisning för undersök-
ningar angående maskinmjölkningens inverkan på kornas juver och avkast-
ningsförmåga ifrågasattes ej av lantbruksstyrelsen, då överläggningar inom
styrelsen med ett antal sakkunniga icke givit anledning till framläggande
av förslag om dylika undersökningar. Vad slutligen gäller den begärda un-
dersökningen angående koncentring av vassle finner lantbruksstyrelsen det
visserligen vara värdefullt, om en ej alltför kostsam metod för tillvarata-
gande av vasslens innehåll av näringsämnen kan komma till användning
— den ganska vanliga metoden att låta vasslen bortrinna såsom avfall är
dessutom mindre önskvärd ur hälsovårdssynpunkt och torde ha skadlig in-
verkan på fiskbeståndet i de vatten, där vasslen utrinne — men enligt sty-
relsens mening kan det ej anses ankomma på maskin- och redskapsprov-
ningsanstalterna att inköpa den dyrbara apparatur, som erfordras för här
ifrågavarande undersökning. Denna borde i stället liksom vid övriga prov-
ningar ställas till förfogande av tillverkarna. Skulle metoden för vasslens
koncentring icke vara tillräckligt utexperimenterad, syntes det närmast
ankomma på den statliga försöksverksamheten på mejeriområdet att upp-
taga för metodens fullständiga utexperimenterande erforderliga undersök-
ningar. Då emellertid en lösning av frågan om tillvaratagande av alla av-
fallsfodermedel och sålunda även vasslen vore synnerligen angelägen i den
situation med mer eller mindre långt gående avspärning, som nu rådde,
syntes frågan snarast böra hänskjutas till undersökning av folkförsörj-
ningsnämnden.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* med skrivelse den 9 november 1939 överlämnat av styrelsen för maskin- och redskapsprovningsanstalterna verkställd kostnadsberäkning för den ifrågasatta provningsverksamheten i Norrland, slutande å en totalkostnad av 7,000 kronor, vilket belopp fördelar sig med 1,000 kronor å provningsnämndens resa, 1,500 kronor å provningsledarens resa, 1,500 kronor å arvode till 3 tillsyningsmän, 2,000 kronor å ersättning för 6 månader till maskinskötare samt 1,000 kronor till annonser, frakter m. m. Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkt en medelsanvisning för ifrågavarande ändamål med 5,000 kronor, har i huvudsak anfört följande.

Rent principiellt sett borde dessa provningar utföras inom ramen för anstaltarnas allmänna verksamhet. Av kostnadsskäl ha emellertid speciellt för det norrländska jordbrukets behov avsedda provningar — vilka med största fördel utföras på lämplig plats i de nordliga delarna av landet — hittills kunnat äga rum allenast i mycket begränsad omfattning. Då provningarna till stor del utföras på föranstaltande av anstaltarnas styrelse, utgår för övrigt i regel ingen ersättning för desamma. Lantbruksstyrelsen vill icke motsätta sig att anstalterna erhålla ett extra tillskott av medel för möjliggörande av en utvidgning av ifrågavarande provningsverksamhet, men förutsätter härvid, att möjligen inflytande inkomster av ifrågavarande speciella provningsverksamhet tillföras anstalterna såsom särskilda uppbördsmedel.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet för ändamålet anser lantbruksstyrelsen det begärda beloppet för resekostnader av tillhopa 2,500 kronor kunna nedsättas till 1,500 kronor, varjämte utgifterna för arvoden till tillsyningsmän torde kunna nedsättas med 1,000 kronor till 500 kronor, då enligt styrelsens förmenande provningarna åtminstone till en början böra utföras endast på en eller högst två platser och vid sådant förhållande ett belopp av 500 kronor bör vara tillräckligt för arvode åt en eller två tillsyningsmän. I övrigt har styrelsen intet att erinra mot beräkningen av medelsbehovet.

Den av lantbruksstyrelsen förordade medelsanvisningen för särskilda un-
dersökningar vid maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp synes mig i huvudsak vara grundad på en lämplig avvägning rörande uppgifterna för anstalterna. Vad särskilt gäller det av anstaltsstyrelsen väckta förslaget om undersökning vid anstalterna angående koncentrerung av vassle torde, såsom lantbruksstyrelsen framhållit, i och för sig önskvärda undersökningar i denna — särskilt under nuvarande förhållanden — ur försörjningssynpunkt synnerligen betydelsefulla fråga böra komma till stånd på annat sätt än genom deras uppdragande åt maskin- och redskapsprovningsanstalterna. Medel för en dylik undersöknings igångsättande ha av Kungl. Maj:t anvisats den 22 december 1939. I det nuvarande statsfinansiella läget kan jag icke tillstyrka, att särskilda medel beräknas för provningsverksamhet i Norrland eller för nyanskaffning av en oscillograf. Däremot har jag icke någon erinran att framställa mot den av lantbruksstyrelsen tillstyrkta medelsanvisningen med dels 1,000 kronor för försök med dragkraftmätning på elektrisk väg, dels 5,000 kronor för undersökningar angående inflytandet på mjölkens gräddsättning av olika lång pastöriseringstid och dels

*Departements-
chefen.*

4,000 kronor för kontroll av pastöriseringsapparater. För särskilda undersökningar m. m. vid maskin- och redskapsprovningsanstalterna skulle alltså för nästa budgetår behöva anvisas ett reservationsanslag av 10,000 kronor. Vad angår nyssnämnda kontrollverksamhet torde de inkomster — beräknade till omkring 5,000 kronor — som inflyta genom uttagande av vissa avgifter i samband med verksamheten böra tagas till uppbörd å förevarande anslag samt användas för bestridande av kostnaderna för verksamheten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ulfuna och Alnarp: Särskilda undersökningar m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 10,000.

[116.] **37. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 19,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 644.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit om statsunderstöd för budgetåret 1940/41 till sin allmänna verksamhet med ett till 24,000 kronor förhöjt belopp. *Lantbruksstyrelsen* har — under hänvisning till sitt utlåtande över föreningens anslagsäskande för innevarande budgetår (se IX H. T. 1939 sid. 237) — tillstyrkt framställningen samt därvid bland annat framhållit, att föreningens verksamhet, särskilt för närvarande, måste anses vara synnerligen betydelsefull för rationaliseringssträvandena inom jordbruksnäringen.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner jag mig icke kunna förorda högre medelsanvisning till föreningen för nästa budgetår än 17,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag*
av kronor 17,000.

[117.] **38. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskild forskningsverksamhet.** För ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1939/40 anvisats ett anslag av 25,000 kronor. (Jfr 1936: prop. nr 194; R. skr. nr 153.)

I en av lantbruksstyrelsen tillstyrkt, med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I nuvarande läge synes medelsanvisningen under detta anslag för ifråga- *Departements-*
varande särskilda forskningsverksamhet böra begränsas till 20,000 kronor. *chefen.*
Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskild
forskningsverksamhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett an-
slag av kronor 20,000.

[118.] **39. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, reservationsan-**
slag. Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1939/40 uppfört med 15,200
kronor. Beloppet, av vilket länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och
Norrbottens län tilldelats respektive 4,500, 4,700 och 6,000 kronor, är avsett
såsom bidrag till upprätthållande av de elektriska länsföreningarnas verk-
samhet.

Med skrivelse den 7 september 1939 ha kommerskollegium och lantbruks-
styrelsen överlämnat av vederbörande länsstyrelser tillstyrkta framställningar
från *Jämtlands läns elektricitetsförening u. p. a., Västerbottens läns elekt-*
riska förening u. p. a. och Norrbottens elektricitetsförening u. p. a. om
bidrag med samma belopp som för löpande budgetår.

Kommerskollegium och lantbruksstyrelsen ha tillstyrkt oförändrat anslag
av 15,200 kronor för nästa budgetår.

Det budgetära läget nödvändiggör en inskränkning även av utgifterna för *Departements-*
ifrågavarande ändamål. Anslaget till befrämjande av landsbygdens elek- *chefen.*
trifiering bör sålunda enligt min mening för nästa budgetår nedsättas till
10,000 kronor. Av detta belopp torde, enligt enahanda grunder som hittills,
3,000 kronor böra tilldelas vardera av länsstyrelserna i Jämtlands och Väs-
terbottens län samt 4,000 kronor länsstyrelsen i Norrbottens län. I samband
med de undersökningar angående elektrifiering av olika landsdelar, vartill
1939 års lagtima riksdag anvisat medel under ett särskilt anslag, torde böra
överbägas, om icke här ifrågavarande bidragsverksamhet för framtiden bör
omläggas för vinnande av största möjliga rationalisering av kraftdistribu-
tionen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för bud-
getåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 10,000.

[119.] **40. Undersökning rörande landsbygdens elektrifiering m. m., re-**
servationsanslag. För innevarande budgetår har under denna rubrik anvi-
sats ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser
angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 645.

I särskilda skrivelser ha vissa *länsstyrelser* gjort framställning om anvi-
sande av ytterligare medel för ifrågavarande ändamål.

Jag torde i detta sammanhang även få anmäla, att *Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott* i skrivelse den 26 oktober 1938 anhållit, att vissa belopp måtte ställas till förfogande för att inom nämnda län användas *dels* för beredande av sakkunnig hjälp åt elektriska distributionsföreningar och enskilda, *dels* såsom bidrag till dylika distributionsföreningar för täckande av kostnaderna för utbyggande av de elektriska distributionsnäten inom vissa områden, *dels* ock till bestridande av kostnaderna för fast installation av elektrisk kraft hos enskilda konsumenter å länets landsbygd. Över framställningen ha *kommerskollegium* och *lantbruksstyrelsen* den 26 augusti 1939 gemensamt avgivit infordrat utlåtande samt därvid framhållit, att av det för innevarande budgetår till undersökning rörande landsbygdens elektrifiering m. m. anvisade anslaget ett belopp av 10,000 kronor ställts till förfogande för länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län att disponeras för dylika undersökningar samt att frågan om statsbidrag för elektrifieringsföretagen borde prövas först sedan de undersökningar verkställts, för vilka medel anvisats.

Departements-
chefen.

För fortsatta undersökningar rörande landsbygdens elektrifiering synes för nästa budgetår böra anvisas ett anslag å samma belopp som det, vilket anvisats för ändamålet för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela anslaget mellan de olika delarna av landet enligt i huvudsak samma grunder, som tillämpats vid fördelningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Jämväl för nästa budgetår bör viss del av anslaget avses för täckande av kostnader för utredningar angående elektrifiering av vissa skärgårdsområden. Med anledning av den av Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott gjorda framställningen om anvisande av medel till statsbidrag för vissa elektrifieringsföretags utförande vill jag understryka, att denna fråga enligt min mening bör upptagas till övervägande först då undersökningar i ämnet verkställts i sådan omfattning, att det är möjligt att vinna en överblick över det behov av statsunderstöd för ändamålet, som må föreligga. Framhållas må ock, att anläggningar av här ifrågavarande art med tillämpning av nu gällande priser å material torde draga högst betydande kostnader.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökning rörande landsbygdens elektrifiering*
m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 50,000.

[120.] **Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939, under hänvisning till gällande plan för medelsanvisning till lantbruksmötena (se IX. H. T. 1931 och 1934), hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Under nu rådande förhållanden anser jag mig icke kunna tillstyrka, att *Departements-*
anslag för ifrågavarande ändamål äskas av 1940 års riksdag. *chefen.*

[121.] **41. Bidrag till jordbrukarungdomens förbund.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 90,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1939 överlämnad framställning har *styrelsen för jordbrukarungdomens förbund*, under åberopande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1940, anhållit om anslag för nästa budgetår med 132,150 kronor, varav 40,000 kronor till den centrala verksamheten och 92,150 kronor till konsulentverksamheten. *Lantbruksstyrelsen* har förordat en medelsanvisning av 35,000 kronor till den centrala verksamheten och 78,500 kronor till konsulentverksamheten eller sålunda tillhopa 113,500 kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande har jag den 30 juni 1939 tillkallat *Departements-*
sju utredningsmän för att verkställa utredning rörande hushållningssällskapens organisation. Enligt de för utredningens bedrivande angivna riktlinjerna bör bland annat undersökas, huruvida hushållningssällskapen i samarbete med lantmannaskolorna lämpligen kunna organisera såväl utbildnings- som upplysningsverksamhet för jordbrukarungdom före inträdet i lantmannaskolorna som även en ändamålsenligt avpassad kursverksamhet för män och kvinnor, som av någon anledning icke ha tillfälle att genomgå fullständiga kurser vid lantmanna- eller lanthushållsskolor. Då utredning alltså pågår angående frågor, som beröra förbundets verksamhet, synes höjning av det statliga bidraget till verksamheten icke böra ifrågasättas. Av statsfinansiella hänsyn torde det i stället vara nödvändigt att för nästa budgetår begränsa statsbidraget till 75,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 75,000.

[122.] **42. Bidrag till samfundet för hembygdsvård.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 646.

I skrivelse den 14 september 1939 har *samfundet för hembygdsvård* hemställt om anslag för ändamålet under nästa budgetår med 40,000 kronor. Av den begärda anslagshöjningen, 15,000 kronor, falla 8,000 kronor å verksamhet, som tillgodosetts med det för innevarande år anvisade anslaget, nämligen dels 2,000 kronor å allmän upplysningsverksamhet huvudsakligen bestående av mindre publikationer och föredrag, för vilket ändamål nu är beräknat 3,000 kronor, dels 5,000 kronor å ritningar och instruktioner för restaurering och sanering av äldre byggnader, varför nu avsetts 3,000 kronor, dels ock 1,000 kronor å utgivande av mönsterritningar i första hand

till bygdegårdar och liknande lokaler, vartill nu beräknats 2,000 kronor. Återstoden av höjningen eller 7,000 kronor fördelar sig med 5,000 kronor å verksamheten vid en av samfundet år 1939 inrättad byggmästarskola i Dalsland och med 2,000 kronor å en längre byggmästarkurs i Gästrikland.

Egnahemsstyrelsen har i remissutlåtande den 2 oktober 1939 funnit det behjärtansvärt att åtgärder vidtagas för att höja byggnadskulturen på landsbygden men med hänvisning till delvis pågående utredningar i ämnet avstyrkt att ifrågavarande anslag i avbidan på statsmakternas ställningstagande till föreliggande spörsmål uppföres med högre belopp än för löpande budgetår. Mot en anslagshöjning har även ansetts tala att de ändamål, för vilka ökade bidrag begärdes, delvis vore sådana, som det särskilt efter egnahemsstyrelsens omorganisation finge anses vara styrelsens uppgift att tillgodose.

*Departements-
chefen.*

Samfundet för hembygdsvård torde med hänsyn till den gagnande verksamhet, som samfundet utövar för byggnadskulturens höjande, även under nästa budgetår böra komma i åtnjutande av bidrag av statsmedel. I betraktande av det nu rådande statsfinansiella läget synes emellertid högre anslagsanvisning än med 20,000 kronor icke böra ifrågakomma. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till samfundet för hembygdsvård* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 20,000.

[123.] **43. Bidrag till ladugårdsförbättringar, reservationsanslag.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1939/40 uppfört med 300,000 kronor. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t från anslaget tilldelat vissa hushållningssällskap understöd att av sällskapens förvaltningsutskott användas till bidrag till ladugårdsförbättringar inom sådan del av sällskapens område, där behovet av dylika förbättringar är särskilt trängande samt bidrag till deras utförande finnes påkallat med hänsyn till rådande arbetslöshet eller till bristande tillgång på lämpligt virke, långa avstånd och dåliga kommunikationer. I samband härmed har jämväl meddelats särskilda föreskrifter beträffande användningen av statsbidraget.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 300,000 kronor.

Det torde även böra omnämnas, att *Norrbottnens läns hushållningssällskap* i skrivelse den 4 november 1939 — under åberopande av ett utav särskilda sakkunniga hos sällskapet avgivet betänkande — anhållit om ett anslag för budgetåret 1940/41 av 930,000 kronor till ladugårdsförbättringar inom länet.

*Departements-
chefen.*

Jag vill förorda, att även för nästa budgetår medel anslås för ifrågavarande ändamål. Ehuru en avsevärt ökad bidragstilldelning särskilt för ladugårdsförbättringar inom de nordligaste länen synes önskvärd, anser jag mig

likväl med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget icke kunna föreslå högre anslagsanvisning för nästa budgetår än 250,000 kronor. Det torde vara lämpligt, att Kungl. Maj:t av denna summa får disponera erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till förbättringsarbetena eller vidtagandet av andra åtgärder ägnade att befrämja ifrågavarande verksamhet. Bidragstilldelningen till de olika jordbrukarna bör i likhet med vad som gäller beträffande anslaget för detta budgetår handhavas av vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För bidragens användning böra föreskrivas i huvudsak samma villkor, som gälla för åtnjutande av bidrag från tidigare anvisade anslag.

I detta sammanhang må förutskickas, att jag har för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1940/41 upptagas 5,000,000 kronor till bidrag till ladugårdsförbättringar eller samma belopp som finnes uppfört å beredskapsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ladugårdsförbättringar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 250,000.

[124.] **44. Fraktlindring för frukt, förslagsanslag.** För ändamålet har för budgetåret 1939/40 anvisats ett förslagsanslag av 25,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 646.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

För budgetåret 1938/39 har medelsåtgången under anslaget endast upp- *Departements-*
chefen. gått till omkring 1,700 kronor. Med hänsyn härtill och då även det för innevarande budgetår anvisade anslaget enligt vad jag inhämtat anlitats i tämligen ringa omfattning torde anslagsanvisningen för nästa budgetår icke behöva bestämmas till högre belopp än 5,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fraktlindring för frukt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,000.

[125.] **Främjande av omförädling av fruktodlingar m. m.** För ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1939/40 uppförts ett anslag av 15,000 kronor. Bestämmelser angående anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 3 februari 1939, ändrad genom kungörelsen nr 820/1939.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Då tidsläget kräver den största sparsamhet med allmänna medel och då *Departements-*
chefen. inställandet under nästa budgetår av anslagsanvisning för ifrågavarande

ändamål icke torde vålla större olägenheter, anser jag mig böra förorda, att något anslag till främjande av omförädling av fruktodlingar m. m. icke äskas av 1940 års riksdag.

[126.] **45. Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 647.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Då jag ej har något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av .. kronor 15,000.

[127.] **46. Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet.** För innevarande budgetår är uppfört ett anslag av 6,500 kronor till Bidrag för anställande hos Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av två konsulenter. Enligt bestämmelserna för anslagets användning (statsliggaren sid. 647; jfr prop. nr 303/1938) lämnas från anslaget statsbidrag med halva kostnaden av arvoden å en odlingskonsulent och en teknisk konsulent, dock med högst 4,000 respektive 2,500 kronor, under villkor bland annat att årsarvoden icke understiga 8,000 respektive 5,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål samt därvid jämväl yttrat sig över en av *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* i skrivelse den 10 juli 1939 gjord hemställan om medgivande att taga hela det för innevarande budgetår anvisade anslaget i anspråk för avlönande av en teknisk konsulent. Såsom skäl för sin hemställan har förbundet framhållit svårigheten att finna lämplig person såsom teknisk konsulent med hänsyn till de begränsade löneförmåner, förbundet självt kunde bereda anställningshavaren, samt den omständigheten att förbundet redan iklätt sig kostnaderna för odlingskonsulentens verksamhet, vilken handhades av förbundets sekreterare. Lantbruksstyrelsen, som icke funnit ändrade bestämmelser beträffande det nuvarande anslagets användning erforderliga, har ansett vägande skäl tala för att statsmakternas medverkan för förbundets konsulentverksamhet uteslutande borde avse bidrag till avlönande av en tekniskt utbildad konsulent samt föreslagit, att för nästa budgetår uppfördes ett anslag av 8,000 kronor för detta ändamål. Beträffande storleken av anslaget har styrelsen framhållit, att under det för innevarande budgetår uppförda anslaget till bidrag till Sveriges pomologiska förening inräknats 8,000 kronor för anställande hos föreningen av en assistent (konsulent), av vilket belopp 4,800 kronor

avsetts såsom bidrag till årslönen och 3,200 kronor för resekostnader, samt att bidraget till handelsträdgårdsmästareförbundet icke syntes böra sättas lägre.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, må det för innevarande budgetår anvisade anslaget till Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för anställande av två konsulenter icke tagas i anspråk. Indragningen av anslaget har motiverats med att förbundet ansett sig förhindrat att med nu gällande bidragsvillkor kunna utnyttja statsanslaget.

Då den verksamhet, vilken avsetts skola tillkomma förbundets odlings-Departements-
chefen. konsulent, visat sig bli av mindre omfattning, sannolikt beroende på att hithörande spörsmål i allmänhet väl behärskas av handelsträdgårdsmästare, vilka alltmera övergå till specialodlingar, under det att däremot betydande behov synes föreligga av rådgivning i tekniska frågor rörande trädgårdsodlingen, vill jag förorda, att Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för nästa budgetår allenast erhåller statsbidrag för avlönande av en teknisk konsulent. Bidragsbeloppet för dennes verksamhet, vilken icke lämpligen kan utföras såsom bisyssla, torde dock böra sättas något högre än för någon av de med nuvarande anslag avsedda båda konsulenterna. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka högre belopp för den tekniska konsulentverksamheten än 6,500 kronor. Anslagets benämning torde i anledning av vad jag nu anfört böra ändras till Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 6,500.

[128.] **47. Bidrag till lantmännens byggnadsförening.** I en den 31 oktober 1939 dagtecknad framställning har *lantmännens byggnadsförening u. p. a.* (LBF) anhållit att under budgetåret 1940/41 komma i åtnjutande av ett statsbidrag av 59,600 kronor att användas till befrämjande av föreningens utveckling.

Rörande föreningens allmänna syften anföres i skrivelsen i huvudsak följande.

Föreningen, som bildats den 2 januari 1939, har till syfte att verka för en nr allmänt organisatorisk, ekonomisk och hygienisk synpunkt ändamålsenlig och tilltalande bebyggelse å landsbygden samt att lämna lantmännen råd och hjälp i allt, som berör jordbrukets byggnadsfrågor. Dessa syften söker föreningen vinna dels genom forskningsverksamhet och andra åtgärder, som kunna befördra den tekniska utvecklingen på det område, föreningen gjort till föremål för sin verksamhet, dels ock genom att tillhandagå sina

medlemmar med råd och anvisningar, ritningar, kostnadsberäkningar och entreprenaduppgörelser ävensom genom ordnandet av byggenas finansiering och anskaffandet av behövliga krediter m. m. I överensstämmelse med föreningens ideella syften har densamma icke att driva verksamhet i vinstgivande syfte. Under den förflutna delen av år 1939 har föreningen icke debiterat de personer, vilka tagit föreningens tjänst i anspråk, högre arvode än som motsvarar 2 procent av byggnadssumman, beräknad efter antaget anbud.

Behovet av en organisation med ett dylikt program torde vara tillräckligt motiverat med en hänvisning till de ogynnsamma förhållanden, under vilka landsbygdens befolkning tidigare nödgats ordna sina byggnadsfrågor. Verksamhetens hittillsvarande utveckling har också visat, att föreningen har en väsentlig uppgift att fylla. Ehuru föreningen på grund av högkonjunktur inom byggnadsfacket icke undslupit betydande svårigheter med personalanskaffning, har verksamheten ökat i sådan grad, att föreningens beställningssumma nu uppgår till omkring 3.5 miljoner kronor. Verksamheten, som först huvudsakligen förlades till Skåne, har snabbt vuxit ut över landet, och för fem län — Kronobergs, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län — äro fasta kontor upprättade. Föreningen har härvid varit angelägen att söka samarbete med förut existerande organisationer till lantbebyggelsens fromma.

Utöver vad som tillhör föreningens egentliga arbetsprogram har föreningen tjänat det allmänna genom dels en viss försöksverksamhet och dels expertutbildande verksamhet. Förstnämnda verksamhet, som genom föreningens försorg och på dess bekostnad bedrivits under ledning av agronomen A. Örborn, har hittills huvudsakligen omfattat utrymmesbehovsundersökningar för olika grödor, maskiner, redskap, arbetsbehovet i djurstallar med olika planlösningar, kostnaden i förhållande till reella värdet av olika byggnadstekniska åtgärder, ljusbehovs- och ventilationsundersökningar, olika uppbindningssätt av djuren, utfodrings- och mjölkhygieniska anordningar m. m. För att i möjligaste mån medverka till skapandet av en kår av för landsbygdens speciella villkor utbildade teknici har föreningen vidare berett därav intresserade tillfälle att å föreningens kontor i Lund praktiskt studera landsbygdens ofta mycket speciella byggnadsproblem. Hittills ha såsom sådana praktikanter tjänstgjort, bland annat, 4 agronomer, 2 studerande från lantbrukshögskolan, 3 från tekniska högskolan och 2 från tekniskt gymnasium.

Det av föreningen begärda statsbidraget av 59,600 kronor fördelar sig på följande tre poster.

1. För bidrag till föreningens organisationskostnader har beräknats ett belopp av 25,000 kronor. Föreningen har hittills av ekonomiska skäl haft svårighet att i nämnvärd utsträckning göra reklam för sina idéer och syften samt bedriva upplysningsverksamhet i fråga om de för landsbygden aktuella bebyggelseproblemen och måste därjämte räkna med efter hand ökade kostnader vid organisationens utbyggande över landet. I fråga om de hittills upprättade länskontoren har föreningen huvudsakligen fått lita till enskild offervilja, men denna ordning kan icke anses vara naturlig och beständig i längden. Om föreningen i fortsättningen skall kunna hålla sina arvodesanspråk nere på hittillsvarande låga nivå, är det nödvändigt att äga tillgång till en icke alltför knappt tilltagen garantireserv.

2. Vidare har beräknats ett belopp av 25,000 kronor att enligt föreskrifter av Kungl. Maj:t tilldelas innehavare av smärre jordbruk i syfte att nedbringa deras serviceavgift till föreningen. Det torde icke vara sällsynt, särskilt beträffande mindre jordbrukare, att även ett mycket blygsamt arvode kännas tyngande. Dessutom torde man böra räkna med att, i synnerhet vid

bostadsförbättringar, fall kunna förekomma, i vilka ett arvode av 2 procent å byggnadskostnaden — i nämnda fall reparationskostnaden — icke täcker föreningens egna utgifter; redan ett par besök på ort och ställe i och för konsultation eller kontroll kunna, då byggnadskostnaden är mycket låg, komma att ställa sig relativt dyrbara.

3. Slutligen har föreningen ansett ett bidrag av 9,600 kronor erforderligt för den av föreningen bedrivna försöksverksamheten. På framställning av föreningen i skrivelse den 7 oktober 1939 har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 oktober 1939 för ifrågavarande verksamhet tilldelat föreningen ett statsbidrag för år 1939 å 8,000 kronor, att utgå från reservationsanslaget till Bidrag till ladugårdsförbättringar. Föreningen åberopar till stöd för sin anhållan om medelsanvisning för ändamålet under nästa budgetår vad i nämnda skrivelse anförts.

Landsbygdens byggnadsfrågor ha på senaste tiden tilldragit sig en allt större uppmärksamhet. Bland annat har ett starkt behov gjort sig gällande att skapa möjligheter för ett snabbt tillgodogörande av nya rön i standardiserande och förbilligande syfte. Betydelsen av att tillvarataga alla rationaliseringsmöjligheter är särskilt framträdande i fråga om byggnadsproduktionen för lantmannanäringarnas behov, då ett nedbringande av byggnadskostnaderna har väsentlig betydelse för näringens räntabilitet. Sådana åtgärder, som avse att i angivna hänseenden främja byggnadsverksamheten å landsbygden, synas därför vara förtjänta av ett kraftigt stöd från statsmakternas sida. *Departements-
chefen.*

I föreliggande ärende har lantmännens byggnadsförening u. p. a. (LBF), vilken förening bildats i syfte att dels genom allmänna åtgärder — forsknings- och försöksverksamhet, upplysningsverksamhet samt utbildning av experter å området — dels ock genom på särskilda fall inriktade hjälp- och rådgivande åtgärder främja utvecklingen av landsbygdens byggnadsfrågor, anhållit att under nästa budgetår komma i åtnjutande av ett statsbidrag för sin verksamhet med 59,600 kronor. Av det åskade beloppet skulle 25,000 kronor användas för utveckling av föreningens organisation, likaledes 25,000 kronor för nedbringande i särskilda fall av storleken av de serviceavgifter, föreningen för täckande av sina utgifter uttager av mindre jordbrukare, vilka begära dess hjälp, och 9,600 kronor såsom bidrag till försöksverksamheten. Med hänsyn till den gagnande verksamhet föreningen utför vill jag tillstyrka, att föreningen tilldelas ett organisationsbidrag av 25,000 kronor för nästa budgetår ävensom att föreningens anhållan om bidrag för försöksverksamhet bifalles. Organisationsbidraget bör få en sådan användning, att serviceavgifterna för mindre jordbrukare i möjligaste mån kunna hållas nere. Jag förutsätter därför, att såsom villkor för åtnjutande av detta bidrag skola gälla de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan i sådant syfte finna skäligt fastställa. Med understrykande av önskvärldheten i och för sig av att föreningen jämväl kunnat tilldelas ett särskilt belopp för att ytterligare nedbringa servicekostnaderna för det mindre jordbruket anser jag mig likväl med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget icke böra förorda att något dylikt bidragsbelopp åskas för nästa budgetår. Då det redan med de nu av föreningen tillämpade taxorna ställer sig relativt förmånligt att anlita dess

•

hjälp, har det synts mig vara mera angeläget att det statsunderstöd, som lämnas föreningen i det nuvarande skedet av dess verksamhet, får i huvudsak avse organisationens konsolidering och utbredning.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör å riksstaten för nästa budgetår uppföras ett anslag å $(25,000 + 9,600 =)$ 34,600 kronor till Bidrag till lantmännens byggnadsförening. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till lantmännens byggnadsförening* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 34,600.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

[129.] 1. **Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Vid 1939 års lagtima riksdag fattades beslut angående en omläggning av egnahemsverksamheten (prop. nr 236; jordbr.-utsk. utl. nr 83; R. skr. nr 444). I anslutning till denna omläggning ha egnahemsstyrelsens arbetsuppgifter väsentligt utvidgats. Bland annat har statens jordnämnd, som in- till den 1 juli 1939 haft att ombesörja den statliga arrendeegnahemsverksamheten, indragits och dess uppgifter övertagits av egnahemsstyrelsen. Denna styrelse skall handha ledningen och övervakningen av allt arbete på egnahemsområdet. Hushållningssällskapens befattning med egnahemsväsendet är avsedd att upphöra från och med budgetåret 1940/41, och i stället skall inom varje län inrättas en helt statlig egnahemsnämnd för ifrågavarande verksamhet.

För egnahemsstyrelsen ha i riksstaten för innevarande budgetår uppförts två förslagsanslag, nämligen ett för avlöningar å 202,800 kronor och ett för omkostnader å 95,000 kronor. Av sistnämnda anslag har ett belopp av 15,000 kronor avsetts för inköp av möbler m. m. i samband med egnahemsstyrelsens utvidgning. Beträffande anslagens användning i övrigt hänvisas till statsliggaren sid. 647.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1939 föreslagit, att avlöningsanslaget för budgetåret 1940/41 måtte höjas till 218,700 kronor. Den ifrågasatta höjningen, vilken huvudsakligen avser anslagsposten till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal, har bland annat motiverats med hänsyn till önskvärdheten av att styrelsen med biträde av särskild personal skall kunna verkställa tekniska och ekonomiska utredningar på olika grenar av byggnadsområdet. Omkostnadsanslaget har styrelsen ansett kunna begränsas till 85,000 kronor.

I skrivelse den 14 november 1939 har *centralnämnden för ackordslåneärenden m. m.* framlagt ett förslag rörande kredithjälp åt skuldsatta jord-

brukare. Nämnden har härvid förutsatt, att denna hjälpverksamhet, vilken avsetts skola träda i stället för hittillsvarande ackordslåneverksamhet, skall handhas av egnahemsstyrelsen med biträde av egnahemsnämnderna, varvid centralnämnden, till vilket organ för innevarande budgetår är uppfört ett förslagsanslag av 35,000 kronor, skulle kunna indragas. Nämnden har ansett möjligt, att överflyttningen på egnahemsstyrelsen av här avsedda verksamhet behöver föranleda en förstärkning av styrelsens arbetskrafter.

Av en följande punkt framgår, att vissa frågor, som sammanhånga med det åsyftade förstatligandet av egnahemsnämnderna, för närvarande äro föremål för beredning inom jordbruksdepartementet och att förslag i dessa ämnen senare torde komma att föreläggas 1940 års riksdag. Med hänsyn härtill och till att spørgsmålet om ackordslåneverksamhetens omläggning och överflyttning till egnahemsstyrelsen likaledes ligger under utredning i departementet, anser jag ståndpunktstagandet till egnahemsstyrelsens anslagsbehov böra uppskjutas i avbidan på en kommande proposition. På grund härav torde anslagen till egnahemsstyrelsen böra upptagas i riksstatsförslaget med allenast beräknade belopp. Jag utgår från att avlöningsanslaget icke skall behöva höjas utöver nuvarande belopp av 202,800 kronor och att omkostnadsanslaget skall kunna minskas till 72,000 kronor. För centralnämnden för ackordslåneärenden m. m. torde i enlighet med det anförda icke böra beräknas några medel.

Jag hemställer under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 202,800.

[130.] **2. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag anført under nästföregående punkt får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av .. kronor 72,000.

[131.] **3. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar, förslagsanslag.** Såsom framgår av vad i det föregående anförts innebär den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omläggningen av egnahemsverksamheten bland annat, att hushållningssällskapens befattning med egnahemsväsendet skall upphöra från och med budgetåret 1940/41 och att i stället inom varje län skall inrättas en helt statlig egnahemsnämnd för ifrågavarande verksamhet.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 15 november 1939 angående vissa frågor, som sammanhånga med förstatligandet av egnahemsnämnderna, framlagt förslag beträffande de nya egnahemsnämndernas organisation och i fråga om anslag till dem för budgetåret 1940/41. Styrelsen har föreslagit, att till avlöningar vid nämnderna måtte anvisas ett förslagsanslag av 768,500 kronor och till omkostnader ett förslagsanslag av 375,000 kronor. Styrelsen har vidare ansett, att till ersättningar åt egnahemsombud bör anvisas ett förslagsanslag av 40,000 kronor. Enligt vad egnahemsstyrelsen slutligen anfört bör till förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare m. m. för budgetåret 1940/41 anvisas ett förslagsanslag av 675,000 kronor. Detta anslag avser huvudsakligen dels till ett belopp av omkring 575,000 kronor bidrag till hushållningssällskapen för deras befattning med egnahemsverksamheten under första halvåret 1940 — för vilket ändamål medel alltså i fortsättningen icke behöva anvisas — och dels till ett belopp av ungefär 100,000 kronor bidrag till låneförmedlande föreningar m. fl., vilka förutsatts skola i viss omfattning fortsätta sin verksamhet även efter den 1 juli 1940.

*Departements-
chefen.*

Egnahemsstyrelsens föreliggande förslag angående vissa frågor, som sammanhånga med förstatligandet av egnahemsnämnderna, har varit föremål för remiss till vissa ämbetsverk. Beredningen av ärendet har ännu ej avslutats. Jag torde emellertid kunna anmäla ärendet för Kungl. Maj:t i sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas 1940 års riksdag. I avvaktan härpå torde anslag till nyssnämnda ändamål böra upptagas i riksstatsförslaget med allenast beräknade belopp. Anslagen torde böra uppföras med följande belopp, nämligen anslaget till avlöningar för egnahemsnämnderna med 768,500 kronor, anslaget till omkostnader för nämnderna med ett till 275,000 kronor begränsat belopp, anslaget till ersättningar åt egnahemsombuden med 30,000 kronor — alltså något mindre än egnahemsstyrelsen föreslagit — samt anslaget till förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare m. m. med 675,000 kronor. Med hänsyn till omläggningen av egnahemsverksamheten blir det icke längre behövt att anvisa något anslag till bidrag till hushållningssällskap för jordanskaffningsverksamhet, liksom ej heller till jordanskaffningsverksamhet inom Västernorrlands, Jämtlands, Västertobottens och Norrbottens län. I detta sammanhang vill jag framhålla, att vissa av hushållningssällskapen disponerade riskfonder i och med omorganisationen av egnahemsväsendet avses skola tillföras statsverket.

Jag hemställer under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av . . kronor 768,500.

[132.] **4. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag*
av kronor 275,000.

[133.] **5. Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag*
av kronor 30,000.

[134.] **6. Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare m. m., förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare m. m.* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag*
av kronor 675,000.

[135.] **7. Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare.** För budgetåret 1939/40 har för ifrågavarande ändamål anvisats ett anslag av 500,000 kronor. Dessa medel avse utlåning under första halvåret 1940.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1939 förordat, att för avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare måtte för budgetåret 1940/41 anvisas ett anslag av 2,500,000 kronor.

Ehuru den avsedda omorganisationen av egnahemsverksamheten icke direkt påverkar storleken av förevarande anslag, anser jag likväl lämpligt, att anslaget uppföres med allenast beräknat belopp i riksstatsförslaget. Med hänsyn dels till nödvändigheten att i nuvarande läge starkt begränsa statsutgifterna och dels till den försiktighet, som särskilt vid stigande jordpriser och byggnadskostnader bör iakttagas av jordbrukarna med avseende å startande av jordbruksföretag, anser jag anslagsmedlen för premielån böra väsentligt begränsas i förhållande till vad egnahemsstyrelsen föreslagit i sina anslagsberäkningar för budgetåret 1940/41, vilka beräkningar verkställes före krigets utbrott. Förevarande anslag torde i riksstatsförslaget böra upptagas med allenast 600,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *anslag* av kronor 600,000.

[136]. 8. **Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, reservationsanslag.** I det förslag till kungörelse angående den statliga egnahemsverksamheten, som förelagts 1939 års lagtima riksdag, ha i 43 § upptagits bestämmelser om statsbidrag till inlösen av vissa byggnader i samband med utökning av ofullständiga jordbruk med tillskottsjord. Enligt dessa bestämmelser kan egnahemsnämnd, om vid förvärv av tillskottsjord till ofullständigt jordbruk byggnad å tillskottsjorden blir överflödig för jordbrukets behov och icke kan finna lämplig användning, bevilja ägaren av det ofullständiga jordbruket, vare sig han för förvärvet av tillskottsjorden erhåller egnahemslån eller icke, bidrag av statsmedel, motsvarande högst skillnaden mellan det värde, som kan antagas ha av köpeskillingen för tillskottsjorden belöpt å byggnaden, samt det minskade värde, byggnaden prövas ha erhållit under de efter tillskottsjordens sammanläggning med den ursprungliga fastigheten inträdda förhållandena. Bestämmelserna äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1940.

I skrivelse den 29 augusti 1939 har *egnahemsstyrelsen* framhållit, huru som det helt naturligt ställde sig vanskligt för styrelsen att, innan någon erfarenhet vunnits med avseende å ifrågavarande verksamhet, uppskatta de anslagsmedel, som kunde erfordras för ändamålet. I avbidan på sådan erfarenhet och då verksamheten icke torde kunna bedrivas i full utsträckning redan från början av nästa budgetår, har egnahemsstyrelsen ansett anslaget för budgetåret 1940/41 icke böra bestämmas till högre belopp än 75,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I likhet med anslaget under nästföregående punkt torde även här avsett anslag till bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk böra, i avvaktan på en kommande proposition, i rikstatsförslaget upptagas allenast med beräknat belopp. Anslaget, vilket synes böra erhålla karaktär av reservationsanslag, torde i enlighet med vad egnahemsstyrelsen föreslagit böra beräknas till 75,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 75,000.

[137.] **9. Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar, förslagsanslag.** 1939 års lagtima riksdag har medgivit, att Kungl. Maj:t må för budgetåret 1939/40 bevilja statsanslag intill 175,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till byggande av *n y b y g g e s v ä g a r*, ävensom till detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

1936 års *egnahemsutredning* har i skrivelse den 10 juni 1939 framlagt ett förslag, som innebär viss omläggning av bidragsverksamheten för nybyggesvägar. Enligt utredningens förslag skall i fortsättningen bidragsverksamheten avse byggande av odlingsvägar till sådant område, vilket med hänsyn till storlek, markbeskaffenhet och övriga förhållanden finnes vara väl ägnat att användas för jordbruksändamål antingen i form av självständigt jordbruk eller såsom tillskottsjord till ett eller flera befintliga ofullständiga jordbruk. De sålunda ändrade bestämmelserna ha föreslagits skola träda i kraft den 1 juli 1940. Beträffande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål har *egnahemsutredningen* framhållit, att utvidgningen av anslagets användning till att avse odlingsvägar och det alltmer framträdande behovet av de ofullständiga jordbrukens förstärkning torde komma att medföra ökade krav på bidrag.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1939 föreslagit, att bidragstilldelningen för budgetåret 1940/41 måtte beräknas till 250,000 kronor och att för samma budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag av 200,000 kronor för ändamålet.

Egnahemsutredningens förslag, vilket varit föremål för remiss till vissa *Departements- chefen*. verk och myndigheter, torde böra föranleda särskild proposition till 1940 års riksdag. I avbidan på denna synes anslag för ifrågavarande ändamål i riksstatsförslaget böra uppföras med allenast beräknat belopp. Anslaget torde böra upptagas med 100,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar* för budgetåret 1940/41 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[138.] **10. Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,500 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 650. (Jfr även prop. nr 221/1938.)

I särskilda av *egnahemsstyrelsen* med skrivelse den 26 september 1939 överlämnade framställningar ha *kolonisationsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län* hemställt om anslag för bestridande av nämndernas administrationskostnader under budgetåret 1940/41. Därvid har föreslagits för Västerbottens län ett med 500 kronor till 12,900 kronor förhöjt belopp samt för Norrbottens län ett likaledes med 500 kronor till 11,100 kronor

förhöjt belopp. Ökningarna hänföra sig i förra fallet till ålderstilllägg till en konsulent och i senare fallet till förhöjning av ersättningen för skrivbi-träde. *Domänstyrelsen* har i skrivelse den 29 augusti 1939 hemställt, att domänverket måtte erhålla ersättning med oförändrat belopp av 2,500 kronor för sitt handhavande av viss del av kolonisationsverksamheten.

Egnahemsstyrelsen har tillstyrkt framställningarna.

*Departements-
chefen.*

Då jag ej anser mig kunna tillstyrka någon höjning av medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål, torde anslaget även för nästa budgetår böra utgå med 25,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 25,500.

[139.] **11. Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker.** Detta anslag, som vid 1939 års lagtima riksdag förändrades från reservationsanslag till obetecknat anslag, är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av i runt tal 24,000 kronor uppfört med 115,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 650.

I skrivelse den 26 september 1939 har *egnahemsstyrelsen*, med överlämnande av framställningar i ämnet från Norrbottens och Västerbottens läns kolonisationsnämnder samt med utlåtande över en av domänstyrelsen i skrivelse den 29 augusti 1939 gjord hemställan, anhållit om anslag till kolonisationsverksamheten för nästa budgetår med 146,800 kronor, vilket skulle innebära en ökning av medelsbehovet — för innevarande budgetår beräknat till 139,000 kronor — med 7,800 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må nämnas följande.

Norrbottens läns kolonisationsnämnd. Såväl nämnden som *egnahemsstyrelsen* ha beräknat medelsbehovet till ett med 7,000 kronor förhöjt belopp av 67,000 kronor. Förändringen betingas av å ena sidan en ökning av kostnaderna för diknings- och vägarbeten med 4,000 kronor till 19,000 kronor ävensom upptagandet av 10,000 kronor till jordbrukskalk, konstgödsel och betesförbättring samt å andra sidan minskningar å olika poster med tillhoppa 7,000 kronor.

Västerbottens läns kolonisationsnämnd. Under det att kolonisationsnämndens anslagsberäkning innebär en ökning med 94,500 kronor, därav 89,000 kronor avse förbättring av byggnader å kolonat, har *egnahemsstyrelsen*, som ansett nämnda byggnadskostnader icke böra bestri-das från detta anslag, med begränsning av höjningen till 5,500 kronor beräknat medelsbehovet till 57,800 kronor. Den tillstyrkta höjningen för-anledes av en höjning å posten byggnadshjälp och odlingsbidrag samt dik-nings- och vägarbeten med 6,500 kronor till 39,000 kronor samt en minsk-ning av den nu med 2,000 kronor uppförda posten cement till ladugårdar med 1,000 kronor.

Den av domänstyrelsen bedrivna kolonisationsverk-

s a m h e t e n. Domänstyrelsen och egnahemsstyrelsen ha beräknat kostnaderna för denna verksamhet till 22,000 kronor, vilket innebär en minskning med 4,700 kronor i förhållande till det för löpande budgetår anvisade beloppet. Förändringen hänför sig dels till verksamheten i Jämtlands och Västernorrlands län, för vilken medelsbehovet ökats med 1,790 kronor, och dels till verksamheten i Gävleborgs län, för vilken beräknats en minskning med 6,490 kronor. I båda fallen bero de ändrade beloppen på förskjutningar i fråga om byggnadsbehovet.

För nästa budgetår skulle sålunda erfordras ett anslag av $(67,000 + 57,800 + 22,000 =) 146,800$ kronor.

Mot egnahemsstyrelsens förslag har jag icke något annat att erinra än att jag anser medelsbehovet för ifrågavarande ändamål böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 139,000 kronor. Vad särskilt angår det av Norrbottens läns kolonisationsnämnd begärda beloppet för bidrag till jordbrukskalk, konstgödsel och betesförbättring, vill jag erinra, att liknande behov redan tidigare yppats. Sedan det under våren 1939 visat sig, att ett mycket stort antal kolonister saknade möjlighet att anskaffa konstgödsel och utsäde, i följd varav skörderesultatet äventyrades, ställde Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1939 till omförmälda kolonisationsnämnds förfogande ett belopp av 10,000 kronor för utlämnande enligt nämndens beprövande av bidrag åt särskilt behövande kolonister inom länet för inköp av konstgödsel och utsäde, att utgå från nionde huvudtitelns reservationsanslag till Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen beslutat rörande nu ifrågavarande anslag, fastställa nya stater för de olika grenarna av kolonisationsverksamheten.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av kronor 139,000.

[140.] **12. Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde, förslagsanslag.** För budgetåret 1939/40 är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 4,400 kronor.

Med skrivelse den 26 september 1939 har egnahemsstyrelsen överlämnat en av *Alträskes nybyggesnämnd* såsom tillsynsmyndighet över nybyggesverksamheten å kolonisationsområdet gjord framställning om statsanslag med 6,196 kronor, utgörande skillnaden mellan beräknade utgifter och inkomster för nämnden under nästa budgetår. Ökningen i förhållande till innevarande budgetår beror huvudsakligen på att bland utgifterna upptagits ett belopp av 1,500 kronor för anläggande av kreatursbeten å vissa delar av kolonisationsallmanningen. *Egnahemsstyrelsen* har föreslagit anslagets uppförande med 6,100 kronor.

*Departements-
chefen.* Jag anser mig icke nu kunna föreslå någon ökning av ifrågavarande anslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,400.

[141.] **13. Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 652.

I skrivelse den 30 augusti 1939 har *domänstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 280,000 kronor. Härav ha beräknats 230,000 kronor för ändamål, som enligt gällande bestämmelser tillgodoses från anslaget — höjningen är till väsentlig del föranledd av vidgade krav på byggnadsbidrag jämlikt kungörelsen nr 170/1929 angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. — samt 50,000 kronor för nya ändamål. Vad sistnämnda belopp angår ha 10,000 kronor äskats för utlämnande av bidrag för uppförande vid mindre lägenheter i Norrland och Dalarna av ett begränsat antal mönsterladugårdar, vilka konstruerats efter delvis nya principer, särskilt beträffande väggar och ventilationsanordningar. Vidare har enahanda belopp beräknats för ett vart av följande fyra ändamål, nämligen *dels* för anlitande i frågor om upplåtelser av kronotorp m. m. av jordbrukssakkunnig och för erforderlig hantlangning åt sådan sakkunnig, *dels* för upptagande i vissa fall genom kronans försorg av avlopps- och laggdiken, *dels* för lämnande av bidrag till innehavare av skogstorp, odlingslägenheter och kronotorp för anläggande av odlings- och utfartsvägar i fall, då vägarna ur annan synpunkt sakna betydelse för statsskogarna, och *dels* för utlämnande av betesförbättringsbidrag till innehavare av sådana torp och lägenheter. Av de sålunda angivna nya ändamålen ha de tre förstnämnda hittills till huvudsaklig del tillgodosetts genom anlitande av domänfondens medel.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1939, med hänsyn till utgifterna å anslaget under budgetåret 1938/39 — 148,253 kronor — och då ämbetsverket ej kunde tillstyrka anslagets användning för de ifrågasatta nya ändamålen, föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp, 200,000 kronor.

*Departements-
chefen.* I betraktande av medelsåtgången för ifrågavarande ändamål ej blott under budgetåret 1938/39 utan även under tidigare budgetår finner jag mig böra förorda, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till ett lägre belopp än det nuvarande. Med hänsyn till de nya ändamål, vilka enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag skola från och med innevarande budgetår tillgodoses från anslaget, torde emellertid icke böra ifrågasättas, att medels-

anvisningen minskas med större belopp än 30,000 kronor eller till 170,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 170,000.

[142.] **14. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag, förslagsanslag.**

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,000,000 kronor. Från anslaget må under budgetåret 1939/40 beviljas statsbidrag å tillhopa högst 3,800,000 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 653. Av följande tabell framgå för ett vart av budgetåren 1930/31—1938/39 den bestämda bidragssumman, de anvisade anslagsbeloppen och de från anslaget utbetalade medlen:

Budgetår	Av riksdagen bestämd bidragssumma kronor	Anvisat anslag kronor	Utbetalade belopp kronor
1930/31	4,000,000	3,800,000	3,769,780
1931/32	3,300,000	3,800,000	4,294,070
1932/33	3,000,000	3,000,000	4,156,560
1933/34	2,500,000	2,500,000	3,383,950
1934/35	2,200,000	3,000,000	1,810,600
1935/36	5,400,000	3,700,000	2,126,700
1936/37	3,300,000	3,700,000	3,309,080
1937/38	3,800,000	4,000,000	3,178,160
1938/39	2,400,000	2,700,000	3,601,820

För ifrågavarande ändamål ha vidare under budgetåren 1933/34—1938/39 utbetalats följande belopp från reservationsanslaget till torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, nämligen respektive omkring 733,100, 2,560,000, 1,920,400, 914,960, 595,560 och 362,690 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om beredande av medel för budgetåret 1940/41 för utlämnande av statsbidrag från statens avdikningsanslag samt därvid anført i huvudsak följande.

Under budgetåret 1938/39 har beviljats bidrag från ifrågavarande anslag till 320 företag med tillhopa 2,399,720 kronor. Därutöver har Kungl. Maj:t under sagda budgetår efter riksdagens särskilda medgivande beviljat bidrag från anslaget till 9 företag med tillhopa 114,275 kronor 66 öre, vilket belopp emellertid icke skall inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för budgetåret bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Vid ingången av budgetåret 1939/40 voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende av lantbruksstyrelsen tillstyrkta ansökningar om statsbidrag till 11 företag med tillhopa 59,220 kronor, varjämte hos lantbruksstyrelsen funnos inneliggande ansökningar om statsbidrag till 725 torrlägningsföretag, representerande ett bidragsbelopp av omkring 3,400,000 kronor. Utöver nämnda ansökningar torde under budgetåret nya ansökningar kunna förväntas inkomma i ungefärligen samma omfattning som under det sist förflutna bud-

getåret eller till ett sammanlagt belopp av omkring 4,100,000 kronor. För tillgodoseende under löpande budgetår av samtliga såväl föreliggande som under året motsedda ansökningar skulle sålunda erfordras en bidragstilldelning av $(59,220 + 3,400,000 + 4,100,000 =)$ 7,559,220 eller i runt tal 7,500,000 kronor. Då för ändamålet finnes tillgängligt bidrag från statens avdikningsanslag till ett belopp av 3,800,000 kronor, beräknas sålunda ansökningar om statsbidrag å ett belopp av $(7,500,000 - 3,800,000 =)$ 3,700,000 kronor bli överförda till budgetåret 1940/41.

Jämväl under budgetåret 1940/41 torde nya ansökningar om statsbidrag kunna förväntas inkomma till ett belopp av omkring 4,100,000 kronor. För tillgodoseende under budgetåret 1940/41 av ansökningar om statsbidrag skulle erfordras i runt tal $(3,700,000 + 4,100,000 =)$ 7,800,000 kronor. Till undvikande av att, såsom tidigare varit fallet, ansökningarna om statsbidrag på grund av brist på medel hopas i lantbruksstyrelsen och till kännbar olägenhet för avdikningsverksamheten bli avgjorda först efter flera års väntan, synes bidragstilldelningen böra så avvägas, att nämnda anhopning av torrlägningsärenden hos lantbruksstyrelsen må kunna successivt minskas. Ur denna synpunkt torde bidragstilldelningen från anslaget under budgetåret 1940/41 icke böra sättas lägre än till 5,000,000 kronor.

Under budgetåret 1940/41 torde utbetalningarna från anslaget böra beräknas till i runt tal 3,500,000 kronor.

Departements-
chefen.

Även om jag till fullo kan dela lantbruksstyrelsens åsikt om önskvärdheten i och för sig av att under någon tid framåt tillämpa en förhöjd bidragstilldelning från ifrågavarande anslag i syfte att minska den hos styrelsen förefintliga anhopningen av bidragsansökningar, anser jag den avvägning mellan statsutgifter för olika ändamål, som i nuvarande statsfinansiella läge är påkallad, böra leda till att bidragstilldelningen för nästa budgetår hålles inom en väsentligt snävtare ram än eljest. För min del vill jag förorda, att bidragstilldelningen för nästa budgetår bestämmes till 1,800,000 kronor. Då den för löpande budgetår medgivna bidragstilldelningen torde tagas i anspråk allenast till omkring halva beloppet, synes medelsanvisningen under avdikningsanslaget för nästa budgetår kunna begränsas till 2,000,000 kronor. Jag har för avsikt att framdeles föreslå Kungl. Maj:t, att riksdagens medgivande utverkas därtill, att statsbidrag må, under de för allmän beredskapsstat gällande förutsättningarna, kunna utlämnas till visst belopp utöver nyssnämnda bidragstilldelning av 1,800,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att under budgetåret 1940/41 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa högst 1,800,000 kronor;

2) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,000,000.

[143.] **15. Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m., förslagsanslag.** Enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 236; R. skr. nr 444) är för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag av 1,250,000 kronor. Riksdagen har härjämte medgivit, att Kungl. Maj:t må för 1940 bevilja statsanslag intill 2,500,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Beträffande bestämmelserna angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 654.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* rörande anslagsbehovet för 1941 anfört följande.

Från och med 1927 har riksdagen årligen anvisat anslag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Anslaget har sedan 1931 fått tagas i anspråk jämväl för stenröjning och sedan 1935 också för jordkörning å dylika jordbruk genom påförande av mineraljord på myrjord. De för dessa ändamål anvisade medlen ha rönt synnerligen stark efterfrågan och inkomna ansökningar om bidrag ha hittills endast delvis kunnat tillgodoses, såsom närmare belyses av följande tabell, i vilken angives *dels* storleken av de belopp, som enligt riksdagens medgivande för respektive kalenderår fått användas för bidragstilldelning, och *dels* de belopp, varmed bidrag söks.

År	Bidragstilldelning		Specifikation över bidragstilldelningen för olika ändamål						
	med-given	sökt	Ny-odling sökt	Betesförbättring		Stenröjning		Jordkörning	
				med-given	sökt	med-given	sökt	med-given	sökt
	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor
1928	400,000	1,873,980	1,583,880	100,000	290,150	—	—	—	—
1929	800,000	2,159,510	1,763,240	200,000	396,270	—	—	—	—
1930	1,000,000	1,924,800	1,462,780	250,000	462,020	—	—	—	—
1931	1,100,000	2,168,990	1,439,860	250,000	578,810	50,000	150,320	—	—
1932	1,200,000	2,538,470	1,486,150	400,000	723,930	50,000	328,390	—	—
1933	1,200,000	2,785,920	1,583,520	400,000	786,320	75,000	416,080	—	—
1934	1,200,000	3,441,500	1,810,630	400,000	1,037,960	100,000	592,910	—	—
1935	1,300,000	3,713,980	1,803,960	400,000	1,172,290	100,000	596,930	100,000	140,800
1936	1,500,000	3,808,960	1,739,000	500,000	1,327,570	100,000	628,150	100,000	114,240
1937	1,500,000	3,600,800	1,595,900	1	1,125,170	1	700,360	1	179,370
1938	1,950,000	3,458,270	1,515,610	600,000	1,059,030	400,000	719,640	100,000	163,990
1939	2,000,000	3,229,090	1,354,880	600,000	1,077,900	450,000	671,920	100,000	124,390

Från det för budgetåret 1939/40 uppförda anslaget till bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. må enligt kungörelsen nr 466/1939 angående statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. utgå bidrag till, förutom nyodling, stenröjning, betesförbättring och jordkörning, jämväl till fördjupning av avloppsdike (avloppsforbättringsbidrag). Ansökningar om bidrag från detta anslag kunna förväntas inkomma i sådan omfattning, att det belopp av 2,500,000 kronor, som Kungl. Maj:t må under 1940 bevilja såsom statsanslag för utlämnande av bidrag, kommer att visa sig otillräck-

¹ Fördelningen å de olika ändamålen av den sammanlagda högsta medgivna bidragstilldelningen skulle bero på Kungl. Maj:ts prövning.

ligt. Genom den för 1938 och 1939 vidtagna höjningen av det belopp, till vilket Kungl. Maj:t må bevilja statsanslag, har emellertid möjliggjorts en i jämförelse med tidigare år något ökad tilldelning av statsbidrag eller med 50 à 60 procent av de för nämnda år sökta beloppen, medan ifrågavarande proportion under de närmast föregående åren utgjort endast 35 à 40 procent.

För 1941 torde någon minskning i ansökningarna om bidrag icke vara att förvänta, varför bidragstilldelningen jämväl för sagda år synes böra beräknas till 2,500,000 kronor. Fördelningen av beloppet på de med detsamma avsedda olika ändamålen synes icke böra på förhand bestämmas, utan det torde böra överlåtas åt Kungl. Maj:t att besluta därom. Då utbetalningarna av statsbidrag under budgetåret 1940/41 kunna beräknas till samma belopp, som under 1941 må kunna beviljas som bidrag, torde anslaget till bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. för nämnda budgetår böra uppföras med 2,500,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Den av 1939 års lagtima riksdag medgivna bidragstilldelningen för ifrågavarande ändamål överstiger med 500,000 kronor motsvarande belopp för närmast föregående år. Enligt vad som framgår av lantbruksstyrelsens uppgifter angående inkomna ansökningar om bidragstilldelning är behovet mycket stort. Mot bakgrunden härav skulle en höjning av bidragstilldelningen i och för sig vara väl motiverad. I betraktande av det rådande statsfinansiella läget anser jag det emellertid påkallat, att en viss återhållsamhet vid bidragstilldelningen iakttages, samt förordar fördenskull, att det högsta belopp, varmed Kungl. Maj:t må för 1941 bevilja statsanslag i förevarande syfte, fastställas till 2,200,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma angående medlens fördelning på olika ändamål. Beträffande det anslag, som må erfordras för utbetalningar av bidrag under nästa budgetår, synes detta med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1938/39 och då jag förutsätter en tämligen restriktiv tillämpning jämväl i fråga om bidragstilldelningen under 1940, icke behöva bestämmas till högre belopp än 1,600,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för år 1941 bevilja statsanslag intill 2,200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.;

2) till *Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 1,600,000.

[144.] **16. Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 500,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 655.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspro-

positionen, nr 79, må ett belopp av 150,000 kronor av de å ifrågavarande anslag tillgängliga medlen icke tagas i anspråk.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet under budgetåret 1940/41. Styrelsen har anfört i huvudsak följande.

Storleken av de för respektive kalenderår till förfogande ställda medlen och av hushållningssällskapen sökta bidragsbeloppen framgår av följande tabell.

År	Av riksdagen anvisat an- slag kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1933	1,000,000	1,500,000
1934	1,500,000	1,903,000
1935	1,500,000	2,022,000
1936	1,000,000	2,557,000
1937	500,000	1,827,000
1938	600,000	1,569,259
1939	500,000	1,496,044.

Beträffande det för 1939 sökta bidragsbeloppet är att märka, att ansökningar om bidrag till bestridande av kostnad, som förorsakats av att hushållningssällskapen nödgats för ifrågavarande verksamhet anställa extra arbetskraft, hittills gjorts endast av två hushållningssällskap med tillhopa 8,000 kronor. Bidragsbeloppet avser icke till någon del bidrag till innehavare av fastighet med åkerareal överstigande 75 hektar. Från anslaget för nämnda år har *lantbruksstyrelsen* hittills hos Kungl. Maj:t tillstyrkt bidrag åt hushållningssällskapen med sammanlagt 475,000 kronor. Återstoden av anslaget, 25,000 kronor, har ansetts böra reserveras till bestridande av sällskapens kostnader för anställande under året av extra arbetskraft.

Med föranledande av en av Blekinge läns hushållningssällskap väckt motion samt skrivelse av Västmanlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott ha *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 26 september 1939 hemställt, att anslag för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas med högre belopp än för innevarande budgetår, förslagsvis med 1,500,000 kronor.

I betraktande av den avsevärda grundförbättring en rationell täckdikning innebär samt dess gynnsamma inverkan på brukningsdelarnas arronderingsförhållanden finner jag ifrågavarande verksamhet vara förtjänt av fortsatt uppmuntran. Jag kan emellertid icke i nuvarande statsfinansiella läge tillstyrka, att anslag för ändamålet under nästa budgetår anvisas med högre belopp än 200,000 kronor. Vid tilldelningen av bidrag torde särskild hänsyn böra tagas till vederbörande bidragssökandes ekonomiska förhållanden. Sålunda bör sökande, som beträffande storleken av brukad åkerareal är berättigad till bidrag men som har en god ekonomisk ställning, antingen icke tilldelas bidrag eller allenast erhålla ett reducerat bidrag. Det är min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t, att å allmän beredskaps-

Departement-
chefen.

stat för budgetåret 1940/41 uppföres ett belopp av 1,000,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[145.] **17. Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag, reservationsanslag.** För detta ändamål anvisade 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 204; R. skr. nr 349) ett reservationsanslag av 150,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433).

I skrivelse den 28 november 1939 har *torrlägningskommittén* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 250,000 kronor. Højningen av anslaget har motiverats med att under nuvarande förhållanden ett ökat behov av planer till beredskapsarbeten vore att emotse.

Departements-
chefen.

Jag finner det angeläget, att planer till beredskapsarbeten upprättas i erforderlig utsträckning. Emellertid synes mig ett belopp av 100,000 kronor vara tillräckligt för ändamålet under nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[146.] **18. Jordbrukskommissioner, förslagsanslag.** För detta ändamål är för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Be- träffande gällande bestämmelser för jordbrukskommissionernas verksamhet hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 250. Utgifterna från anslaget ha för budget- åren 1936/37—1938/39 utgjort respektive 17,007, 20,940 och 20,337 kronor.

Departements-
chefen.

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukskommissioner* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[147.] **19. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer, förslagsanslag.** Till bestridande av kostnaderna för arrenderådgivning åt arrendatorer under bo- lag eller med dem likställda jordägare, för vilka gälla särskilda sociala lag-

bestämmelser, är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 1,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 656. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1938/39 uppgått till respektive 70, 65 och 61 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1939 har *egnaheimsstyrelsen* i betraktande av den synnerligen ringa medelsåtgången under anslaget ifrågasatt, huruvida medel i fortsättningen borde anvisas för ändamålet. I avbidan på att spörsmålet om en ändrad arrendelagstiftning — i vilket ämne förslag avgivits av 1936 års arrendeutredning (stat. off. utr 1938: 38) — bleve föremål för statsmakternas prövning har styrelsen emellertid ansett sig böra förorda anslagsanvisning med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Då medelsåtgången under förevarande anslag icke för något av de tre *Departements- chefen.* sistförflutna budgetåren uppgått till 100 kronor, synes anslaget för budgetåret 1940/41 endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100.

[148.] 20. **Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, reservationsanslag.** Såsom ett led i avsedda åtgärder till lätande av hemarbetet på landsbygden har 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 238; R. skr. nr 305) för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Kungl. Maj:t har den 22 december 1939 utfärdat kungörelse (nr 911) angående statsbidrag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

Då det enligt min mening är angeläget, att ifrågavarande bidragsverk- *Departements- chefen.* samhet får försöksvis bedrivas under ytterligare ett år, vill jag förorda, att även för budgetåret 1940/41 anvisas ett anslag av 50,000 kronor för ändamålet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

I. Fiskeriväsendet.

[149.] 1. **Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 34,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 656).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöver infortrade utlåtagen avgivits den 2 oktober 1939 av statskontoret och den 4 december 1939 av allmänna lönenämnden, har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett med 1,200 kronor till 35,200 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Under anslagsposten *avlöningar till icke-ordinarie personal* har delposten för grundavlöningar m. m. beräknats höjd med 1,100 kronor till $(28,900 + 1,100 =)$ 30,000 kronor och delposten för avlöningsförhöjningar m. m. med 100 kronor till $(3,100 + 100 =)$ 3,200 kronor. För rörligt tillägg har beräknats oförändrat belopp av 2,000 kronor. Nyssnämnda höjningar äro föranledda av *lantbruksstyrelsens* förslag om uppflyttning från lönegrad Eo 10 till Eo 13 av fiskmästarbefattningen vid anstalten samt om omändring av kontorsbiträdestjänsten i lönegrad Eo 4 till en kanslibiträdesbefattning i lönegrad Eo 7. Beträffande förslaget om ändrad lönegradsplacering för fiskmästarbefattningen — vilket förslag tidigare framförts av *lantbruksstyrelsen* (se IX. H. T. 1937 sid. 288) — har styrelsen framhållit, att nämnda befattning på grund av de arbetsuppgifter, som efterhand tilldelats fiskmästaren, fått större betydelse för anstaltens verksamhet än man från början räknat med. Styrelsen har vidare funnit starka skäl tala för att avgörandet av ifrågavarande lönegradsplacering icke bleve uppskjutet i avbidan på lösningen av frågan om avlöningsförhållandena för fiskmästarna vid statens lokala fiskodlings- och fiskeförsöksanstalter. Även förslaget om kontorsbiträdesbefattningens ombildning har motiverats med hänvisning till avsevärt ökade arbetsuppgifter. Registrerings- och expeditiöns-göromålen vid anstalten hade sålunda tagit allt större omfattning, vartill komme att kontorsbiträdet handhade skötseln av anstaltens ganska stora bibliotek, utförde huvudparten av förekommande skriv- och ritarbeten samt ombesörjde uppsättning av tabeller från lämnat primärmaterial m. m.

Statskontoret har yttrat i huvudsak följande.

Beträffande framställningen om uppflyttning till 13 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän av fiskmästarbefattningen vid anstalten må nämnas, att chefen för jordbruksdepartementet till det 1937 års statsverksproposition bilagda utdraget av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden (sid. 290) i anledning av ett då framfört förslag av enahanda innebörd anförde, att, då fiskmästarnas vid statens lokala fiskodlings- och fiskeförsöksanstalter ställning och avlöningsförhållanden vore under utredning, han — med hänsyn till det samband denna fråga syntes ha med frågan om fiskmästarens vid anstalten lönegradsplacering — för det dåvarande icke vore beredd att

taga ställning till sistnämnda fråga. Utredningen rörande fiskmästarnas vid omförmälda fiskodlings- och fiskeförsöksansalter ställning och avlöningsförhållanden har nu slutförts. Vederbörande sakkunniga ha, bland annat, föreslagit, att sagda fiskmästare skulle såsom extra ordinarie tjänstemän hänföras till 12 lönegraden. Beträffande berörda förslag har Kungl. Maj:t dock ännu icke fattat beslut. Det torde fördensskull vara ovisst, huruvida Kungl. Maj:t nu vill taga ståndpunkt till frågan om den i föreliggande framställning omhandlade fiskmästarens placering i lönegrad. För den händelse emellertid Kungl. Maj:t skulle vilja träffa avgörande härutinnan får statskontoret förorda, att nämnde fiskmästares befattning uppflyttas till lönegrad Eo 12.

Vad angår den föreslagna omändringen av en kontorsbiträdesbefattning till kanslibiträdesbefattning kan statskontoret, då de skäl, som av lantbruksstyrelsen anförts till stöd härför, icke synas ämbetsverket tillräckligt övertygande, icke tillstyrka en sådan omändring.

Lönenämnden har på grundval av de uppgifter, som nämnden inhämtat rörande fiskmästarens göromål, ansett sig kunna tillstyrka en placering av fiskmästarbefattningen i lönegrad Eo 12. Mot förslaget rörande ombildning av kontorsbiträdestjänsten har nämnden icke framställt någon erinran.

Lika med statskontoret kan jag icke tillstyrka förslaget om kontorsbiträdesbefattningens omändring till en kanslibiträdestjänst. Vad beträffar frågan om fiskmästarbefattningens uppflyttning i lönegrad torde denna fråga icke för närvarande böra upptagas till avgörande. Departements-
chefen.

Därest detta mitt ståndpunktstagande vinner bifall, skulle beträffande ifrågavarande anslag icke behöva vidtagas någon annan förändring än att anslagsposten rörligt tillägg i anledning av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anförde torde böra uppräknas med 1,000 kronor till 3,000 kronor. Anslaget bör med hänsyn härtill för nästa budgetår upptagas med (34,000 + 1,000 =) 35,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:			
a)	Grundavlöningar m. m...	kronor	28,900
b)	Avlöningsförhöjningar		
	m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,100 kronor
			32,000
2.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
		Summa kronor	35,000;

2) till Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 35,000.

[150.] **2. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 17,700 kronor, som disponeras enligt av Kungl. Maj:t den 26 maj 1939 fastställd omkostnadsstat (statsliggaren sid. 657).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöver statskontoret den 2 oktober 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 27,500 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Av anslagshöjningen, 9,800 kronor, avse 2,000 kronor reseersättningar, 1,000 kronor utgifter för bränsle, lyse och vatten, 200 kronor övriga expenser, 800 kronor laboratoriekostnader (inköp av nya apparater och instrument), 600 kronor kostnader för fiskeförsök m. m. (inköp av fiskredskap och ersättningar till biträde vid försöken) samt 5,200 kronor utgifter för underhåll av byggnader och dammar m. m. Vad angår sistnämnda ändamål, för vilket nu är anvisat 1,800 kronor, har *lantbruksstyrelsen* för budgetåret 1940/41 beräknat 1,000 kronor till underhållskostnader för dammar, mindre byggnader m. m. samt 6,000 kronor till en genomgripande reparation av anstaltens byggnader, omfattande målning av fönsterposter och fönsterbågar och av vissa väggar och dörrar, putsning av innertak, lagning av yttertaket m. m.

Statskontoret har avstyrkt de föreslagna höjningarna av anslagsposterna reseersättningar och fiskeförsök m. m. samt ansett höjningen av posten laboratoriekostnader böra begränsas till 300 kronor. Vad angår posten underhåll av byggnader och dammar m. m. har statskontoret ej känt sig övertygat om att icke med den ifrågasatta reparationen av anstaltens byggnader i stort sett skulle kunna anstå ännu någon tid samt funnit sig för sin del icke kunna förorda större höjning av posten i fråga än till 2,000 kronor. I övrigt har ämbetsverket ej haft något att erinra mot *lantbruksstyrelsens* förslag.

*Departements-
chefen.*

Av budgetära skäl synes en sänkning av anslaget till 16,000 kronor böra vidtagas för nästa budgetår. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av *lantbruksstyrelsen* fastställa stat för anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 16,000.

[151.] **3. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 90,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen (statsliggaren sid. 657). Staten upptager för avlöningar 48,400 kronor och för omkostnader 41,600 kronor.

I skrivelse den 8 september 1939 har *svenska hydrografisk-biologiska kom-*

missionen hemställt om anslag för nästa budgetår *dels* för avlöningar med 60,788 kronor eller det högre belopp, som kunde föranledas av i skrivelsen ifrågasatt lönereglering, *dels ock* för omkostnader med 42,950 kronor. Av vad i skrivelsen anförts må här återgivas följande.

Avlöningar. Kommissionen hemställer om lönereglering för kommissionens befattningshavare i anslutning till härom framlagda förslag för ett vart av budgetåren 1935/36—1939/40. Den nu gjorda framställningen innebär i huvudsak, *att* förste assistenten vid kommissionens hydrografiska avdelning, förste och andre assistenterna vid biologiska avdelningen av havsfiskelaboratoriet samt laboratorn vid fiskeritekniska avdelningen av samma laboratorium skulle placeras såsom laboratorer i lönegrad Eo 26, *att* det vid havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning anställda laboratoriebiträdet skulle placeras i lönegraden Eo 21, *att* de båda hos kommissionen anställda vaktmästarna skulle placeras i lönegraden Eo 7, *samt att* det kvinnliga biträdet vid havsfiskelaboratoriet skulle placeras i lönegraden Eo 4. Vidare skulle det med befattningen såsom andre assistent vid hydrografiska avdelningen förenade arvodet bestämmas till 5,000 kronor för år, omfattande minst åtta tjänstgöringsmånader. Löneregleringen har även ansetts böra omfatta av kommissionen nu föreslagna nya befattningar. Sålunda föreslås en ny assistenttjänst å biologiska avdelningen placerad i lönegrad Eo 26, en assistenttjänst å hydrografiska avdelningen i lönegrad Eo 21 samt två nyorganiserade tjänster såsom laboratoriebiträde å den biologiska respektive den fiskeritekniska avdelningen i lönegrad Eo 4. I avvaktan å vidare åtgärd i löneregleringsfrågan har emellertid statförslaget för nästa budgetår upprättats med ledning av den för budgetåret 1939/40 fastställda löneställningen.

Den från denna utgångspunkt beräknade ökningen av avlöningskostnaderna med omkring 12,400 kronor beror på en höjning av posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 11,800 kronor samt uppförande under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal av en delpost å 600 kronor för vikariatsersättningar. Höjningen av *arvodesposten* föranledes av förslag om anställande vid hydrografiska avdelningen av en assistent med ett arvode av 4,000 kronor och vid havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning av en assistent (laborator) med ett arvode av 6,000 kronor, utbytande vid biologiska avdelningen av en extra assistent med ett arvode av 1,800 kronor mot ett laboratoriebiträde med ett arvode av 2,400 kronor samt förhöjning av arvodet till ett tekniskt biträde å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning med 1,200 kronor till 2,400 kronor. Å arvodena till de båda assistenterna skulle utgå dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder. Behovet av assistentbefattningen vid hydrografiska avdelningen har motiverats bland annat med att omfånget av de hydrografiska undersökningarna betydligt utökats och att särskilt det analytiska arbetet utvidgats med nya uppgifter avseende havsvattnets halt av näringssalter och dess kemiska reaktioner; dessa uppgifter krävde mikrometoder av högsta precision, vilka endast kunde anförtros åt en universitetsbildad assistent. Beträffande inrättandet av en assistentbefattning vid fiskeritekniska avdelningen framhålles, att arbetet vid avdelningen blivit alltmera omfattande såväl till följd av det starkt utvidgade internationella programmet för fiskeriundersökningar som på grund av uppkomsten av nya fiskeriproblem, vilka hade direkt anslutning till det praktiska fisket. Förslaget om utbytande av en extra assistent med sex månaders årlig tjänstgöring mot ett mindre kvalificerat laboratoriebiträde, som skulle anställas för helårstjänstgöring, har tillkommit bland annat med hänsyn till att be-

hovet av nämnda arbetskraft vore av stadigvarande art och att inom planktonforskningen förekomme ganska mycket arbete av mera manuell natur, som kunde utföras av person utan vetenskaplig utbildning. Vad slutligen angår förhöjningen av arvodet till det tekniska biträdet å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning, har denna föreslagits i syfte att mera definitivt ordna detta biträdes avlöningsförhållanden.

Då det varit förenat med olägenhet att icke kunna utse vikarier för de båda vaktmästarna samt för det kvinnliga skrivbiträdet å havsfiskelaboratoriet, har kommissionen föreslagit uppförande å staten av en särskild post för *vikariatsersättning* å 600 kronor.

Omkostnader. Den beräknade höjningen av omkostnaderna med 1,350 kronor beror å ena sidan på ökningar med sammanlagt 3,350 kronor och å andra sidan på minskningar med 2,000 kronor. Ökningar föreslås *dels* med 1,000 kronor å den för samtliga avdelningar gemensamma posten reseersättningar — beroende på att antalet ledamöter i kommissionen genom instruktionsändring (kungörelsen nr 589/1938) utökats med tre — *dels* med 250 kronor å posten övriga expenser vid havsfiskelaboratoriet, innefattande bland annat kostnader för bibliotek, *dels ock* — på grund av höjda priser å bränsle och drivmedel — med 500 kronor å posten bränsle och lyse vid hydrografiska avdelningen, 1,000 kronor å motsvarande post vid havsfiskelaboratoriet samt 300 kronor å posterna underhåll och drift av båtar vid hydrografiska avdelningen och vid havsfiskelaboratoriet. Minskingarna bero på att vissa engångsutgifter för innevarande budgetår sakna motsvarighet för nästa budgetår, varför posten underhåll av byggnader m. m. vid havsfiskelaboratoriet beräknas kunna nedsättas med 1,000 kronor till 2,300 kronor samt posten laboratoriekostnader vid biologiska avdelningen med enahanda belopp till 4,300 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 30 oktober 1939 anført i huvudsak följande.

I överensstämmelse med att statskontoret i åtskilliga andra fall understrukit angelägenheten av synnerlig återhållsamhet i fråga om inrättandet under nästa budgetår av nya ordinarie och icke-ordinarie tjänster, även där ett bifall till framställningen eljest kunde varit förtjänt av tillmötesgående, kan statskontoret icke nu förorda den ifrågasatta löneregleringen. Då någon utökning av kommissionens verksamhet i nuvarande tidsläge icke torde vara att förvänta, kan ämbetsverket vidare icke tillstyrka förslaget om anvisande av medel till avlönande av ytterligare två assistenter. Däremot har ämbetsverket icke något att erinra vare sig mot det av kommissionen ifrågasatta utbytet av den nuvarande extra assistenten å havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning mot ett laboratoriebiträde med helårstjänstgöring, eller mot det föreslagna årsarvodet åt sistnämnda biträde av 2,400 kronor, varå dyrtidstillägg icke skulle utgå. Beträffande arvodet till det å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning anställda tekniska biträdet bör detta visserligen höjas men ej med mera än 600 kronor eller alltså till 1,800 kronor. Vad slutligen angår kommissionens förslag om beredande av medel för vissa vikariatsersättningar, tillstyrker statskontoret, att anslagsposten till grundavlönningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal i sådant syfte uppräknas med 400 kronor.

Mot kommissionens beräkning av det för omkostnader erforderliga beloppet har statskontoret ej annat att erinra än att *dels* ökningen av posten till expenser vid havsfiskelaboratoriet torde kunna begränsas till 1,000 kronor för gäldande av ökade utgifter för bränsle och lyse, *dels ock* posten underhåll

av byggnader m. m. för havsfiskelaboratoriet synes böra minskas med ytterligare 400 kronor till 1,900 kronor med hänsyn till att för innevarande budgetår under posten inräknats engångsutgifter å 1,400 kronor.

Såsom statskontoret framhållit torde i nuvarande statsfinansiella läge nå- *Departements-*
gon lönereglering för hydrografisk-biologiska kommissionens tjänstemän *chefen.*
icke böra genomföras.

Vad härefter gäller de nu framlagda förslagen om ändrad personalsammansättning m. m., vilka påverka kostnaderna för avlöningar, kan jag av nyss angivna skäl icke heller i detta hänseende tillstyrka någon ökad medelsanvisning. För avlöningar vid kommissionen torde alltså böra beräknas oförändrat belopp av 48,400 kronor.

Av budgetära skäl nödgas jag vidare föreslå, att för bestridande av kommissionens omkostnader anvisas ett från 41,600 till 36,600 kronor nedsatt belopp. Av sistnämnda summa torde böra avses 4,300 kronor för samtliga avdelningar, 10,000 kronor för hydrografiska avdelningen, 19,100 kronor för havsfiskelaboratoriet samt 3,200 kronor för fyrskeppsobservationer. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa specificerad omkostnadsstat för kommissionen.

Vid bifall till vad sålunda förordats skulle under förevarande anslag för budgetåret 1940/41 tarvas en medelsanvisning av $(48,400 + 36,600 =)$ 85,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	kronor	35,700
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m. ...	kronor	11,860
b) Avlöningsförhöjningar		
m. m.	»	840
	»	12,700
	Summa kronor	48,400;

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar ..	kronor	4,300
2. Hydrografiska avdelningen	»	10,000

3. Havsfiskelaboratoriet	kronor 19,100
4. Fyrskpepsobservationer	» 3,200
Summa kronor 36,600;	

2) till *Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 85,000.

[152.] **4. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 67,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 659).

I skrivelse den 3 oktober 1939 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, hemställt om anvisande för nästa budgetår av 60,870 kronor till avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. *Lantbruksstyrelsen* har i skrivelser den 31 augusti och 2 oktober 1939 hemställt om anvisande för samma budgetår av 28,300 kronor till avlöningar vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen. Enligt myndigheternas beräkning skulle sålunda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till 89,170 kronor, innebärande en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 21,670 kronor, därav med 3,770 kronor för undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov och 17,900 kronor för undersökningsfartyget för fiskeriadministrationen. Rörande myndigheternas anslagsberäkning må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har utgått från att samtliga ombord anställda skola ha helårsanställning.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har höjts med 1,080 kronor till 20,580 kronor. Höjningen faller helt å delposten för grundbelopp, vilken upptagits med 19,430 kronor, och beror på att arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten och stewarten uppräknats — med respektive 300, 540 och 240 kronor till 4,800, 6,540 och 3,540 kronor — i anslutning till de nya löneavtal för handelsflottan, som trätt i kraft den 1 februari 1939. Härvid har fartyget Skagerak jämförts med handelsfartyg i 4:e storleksgruppen. Länsstyrelsen har i samband härmed gjort framställning i fråga om ändrade bestämmelser angående tjänstledighetsavdrag, vikariat och semester för den från grundavlöningsposten avlönade personalen.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har höjts med 1,040 kronor till 37,440 kronor. Av höjningen belöpa 590 kronor å delposten för grundavlöningar m. m., som upptagits med 36,090 kronor, och 450 kronor å delposten för avlöningsförhöjningar m. m., som upptagits med 1,350 kronor. Vid beräkningen av delposten för grundavlöningar m. m. har avdrag icke gjorts för befälhavaren åvilande tjänste- och familjepensionsavdrag, tillhopa 447 kronor. Höjningen av delposten för avlöningsförhöjningar m. m. beror på ökade medelsåtgång till följd av löneklassuppflyttning.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till berörda löneklassuppflyttning höjts med 150 kronor till 600 kronor.

Slutligen har i statförslaget upptagits en ny post avseende vikariatserättning under semester å 1,500 kronor.

Statens undersökningsfartyg för fiskeridministrativen (Eystrasalt). Under innevarande budgetår har detta fartyg beräknats kunna hållas igång omkring nio månader för fiskeundersökningar och för försöksvis anordnande av bogserings- och isbrytarhjälp till fiskarebefolkningen. Lantbruksstyrelsen, som erinrat om att Kungl. Maj:t den 28 oktober 1938 bemyndigat styrelsen att med anlitan av ifrågavarande fartyg under vintern 1938/39 anordna tillsyn över fisket i Öresund samt för nämnda ändamål anvisat ett belopp av högst 6,000 kronor, har ansett önskvärt, att dylik bevakningstjänst jämväl framdeles anordnas samt att för ändamålet erforderliga medel inräknas under förevarande anslag. Styrelsen har med hänsyn till omförmälda fiskeritillsyn i Öresund ansett det nödvändigt att utsträcka tiden för fartygets verksamhet till elva månader om året. Utgifterna för avlöning har beräknats för tolv månader, då enligt vad styrelsen framhållit en månad årligen åtgår för fartygets uppläggning på slip, målning, drivning m. m. och fartygets besättning härvid kan utföra åtskilligt arbete. Av samma anledning har sjöillägg åt befälhavaren beräknats för 360 dagar eller 80 dagar mera än under innevarande budgetår. För nästa budgetår har lantbruksstyrelsen vidare med användande av i nuvarande internationella läge tillämplade grund för krigsriskillägg till personal å handelsflottans fartyg i östersjöfart — vilka tillägg utgå efter 125 procent å månadslönen, dock å minst 250 kronor för månad — beräknat krigsriskillägg till befälhavaren och de tre besättningsmännen å Eystrasalt.

Anslagsposten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t — under vilken post upptagas avlöningsförmånerna till befälhavaren — skulle enligt lantbruksstyrelsens beräkningar uppföras med 8,325 kronor, eller alltså ett 4,425 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Delposten grundbelopp har för avveckling av nu utgående dyrtidstillägg höjts med 400 kronor till 2,900 kronor. Delposten sjöillägg har beräknats höjd med 400 kronor till 1,800 kronor. Slutligen har krigsriskillägg beräknats å grundarvodet med 3,625 kronor.

Från posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgår avlöning till en styrman, en motorman och en jungman med 250 kronor för månad till en var av de båda förstnämnda och 165 kronor för månad till jungmannen. Posten har i lantbruksstyrelsens förslag höjts med 13,475 kronor till 19,975 kronor. Av höjningen bero sammanlagt 1,800 kronor på den utsträckta seglationstiden och på att arvodet till styrmannen beräknats höjt till 275 kronor för månad med hänsyn till att den nuvarande styrmannen tjänstgjort på fartyget något mer än två år. Vidare ha krigsriskillägg till besättningsmännen för ett år beräknats till 11,625 kronor. Dessutom har posten höjts med 50 kronor för avrundning av avlöningsposternas slutsumma.

Statskontoret har den 15 november 1939 avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt därvid anfört i huvudsak följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. Statskontoret avstyrker den ifrågasatta ökningen av posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för förhöjning av arvodena till förste styrmannen, förste maskinisten och stewarten. Förste styrmannen åtnjuter i egenskap av radio-

telegrafist ett särskilt arvode å 100 kronor i månaden, vilket arvode med 25 kronor överstiger vad som för närvarande utgår till styrmanstelegrafist vid handelsflottan. I fråga om ökat arvode åt förste maskinisten framhöllo såväl allmänna civilförvaltningens som kommunikationsverkens lönenämnd i samband med ett av länsstyrelsen år 1936 framfört förslag om arvodesökning, att månadsarvodet av 500 kronor vore lämpligt avvägt med hänsyn till de löneförmåner, som tillkomme motsvarande och jämförbara befattningshavare å andra av staten ägda fartyg. Med hänsyn till att denna uppfattning godkännts av statsmakterna anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka höjningen. Beträffande den föreslagna höjningen av stewartens arvode med ett belopp motsvarande det månadstillägg, vartill enligt gällande avtal för handelsflottan stewart är berättigad, då 3 till 4 personer medfölja fartyget som »passagerare och gäster», vill statskontoret erinra att enligt nämnda avtal sådan ersättning icke utgår vare sig för i rederiet anställda tjänstemän, som i rederiets ärenden medfölja fartyget, eller för statstjänstemän, som använda sig av detsamma för tjänsteresor. Enligt vad ämbetsverket inhämtat äro de Skagerak medföljande vetenskapsmännen anställda hos svenska hydrografisk-biologiska kommissionen eller i vart fall statstjänstemän.

Beträffande posten *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* anser sig statskontoret — som tillstyrker att vissa bestämmelser meddelas med avseende å tjänstledighetsavdrag, vikariatersättning och semester åt personalen — icke kunna bilda sig någon säker uppfattning om storleken av det belopp, som kan erfordras för bestridande av ersättning åt vikarier under befattningshavares semester, samt ifrågasätter, huruvida det överhuvud taget är behöfligt att anvisa särskilda medel för ändamålet. För den händelse så skulle befinnas vara fallet, bör enligt ämbetsverkets mening en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost upptagas i avlöningsstaten.

Statskontoret erinrar i detta sammanhang — med anledning av att länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län i sitt anslagsäskande för nästa budgetår till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak inräknat 600 kronor till läkare och medicin under den i omkostnadsstaten ingående delposten till diverse och oförutsedda utgifter — att dylika kostnader icke böra bestridas från omkostnadsanslag samt att erforderliga medel för ändamålet böra inräknas i avlöningsstaten för statens fartyg för fiskeundersökningar.

Statens undersökningsfartyg för fiskeridministrationen. Statskontoret vill framhålla, att ämbetsverket icke äger möjlighet att uttala sig om den begärda anslagsökningen, i den mån densamma sammanhänger med den föreslagna längre tiden för fartygets utnyttjande. Ämbetsverket vill icke motsätta sig att krigsrisktillägg utgår till personalen å fartyget Eystrasalt men anser sådant tillägg endast böra utgå för den tid, varunder fartyget skall vara igång. Vidare kan ifrågasättas, huruvida icke procentsatsen för tilläggets beräkning bör sättas väsentligt lägre än den, som enligt under budgetåret 1940/41 gällande avtal kan komma att tillämpas för personal å handelsfartyg, vilka färdas å Östersjön och Kattegatt, med hänsyn till att fartyget Eystrasalt i regel uppehåller sig inom tremilsgränsen och dessutom i allmänhet ligger stilla nattetid. Statskontoret vill även erinra om att det avtal, som ligger till grund för lantbruksstyrelsens beräkning av för krigsrisktillägg erforderliga medel, numera delvis ersatts av en ny överenskommelse mellan Sveriges redareförening, å ena, samt svenska sjöfolksförbundet och svenska stewartföreningen, å andra sidan.

Beträffande posten *arvode, bestämt av Kungl. Maj:t*, anser statskontoret höjningen av grundbeloppet till befälhavaren för dyrtidstilläggets avveckling böra begränsas till 300 kronor, varjämte den nuvarande tjänstinnehavaren bör för budgetåret 1940/41 tillerkännas ett personligt arvo-

destilllägg, motsvarande skillnaden mellan vad han kommer att uppbära i avlöning den 30 juni 1940 och honom efter nämnda dag tillkommande arvode. Ämbetsverket ifrågasätter vidare, huruvida icke det till befälhavaren utgående sjöstillägget bör åtnjutas allenast under den tid, fartyget är i gång, och det för sådant tillägg beräknade beloppet i motsvarande mån reduceras.

Vidkommande slutligen posten *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* kan statskontoret icke finna den motivering, som anförts till stöd för förslaget om förhöjt arvode till styrmannen, tillräckligt bärande och avstyrker därför bifall till denna hemställan.

Vad först angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov kan jag på av statskontoret anförda skäl icke tillstyrka någon ökning av posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för att bereda förhöjda arvoden åt viss från posten avlönad personal. Däremot har jag icke något att erinra mot att posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal i enlighet med länsstyrelsens förslag höjes med 450 eller i runt tal 500 kronor till 1,400 kronor. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande beräkningen av rörligt tillägg för nästa budgetår torde vidare anslagsposten för sådant tillägg böra höjas med 200 kronor till 650 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskerieradministrationen har av lantbruksstyrelsen beräknats till 28,300 kronor, innebärande en höjning i förhållande till innevarande budgetår med icke mindre än 17,900 kronor. En mindre del av höjningen har beräknats för att möjliggöra förhöjning av arvodet till styrmannen å fartyget. Lika med statskontoret finner jag icke tillräcklig anledning föreligga att nu vidtaga en dylik åtgärd och avstyrker därför, att medelsbehovet uppräknas i nämnda syfte. Den största delen av höjningen beror på förslag om beredande av krigsrisktillägg enligt vissa beräkningsgrunder till personalen å fartyget samt om utsträckning av seglationstiden.

Då kostnader för krigsrisktillägg icke lära kunna undvikas, därest ifrågasvarande fartyg skola hållas igång — dylika kostnader torde kunna förutses uppkomma även för undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov — har jag intet att erinra mot att krigsrisktillägg får utgå under fartygens seglationstider under nästa budgetår. Svårigheten under nuvarande förhållanden att förutse utvecklingen på sjöfartsområdet synes mig emellertid motivera en sådan anordning, att grunderna för krigsrisktillägget icke nu fastställas utan att det får ankomma på Kungl. Maj:t att senare efter särskild framställning besluta i ämnet. Med hänsyn härtill och då jag anser det påkallat av den nuvarande budgetsituationen, att fartygens seglationstider så begränsas, att den för innevarande budgetår fastställda utgiftsramen trots införandet av rätt till krigsrisktillägg icke överskrides, finner jag mig icke böra tillstyrka någon höjning av anslaget med hänsyn till sådant tillägg. Däremot synas vissa ändringar i övrigt beträffande avlöningsstaten för statens

fartyg för fiskeundersökningar bära vidtagas. Sålunda torde den under statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov uppförda posten å 750 kronor till särskild löneförmån till extra ordinarie tjänsteman provisoriskt bära förändras till en med samma belopp förslagsvis upptagen post till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, avsedd jämväl för krigsrisktillägg. Vidare torde den under statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen uppförda posten å 1,400 kronor till sjötillägg provisoriskt bära utbytas mot en till samma belopp förslagsvis uppförd post till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, från vilken skulle bestridas kostnaderna för såväl sjötillägg som krigsrisktillägg.

Några ändringar i förhållande till beräkningen av medelsbehovet för innevarande budgetår utöver vad jag nu förordat kan jag icke tillstyrka. Jag förordar alltså, att för avlöningar till personal vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov beräknas $(57,100 + 500 + 200 =)$ 57,800 kronor samt för avlöningar till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen 10,400 kronor. Anslaget till avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med $(57,800 + 10,400 =)$ 68,200 kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a) Grundbeloppkronor 18,350
 - b) Personligt arvodestillägg . . . » 1,150 kronor 19,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a) Grundavlöningar m. m.,
förslagsvis . kronor 35,500
 - b) Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis . . . » 1,400 » 36,900

3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	kronor	650
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	750 kronor 57,800

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	2,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordi- narie personal, <i>förslagsvis</i> ..	»	6,500
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	1,400 kronor 10,400
Summa kronor		68,200;

2) till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar*
för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsan-*
slag av kronor 68,200.

[153.] **5. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 84,300 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagens användning hänvisas till statsliggaren sid. 660.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt *lantbruksstyrelsen* ha i sina under föregående punkt omförmälda skrivelser gjort framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41. Enligt myndigheternas beräkning skulle anslagsbehovet för nästa budgetår stiga med 17,500 kronor till 101,800 kronor. Å ena sidan ha sålunda underhålls- och driftkostnaderna för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov beräknats ökade med 17,700 kronor till 89,000 kronor samt motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadміністраtionen med 2,800 kronor till 12,800 kronor. Å andra sidan bortfaller en engångsutgift för innevarande budgetår av 3,000 kronor för inköp av en strömmättningsapparat för förstnämnda fartyg. Angående myndigheternas beräkning av medelsbehovet må nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Beräkningarna äro utförda med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 11 månader men att personalen sysselsättes ombord under hela budgetåret, dock med åtnjutande av vederbörlig semester. Följande poster ha höjts, nämligen proviant med 630 kronor till 16,810 kronor, bränn- och smörjolja med 15,050 kronor till 40,000 kronor, ersättning av försliten undersökningsmateriel med 3,100 kronor till 8,975 kronor samt diverse och oförutsedda utgifter — under vilken post 600 kronor avsetts för läkare och medicin — med 45 kronor till 12,200 kronor. Den

största höjningen eller den å posten för bränn- och smörjolja har beräknats under förutsättning av starkt stegrade priser. Därest de priser komma att gälla, vilka tillämpats under augusti 1939, skulle posten i stället kunnat nedsättas med 800 kronor till 24,150 kronor. Under posten ersättning för försliten undersökningsmateriel ha inräknats, förutom kostnader för årligen återkommande ersättning av materiel, 3,600 kronor för ersättande av starkt försliten wire. Länsstyrelsen föreslår vidare upptagande för nästa budgetår av 1,575 kronor till övrig nyanskaffning, nämligen dels tillhopa 840 kronor för komplettering av laboratorieutrustningen med en vindmätare och en paulinbarometer och dels 735 kronor för anskaffande av en jolle med större sjövärdighet än den nu befintliga. Då i det föregående angivna kostnadsökningar å $(630 + 15,050 + 3,100 + 45 + 1,575 =)$ 20,400 kronor delvis motvägas av att posten underhåll och utrustning minskats med 2,700 kronor till 9,440 kronor, skulle sålunda det totala anslagsbehovet för ifrågakvarande ändamål höjas med 17,700 kronor.

Statens undersökningsfartyg för fiskeridistributionen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har beräknat posten fotogen och andra förbrukningsartiklar höjd med 5,175 kronor till 8,800 kronor med hänsyn såväl till förväntad fördyring av priset på motorolja som därtill, att fartyget ifrågasättes skola hållas igång under 11 månader av nästa budgetår. Vidare har posten diverse utgifter höjts med 125 kronor till 400 kronor. Å andra sidan har posten vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m. minskats från 5,100 till 2,600 kronor eller alltså med 2,500 kronor, motsvarande ett för innevarande budgetår under posten inräknat belopp till förhyrdning av fartyget. Några större reparationer eller kompletteringar av utrustningen ha nämligen icke ansetts erforderliga för nästa budgetår. Anslagsbehovet för ifrågakvarande ändamål skulle alltså höjas med $(5,175 + 125 - 2,500 =)$ 2,800 kronor.

Statskontoret har i sitt under föregående punkt omförmälda utlåtande anført, att det belopp av 600 kronor för läkare och medicin, som inräknats i posten diverse och oförutsedda utgifter för fartyget Skagerak, borde utgå och för ändamålet erforderliga medel i stället inräknas i avlöningsstaten för statens fartyg för fiskeundersökningar.

Departementsschefen.

Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget kan jag icke tillstyrka någon höjning för nästa budgetår av ifrågakvarande anslag. På motsvarande sätt som jag under nästföregående punkt förordat rörande kostnader för avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar torde även de stegringar av vissa utgiftsposter under ifrågakvarande anslag, vilka visa sig ofrånkomliga, därest fartygen skola hållas igång, böra — i den mån de icke kunna motvägas genom besparingar å andra poster — föranleda en sådan begränsning av fartygens seglationstider och ändrad planläggning i övrigt av ifrågakvarande verksamhet, att utgiftsramen för innevarande budgetår icke överskrides. I enlighet härmed torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår, allenast minskat med det i nuvarande anslag ingående beloppet å 3,000 kronor för inköp av en strömmättningsapparat, eller alltså med $(84,300 - 3,000 =)$ 81,300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 81,300.

[154.] 6. *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Särskilda omkostnader, reservationsanslag.* För anskaffande av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov anvisades för budgetåret 1933/34 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reservationsanslag av 650,000 kronor (prop. nr 129; R. skr. 353). Ett dylikt fartyg, benämnt Skagerak, levererades 1935 och har sedan dess varit i bruk. Då nettoutgiften å anslaget under budgetåren 1933/34—1936/37 utgjorde sammanlagt allenast 611,971 kronor 24 öre, omfördes vid utgången av sistnämnda budgetår det återstående anslagsbeloppet, 38,028 kronor 76 öre, till inkomsttitel för i anspråk tagna reservationer.

I skrivelse den 25 oktober 1939 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett anslag av 38,000 kronor för täckande av vissa resterande kostnader i samband med anskaffningen av fartyget Skagerak. I skrivelsen anföres i huvudsak följande.

Till följd av att leveransen av fartyget icke i sin helhet kunnat av länsstyrelsen godkännas före bortfallandet av det för budgetåret 1933/34 beviljade anslaget, har länsstyrelsen icke blivit i tillfälle att från anslaget bestrida samtliga med fartygsanskaffningen stående kostnader. För gäldande av vissa av de resterande kostnaderna har länsstyrelsen numera å förskottstitel disponerat tillhoppa 20,768 kronor, därav 18,768 kronor för utbetalning av ersättning till leverantören och 2,000 kronor för arvode till sakkunnig kontrollant rörande fartygsmaskineriet. Härutöver kvarstår ogulden en skuld till leverantören å sammanlagt 7,144 kronor, vilken skuld är förfallen till betalning i och med maskineriets godkännande. Slutligen kunna kostnaderna för anskaffning av viss undersökningsmateriel, varmed fått anstå i avbidan på det slutliga godkännandet av Skageraks maskineri, beräknas till lägst 10,000 kronor. De sammanlagda resterande kostnaderna i samband med fartygsanskaffningen uppgå sålunda till $(20,768 + 7,144 + 10,000 =)$ i runt tal 38,000 kronor.

I enlighet med länsstyrelsens hemställan torde för budgetåret 1940/41 *Departements- chefen.* böra anvisas ett belopp av $(20,768 + 7,144 =)$ i runt tal 28,000 kronor till täckande av vissa resterande kostnader i samband med anskaffningen av fartyget Skagerak. Däremot synes med anvisande av medel för anskaffande av viss undersökningsmateriel, kostnadsberäknad till 10,000 kronor, kunna anstå tills vidare. Nyssnämnda belopp å 28,000 kronor, vilket bör uppföras i form av reservationsanslag, torde böra benämnas »Statens fartyg för fiskeundersökningar: Särskilda omkostnader». Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Särskilda omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 28,000.

[155.] **7. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 137,700 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 661.

Föreningen Sveriges länsfiskeritjänstemän har i en den 3 juni 1939 dagtecknad framställning hemställt, att nu utgående statsbidrag till hos hushållningssällskap anställd fiskeritjänstemans avlöning måtte höjas med 500 kronor till 2,300 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 2 oktober 1939 tillstyrkt den av föreningen begärda löneförbättringen, vilken skulle medföra en ökning med 16,000 kronor till 92,500 kronor av det för fiskeritjänstemännens löner och resor avsedda beloppet. I övrigt har lantbruksstyrelsen föreslagit, att i likhet med vad för innevarande budgetår gäller av anslaget 12,000 kronor måtte utgå till hushållningssällskap, landsting eller annan ortskorporation såsom bidrag till insamlande beträffande saltsjöfisket av primäruppgifter för fiskeristatistik samt 33,500 kronor till hushållningssällskap eller landsting såsom bidrag till fiskets befrämjande i övrigt i de särskilda orterna. Det belopp av anslaget, som avsetts till skärpt fiskeritillsyn vid Göteborgs och Bohus samt Hallands och Malmöhus läns kuster, har lantbruksstyrelsen ansett kunna sänkas med 4,250 kronor från det för innevarande budgetår för detta ändamål avsedda beloppet 15,700 till 11,450 kronor. Lantbruksstyrelsen har härvid framhållit, att styrelsen under anslagen till statens fartyg för fiskeundersökningar äskat erforderliga medel till täckande av kostnaderna för förstärkt tillsyn över fisket i Öresund med fiskeriadministrationens fartyg Eysstrasalt, vilka kostnader under löpande budgetår bestridas från nu ifrågasvarande anslag. Lantbruksstyrelsens förslag utmynnar i en hemställan om en medelsanvisning för nästa budgetår av 149,500 kronor.

Sedermåra ha *statistiska centralbyrån* och *lantbruksstyrelsen* i gemensam skrivelse den 9 november 1939 framlagt av Kungl. Maj:t genom beslut den 3 november 1938 anbefalld utredning angående ett av 1935 års fiskeriutredning avgivet förslag avseende viss omläggning av insamlandet av primäruppgifter till fiskeristatistiken m. m. Ämbetsverken föreslå, att för åstadkommande av en utvidgning och förbättring av nämnda statistik — vilket betecknats såsom i hög grad angeläget särskilt i tider, då svårigheter för folkförsörjningen kunde uppstå — ett ytterligare belopp av 19,000 kronor måtte anvisas under ifrågasvarande anslag för nästa budgetår. Av sagda belopp avses dels 8,800 kronor för insamlande efter delvis omlagd plan och utan bidrag av medel från hushållningssällskap eller annan ortskorporation av dylika uppgifter inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, dels 1,500 kronor för sådant insamlande ävenledes utan bidrag från hushållningssällskap eller annan ortskorporation av uppgifter rörande fisket i Väneren, Vättern, Mälaren och

Hjälmarens, dels ock 8,700 kronor för insamlande med bidrag, motsvarande minst en fjärdedel av kostnaderna för verksamheten, från vederbörande hushållningssällskap eller annan ortskorporation av statistiska primäruppgifter rörande fisket i vissa andra viktigare sjöar och älvar ävensom rörande fiskdammhushållning. Nämnas må även, att den av ämbetsverken föreslagna utvidgningen av statistiken över sötvattensfisket beräknats komma att medföra behov av viss förstärkning av statistiska centralbyråns arbetskrafter.

Den ifrågasatta höjningen av bidragen till fiskeritjänstemännens löner anser jag för närvarande icke böra genomföras. Frågan om dessa tjänstemäns löner torde få anstå i avbidan på den allmänna översyn över hushållningssällskapens befattningshavares löneförhållanden, som kan bli en följd av på detta område pågående utredning. Ej heller är jag nu beredd att förorda framläggande för riksdagen av förslag avseende en omorganisation av statistiken över såväl saltsjö- som sötvattensfisket. Vad angår lantbruksstyrelsens härutöver gjorda anslagsäskanden torde med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge det för bidrag till fiskets befrämjande i övrigt i de särskilda orterna avsedda beloppet å 33,500 kronor böra nedsättas med 8,500 kronor till 25,000 kronor. Ifrågavarande anslag skulle vid bifall till vad lantbruksstyrelsen i övrigt föreslagit för nästa budgetår behöva uppföras med (137,700 — 4,250 — 8,500 =) i runt tal 125,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 125,000.

[156.] 8. **Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110,000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 662.

I skrivelse den 5 augusti 1939 har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* anhållit att för budgetåret 1940/41 komma i åtnjutande av ett statsanslag av 23,925 kronor, därav 15,550 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet samt 8,375 kronor till dess upplysningsverksamhet. För sistnämnda ändamål hade, framhåller föreningsstyrelsen, hittills utgått vartannat år 10,000 kronor och vartannat 6,750 kronor. Av flera anledningar vore det emellertid lämpligare, att samma belopp erhöles varje år. Detta belopp föreslås av styrelsen skola bestämmas till 8,375 kronor eller medeltalet av tidigare under två på varandra följande år beviljade bidrag.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1939 hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 108,500 kronor. Därvid har styrelsen, som jämväl haft att yttra sig över södra Sveriges fiskeriförenings framställning, förklarat sig vilja helt biträda denna. Däremot har

lantbruksstyrelsen icke ansett sig kunna tillstyrka en hemställan från svenska ostkustfiskarnas centralförbund om ett från 12,000 kronor till 15,000 kronor förhöjt statsbidrag för nästa budgetår. I övrigt har icke ifrågasatts någon ändring i fråga om vare sig anslagets belopp eller disposition.

*Departements-
chefen.*

I likhet med lantbruksstyrelsen vill jag förorda av södra Sveriges fiskeriförening begärd omläggning av bidragstilldelningen till föreningen, vilket skulle medföra att föreningen för nästa budgetår bör komma i åtnjutande av ett sammanlagt statsbidrag av 23,925 kronor. Någon ökning av nuvarande bidrag å 12,000 kronor till svenska ostkustfiskarnas centralförbund anser jag i anslutning till vad lantbruksstyrelsen uttalat icke böra ske. Vad angår det belopp, som enligt grunderna för anslagets disposition står till Kungl. Maj:ts förfogande — för innevarande budgetår 67,450 kronor — torde detta belopp kunna nedsättas med i runt tal 18,500 kronor till 49,000 kronor. Under förutsättning av oförändrad medelsanvisning av 5,000 kronor till kontrollverksamheten över beredningen och handeln med salt strömming skulle förevarande anslag för nästa budgetår komma att uppgå till $(23,925 + 12,000 + 49,000 + 5,000 =)$ i runt tal 90,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för
budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 90,000.

[157.] **Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.** För befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten anvisades för budgetåren 1935/36 och 1937/38 reservationsanslag å respektive 29,000 och 25,000 kronor. Anslaget, som vid 1938 års riksdag förändrades till obetecknat anslag, benämnt »Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten», uppfördes för budgetåret 1938/39 med 8,000 kronor. Behållningen å reservationsanslaget uppdebiterades på fonden. För innevarande budgetår har ej anvisats något anslag för ändamålet. Bestämmelser rörande den med anlitande av fonden bedrivna understödsverksamheten äro meddelade i kungörelsen den 5 juni 1931 (nr 214), ändrad genom kungörelsen nr 574/1937.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av 30,000 kronor för ifrågavarande ändamål. Därvid har styrelsen meddelat, att under innevarande budgetår från fonden utbetalats understödslån till ett sammanlagt belopp av 19,894 kronor samt att behållningen å fonden per den 30 juni 1939 uppgick till 20,768 kronor. Enligt styrelsens mening komme sagda behållning att vara i det närmaste förbrukad vid utgången av budgetåret 1939/40.

Till följd av de efter avlåtandet av lantbruksstyrelsens anslagsframställning inträdda förhållandena ha möjligheterna att bedriva fiske på avlägsna fiskevatten så avsevärt försvårats, att jag icke anser mig höra tillstyrka, att medel äskas av 1940 års riksdag för fortsättande av ifrågavarande understödsverksamhet. Departements-
chefen.

[158.] **Premier för deltagande i sillfiske vid Island.** För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 664.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Därvid har styrelsen utgått från att den sammanlagda sillfångsten under 1940 komme att uppgå till inemot 25,000 tunnor samt från att premien per tunna saltad eller kryddad sill i genomsnitt utgjorde ungefär två kronor.

Sedermera har lantbruksstyrelsen i remissutlåtande den 12 september 1939 tillstyrkt en framställning från *svenska västkustfiskarnas centralförbund*, vari föreslagits att ifrågavarande premiering måtte utsträckas till att omfatta även sill, som fångats under sommaren och hösten i Skagerak och Nordsjön och som saltats eller kryddats ombord på fiskebåtarna. Styrelsen har framhållit, att under nämnda tid bedreves, särskilt i Skagerak, ett trålfiske efter sill, som på grund av sin goda kvalitet vore i hög grad lämpad för saltning. Då Sverige måste importera stora mängder av salt sill, har styrelsen ansett, att staten borde uppmuntra fiskarena att salta sillen ombord för ilandföring i svensk hamn. Styrelsen har beräknat, att den förordade utvidgningen av premieringen komme att medföra en kostnadsökning av omkring 5,000 kronor för budgetåret 1940/41 under förutsättning att premierna fastställdes att utgå efter i stort sett nu gällande grunder, samt med hänsyn härtill hemställt om en anslagsanvisning för sagda budgetår av 55,000 kronor till premier för saltning och kryddning av sill under fiske.

Under nu rådande förhållanden torde möjligheterna att bedriva ifrågavarande fiske vara små. Medel för ändamålet torde därför icke behöva äskas av 1940 års riksdag. Departements-
chefen.

[159.] **9. Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m., förslagsanslag.** För budgetåret 1939/40 är för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 180,000 kronor. Av anslaget beräknades 20,000 kronor till kostnader för statens fiskenämnd, 150,000 kronor för utbetalande av prisutjämningsbidrag inom producentföreningarnas områden samt 10,000 kronor för administrationskostnader i samband med eventuell prisreglering utmed Skånes syd- och ostkust samt Blekinges kust. Beträffande bestämmelser rörande ifrågavarande bidragsverksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 664.

I skrivelse den 21 augusti 1939 har *statens fiskenämd* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 190,000 kronor förhöjt belopp. Højningen hänför sig helt till kostnader för utbetalande av prisutjämningsbidrag. På grundval av det föreliggande resultatet av prisregleringen under första halvåret 1939 har nämnden sålunda beräknat medelsbehovet för utbetalande av prisutjämningsbidrag under budgetåret 1940/41 till 160,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till att den totala medelsåtgången under anslaget för budgetåret 1938/39 uppgick till allenast omkring 125,000 kronor torde det vara tillräckligt, därest anslagsanvisningen för nästa budgetår bestämmes till samma belopp som för innevarande budgetår eller 180,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förelagsanslag* av kronor 180,000.

[160.] **10. Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförening, förelagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 28,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1939 fastställt stat för den särskilt förordnade tillsynsmyndighetens verksamhet. Beträffande såväl sagda stat som gällande bestämmelser rörande ifrågavarande tillsyn hänvisas till statsliggaren sid. 665.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* erinrat om att de med anslaget avsedda åtgärderna vore av provisorisk karaktär i avbidan på slutförandet av den utredning, som genom särskilt tillkallade sakkunniga påginge angående åtgärder för att förhindra förening av vatten och luft, samt genomförandet av därav föranledda förslag. Då enligt vad styrelsen inhämtat utredningen icke torde kunna slutföras inom sådan tid, att förslag i ämnet kunde föreläggas 1940 års riksdag, har styrelsen ansett, att anslag för ifrågavarande tillsynsverksamhet borde äskas jämväl för budgetåret 1940/41. Anslaget har emellertid föreslagits höjt med 2,100 kronor till 30,100 kronor. Beträffande beräkningen av medelsbehovet må framhållas följande.

Såsom tillsynsmyndighet har sedan den 1 juli 1937 varit förordnad extra ordinarie laboratorn vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket S. A. Vallin. Därest Vallin tjänstgjort i sin laboratorsbefattning, skulle han ha uppburit en nettolön å i runt tal 10,630 kronor för år (lönegrad Eo 26: 27) medan hans löneförmåner såsom tillsynsmyndighet utgöra 11,300 kronor eller, sedan pensionsavdragen frånräknats, 10,691 kronor för år. Lantbruksstyrelsen har funnit Vallins tjänstgöring såsom tillsynsmyndighet vara av den betydelse och uppgifterna så maktpåliggande, att det måste anses skäligt, att Vallin härvid komme i åtnjutande av en avlöning, som avsevärt överstege vad han skulle ha uppburit vid tjänstgöring såsom laborator. På grund härav har styrelsen föreslagit, att Vallin måtte komma i åtnjutande av ett arvode å 12,300 kronor.

Till en assistent hos tillsynsmyndigheten utgår för närvarande ett årsarvode av 4,800 kronor, vilket avsetts skola motsvara avlöning enligt 17 löneklassen i den för extra ordinarie tjänstemän tidigare gällande löneplanen. Med hänsyn till den löneförhöjning, som kommit extra ordinarie tjänstemän till del från och med den 1 juli 1939, har lantbruksstyrelsen ansett sig böra förorda en höjning av förevarande arvode med 300 kronor till 5,100 kronor.

Genom de sålunda ifrågasatta arvodeshöjningarna har anslagsposten arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats höjd med 1,300 kronor till 17,400 kronor.

Lantbruksstyrelsen har vidare föreslagit, att anslagsposten till expenser, för närvarande uppförd med 2,200 kronor, måtte höjas med 800 kronor, därav 500 kronor till inköp av litteratur och laboratorieapparater samt 300 kronor till ersättning för städning av de utav tillsynsmyndigheten disponerade lokalerna.

Övriga anslagsposter — avseende avlöning till övrig icke-ordinarie personal samt reseersättningar — ha av lantbruksstyrelsen ansetts böra upptagas med oförändrade belopp av 3,700 respektive 6,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 25 oktober 1939 förordat en förhöjning av arvodet till den nuvarande tillsynsmyndigheten med 700 kronor till 12,000 kronor. Assistentens arvode har ansetts böra bestämmas till 5,000 kronor. Vad angår omkostnaderna för tillsynsmyndigheten har statskontoret funnit sig i rådande krisläge icke kunna förorda annan höjning av anslagsposten till expenser än för beredande av medel till städning.

Då tidpunkten för slutförandet av den i det föregående omförmälda utredningen ännu ej kan överblickas, torde förevarande provisoriska tillsynsverksamhet böra bibehållas även under nästa budgetår. Vad angår de av lantbruksstyrelsen föreslagna anslagshöjningarna för ändamålet anser jag mig endast böra tillstyrka, att arvodet åt tillsynsmyndigheten för nästa budgetår höjes med 700 kronor till 12,000 kronor. Utan att ifrågavarande verksamhet därigenom förorsakas några större olägenheter torde minskningar kunna ske å posten avlöning till övrig icke-ordinarie personal med 500 kronor till 3,200 kronor och å posten reseersättningar med 300 kronor till 5,700 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle ifrågavarande anslag för budgetåret 1940/41 behöva uppföras med $(28,000 + 700 - 500 - 300 =)$ 27,900 kronor. Stat för tillsynsmyndighetens verksamhet synes böra underställas riksdagen för godkännande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande stat för tillsynsmyndighetens verksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t kronor 16,800
2. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal » 3,200

Summa kronor 20,000.

Departements-
chefen.

O m k o s t n a d e r.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	 kronor	5,700
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	 »	2,200
Summa kronor		7,900;

2) till *Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 27,900.

[161.] **Omplantering av rödspätta.** För ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1938/39 anvisats ett reservationsanslag av 10,000 kronor. På grund av beräknad reservation har för innevarande budgetår icke uppförts något belopp för ändamålet. Rörande anslagets tillkomst och ändamål hänvisas till IX H. T. 1937 sid. 320.

I skrivelse den 2 oktober 1939 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning från Malmöhus läns havsfiskeförening om bidrag för utplantering av rödspätteyngel i Öresund, hemställt, att till omplantering av rödspätta måtte för nästa budgetår anvisas 7,000 kronor. Härvid har *lantbruksstyrelsen* beräknat, att ifrågavarande verksamhet under år 1941 skulle kunna hållas inom en kostnadsram av 10,000 å 11,000 kronor samt att för ändamålet skulle kunna disponeras en reservation av 4,000 kronor å tidigare anvisade anslag.

*Departements-
chefen.*

I nuvarande läge kan jag icke tillstyrka, att några medel för detta ändamål äskas av 1940 års riksdag.

[162.] **11. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 150,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 666.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Med biträdande av *lantbruksstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 150,000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[163.] **12. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 302. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1938/39 utgjort respektive 21,790, 59,435 och 33,753 kronor.

Jämväl för nästa budgetår torde erfordras anslag av statsmedel för ifrå- *Departements-*
gavarande ändamål. Med hänsyn till medelsåtgångens starka variation från *chefen.*
år till år är det svårt att nu bedöma, vilka anspråk som under budgetåret 1940/41 kunna komma att ställas på anslaget. Under dylika omständigheter vill jag förorda, att anslaget bibehålles vid nuvarande belopp, 25,000 kronor.
Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt*
m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett för-
slagsanslag av kronor 25,000.

[164.] **13. Understöd åt fiskare, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 666.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I enlighet med *lantbruksstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t *Departements-*
måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Understöd åt fiskare* för budgetåret 1940/41 anvisa
ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[165.] **Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.** Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 25,000 kronor. För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken fond kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gälla i propositionen nr 77/1935 angivna av riksdagen godkända grunder.

Sedan jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 januari 1938 tillkallat en särskild utredningsman för utredning rörande frågan om försäkring av fiskredskap, har utredningsmannen den 21 december 1938 avgivit förslag i ämnet. I förslaget har förordats en på frivillig anslutning grundad fiskredskapsförsäkring med statsbidrag. Försäkringen skulle meddelas av ömsesidiga försäkringsföreningar med verksamhetsområde i regel omfattande ett län. Försäkringsföreningarna ha ansetts böra erhålla statsbidrag

efter vissa angivna grunder såväl till premierna som till skadeersättningarna inom redskapsförsäkringen. De årliga kostnaderna för staten för den föreslagna verksamheten ha beräknats ej komma att överstiga 200,000 kronor. I åtskilliga av de över förslaget avgivna remissyttrandena har framhållits, att det torde bli svårt att utöva effektiv kontroll över försäkringen och förhindra missbruk av densamma. Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 13 februari 1939 ifrågasatt, huruvida det icke vore lämpligare att utvidga den nuvarande understödsverksamheten på området. Sålunda skulle enligt styrelsens mening bland annat understöd i form av bidrag och lån kunna tilldelas icke endast den som genom redskapsförlust råkat i nödställd belägenhet utan även den som på grund av dylik förlust överhuvudtaget kommit i verkligt behov av hjälp för att kunna fortsätta med sin näring. Styrelsen har beräknat det årliga medelsbehovet för en sålunda utvidgad understödsverksamhet till 100,000 kronor för de direkta bidragen och 125,000 kronor för lånen.

I anledning av vad i omförmälda remissyttranden anförts har utredningsmannen den 25 oktober 1939 avgivit ett i vissa avseenden omarbetat förslag i ämnet, vari ifrågasättes, förutom anordnandet av fiskredskapsförsäkring med statsbidrag, fortsatt understödsverksamhet i vissa fall från statens sida vid förlust av eller skada å fiskredskap. Det omarbetade förslaget har remitterats till vissa myndigheter och sammanslutningar för yttrande.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* beträffande ifrågavarande anslag anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1938/39 — för vilket budgetår anslagsanvisningen för detta ändamål uppgick till 326,000 kronor, därav å tilläggsstat 300,000 kronor — utbetalades i direkta understöd utan återbetalningsskyldighet till fiskare 119,644 kronor, därav 102,895 kronor som ersättning för skada å eller förlust av huvudsakligen bottengarn i Skåne och Blekinge, förorsakade av svåra stormar hösten 1938. Vid ingången av innevarande budgetår utgjorde alltså behållningen å anslaget 206,356 kronor. Sagda behållning synes vara så stor, att medelsbehovet därigenom torde kunna fyllas även under budgetåret 1940/41 utan att ytterligare medel anvisas. Detta gäller vare sig verksamheten för nästa budgetår kommer att bedrivas på hittillsvarande sätt eller i den utvidgade form lantbruksstyrelsen ifrågasatt i yttrande den 13 februari 1939 över av särskild utredningsman avgivet förslag rörande fiskredskapsförsäkring.

*Departements-
chefen.*

Beredningen av omförmälda ärende angående fiskredskapsförsäkring med statsbidrag pågår inom departementet. Något förslag i ämnet torde emellertid icke komma att föreläggas 1940 års riksdag. På grund härav vill jag förorda, att den med anlitande av ifrågavarande anslag samt statens fiskredskapslånefond bedrivna understödsverksamheten får fortgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. I enlighet med vad lantbruksstyrelsen anfört torde något nytt anslag för bidragsverksamheten icke behöva äskas av 1940 års riksdag. Jag har emellertid här velat giva riksdagen tillfälle att taga del av vad i ärendet förekommit.

[166.] **14. Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 500,000 kronor. Från anslaget utlämnas, i enlighet med de bestämmelser Kungl. Maj:t utfärdar för varje särskilt fall, bidrag för åstadkommande av prisreglering av fisk ävensom för andra åtgärder till fiskavsättningens främjande.

I skrivelse den 31 augusti 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 800,000 kronor. Härvid har *styrelsen* bland annat framhållit, att Kungl. Maj:t under budgetåret 1938/39 enbart för åstadkommande av prisreglering av fisk på västkusten ställt 613,000 kronor till förfogande.

För innevarande budgetår ha intill den 1 december 1939 i bidrag beviljats omkring 190,000 kronor från detta anslag. Härav framgår, att efterfrågan å de från anslaget utgående statsbidragen alltjämt är mycket stor. Ehuru ifrågavarande bidragsverksamhet otvivelaktigt är till stort gagn för fiskerinäringen kan jag dock med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget icke tillstyrka någon förhöjning av anslagsanvisningen för budgetåret 1940/41. Även för sagda budgetår torde alltså böra upptagas ett anslag av 500,000 kronor. Av anslaget torde, enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, erforderligt belopp få tagas i anspråk jämväl för bestridande av kostnader för stödjande av organisationsarbetet bland fiskarena.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500,000.

[167.] **15. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationsanslag av 37,000 kronor. Härav ha 5,655 kronor avsetts för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. samt 31,345 kronor för nyanläggning av en fyr, en lys- och ljudboj samt ett kummel.

I skrivelse den 2 oktober 1939 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas 32,100 kronor. *Styrelsen* anför härvid i fråga om inrättande av nya sjösäkerhetsanstalter i hudsak följande.

Norrfjärdens fiskareförening har anhållit om bidrag med 200 kronor för uppsättande av en fyr lanterna å en av holmarna vid inloppet till Norrfjärdens fiskeläge i Gnarps socken av Gävleborgs län samt med 100 kronor för lanternans underhåll och drift. Såväl lotsstyrelsen som *lantbruksstyrelsen* tillstyrka framställningen.

Sven Andersson i Bokö m. fl. ha gjort framställning om anläggande av en fyr på lämplig plats utanför Bokö i Gryts socken av Östergötlands län. Lotsstyrelsen har föreslagit, att frågan härom tills vidare finge vila, när lots-

verket hade för avsikt att inom den närmaste tiden låta uppföra en eller flera fyrar inom ifrågavarande område, vilka torde bli användbara även för det med framställningen avsedda ändamålet. Lantbruksstyrelsen ansluter sig till lotsstyrelsens uttalande.

Fotö hamnförening har anhållit om bidrag för anläggande av en fyr på Tannskär söder om Fotö i Göteborgs och Bohus län. Då fyren torde bli till stort gagn för traktens fiskare, anser lantbruksstyrelsen skäligt, att den uppföres med anlitande av statsmedel. Vederbörande lotskapten har preliminärt beräknat kostnaderna för fyranordningen till 5,000 kronor. Med hänsyn till eventuell materialfördyring torde emellertid anläggningskostnaderna böra beräknas till 5,500 kronor. Den årliga driftkostnaden synes kunna uppskattas till 145 kronor.

Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening har anhållit om anordnande av fyrbelysning från Brännskärs fyr till inomskärsområdet i trakten av Grebbestad. Lotsstyrelsen föreslår i huvudsaklig överensstämmelse med ett av vederbörande lotskapten uppgjort förslag, att fyrbelysningen verkställes medelst tre sjätte ordningens agafyrar, därav en sektorfyr på Otteröns väst-sida mitt emot Håskär samt två på Svinanäsholmen respektive Svinanäs belägna ensfyrar. Med hänsyn till anläggningens stora betydelse för traktens fiskare föreslår lantbruksstyrelsen, att densamma kommer till stånd. Anläggningskostnaden, som av lotsstyrelsen beräknas till 18,000 kronor, bör med hänsyn till eventuell prisförhöjning beräknas till 19,500 kronor. De årliga driftkostnaderna torde uppgå till 450 kronor.

Sistnämnda förening har vidare gjort framställning om att det s. k. Honegrundet mellan Lilla Hasselö och Hone måtte utmärkas med en prick. Lotsstyrelsen, som inhämtat yttrande av vederbörande lotskapten, avstyrker bifall till framställningen. Lantbruksstyrelsen har ej blivit övertygad om att nämnda säkerhetsanordning är av sådan vikt, att den bör bekostas med medel ur ifrågavarande anslag. På grund härav kan styrelsen ej förorda bifall till framställningen. Kostnaderna för utsättandet av pricken torde ej bli högre än att de kunna bestridas av andra till förfogande stående medel, t. ex. återburna bensinskattemedel.

De av lantbruksstyrelsen förordade nyanläggningarna skulle alltså medföra följande kostnader, nämligen:

fyr vid Norrfjärdens fiskeläge	kronor	200
fyr vid Fotö	»	5,500
tre fyrar utanför Grebbestad	»	19,500
Summa kronor		25,200.

Vad angår kostnaderna för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. har lantbruksstyrelsen anfört huvudsakligen följande.

Anslag bör utgå till underhåll och drift av samma säkerhetsanordningar som under löpande budgetår. Härutöver torde emellertid för budgetåret 1940/41 erfordras medel för underhåll och drift av de av styrelsen nu förordade nyanläggningarna samt för tillgodoseende av vissa inkomna framställningar om bidrag till underhålls- och driftkostnader.

Sikviks fiskareförening har sålunda anhållit om bidrag till underhåll av fiskefyren vid Sikviks fiskehamn i Gävleborgs län, vilken fyr uppförts under 1938 med bidrag bland annat av återburna bensinskattemedel. Lantbruksstyrelsen, som anser fyren vara av stor betydelse, tillstyrker framställningen. De årliga underhållskostnaderna beräknas till 100 kronor. Vidare har Stockholms läns fiskareförening, som för innevarande budgetår åtnjuter statsbidrag till underhåll och drift av 9 fiskefyrar, hemställt om ett bidrag av 150

kronor för underhåll och drift av två nya fiskefyrar på ön Mellsten, där en statsunderstödd fiskehamn anlagts. Lantbruksstyrelsen tillstyrker denna framställning. Slutligen har Uppsala läns östra kustfiskareförening u. p. a. anhållit, att staten måtte övertaga kostnaderna för underhåll och drift av två fyrar i Fagerviken och en fyr på skäret Tärnan, samtliga i Hållnäs socken av Uppsala län. Då ifrågavarande fyrar, till vilkas byggande 1935 års riksdag anvisat anslag, äro av betydande gagn för fiskarena vid en stor del av Uppsala läns kust, är det av vikt att de vidmakthållas. Uppsala läns fiskareförening har under vissa villkor åtagit sig underhåll och drift av fyrarna. Med hänsyn härtill anser sig lantbruksstyrelsen böra förorda, att sistnämnda förening tilldelas 300 kronor för täckande av underhållskostnaderna.

Vid bifall till vad lantbruksstyrelsen föreslagit skulle statens kostnader för underhåll och drift av säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg för budgetåret 1940/41 uppgå till sammanlagt 6,900 kronor.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna biträda de framlagda förslagen *Departements-*
om medelsanvisning till anläggande av nya säkerhetsanstalter till ledning *chefen.*
för fiskefartyg. Däremot vill jag förorda, att till underhåll och drift av fiskefyrar m. m. lämnas bidrag med 6,200 kronor, därav tillhopa 545 kronor till 1 fiskefyr vid Sikvik i Göteborgs och Bohus län, 2 fyrar å Mellsten i Stockholms län samt 2 fyrar i Fagerviken och 1 fyr å Tärnan i Uppsala län. Förevarande anslag skulle följaktligen för nästa budgetår behöva upptagas med 6,200 kronor. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att närmare besluta rörande dispositionen av anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för
budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsan-*
slag av kronor 6,200.

J. Skogsväsendet.

[168.] **1. Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 215,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 april 1939 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40 (statsliggaren sid. 668).

I skrivelse den 9 september 1939, varöver infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 1 november 1939 och av allmänna lönenämnden den 14 november 1939, har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 220,700 kronor. Angående styrelsens beräkning av anslagsbehovet må nämnas följande.

Anslagsposten *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* har höjts med 2,200 kronor till 103,600 kronor. Höjningen föranledes av att styrelsen föreslagit omändring av den nuvarande kamrerarbefattningen vid högskolan i lönegrad A 20 till en sekreterar- och redogörarbefattning i lönegrad A 25 i enlighet med ett av styrelsen i skrivelse till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga framlagt förslag. Såsom skäl för den föreslagna lönegradsplaceringen har i nämnda skrivelse bland annat anförts, att befattningshavaren under stora delar av året, då rektor och prorektor vore på tjänsteresor eller hade tjänstgöring på annan ort, måste fungera som ett slags ombudsman för skogshögskolan.

Posten *avlöningar till tjänstemän å övergångsstat* har utan ändring upptagits med 21,700 kronor, varemot posten *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, höjts med 100 kronor till 15,700 kronor. Å ena sidan har sistnämnda post minskats med ett arvode å 1,500 kronor till innehavaren av den nuvarande sekreterarbefattningen i styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt — vilken syssla enligt framlagt förslag till stat för skogsforsöksanstalten från och med nästa budgetår skall handhas av en där anställd extra ordinarie notarie — men å andra sidan ha två docentstipendier å 6,000 kronor för avveckling av nu utgående dyrtidstillägg föreslagits uppräknade med omkring 13 procent till 6,800 kronor vardera.

Posten *grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal* har å ena sidan ökats med 3,036 kronor och å andra sidan minskats med 1,236 kronor och sålunda höjts med 1,800 kronor till 64,100 kronor. En del av ökningen beror på förslag om omändring *dels* av den nuvarande gårdsskarlssysslan vid förberedande kursen vid Garpenberg, för vilket ändamål nu utgår ett arvode av 2,028 kronor, till en befattning i lönegrad Eo 5, *dels ock* av en befattning såsom telefonist och maskinskri-verska, nu avlönad med ett årsarvode av 1,920 kronor, till kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Eo 4. Härav föranledas ökningsar med tillhopa (276 + 882 =) 1,158 kronor. En höjning med 595 kronor har uppkommit genom att uppräkningsar, för dyrtidstilläggens avveckling, verkställt av arvodesbeloppen till assistenter vid de praktiska övningarna och till biträdet åt vaktmästaren och maskinisten. Under det att för nämnda ändamål för inneva-

rande budgetår avsetts 3,415 respektive 1,200 kronor, ha sålunda motsvarande belopp för nästa budgetår beräknats till 3,850 respektive 1,360 kronor. Vidare har posten ökats med 800 kronor för anställande under två månader av en sakkunnig entomolog för komplettering och ordnande av vissa systematiska insektssamlingar vid högskolan; kostnaden för materialanskaffning härför har ansetts kunna bestridas från högskolans medel till expenser. En minskning med 750 kronor skulle däremot uppkomma å posten avlöning till speciallärare. Å ena sidan beräknas sålunda ett speciallärararvode å 1,236 kronor kunna frigöras därigenom att den nya organisationen för högskolan helt träder i kraft under nästa budgetår. Å andra sidan har räknats med en ökning av 486 kronor för avveckling av dyrtidstilläggen till vissa speciallärare. Det för nästa budgetår upptagna beloppet till speciallärararvoden utgör 12,400 kronor.

Posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har med hänsyn till förut omfördälda förslag ansetts böra höjas med 800 kronor till 5,600 kronor, varemot posten rörligt tillägg utan ändring upptagits med 10,000 kronor.

Statskontoret har ansett frågan om uppflyttning i lönegrad av den nuvarande kamrerarbefattningen böra prövas av 1939 års tjänsteförtecknings-sakkunniga och icke upptagas till behandling i detta sammanhang. Styrelsens beräkning av arvoden till 2 docentstipendiater har ej givit ämbetsverket anledning till erinran. Då gårdskarlen vid förberedande kursen vid Garpenberg varit anställd i nämnda befattning under omkring 20 år, har statskontoret vidare icke velat motsätta sig, att han erhåller placering såsom extra ordinarie tjänsteman i 5 lönegraden. Därjämte har ämbetsverket icke haft någon erinran mot beräkningarna av arvoden till assistenterna vid de praktiska övningarna, vissa speciallärare samt biträdet åt vaktmästaren och maskinisten. Ämbetsverket har däremot icke biträtt förslaget om omändring av befattningen såsom telefonist och maskinskriverska till extra ordinarie befattning utan föreslagit uppräknings av arvodet till 2,200 kronor för år jämte borttagande av rätten till dyrtidstillägg å detsamma. Slutligen har statskontoret icke funnit tillräckliga skäl anförda för bifall till styrelsens hemställan om anvisande av 800 kronor för anställande av sakkunnigt biträde för ordnande av insektssamlingar.

Lönenämnden har föreslagit, att kamrerarbefattningen vid högskolan uppflyttas till lönegrad A 22 i samband med åläggande för befattningshavaren att utan särskild ersättning tjänstgöra såsom sekreterare hos den för högskolan och statens skogsförsöksanstalt gemensamma styrelsen. I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till erinran.

Vad först angår de av högskolestyrelsen väckta förslag, vilka påverka beräkningen av anslagsposterna avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har jag icke ansett mig kunna tillstyrka genomförandet av dessa förslag i nuvarande statsfinansiella läge. Förstnämnda post, vilken nu är uppförd med 101,400 kronor, torde sålunda icke böra ändras i annan mån än vad jag i det följande förordar i samband med beräkningen av posten rörligt tillägg. För arvoden

Departements-
chefen.

och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör upptagas oförändrat belopp eller 15,600 kronor. Posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat torde i enlighet med styrelsens hemställan likaledes böra utan ändring uppföras med 21,700 kronor. Vad härefter gäller beräkningen av grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts icke motsätta mig, att denna post höjes med 276 kronor för beredande av extra ordinarie anställning i 5 lönegraden åt en nu arvodesavlönad gårdskarl vid förberedande kursen vid Garpenberg. I övrigt kan jag däremot icke tillstyrka någon höjning av denna post i vidare mån än att densamma synes böra höjas med i runt tal 1,300 kronor för uppräknig av vissa av högskolestyrelsen bestämda arvoden, å vilka tidigare utgått dyrtidstillägg. Efter avdrag av arvodet till en speciallärare, 1,236 kronor, torde sålunda posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal böra för nästa budgetår bestämmas till $(62,300 + 276 + 1,300 - 1,236 =)$ i runt tal 62,600 kronor. Därest den av mig förordade extra ordinarie befattningen inrättas, torde posten avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal böra höjas med 300 kronor till 5,100 kronor, varjämte en höjning med 200 kronor bör ske å posten rörligt tillägg. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört torde sistnämnda post böra höjas med ytterligare 5,100 kronor och sålunda upptagas med $(10,000 + 200 + 5,100 =)$ 15,300 kronor. I samband därmed synes posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra minskas med nämnda belopp av 5,100 kronor till $(101,400 - 5,100 =)$ 96,300 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda under förevarande anslag erfordras en medelsanvisning av $(96,300 + 21,700 + 15,600 + 62,600 + 5,100 + 15,300 =)$ 216,600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	96,300
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	21,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	15,600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar		
m. m.	kronor	62,600
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,100
»	»	67,700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	15,300
Summa kronor		216,600;

2) till *Skogshögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1940/41
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 216,600.

[169.] 2. *Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 58,400 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 april 1939 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren sid. 669).

I skrivelse den 9 september 1939, varöver statskontoret den 1 november 1939 avgivit infordrat utlåtande, har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 63,000 kronor. Beträffande beräkningen av anslagsbehovet må nämnas följande.

Anslagsposten *reseersättningar* har höjts med 1,000 till 14,800 kronor. Till motivering av höjningen, vilken belöper å reseersättningar till lärare och assistenter, har styrelsen anført, att anslagsbehovet för detta ändamål tillfälligtvis för innevarande budgetår nedgått med 950 kronor på grund av att elevernas studieresa till södra Sverige under ledning av professorerna i skogsskötsel och botanik överflyttats från maj till augusti, men att en dylik studieresa vore avsedd att företagas under budgetåret 1940/41.

Posten *expenser* har höjts med 3,100 kronor till 35,400 kronor. Av höjningen belöpa 2,500 kronor å delposten bränsle, lyse och vatten, vilken med hänsyn till hittillsvarande medelsåtgång och förväntade kostnadsstegringar upptagits med 14,900 kronor, och 600 kronor å delposten *övriga expenser*, vilken höjts till 20,500 kronor på grund av ökade kostnader för städning.

Under posten *övriga utgifter*, vilken nu är uppförd med 13,800 kronor, har å ena sidan — på grund av att den av 1936 års riksdag beslutade organisationen av skogshögskolan helt träder i kraft under nästa budgetår — delposten kurs i förvaltningskunskap å 700 kronor föreslagits skola utgå, och å andra sidan en höjning med 1,200 kronor till 14,300 kronor skett å delposten praktiska övningar för elever med hänsyn till förut berörda studieresa till södra Sverige under nästa budgetår. För övriga utgifter har alltså beräknats 14,300 kronor.

För *särskilda uppbördsmedel* har upptagits oförändrat belopp 1,500 kronor.

Styrelsen har vidare hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett *reservationsanslag* å 3,000 kronor till särskilda undersökningar. Detta anslag har föreslagits skola stå till styrelsens disposition för att användas för sådana omkostnader, avseende för undervisningen vid skogshögskolan nödvändiga forskningsarbeten, som ej kunna täckas av anslagen för lärares och assistenters resor eller av expensmedel.

Statskontoret har icke ansett sig kunna i rådande krisläge förorda de begärda höjningarna av posterna reseersättningar och övriga expenser för en till södra Sverige planlagd studieresa för vissa högskolans lärare och elever. Ämbetsverket har i stället beträffande posten reseersättningar föreslagit, att möjligheten till en ytterligare reduktion av posten göres till föremål för övervägande. Mot beräkningen i övrigt av omkostnadsanslaget har statskontoret

icke haft något att erinra. Däremot har ämbetsverket avstyrkt bifall till styrelsens hemställan om ett särskilt anslag för forskningsarbete, då under nuvarande förhållanden borde kunna anstå med sådan medelsanvisning.

*Departements-
chefen.*

I anslutning till vad statskontoret förordat kan jag icke tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag för att bereda vissa lärare och elever vid skogshögskolan tillfälle att under nästa budgetår företaga en studieresa till södra Sverige. Med hänsyn till det budgetära läget torde medelsanvisningen till omkostnader vid högskolan under nästa budgetår i stället böra begränsas till ett belopp av 53,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen fastställa omkostnadsstat för högskolan.

I likhet med statskontoret finner jag, att det under nu rådande förhållanden bör anstå med anvisande av särskilda medel för forskningsarbeten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1940/
41 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 53,000.

[170.] **3. Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 500 kronor.

I skrivelse den 9 september 1939 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet under budgetåret 1940/41.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 november 1939 förklarat sig icke ha något att erinra mot att för ändamålet anvisas ett belopp av 500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Jag biträder högskolestyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret
1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500.

[171.] **4. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7,000 kronor.

I skrivelse den 9 september 1939 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet under nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 1 november 1939 såsom sin mening framhållit, att utgifterna å ifrågavarande anslag hörde till det slag av kostnader, som under rådande förhållanden syntes böra i möjligaste mån nedbringas.

Även jag anser, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under nuvarande förhållanden bör i möjligaste mån begränsas. En anslagsanvisning av 5,000 kronor synes sålunda vara tillräcklig för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 5,000.

[172.] **5. Skogshögskolan: Stipendier.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5,000 kronor. Av anslaget äro 4,000 kronor avsedda till elevstipendier och 1,000 kronor till resestipendier för lärare.

I enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, har föreskrift meddelats, att av ifrågavarande anslag ett belopp av 900 kronor, avsett till resestipendier för lärare, icke skall tagas i anspråk.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har i skrivelse den 9 september 1939 hemställt om oförändrat anslag till stipendier för nästa budgetår.

I infortrat utlåtande den 1 november 1939 har *statskontoret* icke haft något att erinra mot storleken av den föreslagna medelsanvisningen.

För nästa budgetår torde icke böra beräknas medel under anslaget till resestipendier för lärare. Anslaget synes sålunda böra minskas med 1,000 kronor till 4,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *anslag* av kronor 4,000.

[173.] **6. Skogshögskolan: Inventarier m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 9 september 1939 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, under framhållande av att den av 1936 års riksdag beslutade nya organisationen av skogshögskolan träder helt i kraft från och med budgetåret 1940/41, hemställt om anvisande för nämnda budgetår av ett särskilt anslag av 8,700 kronor för utrustning och möblering av de båda vid högskolan nytillkomna institutionerna för marklära och skogsekonomi. Det för ändamålet beräknade beloppet, 8,696 kronor 50 öre, fördelar sig med 5,518 kronor 50 öre å den förra institutionen — därav 2,680 kronor belöpa å möbler och 2,838 kronor 50 öre å apparatur m. m. — och med 3,178 kronor å institutionen för skogsekonomi — därav 1,864 kronor belöpa å möbler och 1,314 kronor å kontorsmaskiner.

Statskontoret har i infortrat utlåtande den 1 november 1939 ej gjort någon erinran mot anvisandet av det av högskolestyrelsen föreslagna beloppet.

Departements-
chefen.

Då enligt min mening anskaffningen av möbler och utrustning för de båda nytillkomna institutionerna vid skogshögskolan i nuvarande läge bör begränsas till vad som är oundgängligen nödvändigt för verksamheten vid desamma, kan jag icke tillstyrka, att medelsanvisning för ändamålet sker med högre belopp än 4,000 kronor. De erforderliga medlen torde lämpligen böra anvisas under ett särskilt reservationsanslag till Skogshögskolan: Inventarier m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Inventarier m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4,000.

[174.] **7. Statens skogsförsöksanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1939/40 uppfört med 204,700 kronor. Till omkostnader för anstalten har anvisats ett förslagsanslag av 88,200 kronor. Därjämte har för särskilda undersökningar samt för revision av anstaltens norrlandsavdelnings provytor anvisats två reservationsanslag å respektive 54,200 och 8,000 kronor. Samtliga anslagen disponeras enligt av Kungl. Maj:t den 13 april 1939 i överensstämmelse med riksdagens beslut meddelade föreskrifter (statsliggaren sid. 670—671).

Nämnas må, att Kungl. Maj:t i enlighet med den av 1939 års urtima riksdag godkända besparingspropositionen, nr 79, meddelat föreskrift, att av de under reservationsanslagen till särskilda undersökningar och revision av norrlandsavdelningens provytor tillgängliga medlen belopp om 5,000 respektive 2,000 kronor icke må tagas i anspråk.

Vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 222; R. skr. nr 304) beslöts, att skogsförsöksanstalten skulle från och med budgetåret 1940/41 omorganiseras enligt riktlinjer, som uppdragits i propositionen nr 222 med förslag i ämnet.

I skrivelser den 26 september 1939 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* framlagt dels närmare utformade förslag till anstaltens omorganisation, dels ock förslag till utgiftsstat för anstalten under nästa budgetår. I sistnämnda förslag har avlöningsstaten för anstalten upptagits till 454,200 kronor och omkostnadsstaten till 176,000 kronor. I nämnda båda belopp ha inräknats tillhoppa 62,200 kronor, motsvarande de medel som för innevarande budgetår anvisats under anslagen till särskilda undersökningar och till revision av norrlandsavdelningens provytor.

I ärendet ha infordrade utlåtanden avgivits av *statskontoret* den 6 november 1939 och av *allmänna lönenämnden* den 14 i samma månad. I utlåtandena ha riktats vissa erinringar mot de framlagda förslagen.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att fråga uppkommit om vissa övergångsanordningar i anledning av civila icke-ordinariereglementets ikraftträdande för de nuvarande innehavarna av de tre skogsmästarbefattningarna i lönegrad Eo 15 vid skogsförsöksanstalten, vilka äro stationerade vid respektive Tönnersjöhedens (A-ort), Siljansfors (B-ort) och Svarthberget—Kulbäcks-

lidens (D-ort) försökspark. Spörsmålet härom har berörts av anstaltens styrelse, såvitt gäller nästa budgetår i styrelsens förut nämnda skrivelse den 26 september 1939 samt beträffande budgetåret 1939/40 i särskild, den 2 oktober 1939 dagtecknad framställning. Över sistnämnda framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 27 november och av allmänna lönenämnden den 14 november 1939. I detta ärende har förekommit i huvudsak följande.

Genom beslut den 20 juni 1935 föreskrev Kungl. Maj:t, att vid placering av dåvarande arvodesavlönade skogsmästare såsom extra ordinarie tjänstemän i 15 lönegraden skulle tillses, att de icke ledo minskning i dem omedelbart dessförinnan tillkommande löneförmåner, samt att nämnda skogsmästare voro berättigade att komma i åtnjutande av den högre lön efter vissa år, vartill de enligt då gällande grunder voro berättigade (IX H. T. 1935 sid. 326). Med stöd härav har för tiden intill den 1 juli 1939 till grund för beräkandet av skogsmästarnas månatliga avlöningsförmåner lagts ett belopp av 392 kronor motsvarande det arvode skogsmästarna enligt äldre bestämmelser skulle ägt uppbära. Inklusive dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning uppgingo de kontanta löneförmånerna för juni 1939 för skogsmästarna i Tönnersjöheden och Siljansfors till 463 respektive 464 kronor eller efter avdrag av pensionsavgifter 441 kronor 61 öre respektive 441 kronor; om skogsmästarens i Svartberget—Kulbäcksliden kontanta avlöningsförmåner är i detta sammanhang icke fråga. Samtliga tre skogsmästare ha vid 1926 och 1935 års löneregleringar tillerkänts rätt att fortfarande åtnjuta den förmån av fri bostad, som vid försöksparkernas inrättande infördes för skogsmästare men som borttogs vid 1926 års lönereglering. Månadslönen enligt civila icke-ordinariereglementet — 18 löneklassen — utgör, efter pensionsavdragens frånräknande, 413 kronor 71 öre för skogsmästaren i Tönnersjöheden och 428 kronor 55 öre för skogsmästaren i Siljansfors. Då nya bestämmelser icke meddelats om personlig lönefyllnad, ha ifrågavarande befattningshavare sålunda fått vidkännas en löneminskning av 27 kronor 90 öre respektive 12 kronor 45 öre för månad; de nu gällande månadslönerna innebära även en reducering av de kontanta avlöningsförmåner, vilka befattningshavarna tillförsäkrats vid 1935 års lönereglering, med respektive omkring 20 och 3 kronor. Vidare ha bestämmelser angående rätt att övergångsvis tillgodonjuta förmånen av fri bostad och bränsle icke meddelats i samband med den senaste löneregleringen.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har anført i huvudsak följande.

Ehuru vid 1939 års lönereglering bestämmelser om bostadsförmån och lönefyllnad icke meddelats, förutsätter styrelsen, att en sådan försämring av de nuvarande skogsmästarnas villkor, som dessa förmåners borttagande vid nuvarande lönegradsplacering skulle medföra, icke avsetts. I avvaktan på en fullständigare reglering från och med budgetåret 1940/41 föreslår styrelsen, att de nuvarande innehavarna av skogsmästarebefattningarna för budgetåret 1939/40 tillerkännas samma förmån av fri bostad och bränsle och samma rätt till lönefyllnad, som de tidigare åtnjutit. För budgetåret 1940/41 bör däremot spörsmålet regleras på sådant sätt, att de nuvarande skogsmästarna i lön och lönefyllnad sammanlagt erhålla belopp, motsvarande summan av dels lönen i 18 löneklassen, dels den lönefyllnad, som rätteligen bort utgå under budgetåret 1939/40, nämligen 336 respektive 156 kronor per år för skogsmästarna i Tönnersjöheden och Siljansfors, och dels det belopp,

som motsvarar värdet av förmånen av bostad och bränsle och som preliminärt beräknas för en var av skogsmästarna till 600 kronor för år.

Allmänna lönenämnden har föreslagit, att de nuvarande skogsmästarna såväl för budgetåret 1939/40 som framdeles — oavsett huruvida befattningarna bibehållas såsom extra ordinarie eller ombildas till ordinarie tjänster — medgivnas rätt att bibehålla förmånen av fri bostad med bränsle. Beträffande frågan om medgivande för skogsmästarna att bibehålla rätt till lönefyllnad har lönenämnden framhållit, att 1936 års lönekommitté i sitt betänkande med förslag till civilt avlöningsreglemente (sid. 255) utgått från att de särskilda lönetillägg, som enligt äldre övergångsstadganden tillkomme vissa tjänstemän i form av personligt lönetillägg, personlig lönefyllnad och personligt dyrtidstillägg, utan vidare skulle bortfalla för dem, som överginge till de nya avlöningsbestämmelserna, samt att nämnda uttalande icke föranlett någon erinran från statsmakternas sida vid de nya avlöningsbestämmelsernas tillkomst. Då avsikten vid den senaste löneregleringen sålunda syntes ha varit, att alla personliga lönefyllnader, som grundat sig på tidigare övergångsstadganden, skulle bortfalla vid övergång till de nya avlöningsreglementena, har lönenämnden avstyrkt bifall till framställningarna i nämnda avseende.

Statskontoret, som i sitt yttrande den 6 november 1939 tillstyrkt styrelsens för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt hemställan, att de tre nuvarande innehavarna av skogsmästarbefattningarna vid försöksparkerna såsom ersättning för mistade förmåner av fri bostad med bränsle m. m. för budgetåret 1940/41 bereddades lönefyllnad på sätt av styrelsen föreslagits, har i sitt senare den 27 november 1939 avgivna yttrande rörande frågans reglering under budgetåret 1939/40 anslutit sig till lönenämndens uppfattning i fråga om rätten för skogsmästarna att bibehålla förmånen av fri bostad och bränsle. Beträffande förslaget om rätt till lönefyllnad har statskontoret anfört i huvudsak följande:

Det av lönenämnden åberopade uttalandet av 1936 års lönekommitté avser ordinarie statstjänstemän, och något motsvarande förslag återfinnes icke i lönekommitténs betänkande angående civilt icke-ordinariereglemente, i vilket spörsmålet om personliga lönefyllnader icke ens berörts. Anledningen härtill torde vara, att dylika lönefyllnader inom allmänna civilförvaltningen torde förekomma i ytterst ringa utsträckning. I kommitténs betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente har emellertid frågan om tidigare åt extra ordinarie befattningshavare beviljade personliga lönetillägg upptagits till behandling (sid. 92—95). I nämnda sammanhang framhöll kommittén, att även om något formellt hinder icke funnes för att föreskriva, att den vissa befattningshavare tillkommande rätten till personligt lönetillägg skulle upphöra, det icke syntes förenligt med rättvisa och billighet att på angivet sätt avhända personalen en förmån, som den innehaft sedan ett antal år tillbaka, och att kommittén ej heller kunde finna det billigt att förmena den personal, som sålunda övergångsvis tillförsäkrats personliga lönetillägg vid en viss tidpunkt, delaktighet i den löneökning, som löneregleringen skulle bereda. På grund härav ansåg sig kommittén böra föreslå, att befattningshavarna även efter övergången till det nya avlöningsreglementet i stort sett skulle bibehållas vid den dem då tillkommande förmånen i sagda avseende. Enligt de sedermera i kungörelsen nr 277/1939 meddelade föreskrifterna i ämnet äga befattningshavarna behålla det personliga lönetillägget, men skall detta i allmänhet, i den mån avlöningsförhöjningar inträda från och med den 1 juli 1939 till följd av uppflyttning i högre löneklass inom samma eller högre lönegrad i löneplan M Eo eller M Ex. minskas med det belopp,

vartill löneförhöjningen utan hänsyn tagen till därå belöpande rörligt tillägg uppgår.

Statskontoret kan med hänsyn härtill icke biträda lönenämndens avstyrkande av framställningen i denna del. Ämbetsverket anser sig emellertid icke heller böra förorda en lösning av spørsmålet i överensstämmelse med vad som föreskrivits för extra ordinarie personal vid försvarsväsendet, utan vill i stället föreslå, att skogsmästarna i Tönnersjöheden och Siljansfors under budgetåret 1939/40 berättigas att övergångsvis uppbära personliga lönetillägg, motsvarande skillnaden mellan vad vederbörande uppburit i avlöning den 30 juni 1939 och honom efter nämnda dag tillkommande lön jämte rörligt tillägg.

Slutligen torde jag få anmäla, att *skogsmästarna vid statens skogsförsöksanstalt* i särskild framställning hemställt om skogsmästarbefattningarnas uppförande å ordinarie stat i lönegraden A 17.

Med hänsyn till den nuvarande krissituationen anser jag, att genomförandet av skogsförsöksanstaltens omorganisation bör få anstå tills vidare. För nästa budgetår torde därför icke böra ifrågasättas någon förändring beträffande anstaltens avlöningsanslag utan detta torde liksom för innevarande budgetår böra uppföras med 204,700 kronor. Emellertid torde med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra minskas och posten rörligt tillägg höjas med 5,800 kronor. Nämnda båda poster böra sålunda upptagas med 52,300 respektive 17,400 kronor. Departements-
chefen.

Av nämnda ståndpunktstagande följer, bland annat, att jag icke kan tillstyrka att befattningarna såsom skogsmästare vid skogsförsöksanstalten för nästa budgetår ombildas till ordinarie tjänster eller uppflyttas i lönegrad. Däremot har jag intet att erinra mot att de nuvarande innehavarna av befattningarna räknat från och med den 1 juli 1939 bibehållas vid förmånen av fri bostad med bränsle samt tillerkännas lönefyllnad med belopp, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan vad vederbörande uppburit i avlöning den 30 juni 1939 och å andra sidan honom enligt nu gällande bestämmelser tillkommande lön jämte rörligt tillägg. Jag förutsätter emellertid, att det för dylik lönefyllnad erforderliga beloppet — jämväl avseende budgetåret 1939/40 — bör kunna bestridas från posten avlöningsförhöjningar m. m. till icke-ordinarie personal utan att påkalla någon höjning av denna post.

I fråga om anslaget till omkostnader för anstalten synes detta av budgetära skäl böra begränsas till 80,000 kronor. Anslagen till särskilda undersökningar och till revision av norrlandsavdelningens provytor torde med hänsyn till betydelsen av de åtgärder, som bekostas från anslagen, böra uppföras med oförändrade belopp av respektive 54,200 och 8,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut rörande nu angivna tre anslag, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av anstaltsstyrelsen meddela närmare bestämmelser om anslagens användning.

Under åberopande av det anförda får jag under denna punkt hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	52,300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m. kronor 117,100		
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	17,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17,400
Summa kronor		204,700;

2) till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 204,700.

[175.] 8. **Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 80,000.

[176.] 9. **Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Särskilda undersökningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 54,200.

[177.] 10. **Statens skogsförsöksanstalt: Revision av norrlandsavdelningens provytor, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Revision av norrlandsavdelningens provytor* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8,000.

[178.] **11. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 143,200 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 321 och statsliggaren sid. 672.

I skrivelse den 30 augusti 1939 har *domänstyrelsen* hemställt om anslag för ändamålet för budgetåret 1940/41 med 162,400 kronor. Det beräknade anslagsbehovets fördelning på olika ändamål framgår av följande uppställning, i vilken jämväl medtagits motsvarande belopp i Kungl. Maj:ts anslagsberäkning för innevarande budgetår:

Statens skogsskolor:	1940/41	1939/40
1. Avlöningar, dyrtidstillägg och rörligt tillägg	kronor 66,500	66,000
2. Övriga utgifter:		
expenser och underhåll	» 34,000	28,000
elevstipendier m. m.	» 17,700	17,700
domänstyrelsens inspektion ...	» 500	500
rese- och traktamentsersättning för övningslärare	» 1,500	1,700
kostnader för underhåll av byggnader m. m.	» 22,000	14,000
kostnader för lokalstyrelser ...	» 1,500	2,000
undersökning beträffande färgsinne	» —	1,000
Kolarskolor	kronor 18,700	12,300
Summa kronor	162,400	143,200.

Beträffande domänstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår må nämnas följande.

Statens skogsskolor. Under 1940 beräknas skolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kolleberga komma att vara i verksamhet. Højningen med 500 kronor av posten *avlöningar, dyrtidstillägg och rörligt tillägg* — posten avser under nästa budgetår endast avlöningar och rörligt tillägg — är en följd av å ena sidan en ökning med 1,500 kronor för avlöningar m. m. till föreståndare och övningslärare, orsakad såväl av vissa löneklassuppflyttningar som av civila avlöningsreglementets ikraftträdande, samt å andra sidan en minskning med 1,000 kronor av kostnaderna för arvoden m. m. åt ämneslärare i vissa ämnen. Den för posten *expenser och underhåll* (varunder innefattas kostnader för anskaffning och underhåll av inventarier m. m. samt för elevernas studieresor) beräknade ökningen med 6,000 kronor fördelar sig med 4,000 kronor på en engångskostnad för nyanskaffning av inventarier vid Hällnäs skogsskola, 1,100 kronor på planlagd utvidgning av studieresorna och 900 kronor på höjda arbetspriser. I det med 8,000 kronor till 22,000 kronor förhöjda beloppet för *underhåll av byggnader m. m.* ingå 9,000 kronor, avsedda att i den utsträckning som efter närmare utredning genom sakkunnig befinnes erforderlig användas för anordnande av möjligast tillförlitliga brandskydd vid Hällnäs skogsskola.

Kolarskolor. Anslagsposten för innevarande budgetår är endast avsedd för verksamheten under tiden 1 juli—31 december 1939. Under hela kalenderåret 1939 ha tre kolarskolor anordnats. Då omkring 200 sökande an-

mält sig till dessa samt omkring 30 elever beräknas kunna antagas vid varje kurs, utgår styrelsen från att även under 1940 tre kolarskolar komma att anordnas. Huvudsakligen med hänsyn till det nu sagda har posten beräknats till ett 6,400 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

Mot domänstyrelsens beräkning av förevarande anslag, vilket avser ersättning för utgifter under 1940, har jag endast följande erinringar att framställa. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført bör posten för avlöningar och rörligt tillägg höjas med 1,700 kronor till 68,200 kronor. Vidare synes mig den till 6,000 kronor beräknade höjningen av anslagsposten för expenser och underhåll vid skogsskolorna kunna begränsas till 4,000 kronor. Slutligen bör enligt min mening posten för underhåll av byggnader m. m. — beträffande vilken post någon höjning för närvarande lämpligen icke torde böra vidtagas — med hänsyn till de under 1939 verkställda nybyggnaderna vid Hällnäs skogsskola nedbringas med 3,500 kronor till 10,500 kronor. På grund härav skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med ett belopp av $(162,400 + 1,700 - 2,000 - 8,000 - 3,500 =)$ 150,600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,600.

[179.] **12. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal, förslagsanslag.** Anslag för ifrågavarande ändamål har anvisats från och med budgetåret 1934/35 och är i gällande riksstat uppfört med 289,700 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 672.

I skrivelse den 30 augusti 1939 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat det sammanlagda ersättningsbeloppet för 1940 till 288,800 kronor. Detta belopp fördelade sig med 12,400 kronor å ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 15,300 kronor å ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 261,100 kronor å ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt följande närmare fördelning:

Personal	Antal entledi- gade befatt- nings- havare	Total kostnad för år 1940	Procentuell fördelning			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Överjägmästare.....	1	8,394	—	—	100	8,394
Jägmästare.....	23	197,318	34.6	68,272	65.4	129,046
Skogstaxator	2	13,746	50	6,873	50	6,873
Överjäg.-ass.	2	12,786	—	—	100	12,786
Kronojägare	114	359,164	37.7	135,405	62.3	223,759
Kontorsbiträde	2	4,914	—	—	100	4,914
Summa ord. personal	144	596,322		210,550		385,772
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningsass.:						
förtidspension	12	39,955	93.8	{ 37,278 1,375	6.7	{ 2,677 99
livränta	1	1,474				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	13	41,429		38,653		2,776
Kronojägare:						
förtidspension	20	32,355	34.6	{ 11,195 689	65.4	{ 21,160 1,301
livränta	3	1,990				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	23	34,345		11,884		22,461
Summa icke-ord. personal.....	36	75,774		50,537		25,237
Summa s:rum	180	672,096		261,087		411,009

Jag har intet att erinra mot domänstyrelsens beräkning av förevarande anslag, avseende ersättning för utgifter under kalenderåret 1940, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 288,800.

[180.] **13. Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 950,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 673.

I skrivelse den 16 augusti 1939 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* hemställt om oförändrat anslag för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41. Centralrådet har härvid anført i huvudsak följande.